

KUNGL. MAJ:TS
NÅDIGA
PROPOSITION
TILL
Riksdagen

angående statsverkets tillstånd och behof;

Gifven Stockholms slott den 15 januari 1910.

Jämlikt grundlagens bud afgifver Kungl. Maj:t härmed nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof under år 1911.

Därvid förekommer först frågan om beräkningen för nästa statsregleringsperiod af *statsverkets inkomster*.

Med åberopande af de beslut, om hvilka bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 14 i denna månad *) lämnar närmare upplysning, och under de i samma protokoll angifna förutsättningar, föreslår Kungl. Maj:t, att statsverkets inkomster för år 1911 upptagas sålunda:

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Inkomsterna".

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1:a Saml. 1:a Afd.

Ordinarie inkomster:

Arrendemedel.....	kronor	1,700,000: —
Mantalspenningar.....	»	825,000: —
Bötesmedel.....	»	450,000: —
Kontrollstämpelmedel.....	»	90,000: —
Fyr- och båkmedel.....	»	1,700,000: —
Telegrafmedel.....	»	14,150,000: —
Järnvägstrafikmedel.....	»	9,000,000: —
Skogsmedel.....	»	11,000,000: —
Terminsafgifter från läroverken.....	»	540,000: —
Extra uppbörd.....	»	400,000: —

säger 39,855,000: —

Bevillningar:

Tullmedel.....	kronor	60,800,000: —
Postmedel.....	»	22,600,000: —
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.....	»	300,000: —
Stämpelmedel.....	»	17,000,000: —
Brännvinstillverkningskatt.....	»	22,000,000: —
Sockerskatt.....	»	19,000,000: —
Punschskatt.....	»	1,500,000: —
Maltskatt.....	»	5,800,000: —
Bevillning af fast egendom samt af inkomst.....	»	1,250,000: —
Inkomst- och förmögenhetsskatt.....	»	31,500,000: —

säger 181,750,000: —

summa kronor 221,605,000: —

Kungl. Maj:tt föreslår enligt ofvannämnda protokoll öfver finansärenden för den 14 i denna månad:

att såsom tillgång vid förevarande statsreglering må beräknas

transport kronor 221,605,000: —

	transport kronor 221,605,000: —
dels af besparingar å det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda ordinarie reservationsanslaget till de allmänna läroverken	» 250,000: —
dels ock beräknad utdelning å statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag för år 1910	» 1,300,000: —
<i>samt att</i> för statsverkets behof må till utbetalning vid den tid under år 1911, som af Riksdagen bestämmes, af riksbankens vinst för år 1909 anvisas	» 6,256,000: —
hvar efter det för nästa statsregleringsperiod disponibla beloppet af statsverkets tillgångar uppgår till	<u>kronor 229,411,000: —</u>

Första hufvudtiteln,

innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna.

Nu gällande riksstat upptager såsom årliga eller ständiga utgifter:	
för kungl. hofstaten	kronor 1,365,900: —
» » slottsstaten	» 127,100: —
	<u>tillsammans kronor 1,493,000: —</u>

Häri föreslår Kungl. Maj:t icke någon ändring.

Extra anslag.

Under åberopande af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 i denna månad *) föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att, för bestridande af kostnaden för de arbeten, som enligt fastställd plan äro afsedda att komma till utförande under det sjätte byggnadsåret, af det utaf 1907 års riksdag för reparations- med flera arbeten vid Drottningsholms slott med tillhörande anläggningar beviljade anslag å 740,000 kronor på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af

kronor 100,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Första hufvudtiteln".

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1910 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1910.	1911.	
ordinarie anslag	1,493,000: —	1,493,000: —	
extra »	420,000: —	100,000: —	således minskning kronor 320,000: —
summa kronor	1,913,000: —	1,593,000: —	således minskning kronor 320,000: —

Andra hufvudtiteln,

innefattande anslagen till justitiedepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 4,805,503 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver justitiedepartementens ärenden för den 14 innevarande januari*), föreslå Riksdagen beträffande

Justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:

[1.] att från och med år 1911 höja arfvodet till byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet från 7,500 kronor med 1,500 kronor till 9,000 kronor, hvaraf 3,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar, samt därvid förklara, att i fråga om åtnjutandet af byråchefens aflöning skall fortfarande gälla hvad för expeditionschef är i enahanda afseende stadgadt;

kommande, vid bifall till denna framställning, anslaget till justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, nu utgörande 46,300 kronor, att höjas med

kronor 1,500: —

eller således till 47,800 kronor;

Fångvården:

[2.] att

dels godkänna det i åberopade statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen framlagda förslag till aflöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas från och med år 1911, äfvensom de af departementschefen angifna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner,

transport kronor 1,500: —

* Se bil. till statsverkspropositionen: "Andra hufvudtiteln".

transport kronor 1,500: —

dels förklara,

ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1911 tillträder befattning i fångvårdsstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar i fångvårdsstyrelsen, hvilka icke före den 1 november 1910 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem,

dels ock höja det i riksstaten uppförda anslaget till fångvårdsstyrelsen från 63,000 kronor med » 28,700: —
eller sålunda till 91,700 kronor;

[3.] att

dels godkänna de i statsrådsprotokollet intagna, af departementschefen framlagda förslag till ordinarie stat och öfvergångsstat för fångvårdsstaten, att tillämpas från och med år 1911, äfvensom de af departementschefen föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i den ordinarie staten upptagna aflöningsförmåner,

dels förklara,

att samma villkor och bestämmelser skola gälla jämväl för åtnjutande af de för direktören vid nuvarande länsfängelset i Malmö samt den prästerlige tjänstemannen vid central- och länsfängelserna därstädes i öfvergångsstaten upptagna aflöningsförmåner;

att en hvar, som med eller efter ingången af år 1911 tillträder i den ordinarie staten upptagen befattning eller någon af nämnda befattningar vid fängelserna i Malmö, skall vara pliktig att underkasta sig ofvanberörda villkor och bestämmelser; samt

transport kronor 30,200: —

transport kronor 30,200: —

att de förutvarande innehafvare af sagda befattningar, hvilka icke före den 1 november 1910 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner afvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem,

dels medgifva,

att nuvarande direktören vid kronohäktet å Långholmen må, så länge han där kvarstår, uppbära ett personligt aflöningstillägg, motsvarande skillnaden mellan aflöningen enligt den nya staten för assistenttjänst vid centralfängelset å Långholmen och den aflöning, som enligt nu gällande stat tillkommer direktören vid kronohäktet därstädes;

att nuvarande bevakningsbefälhafvaren vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona må, därest han vid nya statens trädande i kraft kvarstår i befattningen, erhålla personligt aflöningstillägg, motsvarande skillnaden mellan aflöningen enligt den nya staten för assistenttjänst vid anstalten och den aflöning, som enligt nu gällande stat tillkommer bevakningsbefälhafvaren;

att nuvarande kamreraren vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona må uppbära personligt aflöningstillägg, motsvarande skillnaden mellan aflöningen enligt nya staten för assistenttjänst vid anstalten och den aflöning, som enligt nu gällande stat tillkommer kamreraren;

att nuvarande predikanten vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona må, så länge han med sina göromål i fängvårdens tjänst ej förenar annan aflönad syssla, tills vidare, utöfver arfvodet enligt nya staten för predikantbefattningen vid anstalten med tillhörande kronohäkte, uppbära personligt aflöningstillägg af 1,200 kronor;

transport kronor 30,200: —

transport kronor

30,200: —

att nuvarande direktören vid kronohäktet i Hudiksvall må uppbära personligt aflöningstillägg, motsvarande skillnaden mellan föreståndarens aflöning enligt den nu gällande och enligt nya staten;

att nämnda direktör vid kronohäktet å Långholmen, bevakningsbefälhafvare vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona, kamrerare vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona och direktör vid kronohäktet i Hudiksvall äfvensom nuvarande bevakningsbefälhafvaren vid tvångsarbetsanstalten i Norrköping samt nuvarande direktörerna vid länsfängelserna i Östersund och Luleå må, därest de i öfrigt vilja ingå på den nya staten, bibehållas vid rätt att komma i åtnjutande af pensionsbelopp i enlighet med nu gällande bestämmelser;

att aflöningstillägg enligt grund, som af departementschefen angifvits, må från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgå till tjänsteman af lägre grad, som i anledning af den föreslagna omorganisationen af fängelseväsendet erhåller befattning, med hvilken är förenad lägre aflöning än den, han förut åtnjutit, äfvensom att, därest pension, hvartill han å sin förra befattning ägt rätt, uppgår till högre belopp än den pension, som å den nya befattningen skulle tillkomma honom, han må bibehållas vid innehafvande pensionsrätt;

att, så länge ordinarie fänggevaldiger, som ej transporterats till vaktkonstapel, kvarstår i tjänst, den aflöning, som tillkom sådan gevaldiger enligt den år 1902 fastställda aflöningsstat för de betjante vid fångvårdsanstalterna, hvilkas aflöning utgick af bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, må till honom utgå af de i den nya staten uppförda vaktkonstapelslöne-medel;

att i särskilda undantagsfall Kungl. Maj:t må, efter framställning af fångvårdsstyrelsen, tilldela tjänsteman af lägre grad vid fångvårdsstaten gratifikation; samt

transport kronor

30,200: —

transport kronor 30,200: —

att den, som på förordnande förvaltar vakant tjänst vid fångvårdsstaten, må under tiden åtnjuta de med tjänsten förenade aflöningsförmåner,

dels ock, till beredande af medel för de aflöningsbelopp, som upptagits i den af departementschefen föreslagna ordinarie stat för fångvårdsstaten, höja det i riksstaten uppförda bestämda anslaget till fångars vård och underhåll, nu uppgående till 758,900 kronor, med » 77,150: —

till 836,050 kronor;
[4.] att höja förslagsanslaget till fångars vård och underhåll från dess nuvarande belopp 1,288,000 kronor till 1,375,000 kronor eller således med » 87,000: —;

[5.] att i riksstaten för år 1911 uppföra reservationsanslaget till »vård och underhåll af läns- och kronohäkten» under förändrad benämning: »Vård och underhåll af straffängelser och kronohäkten»;

Ersättning åt domare, vittnen och parter:

[6.] att medgifva sådan ändring af hvad som blifvit stadgadt angående ersättning till den tillförordnade brottmålsdomaren i Norrbottens län, att från det å andra hufvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ersättning åt domare, vittnen och parter må från och med år 1911 till honom för rannsakingar med häktade utgå dels ett årligt arvode af 1,200 kronor, dels 75 kronor för hvarje af honom för sådan rannsaking hållet urtima ting eller extra sammanträde under lagtima ting, dels resekostnads- och traktamentsersättning enligt tredje klassen i resereglementet, dock med iakttagande att dagtraktamente ej må beräknas för dygn, hvarunder förrättning ägt rum, dels ock traktamente af 16 kronor för hvar och en af de två expediti-

transport kronor 194,350: —

transport kronor 194,350: —

dagar, brottmålsdomaren äger beräkna för hvarje af
 honom handlagdt mål;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[7.] att för jämnande af hufvudtitelns slutsumma
 höja det under hufvudtiteln uppförda förslagsansla-
 get till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. från
 111,940 kronor med » 14: —
 till 111,954 kronor.

Öfriga ordinarie anslag:

Beträffande öfriga ordinarie anslag har Kungl.
 Maj:t icke att föreslå någon förändring.

	summa kronor	194,364: —
Om till andra hufvudtitelns ordinarie anslag en- ligt nu gällande riksstat.....	»	4,805,503: —
lägges ofvan angifna ökning i samma anslag	»	194,364: —,
komma de ordinarie anslagen under denna huf- vudtitel att uppgå till	kronor	<u>4,999,867: —.</u>

Extra anslag.

Under åberopande af ofvannämnda protokoll öfver justitiedepartements-
 ärenden för den 14 innevarande januari vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att
 under denna hufvudtitel å extra stat för år 1911 anvisa:

[8.] till provisorisk lönereglering för befattnings-
 hafvande i justitiedepartementet, i enlighet med de af

departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor, ett förslagsanslag af kronor 5,245: —, hvaraf högst 100 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;

[9.] för aflönande af en andre ledamot å justitiedepartementets afdelning för lagärenden..... » 8,000: —, hvaraf 2,500 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar;

[10.] till arfvode åt en extra föredragande inom justitiedepartementet » 3,000: —;

[11.] för bestridande af de utaf tillämpning af lagen om straffregister föranledda kostnader för amanuenser, renskrifning m. m. inom justitiedepartementet » 5,000: —;

[12.] för fortsatt uppehållande af lagberedningens verksamhet » 50,000: —.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[13.] att, i afvaktan på nådig proposition, innefattande definitiv framställning angående de för nedre justitierevisionen erforderliga anslag å extra stat för år 1911, för desamma beräkna ett belopp af » 90,000: —;

och föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1911 ytterligare anvisa:

[14.] för fortsatt uppehållande under ett år från och med den 1 september 1910 af en extra division i Svea hofrätt för behandling af instämnda och vädjade mål » 32,900: —, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1910 förskottsvis af tillgängliga medel utanordna hvad af nämnda belopp belöper på tiden från och med den 1 september till årets slut;

[15.] dels till arfvoden åt krigshofrättens ordförande och militära ledamöter..... » 3,250: —,

dels ock för beredande af tillfällig löneförbättring åt krigshofrättens vaktmästare..... » 300: —, hvilket belopp skall anses utgöra tjänstgöringspenningar;

[16.] för utförande vid straffängelserna i Stockholm, Uppsala, Linköping, Jönköping, Växjö, Kalmar, Karlskrona, Kristianstad, Vänersborg, Mariestad, Karlstad,

transport kronor 197,695: —

	transport kronor	197,695: —
Örebro, Västerås, Falun och Gäfle af cellanordningar med afseende å fångar, som lida af tuberkulos..... »		9,000: —;
[17.] dels till aflöningar åt tjänstemän vid statens uppfostringsanstalt å Bona ett förslagsanslag högst »		30,400: —,
dels ock till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. ett förslagsanslag af..... »		46,100: —;
[18.] för beredande af uppfostran åt minderåriga förbrytare af kvinnligt kön, hvilka enligt domstols förordnande skola insättas i allmän uppfostringsanstalt, dels såsom ersättning för hyra, ved, inventarier m. m. samt såsom bidrag till aflöning åt föreståndarinnor och biträden vid sådan anstalt »		6,500: —,
dels ock till godtgörande af de vid anstalten mottagna elevers bispisning, beklädnad, undervisning, läkare- och sjukvård m. m. äfvensom till utrustning vid elevs utskrifning ett förslagsanslag af »		6,000: —;
[19.] till resestipendier åt ordinarie domare eller dem, som vid domstolarna bereda sig för domarekallet, »		6,000: —;
[20.] af det för inrättande af ett jordregister beviljade reservationsanslag å 750,000 kronor ett belopp af »		150,000: —;
[21.] för beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg för år 1910 åt vissa tjänstemän och betjante i justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till justitiedepartementet hörande ämbetsverk och kårer ett förslagsanslag af »		25,000: —;
[22.] för beredande åt häradsskrifvarna af ersättning, enligt de af departementschefen angifna grunder, för röstlängders upprättande under åren 1910 och 1911 ett förslagsanslag af..... »		100,000: —,
med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis af tillgängliga medel utbetala ersättningen för år 1910;		
[23.] för beredande åt kronofogdar och dem, som förordnats att i kronofogdes ställe indrifva kommunalutskylder, af ersättning, enligt de af departementschefen angifna grunder, för upprättande under år 1910 af vissa i nådiga kungörelsen den 26 november 1909 om		

transport kronor 576,695: —

transport kronor	576,695: —
upprättande af röstlängd för val till Riksdagens andra kammare m. m. föreskrifna förteckningar	» 5,000: —,
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1910 utbetala sagda ersättningar förskottsvis af tillgängliga medel; [24.] till täckande af utgifter, som statskontoret förskottsvis bestridt för de i statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementsärenden omförmälda ändamål, i jämnt krontal	» 128,038: —.
summa kronor	<u>709,733: —</u>

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1910 upptagen och sådan den nu är af Kungl. Maj:t föreslagen, utfaller sålunda:

	1910.	1911.	
ordinarie anslag	4,805,503: —	4,999,867: —	således ökning kronor 194,364: —
extra »	822,297: —	709,733: —	» minskning » 112,564: —
summa kronor	5,627,800: —	5,709,600: —	således ökning kronor 81,800: —

Tredje hufvudtiteln,

innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnas i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisade 1,444,894 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver utrikesdepartementsärenden den 14 innevarande januari *), föreslå Riksdagen

[1.] dels att vicekonsulns i London aflöning må höjas med 2,800 kronor till 10,000 kronor, hvaraf 3,600 kronor i egentlig lön, 1,800 kronor i hyresbidrag och 4,600 kronor i ortstillägg;

dels att å staten för beskickningar och konsulat må, i stället för kanslistens vid generalkonsulatet i London arfvode, 3,600 kronor, uppföras arfvode för en förste kanslist vid generalkonsulatet med 5,500 kronor, hvilket arfvode må hvar tredje år kunna höjas med 300 kronor intill 6,700 kronor, samt att å nämnda stat må uppföras arfvode för en andre kanslist vid bemälda generalkonsulat med 4,000 kronor, hvilket arfvode må hvar tredje år kunna höjas med 300 kronor intill 5,200 kronor;

dels att vicekonsulns i Glasgow aflöning må höjas med 1,600 kronor till 8,800 kronor, däraf 3,600 kronor i egentlig lön, 1,800 kronor i hyresbidrag och 3,400 kronor i ortstillägg;

dels att vicekonsulns i Rotterdam aflöning må höjas med 1,800 kronor till 9,000 kronor, däraf 3,600 kronor i egentlig lön, 1,500 kronor i hyresbidrag och 3,900 kronor i ortstillägg;

dels att kanslistens vid generalkonsulatet i S:t Petersburg arfvode må höjas med 1,400 kronor till 5,000 kronor;

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Tredje hufvudtiteln".

dels att kanslistbefattningen vid generalkonsulatet i Helsingfors med arfvode af 2,400 kronor må, under förutsättning att anslaget till diplomat- och konsulsaspiranter ökas med 3,000 kronor, från och med år 1911 indragas;

dels ock att det villkor, som finnes stadgadt i aflöningsstaten för beskickningar och konsulat, för att vicekonsuln i Tokio må uppbära ett arfvode af 1,200 kronor, nämligen att han behärskar det japanska språket, må förändras därhän, att han kommer i åtnjutande af arfvodet, så snart han styrker, att han förstår och talar det japanska språket;

kommande, i händelse af bifall till dessa framställningar, anslaget till beskickningar och konsulat, nu uppgående till 887,200 kronor, att höjas med..... kronor 11,100: — till 898,300 kronor;

[2.] att anslaget till diplomat- och konsulsaspiranter, nu uppgående till 27,000 kronor, må höjas med » 3,000: — till 30,000 kronor;

[3.] att anslaget till vikariatsersättning, extra biträden m. m., nu uppgående till 9,100 kronor, må höjas med » 3,500: — till 12,600 kronor;

[4.] att det i nu gällande riksstat å tredje hufvudtiteln uppförda ordinarie anslaget till svenska kyrkan i Paris, 2,950 kronor, må från samma hufvudtitel aföras; samt

[5.] att, för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, förslagsanslaget till skrifmaterialier, expenser, renskrifning, ved, ljus m. m., nu uppgående till 120,094 kronor, må höjas med..... » 20: — till 120,114 kronor.

summa kronor 17,620: —

Häriifrån afgår anslaget till svenska kyrkan i Paris » 2,950: —

summa ökning kronor 14,670: —

Om till förestående belopp lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma..... » 1,444,894: —

komma de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel att uppgå till..... kronor 1,459,564: —

Extra anslag.

Under åberopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver utrikes-departementsärenden den 14 i denna månad finnes antecknad, vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att under denna hufvudtitel å extra stat för år 1911 bevilja:

[6.] till fortsatt utgifvande af Sveriges traktater	kronor	4,500: —
[7.] till bestridande af Sveriges andel i kostnaderna under innevarande år för den internationella skiljedomstolens byrå i Haag	»	2,500: —
[8.] såsom bidrag till den internationella fredsbyrån i Bern	»	750: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[9.] dels att medgifva, att det af 1908 års Riksdag å extra stat för år 1909 beviljade anslaget af 10,000 kronor till den internationella fredskongress, som var afsedd att sistnämnda år hållas i Stockholm, men som uppsköts till innevarande år, måtte få användas för den internationella fredskongressen under år 1910;		
dels ock att å extra stat för år 1911, såsom ersättning till organisationskommittén för den internationella fredskongressen i Stockholm för utgifter för den år 1909 inställda kongressen, anvisa ett belopp af	»	3,933: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1910 af tillgängliga medel utanordna ifrågavarande belopp;		
[10.] dels att medgifva, att det å extra stat för år 1910 anvisade anslaget af 750 kronor såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för interparlamentariska förbundets byrå och generalsekretariat för år 1909 måtte få i stället användas till bestridande af 1910 års kostnader för nämnda byrå och sekretariat;		
dels ock att å extra stat för år 1911, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för förbundets byrå och generalsekretariat för samma år, anvisa ett liknande belopp	»	750: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen att å extra stat för år 1911 bevilja:		
[11.] till personliga godtgörelser för mistade konsulatafgifter	»	11,000: —
transport kronor		23,433: —

	transport kronor	23,433: —
[12.] till personliga lönetillägg åt generalkonsulerna D. Danielsson i London och M. Ameen i Hamburg	»	5,500: —
[13.] till förstärkande af arbetskrafterna inom ut- rikesdepartementet	»	3,000: —
[14.] till arvode för en legationssekreterare vid beskickningen i Tokio och Peking	»	7,500: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:		
[15.] att af det förut beviljade anslaget till gäl- dande af det af statskontoret förskjutna belopp för inköp af beskickningshus i Paris å extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	25,000: —
[16.] att till täckande af vissa andra i statsråds- protokollet omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridna utgifter å extra stat för år 1911 anvisa	»	178,053: —
[17.] att till beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt tjänstemän och betjante i utrikes- departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli å extra stat för år 1911 anvisa, såsom förslagsanslag, ett belopp af	»	9,000: —
[18.] att till provisorisk lönereglering för befatt- ningshafvare i utrikesdepartementet å extra stat för år 1911 bevilja ett förslagsanslag af	»	18,850: —
däraf högst 455 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;		
Dessutom föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att med- gifva,		
[19.] att af hyresinkomsterna från kronans fastig- het i Konstantinopel må år 1911 för svenska kyrkan i Paris få användas 1,169 kronor att utgå såsom löne- tillökning för pastorn.		
tillsammans kronor		270,336: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1910 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1910.	1911.	
ordinarie anslag	1,444,894: —	1,459,564: —	således ökning kronor 14,670: —
extra »	198,606: —	270,336: —	» » » 71,730: —
summa kronor	1,643,500: —	1,729,900: —	således ökning kronor 86,400: —

Fjärde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till landtförvarsdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i 1910 års riksstat till årliga och ständiga utgifter anvisadt 57,365,700 kronor, vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver landtförvarsärenden den 14 innevarande januari*), föreslå Riksdagen i fråga om

Kommendantsstaten:

[1.] att, med godkännande af det vid ofvan omnämnda statsrådsprotokoll fogade förslag till stat för kommendantsstaten, öka detta anslag, nu 30,328 kronor, med kronor 1,800: — till 32,128 kronor;

Aflöning och rekrytering m. m.:

[2.] att, med godkännande af de uppgjorda förslagen till stater för infanteriet, kavalleriet, artilleriet, artilleriets tygstater, fortifikationen och trängen, höja anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu 17,921,168 kronor, med » 65,008: — till 17,986,176 kronor;

Hyra, expenser m. m. vid truppförbanden:

[3.] att i riksstaten för år 1911 uppföra anslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden med oförändradt belopp eller 125,800 kronor; _____ transport kronor 66,808: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Fjärde hufvudtiteln".

transport kronor 66,808: —

Intendenturkåren:

[4.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för intendenturkåren, öka detta anslag, nu 673,492 kronor, med..... » 11,091: —
till 684,583 kronor;

Inkvarteringskostnader:

[5.] att i riksstaten för år 1911 uppföra anslaget till inkvarteringskostnader med oförändradt belopp eller 1,088,307 kronor;

Ålderstillägg:

[6.] att höja anslaget till ålderstillägg, nu 81,400 kronor, med..... » 1,150: —
till 82,550 kronor;

Landstormen:

[7.] att höja anslaget till landstormen, nu 182,425 kronor, med..... » 15,800: —
till 198,225 kronor;

Ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation:

[8.] att minska anslaget till ersättning åt vissa löntagare i följd af arméns omorganisation, nu 16,774 kronor, med 1,722 kronor till 15,052 kronor;

Remontering m. m.:

[9.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för remonteringsstyrelsen, minska anslaget till remontering m. m., nu 1,132,479 kronor, med 423,784 kronor till 708,695 kronor;

transport kronor 94,849: —

transport kronor 94,849: —

Lega af hästar för artilleriets, ingenjörtruppernas och trängens exercis:

[10.] att minska anslaget till lega af hästar för artilleriets, ingenjörtruppernas och trängens exercis, nu 644,856 kronor, med 31,584 kronor till 613,272 kronor;

Krigshögskolor:

[11.] att, med godkännande af det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för artilleri- och ingenjörhögskolan samt af däri omförmälda villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i staten för vaktmästarne upptagna aflöningsförmåner, höja anslaget till krigshögskolor, nu 91,555 kronor, med..... »

500: —

Krigsskolan:

[12.] att i riksstaten för år 1911 upptaga anslaget till krigsskolan med oförändradt belopp eller 130,165 kronor;

Volontärskolor:

[13.] att i riksstaten för år 1911 uppföra anslaget till volontärskolor med oförändradt belopp eller 130,000 kronor;

Garnisonssjukhusen i Stockholm och å Karlsborg:

[14.] att i riksstaten för år 1911 upptaga ifrågasvarande anslag med oförändradt belopp eller 88,200 kronor,

äfvensom medgifva, att reservationer å anslaget må användas till upphjälpande af underläkarnes vid garnisonssjukhuset i Stockholm löneförhållanden;

transport kronor 95,349: —

transport kronor 95,349: —

De värnpliktigas aflöning, inskrifning och redovisning m. m.:

[15.] att öka anslaget till de värnpliktigas aflöning, inskrifning och redovisning m. m., nu 2,587,145 kronor, med..... » 290,320: —
till 2,877,465 kronor;

Arméns vapen, ammunition och skjutöfningar samt artilleriets öfningar och materiel:

[16.] att i riksstaten för år 1911 uppföra ifrågasvarande anslag med oförändradt belopp eller 2,708,850 kronor, men under titeln »arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets öfningar och materiel»;

Arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens öfningar och materiel:

[17.] att höja anslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens öfningar och materiel, nu 1,000,000 kronor, med » 149,040: —
till 1,149,040 kronor;

Arméns mathållning:

[18.] att öka anslaget till arméns mathållning, nu 7,359,405 kronor, med..... » 245,286: —
till 7,604,691 kronor;

Furagering af arméns hästar:

[19.] att höja anslaget till furagering af arméns hästar, nu 2,962,195 kronor, med..... » 148,687: —
till 3,110,882 kronor;

transport kronor 928,682: —

transport kronor 928,682: —

Arméns munderingsutrustning:

[20.] att höja anslaget till arméns munderings-
utrustning, nu 4,378,424 kronor, med..... » 149,773: —
till 4,528,197 kronor;

Arméns diverse intendenturbehof:

[21.] att öka anslaget till arméns diverse inten-
denturbehof, nu 760,729 kronor, med..... » 25,343: —
till 786,072 kronor;

Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten:

[22.] att öka anslaget till arméns kasernutredning
samt ved, ljus och vatten, nu 1,570,808 kronor, med.... » 206,248: —
till 1,777,056 kronor;

Arméns sjuk- och veterinärvård samt hofbeslag m. m.:

[23.] att öka anslaget till arméns sjuk- och vete-
rinärvård samt hofbeslag, nu 362,250 kronor, med..... » 14,343: —
till 376,593 kronor;

Ersättning för rustning och rotering:

[24.] att i riksstaten för år 1911 uppföra anslaget
till ersättning för rustning och rotering med oföränd-
radt belopp eller 950,000 kronor;

summa kronor 1,324,389: —

[25.] Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i
1910 års riksstat finnas å fjärde hufvudtiteln uppförda,
föreslår Kungl. Maj:t icke någon förändring.

Summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt
nu gällande riksstat utgör..... » 49,117,044: —

summa kronor 50,441,433: —

transport kronor 50,441,433: —

	transport kronor	50,441,433: —	
Härifrån afgår genom minskning af anslagen till			
ersättning åt vissa lön-			
tagare i följd af ar-			
méns omorganisation...	kronor	1,722: —	
remontering m. m.	»	423,784: —	
lega af hästar för artille-			
riets, ingenjörtrupper-			
nas och trängens exer-			
cis.....	»	31,584: —	» 457,090: —

hvidan denna hufvudtitels ordinarie anslag för år
1911 enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle uppgå till..... kronor 49,984,343: —

Extra anslag.

Under återopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver landt-
försvarsärenden för den 14 innevarande januari finnes antecknad, föreslår
Kungl. Maj:t Riksdagen:

[26.] att för fortsatt anskaffning af nya eldhand-
vapen för armén af det utaf 1903 års Riksdag bevil-
jade beloppet, 3,570,000 kronor, å extra stat för år
1911 anvisa återstoden..... kronor 780,000: —

[27.] att för anskaffning af ny fältartillerimateriel
af det utaf 1909 års Riksdag beviljade beloppet,
3,000,000 kronor, å extra stat för år 1911 anvisa yt-
terligare..... » 400,000: —

[28.] att utaf det till fullbordande af befästnings-
arbetena vid Boden beviljade beloppet, 7,134,500 kro-
nor, å extra stat för år 1911 anvisa » 359,500: —

[29.] att dels utaf det af 1906 års Riksdag till
uppförande af kasernetablissemang för femton infanteri-
regementen beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, å
extra stat för år 1911 anvisa..... » 1,000,000: —

dels utaf den till uppförande af mässbyggnader
för underofficerare och manskap vid vissa truppför-
band beviljade summan, 911,000 kronor, å extra stat
för år 1911 anvisa återstoden » 366,000: —

transport kronor 2,905,500: —

	transport kronor	2,905,500: —
[30.] att för uppförande af lokaler för krigshögskolan m. m. å extra stat för år 1911 anvisa	»	220,000: —
[31.] att till uppförande af bostadsbyggnader jämte uthus för fortväblar och fortmaskinister vid Bodens fästning å extra stat för år 1911 anvisa	»	132,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af omhänderhafvande medel under år 1910 förskjuta beloppet för att sedermera af nämnda anslag ersättas;		
[32.] att till uppförande af en fredsexpeditionsbyggnad och af en bostadsbyggnad för fortifikationsbefälhafvare, arbetschef och fortifikationskassör i Boden bevilja 151,000 kronor samt att däraf å extra stat för år 1911 anvisa	»	75,000: —
[33.] att till uppförande af en befälsbyggnad för Norrbottens regemente bevilja 150,000 kronor och där-af å extra stat för år 1911 anvisa	»	75,000: —
[34.] att för anskaffande af ingenjörmateriel å extra stat för år 1911 anvisa	»	15,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af omhänderhafvande medel under år 1910 förskjuta beloppet för att sedermera af nämnda anslag ersättas;		
[35.] att till belysningsmateriel med förrådsbyggnad å extra stat för år 1911 anvisa	»	149,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af omhänderhafvande medel under år 1910 förskjuta 75,000 kronor för att sedermera af nämnda anslag ersättas;		
[36.] att för anställande af ballongöfningar å extra stat för år 1911 anvisa	»	18,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af omhänderhafvande medel under år 1910 förskjuta hälften däraf för att sedermera af nämnda anslag ersättas;		
[37.] att till ordnande af landstormsförråd å extra stat för år 1911 anvisa	»	141,980: —
[38.] att af det för anskaffning af nya uniformer för armén beviljade anslag, 6,000,000 kronor, å extra stat för år 1911 anvisa	»	200,000: —
[39.] att för inköp af inventarier i nya kasern-etablissemang å extra stat för år 1911 anvisa	»	100,000: —
	transport kronor	4,031,480: —

	transport kronor	4,031,480: —
[40.] att till det frivilliga skytteväsendets befrämjande såsom extra anslag för år 1911 bevilja.....	»	870,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under följande år använda hvad af anslaget kan under år 1911 besparas;		
[41.] att till befrämjande af det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig å extra stat för år 1911 anvisa..	»	10,000: —
[42.] att för beredande af tillfällig löneförbättring åt fortifikationskassören och redogöraren samt fortifikationskassörerna och förvaltarna vid fortifikationen å extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af.....	»	13,545: —
[43.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden denna dag angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del af den personal, som åtnjuter aflöning från fjärde hufvudtitelns medel, å extra stat för år 1911 såsom förslagsanslag anvisa ett belopp af	»	4,775: —
[44.] att till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i landtförsvarsdepartementet, i enlighet med de uti ofvannämnda statsrådsprotokoll tillstyrkta grunder och förordade villkor, på extra stat för år 1911 bevilja ett förslagsanslag af	»	8,270: —
däraf högst 175 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;		
[45.] att för beredande under åren 1910 och 1911 af extra ersättning åt vissa bataljonsläkare och fältläkarstipendiater å extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af	»	41,700: —
[46.] att för utbetalande af tillägg till dagaflöning åt indelt manskap med 2 kronor till korporal, vicekorporal och menig beställningsman samt 2 kronor 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egenskap af underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och öfningar utom vanliga repetitionsöfningar å extra stat för år 1911 anvisa såsom förslagsanslag ett, jämnväl för afrundande af hufvudtitelns slutsumma, till.....	»	180,252: —
jämkaadt belopp;		
[47.] att för beredande af personligt lönetillägg åt musikdirektören vid Hälsinge regemente Carl Anders Clementz å extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af	»	483: —
	transport kronor	5,160,505: —

	transport kronor	5,160,505: —
[48.] att till täckande af vissa utaf arméförvalt-		
ningen och statskontoret utgifna förskott på extra stat		
för år 1911 anvisa, i jämnadt tal, ett belopp af	»	116,652: —
	summa kronor	5,277,157: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1910 års riksstat upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1910.	1911.	
ordinarie anslag	49,117,044: —	49,984,343: —	således ökning kr. 867,299: —
extra	» 8,248,656: —	» 5,277,157: —	» minskning » 2,971,499: —
summa kronor	57,365,700: —	55,261,500: —	således minskning kr. 2,104,200: —

Femte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet.

I afseende på regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 19,140,450: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 405: —
ersättningar	» 4: —
tillsammans kronor 19,140,859: —	

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver sjöförsvarsärenden den 14 i denna månad*), föreslå Riksdagen beträffande

Marinstaben:

[1.] att, med godkännande af stat för marinstaben af den lydelse, bilagan n:r 1 vid omnämda protokoll utvisar, för anställande af en vaktmästare vid marinstaben bevilja ett ordinarie anslag å kronor 1,200: —

Aflöning för flottans kårer och stater:

[2.] dels att godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår

transport kronor 1,200: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Femte hufvudtiteln".

	transport kronor	1,200: —
samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan, äfvensom för mariningenjörkåren och för marinintendenturkåren af den lydelse, bilagorna n:r 2—7 vid nämnda protokoll utvisa;		
<i>dels ock</i> , med godkännande af förordade minskningen i anvisningen för reserv- och indragningsstaterna samt båtmanskompanierna, att i riksstaten för år 1911 höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater, nu 5,670,173 kronor, med		
till 5,793,742 kronor;	»	123,569: —

Naturaunderhåll åt personal vid flottan:

[3.] att i riksstaten för år 1911 höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan, nu 1,185,467 kronor, med	»	5,993: —
till 1,191,460 kronor;		

Ersättning för rustning och rotering:

[4.] att i riksstaten för år 1911 minska förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 10,000 kronor, med 2,000 kronor till 8,000 kronor;

Flottans nybyggnad och underhåll:

[5.] att i riksstaten för år 1911 höja reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, nu 2,300,000 kronor med	»	75,000: —
till 2,375,000 kronor;		

Undervisningsverken:

[6.] *dels* att, med godkännande af stat för sjökrigsskolan af den lydelse, bilagan n:r 9 vid nämnda

transport kronor 205,762: —

transport kronor 205,762: —

protokoll utvisar, i riksstaten för år 1911 minska reservationsanslaget till sjökrigsskolan, nu 45,617 kronor, med 3,593 kronor till 42,024 kronor;

dels att, med godkännande af stat för skeppsgosseskolan af den lydelse, bilagan n:r 10 vid oförmälda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1911 höja anslaget till skeppsgosseskolan, nu 26,170 kronor, med » 1,500: — till 27,670 kronor;

dels ock att, med godkännande af stat för marinintendentskolan af den lydelse, bilagan n:r 11 vid berörda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1911 höja reservationsanslaget till marinintendentskolan, nu 8,600 kronor, med » 500: — till 9,100 kronor;

kommande vid bifall härtill och med bibehållande af reservationsanslaget till sjökrigshögskolan, 27,225 kronor, oförändradt anslagen till undervisningsverken att i sin helhet minskas från 107,612 kronor till 106,019 kronor;

Aflöning för kustartilleriets personal:

[7.] att, med godkännande af stat för kustartilleriet af den lydelse, bilagan n:r 12 vid oförmälda protokoll utvisar, i riksstaten för år 1911 höja anslaget till aflöning för kustartilleriets personal, nu 1,378,944 kronor, med » 16,275: — till 1,395,219 kronor;

Underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel:

[8.] att i riksstaten för år 1911 höja reservationsanslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel, nu 371,500 kronor, med » 100,000: — till 471,500 kronor;

 transport kronor 324,037: —

transport kronor 324,037: —

Sjukvård för marinen:

[9.] att i riksstaten för år 1911 höja reservationsanslaget till sjukvård för marinen, nu 84,500 kronor, med till 91,700 kronor; , 7,200: —

Skrifmaterialier och expenser m. m.:

[10.] att i riksstaten för år 1911 höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. från 113,861 kronor med till 113,899 kronor; , 38: —

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna:

[11.] att penninganslaget till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna måtte i riksstaten upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller 1,700,000 kronor, och följaktligen, med inberäkning af däruti ingående friheter och ersättningar, 409 kronor, utföras med 1,700,409 kronor, under förutsättning därjämte att de & förenämnda inkomstitel uppkommande öfverskott fortfarande må såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål;

Undervisningsanstalter för sjöfart:

[12.] att i afvaktan på den nådiga proposition angående omorganisation af undervisningsanstalterna för sjöfart. Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för undervisningsanstalter för sjöfart uppförda ordinarie anslaget, nu 100,800 kronor, måtte beräknas en förhöjning af , 108,950: —
och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 209,750 kronor;

Beträffande öfriga under femte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag föreslår Kungl. Maj:t icke någon förändring.

Summa kronor 440,225: —

Den föreslagna tillökningen i ordinarie anslag		
utgör således	kronor	440,225: —
hvarifrån böra afräknas:		
dels minskning af förslagsanslaget		
till ersättning för rustning och		
rotering	kronor	2,000: —
dels minskning af reservations-		
anslaget till sjökrigsskolan	»	3,593: —
		» 5,593: —
då anslagsförhöjningen utgör	kronor	434,632: —
Lägges härtill slutsumman af femte hufvudtitelns		
ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat	»	19,140,859: —
skulle femte hufvudtitelns ordinarie anslag enligt Kungl.		
Maj:ts förslag uppgå till	kronor	19,575,491: —

Extra anslag.

Under återopande af hvad i ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver sjöförsvarsärenden den 14 innevarande januari finnes antecknad, föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[13.] att till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i sjöförsvarsdepartementet i enlighet med grunder och på villkor, som angifvas i nyssberörda protokoll och i statsrådsprotokollet öfver justitieärenden likaledes för den 14 innevarande januari, på extra stat för år 1911 bevilja ett förslagsanslag af..... kronor 4,115: —
däraf högst 75 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;

[14.] att till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af..... » 3,193,000: —
transport kronor 3,197,115: —

	transport kronor	3,197,115: —
[15.] att af det utaf 1909 års riksdag beviljade anslag för ändring af en 1:a klass kanonbåt å 300,000 kronor anvisa på extra stat för år 1911 återstående, ännu icke anvisade beloppet		
	»	150,000: —
[16.] att för inredning å flottans samtliga stridsfartyg af durkar för förvaring af viss sprängningsmateriel på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[17.] dels att på extra stat för år 1911 bevilja:		
till skjutförsök och inskjutning af kanoner	»	30,000: —
» anskaffning af gnistsignalmateriel	»	100,000: —
» försök med torped- och gnistsignalmateriel	»	20,000: —
dels att för anskaffning af torpeder och torpedmateriel bevilja ett anslag af 481,200 kronor och där-af på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	120,300: —
dels att af det utaf 1909 års riksdag beviljade anslag för anbringande af kikarsikten å de å 1:a klass pansarbåtar, torpedkryssare och jagare befintliga 57 mm. kanonerna å 195,000 kronor på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	65,000: —
dels att af det utaf 1909 års riksdag för omladdning af 21 cm. och 15 cm. halfpansargranater med brisansämne beviljade anslag å 300,000 kronor på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	100,000: —
dels ock att af det utaf 1909 års riksdag till anordningar för ökande af artilleriets eldhastighet å 1:a klass pansarbåtar beviljade anslag å 385,000 kronor på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	130,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[18.] att af det utaf 1908 års riksdag för anskaffning af handminmateriel för flottan m. m. beviljade anslag å 553,000 kronor anvisa på extra stat för år 1911 återstående, ännu icke anvisade beloppet		
	»	153,000: —
[19.] att för anskaffning af en ångkranpråm bevilja ett anslag af 115,000 kronor och däraf på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	60,000: —
[20.] att af det utaf 1909 års riksdag beviljade anslag för nybyggnad af ett militärhåkte i Karlskrona		
	transport kronor	4,156,215: —

	transport kronor	4,156,215: —
å 110,000 kronor anvisa på extra stat för år 1911 återstående, ännu icke anvisade beloppet.....	»	55,000: —
[21.] att af det utaf 1909 års riksdag beviljade anslag till uppförande af en för Vaxholms kustartilleriregemente och Vaxholms grenadjärregemente gemensam tvättinrättning å Rindön m. m. å 135,800 kronor anvisa på extra stat för år 1911 återstående, ännu icke anvisade beloppet.....	»	67,900: —
[22.] att för uppförande af ett kallbadhus för Älfsborgs kustartilleridetachment samt en läkarebostad vid Fårösund på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af.....	»	29,100: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen		
[23.] dels att för flyttning af den å Oscar II:s fort påbörjade gniststationen till Nya Varfvet samt stationens uppförande å sistnämnda plats på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af.....	»	10,650: —
äfvensom medgifva, att för samma ändamål må af behållning å omkring 40,000 kronor, som uppstått å det af 1906 års riksdag på extra stat för år 1907 beviljade anslag till afslutande af arbetena för minförsvarets ordnande och minpersonalens inkvartering vid mobilisering, användas ett belopp af 14,350 kronor,		
dels ock medgifva, att af nämnda behållning ett belopp af 1,650 kronor må tagas i anspråk för anordnande af ett för den afsedda gniststationen å Oscar II:s fort utsprängdt rum till logement för manskap.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[24.] att för anläggande af vattenledning från Göteborgs stad till Nya Varfvet samt för anordnande af vatten- och afloppsledningar inom Nya Varfvet m. m. bevilja ett anslag af 98,290 kronor och däraf på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af.....	»	49,145: —
[25.] att för anskaffning af transportmedel för flottans varf i Karlskrona bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af.....	»	24,000: —
[26.] att för anskaffning af transportmedel för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af.....	»	78,000: —
	transport kronor	4,470,010: —

	transport kronor	4,470,010: —
[27.] att af det utaf 1907 års riksdag beviljade anslag för anskaffande af beklädnad åt sjöbeväringen å 938,000 kronor anvisa på extra stat för år 1911 återstående, ännu icke anvisade beloppet	»	234,500: —
[28.] att af det utaf 1904 års riksdag beviljade anslag för anskaffning af beklädnad och sängservis för kustartilleriets värnpliktiga å 1,508,000 kronor anvisa på extra stat för år 1911 återstående beloppet	»	192,470: —
[29.] att för arfvoden åt vid skeppsgossekåren i Marstrand anställda personer samt medikamenter, bad m. m. på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af	»	10,498: —
[30.] att för ersättande af föråldrade arbetsmaskiner med snabbarbetande dylika samt för afhjälpande af brist på arbetsmaskiner vid flottans varf i Karlskrona bevilja ett anslag å 100,000 kronor och därpå på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	50,000: —
[31.] att till anskaffning af inventarier för Stenbrottsbatteriet å Tjurkö bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af	»	24,650: —
[32.] att för ersättande af utbetalta understöd åt obemedlade hushåll på grund af värnpliktigas extra tjänstgöring år 1905 bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af	»	242: —
[33.] att till ersättande af förskottsvis af statsmedel lämnadt bidrag till en välkomstfest för tyska sjöunderofficerare bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af	»	239: —
[34.] att till beredande af personligt lönetillägg af 600 kronor för år åt en hvar af bataljonspredikanterna vid flottans station i Karlskrona Ernst Alfred Valdemar Holmberg och Ernst Algot Collén på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	1,200:
[35.] att för påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster bevilja på extra stat för år 1911 ett anslag af	»	104,000: —
[36.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg		
	transport kronor	5,087,809: —

transport kronor 5,087,809: —

för år 1910 åt en del tjänstemän och betjante i sjö-
försvarsdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts
kansli samt till sjöförsvarsdepartementet hörande äm-
betsverk, kårer och stater på extra stat för år 1911
anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af

» 10,000: —

tillsammans kronor 5,097,809: —
—————

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1910 års riks-
stat upptagen och sådan den är af Kungl. Maj:t nu föreslagen, utfaller på
följande sätt:

1910.

1911.

ordinarie anslag	19,140,859:—	19,575,491:—	således ökning kronor	434,632:—
extra »	7,558,641:—	5,097,809:—	» minskning »	2,460,832:—
summa kronor	26,699,500:—	24,673,300:—	således minskning kr.	2,026,200:—

Sjätte hufvudtiteln,

innefattande anslagen till civildepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant.....	kronor 42,409,228: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
ersättningar	» 4,567: —
	tillsammans kronor 42,413,795: —

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 14 innevarande januari, föreslå Riksdagen beträffande

Postverket:

[1.] att Riksdagen må,
med godkännande af de i statsrådsprotokollet föreslagna ändringarna i postverkets utgiftsstater, bestämma postverkets anslag för år 1911, förslagsvis, till 21,690,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen, hvarigenom anslaget till postverket skulle höjas med..... kronor 625,000: —

Telegrafverket:

[2.] att Riksdagen må
dels medgifva,
att § 9 i nådiga aflöningsreglementet för tjänstemän vid telegrafverket den 11 oktober 1907 må, räknadt från och med den 1 januari 1911, erhålla den ändrade lydelse, som i statsrådsprotokollet angifves;
att förra lokaltelefonisten Ragnhild Tiderström och extra ordinarie interurbantefonisten Ottilia Maria

transport kronor 625,000: —

transport kronor 625,000: —

Hammar, född Siljeström, må, Tiderström från och med den 1 januari 1910 samt Hammar från och med månaden näst efter den, hvarunder hon erhåller afsked ur telegrafverkets tjänst, af telegrafverkets medel uppbära under sin återstående lifstid ett årligt understöd till belopp af, Ragnhild Tiderström 300 kronor och Ottilia Maria Hammar 500 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket;

att å tomt i Örebro, som kan komma att inköpas, må uppföras en telegrafstationsbyggnad, inrymnande jämväl lokaler för postkontoret i staden, för en kostnad, icke öfverstigande 450,000 kronor; samt

att å telegrafverket tillhörig tomt i Lund må uppföras en telegrafstationsbyggnad, tillika inrymnande lokaler för postkontoret i staden, för en kostnad, ej öfverstigande 300,000 kronor;

dels med godkännande af de i statsrådsprotokollet tillstyrkta ändringarna i utgiftsstaterna för telegrafverket bestämma telegrafverkets anslag för år 1911, förslagsvis, till 13,020,000 kronor, att utgå direkt af telegrafmedlen, hvarigenom anslaget till telegrafverket skulle ökas med

» 1,055,000: —

dels ock medgifva,

att af återstoden af de för anskaffande af lokaler i landsorten för telegrafverkets behof reserverade medel, 27,300 kronor, må användas 26,000 kronor för fullbordandet af telegrafstationsbyggnaden i Härnösand och 1,300 kronor till inköp af tomt i Örebro för telegrafverkets räkning; samt

att för telefonstationsbyggnaden i kvarteret Jericho i Stockholm må användas ett belopp af 100,000 kronor utöfver förut anvisade 914,000 kronor.

Hospitals underhåll:

[3.] att Riksdagen må

1:o) i fråga om kontanta aflöningsförmåner för läkaren vid Visby hospital samt öfverläkare och sysslo-

transport kronor 1,680,000: —

transport kronor 1,680,000:

män vid vissa hospital och asyler godkänna den i statsrådsprotokollet intagna lönestat att träda i kraft den 1 januari 1911;

2:o) bestämma, att i fråga om öfverläkarbefattningen vid Uppsala hospital och asyl lönestaten skall äga tillämpning endast under förutsättning att tjänsten skiljes från professorsbefattningen i psykiatri vid Uppsala universitet;

3:o) medgifva de i staten upptagna tjänstemän följande naturaförmåner: boställsvåning med bränsle samt elektrisk belysning, där sådan anordnats, dock att läkaren och sysslomannen vid Visby hospital icke äga rätt till några naturaförmåner;

4:o) godkänna de i statsrådsprotokollet omförmälda allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de öfverläkare, läkaren vid Visby hospital och sysslomän tillförsäkrade aflöningsförmåner;

5:o) medgifva, att under läkarens vid Visby hospital semester hans vikarie skall äga åtnjuta enahanda aflöningsförmåner, som tillkomma biträdande läkare vid hospital, jämte resekostnadsersättning;

6:o) medgifva, att det belopp af högst 34,300 kronor, som af Riksdagen beviljats till arfvoden åt tjänstemän, hvilka ej äro upptagna i hospitalens och asylernas lönestater, höjes med 5,600 kronor till högst 39,900 kronor, på det att Kungl. Maj:t må komma i tillfälle att bestämma arfvodet till de vid statens anstalter för sinnessjuka anställda bokhållare till 1,000 kronor om året, med rätt för dem till bostad med möbler och sängkläder, lyse, bränsle, tvätt och första klassens kost eller, där sådan ej finnes, allmänna klassens kost och 200 kronor såsom kostförbättringspenningar samt till en arfvodesförhöjning å 300 kronor efter fem års väl vitsordad tjänstgöring;

7:o) medgifva, att vid ett hvart af Sätters hospital och Västerviks hospital må anställas en hospitalsläkare, en biträdande läkare och två underläkare mot den konstanta aflöning och de förmåner i öfrigt samt under

transport kronor 1,680,000: —

transport kronor 1,680,000: —

de bestämmelser och villkor, som beträffande sådana befattningar vid rikets hospital och asyler blifvit i enlighet med 1907 års riksdags beslut genom nådigt bref den 28 juni samma år af Kungl. Maj:t fastställda; samt

8:o) medgifva, att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande aflöningsförmåner skall utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll, utom hvad angår ålderstilläggen till öfverläkare, läkaren vid Visby hospital, hospitalsläkarna vid Sätters hospital och Västerviks hospital samt sysslomän, hvilka skola påföras sjätte hufvudtitelns förslagsanslag till ålders-tillägg.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[4.] att för jämnande af hufvudtitelns slutsumma öka detta anslag med.....	»	92: —
eller från 425,762 kronor till 425,854 kronor;		
summa ökning kronor		1,680,092: —

Läggas till förestående ökning de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma	»	42,413,795: —
komma sjätte hufvudtitelns ordinarie anslag att uppgå till.....		kronor 44,093,887: —

Extra anslag.

Kungl. Maj:t föreslår vidare, med åberopande af ofvannämnda protokoll öfver civilärenden för den 14 innevarande januari, att under denna hufvudtitel må å extra stat för år 1911 beviljas till:

[5.] provisorisk lönereglering för befattningshafvare i civildepartementet, i enlighet med de i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder och på de däruti förordade villkor, ett förslagsanslag af.....	kronor	13,740: —
transport kronor		13,740: —

	transport kronor	13,740: —
däraf högst 325 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;		
[6.] biträde inom civildepartementet vid beredning af ärenden rörande försäkringsväsendet.....	»	3,000: —
[7.] extra föredragande inom civildepartementet... däraf 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar;	»	7,000: —
[8.] ytterligare en särskild föredragande inom civildepartementet.....	»	4,000: —
[9.] förhöjning af de inom civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arvoden m. m.	»	15,900: —
[10.] utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» ett belopp af.....	»	24,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[11.] att, i likhet med hvad som skett för åren 1909 och 1910, på extra stat för år 1911 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag af.....	»	350,000: —
att, hufvudsakligen under de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 21 februari 1908 angifna villkor för åtnjutande af bidrag från anslaget, användas till aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet, där sådan kan af förhållandena påkallas, under medgifvande tillika, dels att af detta anslag ett belopp af 10,000 kronor må i län, där länsdetektiv ej anställts, användas till åtgärder i särskilda fall för gröfre brotts upptäckande och förbrytares efterspanande och gripande, dels att Kungl. Maj:t må af anslaget använda lämpligt belopp till årsarfvode åt en polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid uppläggning och förande af register öfver den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers polis-kårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande af polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet af frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall;		
[12.] att på extra stat för år 1911 anvisa ett förslagsanslag af.....	»	794,800: —
	transport kronor	1,212,440: —

	transport kronor	1,212,440: —
för beredande af tillfällig löneförbättring under samma år åt 118 kronofogdar, 117 häradsskrifvare och 516 länsmän, att utgå med de i statsrådsprotokollet angifna belopp;		
[13.] att för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän äfvensom ordningsmän inom lappbyarna på extra stat för år 1911 anvisa.....	»	20,500: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen		
[14.] att till provisorisk lönereglering för ordinarie befattningshafvare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i enlighet med de i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder och på däruti förordade villkor, på extra stat för år 1911 bevilja ett förslagsanslag af.....	»	10,370: —
däraf högst 270 kronor 83 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;		
[15.] att till förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af.....	»	15,400: —
[16.] att på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af till undersökningar af mindre hamnar och farleder äfvensom till upprättande af planer till anläggning eller ombyggnad af broar, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag;	»	10,000: —
[17.] att för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel på extra stat för år 1911 anvisa	»	5,000: —
att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande;		
[18.] att till bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar på extra stat för år 1911 anvisa....	»	1,250,000: —
[19.] att på extra stat för år 1911 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprepning af åar och farleder ett anslag af....	»	400,000: —
hvarjämte Kungl. Maj:t föreslår,		
att i afseende å de statsbidrag, som för år 1911 kunna af Riksdagen beviljas till väganläggningar och		
	transport kronor	2,923,710: —

transport kronor 2,923,710: —
 vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader
 afvensom uppremsning af åar och farleder, skola gälla
 de allmänna villkor och bestämmelser, hvilka finnas
 intagna i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[20.] att på extra stat för år 1911 anvisa ett an- » 30,000: —
 slag af

att ställas till Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i
 Västerbottens län förfogande för att, hufvudsakli-
 gen i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet
 öfver civilärenden den 12 januari 1909 angifna grun-
 der, användas till anläggande af enklare vägar i Väster-
 bottens läns öfre lappmark.

[21.] Vidare anmärkes här, att enligt 1906 års
 Riksdags beslut blifvit för år 1911 till låneunderstöd för
 enskilda järnvägar beviljadt ett belopp af 1,500,000 kronor.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[22.] att på extra stat för år 1911 anvisa ett be- » 27,000: —
 lopp af

att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för påbörjande
 af undersökningar och arbeten för åstadkommande af
 en skematisk förteckning och beskrifning öfver Sve-
 riges vattenfall, med rätt för Kungl. Maj:t att förskotts-
 vis af tillgängliga medel redan under år 1910 af ifråga-
 varande belopp utanordna 3,500 kronor;

[23.] att för år 1911 anvisa ett belopp af 1,000,000
 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t
 meddelar, användas för anläggning af ledningar, af-
 sedda att distribuera elektrisk energi från statens
 kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed samman-
 hängande arbeten, med rätt för Kungl. Maj:t att låta
 förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel
 utanordna 500,000 kronor. *)

[24.] att af det utaf Riksdagen för anläggning af
 en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg beviljade
 anslaget å 22,800,000 kronor anvisa ett belopp af
 2,000,000 kronor att utgå under år 1911. *)

transport kronor 2,980,710: —

*) Se vidare här nedan sid. 118.

transport kronor 2,980,710: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[25.] att till provisorisk lönereglering för ordinarie befattningshafvare i medicinalstyrelsen, i enlighet med de i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder och på de däruti förordade villkor, på extra stat för år 1911 bevilja ett förslagsanslag af » 18,930: —
 däraf högst 612 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;

[26.] att på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 600: —
 att under nämnda år med 50 kronor i månaden användas såsom personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck, så länge han på grund af nådigt förordnande bestrider ett medicinalrådsämbete i medicinalstyrelsen;

[27.] att på extra stat för år 1911 till aflönande af en extra vaktmästare hos medicinalstyrelsen anvisa ett anslag af » 1,175: —

[28.] att till arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 5,800: —

[29.] att på extra stat för år 1911 anvisa till underhåll under samma år af Järfsö sjukhus för spetsalska ett belopp af » 20,000: —

[30.] att på extra stat för år 1911 anvisa ett förslagsanslag af » 15,000: —

att enligt därom af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, äfvensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar;

[31.] att af det för anläggning af ett hospital i närheten af Västervik beviljade anslag å 2,766,498 kronor på extra stat för år 1911 anvisa återstoden » 691,498: —

transport kronor 3,733,713: —

	transport kronor	3,733,713: —
[32.] att af det för uppförande och inredning af nytt tvätthus vid Lunds hospital och asyl beviljade anslaget 195,300 kronor på extra stat för år 1911 anvisa återstoden		
	»	95,300: —
[33.] att, i afvaktan på den nådiga proposition angående uppförande af ett nytt hospital å Frösön invid Östersund, som må komma att till Riksdagen aflåtas, för ändamålet på extra stat för år 1911 beräkna ett anslag af		
	»	150,000: —
[34.] att till upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. folksanatorierna på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	200,000: —
att användas i enlighet med af Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.		
Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[35.] dels att till bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosafdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	400,000: —
dels besluta, att i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af statsbidrag från berörda anslag skall gälla hvad i Riksdagens skrifvelse den 30 maj 1908, n:r 195, bestämts beträffande anslag för år 1909;		
dels ock medgifva, att, därest af Riksdagen till ifrågavarande ändamål förut beviljade belopp icke blifva till fullo tagna i anspråk de år, hvarför de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[36.] dels att till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter på extra stat för år 1911 anvisa ett förslagsanslag af		
	»	330,000: —
dels ock att i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af ifrågavarande statsanslag besluta:		
	transport kronor	4,909,013: —

transport kronor 4,909,013: —

a) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som pröfvas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där afgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag;

b) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på hvarje tusental af länets eller stadens invånare, häri dock ej inberäknadt antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för hvarje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

c) att Kungl. Maj:t i öfrigt må föreskrifva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[37.] att på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 2,600: —
till beredande af tilläggsarfvode för extra provinsialläkarna i Tärna och i Stensele distrikt med 1,300 kronor för dem hvardera;

[38.] att på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 1,950: —
till beredande af tilläggsarfvode för extra provinsialläkaren i Sorsele distrikt, med rätt för Kungl. Maj:t att af berörda belopp af tillgängliga medel utanordna 650 kronor redan under år 1910;

[39.] att på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 1,500: —
till beredande af tilläggsarfvode för extra provinsialläkaren i Arjeplogs distrikt, med rätt för Kungl. Maj:t att af berörda belopp af tillgängliga medel utanordna 500 kronor redan under år 1910;

[40.] att till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens redan trafikerade järnvägar på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af » 1,537,100: —

transport kronor 6,452,163: —

transport kronor 6,452,163: —

med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna 350,000 kronor;

[41.] att för fortsättande af arbetet med uppförande af ny bro öfver Stångån vid Linköping på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af » 100,000: —

[42.] att för fullbordande af arbetet med utvidgning af spårsystemet vid Eslöf på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 192,000: —

[43.] att för fullbordande af arbetet med uppförande af ny bro öfver Ångermanälven vid Forsmo på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 353,000: —

[44.] dels att för uppförande af en byggnad för vissa kontor inom järnvägsstyrelsen bevilja ett anslag af 800,000 kronor och däraf på extra stat för år 1911 anvisa » 300,000: —

med rätt för Kungl. Maj:t att af tillgängliga medel redan under innevarande år utanordna sistnämnda belopp;

dels ock medgifva, att till byggnadsplats må från den under Karlbergs kungsgård lydande, af krigsskolan disponerade så kallade Solnaskogen upplåtas ett område af lämplig storlek, som af Kungl. Maj:t bestämmes, samt att ersättning för det område, som sålunda frångår krigsskolan, må beredas genom upplåtelse från lägenheten Stenbrottet;

[45.] att för inköp af mark vid järnvägsstationer, som äro afsedda att utvidgas, på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af » 350,000: —

med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 100,000 kronor;

[46.] att till afslutande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Tomtebodå och Järfva järnvägsstationer samt de i sammanhang därmed stående arbeten och markförvärf för år 1911 anvisa ett belopp af 700,000 kronor;*)

transport kronor 7,747,163: —

*) Se vidare här nedan sid. 118.

transport kronor 7,747,163: —

[47.] att för fullbordande af anläggningen af en reparationsverkstad vid Notviken för år 1911 anvisa ett belopp af 250,000 kronor;*)

[48.] att, i afvaktan på den nådiga proposition angående utläggning af ytterligare ett hufvudspår mellan Rönninge och Järna järnvägsstationer, som må komma att till Riksdagen aflåtas, för ändamålet beräkna ett anslag för år 1911 af 500,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna ett belopp af 200,000 kronor.*)

[49.] att för år 1911 till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar bevilja ett anslag å 3,325,000 kronor;*)

[50.] att till fullbordande af statsbanan från Göteborg till Skee för år 1911 bevilja ett anslag af 2,038,000 kronor, att emellertid utgå redan under år 1910;*)

[51.] att för år 1911 anvisa
dels till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden ett belopp af 1,000,000 kronor,

dels till fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal (Ulriksfors) jämte bispår från Ulriksfors till Strömsund ett belopp af 1,500,000 kronor,

dels ock till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping förbi Lunda till Norrköping ett belopp af 1,000,000 kronor. *)

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[52.] att, för anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring, på extra stat för år 1911 anvisa

dels till arfvoden under samma år åt fyra inspektörer med 5,000 kronor till en hvar af dem, för år räknadt,	»	20,000: —
---	---	-----------

dels ock till ersättning till ett skrif- och ritbiträde åt bemälda inspektörer.....	»	1,200: —
---	---	----------

transport kronor 7,768,363: —

*) Se vidare här nedan sid. 118.

	transport kronor	7,768,363: —
[53.] att för år 1911 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af	»	25,000: —
att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister;		
[54.] att för år 1911 på extra stat anvisa ett förslagsanslag af	»	40,000: —
i och för befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket i enlighet med de af Riksdagen tidigare godkända, i statsrådsprotokollet närmare angifna grunder;		
[55.] att för understödjande af nationalföreningens mot emigrationen verksamhet på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af	»	10,000: —
[56.] att till betäckande af vissa, i statsrådsprotokollet omförmälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	410,850: —
Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 i denna månad angifna grunder, af		
[57.] extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1911 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af	»	90,000: —
summa kronor		8,344,213: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i 1910 års riksstat upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

1910.	1911.	
ordinarie anslag 42,413,795: —	44,093,887: —	således ökning kronor 1,680,092: —
extra anslag 9,605,505: —	8,344,213: —	» minskn. » 1,261,292: —
summa kronor 52,019,300: —	52,438,100: —	således ökning kronor 418,800: —

Sjunde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till finansdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 11,127,440: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 30: —
tillsammans kronor	11,127,470: —

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 14 innevarande januari,*) föreslå Riksdagen beträffande

Kammarkollegium:

[1.] att nedsätta det för kammarkollegium uppförda ordinarie anslaget, nu 123,400 kronor, med 6,000 kronor eller således till 117,400 kronor;

Stämpelomkostnader:

[2.] att höja förslagsanslaget till stämpelomkostnader med kronor 80,000: —
eller från 390,000 kronor till 470,000 kronor;

Kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet:

[3.] att, med uteslutande ur riksstaten af det å ordinarie stat under sjunde hufvudtiteln uppförda förslagsanslag å 340,000 kronor till bestridande af kostnader för allmänna bevillningens uttaxering, till bestridande af kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet å ordinarie stat å samma hufvudtitel uppföra ett förslagsanslag af 400,000 kronor;

transport kronor 80,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sjunde hufvudtiteln".

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1:a Saml. 1:a Afd.

transport kronor 80,000: —

Öfverintendentsämbetet:

[4.] att höja det å öfverintendentsämbetets stat till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och extra ordinarie arkitekter samt renskrifningskostnad m. m. uppförda anslag, 18,000 kronor, med » 5,500: —
 eller till 23,500 kronor;

kommande vid bifall härtill hela anslaget till öfverintendentsämbetet att höjas från 45,100 kronor till 50,600 kronor;

Tullverket:

[5.] att, med afseende å den nådiga proposition angående ny lönereglering för tullverket, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för tullverket å ordinarie stat uppförda förslagsanslag, 4,369,400 kronor, måtte beräknas en förhöjning af » 1,472,500: —
 och anslaget i dess helhet sålunda beräknas till 5,841,900 kronor, att såsom hittills utgå direkt af tullmedlen;

Patent- och registreringsverket:

[6.] att, med godkännande af det enligt statsrådsprotokollet tillstyrkta förslaget till utgiftsstat för patent- och registreringsverket för år 1911 samt med förklarande, att det å ämbetsverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till provisorisk lönereglering för den å aflöningsstaten upptagna personal må för sådant ändamål disponeras i enlighet med de enligt nämnda protokoll tillstyrkta grunder och i öfrigt förordade villkor, medgifva,

att afgifterna för patent samt för registrering af varumärken äfvensom af mönster och modeller må användas till bestridande af de utgifter, hvilka i enlighet med den godkända utgiftsstaten för patent- och registreringsverket betingas af tillämpning under år 1911 af förordningen angående patent, lagen om skydd för varu-

transport kronor 1,558,000: —

transport kronor 1,558,000: —

märken samt lagen om skydd för vissa mönster och modeller, samt

att afgifterna för registrering af aktiebolag, försäkringsbolag, solidariska bankbolag, föreningar för ekonomisk verksamhet samt afgifterna för andra uppgifter till aktiebolags-, försäkrings- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka antingen i enlighet med nyssberörda utgiftsstat betingas af tillämpning under år 1911 af lagen om aktiebolag, lagen angående solidariska bankbolag, lagen angående bankaktiebolag, lagen angående emissionsbanker och lagen om försäkringsrörelse eller ock af Kungl. Maj:t finnas betingade af tillämpning under år 1911 af lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagarna om ändringar i vissa delar af sistberörda lag, lagen om handelsbolag och enkla bolag samt lagen om försäkringsrörelse;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[7.] att, för jämnande af hufvudtitelns slutsumma, höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., för år 1910 upptaget till 100,020 kronor, med eller till 100,073 kronor.

53: —

Beträffande öfriga ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t icke någon förändring.

 summa kronor 1,558,053: —

Om denna summa dels minskas med den föreslagna nedsättningen i anslaget till kammarkollegium, eller kronor 6,000: —

dels ock ökas med det belopp, hvarmed det föreslagna förslagsanslaget till bestridande af kostnader för taxering till skatt å inkomst och förmögenhet, 400,000 kronor, öfver-

 transport kronor 1,558,053: —

	transport kronor	1,558,053: —
stiger det i nuvarande riksstat uppförda förslagsanslaget till bestridande af kostnader för allmänna bevilningens uttaxering, 340,000 kronor, eller.....	»	60,000: —
eller sålunda ökas med skillnaden	»	54,000: —
skulle förhöjningen i det hela å de ordinarie anslagen blifva.....	»	1,612,053: —
Lägges till den förenämnda förhöjningen summan af hufvudtitelns ordinarie anslag enligt nu gällande riksstat	»	11,127,470: —
skulle, under förutsättning af bifall till Kungl. Maj:ts förslag, slutsumman af sjunde hufvudtitelns ordinarie anslag för år 1911 blifva	kronor	12,739,523: —

Extra anslag.

Under åberopande af ofvannämnda protokoll öfver finansärenden för den 14 innevarande januari föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att under denna hufvudtitel å extra stat för år 1911 bevilja till:

[8.] provisorisk lönereglering för befattningshafvare i finansdepartementet i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor ett förslagsanslag af.....	kronor	7,820: —
däraf högst 175 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;		
[9.] ersättning för af statskontoret gjorda förskott	»	396,784: —
[10.] förstärkning af arbetskrafterna inom statskontoret.....	»	21,250: —
med rätt för Kungl. Maj:t att af samma belopp under år 1910, utöfver det för nämnda ändamål å extra stat för samma år anvisade anslag af 7,000 kronor, använda ett belopp af högst 4,750 kronor;		
[11.] provisorisk lönereglering för befattningshafvare i öfverintendentsämbetet, med undantag af kassö-		
transport kronor		425,854: —

transport kronor	425,854: —
ren och bokhållaren, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor ett förslagsanslag af	6,550: —
däraf högst 145 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;	
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen	
[12.] att, i afvaktan på den nådiga proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, till anordnande af ny eller förändrad landshöfdingebostad i Härnösand m. m. bland de extra anslagen å sjunde hufvudtiteln för år 1911 beräkna ett belopp af	55,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 anvisa	
[13.] till provisorisk lönereglering för befattningshavare i kommerskollegium, i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor, ett förslagsanslag af	17,095: —
däraf högst 525 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;	
[14.] till bestridande af kostnader för handläggning hos kommerskollegium af ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.	10,850: —
[15.] till beredande af arfvode åt ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium	3,000: —
[16.] till förstärkning af arbetskrafterna å kommerskollegii afdelning för näringsstatistik	21,610: —
Än vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen	
[17.] att för arbetsstatistiska undersökningar under nästkommande år på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	45,775: —
[18.] att, i afvaktan på den nådiga proposition i ämnet, som Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, till anordnande försöksvis af statistiska undersökningar rörande landtarbetares lefnads- och arbetsförhållanden på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	15,000: —
transport kronor	600,734: —

	transport kronor	600,734: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 anvisa		
[19.] till beredande af arvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium	»	1,175: —
[20.] såsom bidrag till upprätthållande af väfskolan i Borås och aflönande af en andre lärare vid samma skola	»	4,800: —
[21.] såsom bidrag till personlig löneförbättring för föreståndaren och förste läraren vid skolan Arthur Krebs ett belopp af 500 kronor och såsom bidrag till sådan löneförbättring för andre läraren därstädes Sven H. von Schedvin ett belopp af 250 kronor, eller tillhopa	»	750: —
[22.] åt föreningen för svensk hemslöjd såsom bidrag till uppehållande af dess verksamhet under nästkommande år	»	15,000: —
[23.] till understöd åt Göteborgs handelsinstitut och grosshandels societetens i Stockholm handelsskola, Frans Schartaus praktiska handelsinstitut, samt Malmö högre handelsinstitut	»	42,000: —
[24.] såsom bidrag till underhållande af handels- högskolan i Stockholm	»	30,000: —
[25.] till exportstipendier, såsom reservations- anslag, ett belopp af	»	20,000: —
[26.] till handelsstudiestipendier ett belopp af likaledes	»	20,000: —
[27.] till Sveriges allmänna exportförening såsom bidrag till föreningens verksamhet under innevarande år ett belopp af	»	16,800: —
med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera detsamma.		
Därjämte föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[28.] att, såsom understöd till rederiaktiebolaget Nordstjernan för uppehållande under åren 1911—1915 af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige samt La Plata-länderna och Brasilien, för samma tid bevilja ett anslag af 500,000 kronor och däraf på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	110,000: —
transport kronor		861,259: —

transport kronor 861,259: —

[29.] ej mindre att under de villkor, som innefattas i det mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet, å andra sidan, afslutade kontrakt, af det utaf Riksdagen såsom understöd till nämnda bolag för uppehållande gemensamt med det danska »östasiatiska kompagni» under en tid af fem år af regelbunden ångbåtsförbindelse mellan Sverige och Danmark, å ena, samt Ostasien, å andra sidan, beviljade förslagsanslag å högst 1,850,000 kronor, för gäldande af de utaf det svenska bolaget för dess fartyg erlagda afgifter i Suezkanalen å extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af högst.....

» 370,000: —

än äfven förklara, dels att till de afgifter för passerandet af Suezkanalen, därför enligt § 9 i omförmälda kontrakt ersättning skall i viss angifven ordning till bolaget utgå, må räknas, utom egentliga kanalafgifter, äfven följande med passerandet af kanalen förenade kostnader, nämligen fyr- och båkafter, utgifter för sundhetspass och sanitära afgifter, afgifter för tull- och hamnklarering samt afgifter för lotsning under natten i Port Suids hamn, dels ock att de afgifter och öfriga kostnader af nu nämnda slag, hvilka bolaget fått eller får vidkännas under åren 1907, 1908, 1909 och 1910, må bolaget godtgöras från anslaget för det år, under hvilket utgiften gjorts, i den mån det å samma års riksstat upptagna understödsanslaget till bolaget därtill förslår.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 anvisa

[30.] till bergsskolorna i Filipstad och Falun..... » 23,000: —

[31.] för anordnande af fabriksinspektion » 57,000: —

[32.] till ersättning åt sjömanshusen för dem åliggande bestyr med värnpliktiges inskrifning och redovisning m. m. » 30,000: —

[33.] till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i statistiska centralbyrån i enlighet med de af departementschefen tillstyrkta grunder och på af honom förordade villkor, ett förslagsanslag af » 7,570: —

transport kronor 1,348,829: —

transport kronor	1,348,829: —
däraf högst 225 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;	
[34.] till arfvode åt en extra ordinarie tjänsteman i statistiska centralbyrån	» 3,900: —
[35.] till förstärkning af det till arfvoden åt tillfälliga biträden hos statistiska centralbyrån samt till vikariatsersättningar därstädes å ordinarie stat anvisade anslag	» 14,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen	
[36.] att af det utaf Riksdagen år 1909 beviljade anslag af 5,500 kronor till inbindning af böcker i statistiska centralbyråns bibliotek å extra stat för år 1911 anvisa återstående beloppet	» 2,500: —
[37.] att å extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	» 1,250,000: —
att fördelas mellan landsting och städer, som icke deltaga i landsting, efter förhållandet mellan den bevilling af fast egendom samt af inkomst, som debiterats på grund af vederbörande pröfningsnämnds år 1911 verkställda eller fastställda taxeringar inom landstingsområde eller stad, hvarom nu nämnts, och den i samma ordning debiterade bevillingssumman för hela riket;	
[38.] att, utöfver det i 1907 års riksstat anvisade belopp till bestridande af kostnader för utarbetande och utgifvande af andra delen af handboken öfver statsverkets jämte därtill hörande fonders medelsförvaltning, för sådant ändamål på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	» 3,655: —
med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet;	
[39.] att till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremier för brandförsäkring af operabyggnaden och dramatiska teaterbyggnaden vid Nybroplanen i Stockholm på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af	» 40,175: —
[40.] att till bestridande af kostnaden för gäldande af årspremie för brandförsäkring af staten tillhörig, i	
transport kronor	2,663,059: —

	transport kronor	2,663,059: —
operabyggnaden förvarad lös egendom på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af.....	»	3,668: —
[41.] att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet den 14 innevarande januari angifna grunder, af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i finansdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till finansdepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1911 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af		
	»	60,000: —
[42.] att, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna under år 1911 för den af föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen af skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet, på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af.....		
	»	3,000: —
Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 bevilja		
[43.] såsom bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel		
	»	750: —
tillsammans kronor		2,730,477: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1910 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1910.	1911.	
ordinarie anslag	11,127,470: —	12,739,523: —	således ökning kronor 1,612,053: —
extra	» 1,501,030: —	» 2,730,477: —	» » » 1,229,447: —
summa kronor	12,628,500: —	15,470,000: —	således ökning kronor 2,841,500: —

Åttonde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor 22,638,112: —
indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag:	
friheter	» 2,500: —
ersättningar	» 506,487: —
tillsammans kronor 23,147,099: —	

vill Kungl. Maj:t, i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden den 14 innevarande januari,* föreslå Riksdagen beträffande

Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:

[1.] att det under ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli uppförda anslag å 500 kronor till arfvode åt en kanslisekreterare, som af Kungl. Maj:t förordnas att på eget ansvar till föredragning bereda vissa ärenden, som skola föreläggas Riksdagen, må från och med år 1911 ånyo användas för sitt ursprungliga ändamål; dock att Kungl. Maj:t, därest förhållandena skulle göra sådant lämpligare, må tilldela någon departementets amanuens arfvodet i fråga;

Riks- och landsarkiven:

[2.] att dels, med godkännande af den af departementschefen förordade stat för landsarkivet i Göteborg jämte i statsrådsprotokollet omförmälda, för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner före-

* Se bil. till statsverkspropositionen: "Åttonde hufvudtiteln".

slagna villkor och bestämmelser, höja anslaget till landsarkiven från dess nuvarande belopp, 25,700 kronor, med kronor 7,850: — till 33,550 kronor,

dels ock medgifva, ej mindre att de befattningshafvare vid landsarkivet i Göteborg tillkommande ålderstillägg må utgå af det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: ålderstillägg, samt att nyssnämnda landsarkiv må från det under samma hufvudtitel uppförda förslagsanslaget: skrifmaterialier och expenser, ved m. m., i mån af behof och mot redovisning, undfå erforderliga medel till bekostande af skrifmaterialier, inbindning, lyse och bränsle med flera expenser, än äfven att Kungl. Maj:t må af de medel, som under år 1911 kunna inbesparas å aflöningsstaten för landsarkivet i Göteborg, använda ett belopp af högst 3,000 kronor till arfvode, beräknadt efter 1,800 kronor för år, till en amanuens vid landsarkivet under de senare månaderna af år 1911 äfvensom till anskaffande af referensbibliotek och nödiga inventarier för samma arkiv;

kommande vid bifall till hvad sålunda under denna punkt föreslagits det i riksstaten upptagna anslaget till riks- och landsarkiven, nu utgörande 93,300 kronor, att ökas med 7,850 kronor eller till 101,150 kronor;

Universiteten:

[3.] att föreskrifva, att till den bland villkor och bestämmelser för åtnjutande af nu gällande aflöningsförmåner för personalen vid Uppsala och Lunds universitetsbibliotek ingående föreskrift, att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen utgår till månadens slut, skall fogas följande tillägg: »nu gällande rätt till tjänst- och nådår oförkränt; skolandet dock vederbörande befattningshafvare vara underkastad de ändrade bestämmelser i berörda hänseende, som kunna varda fastställda»;

transport kronor 7,850: —

transport kronor 7,850: —

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[4.] att höja det allmänna materiellanslaget vid karolinska mediko-kirurgiska institutet från dess nuvarande summa, 17,500 kronor, till 22,000 kronor, eller med » 4,500: —

[5.] att höja anslaget till materiell för den farmakologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet från dess nuvarande belopp, 500 kronor, till 1,000 kronor eller med » 500: —

[6.] att å karolinska mediko-kirurgiska institutets stat uppföra en vaktmästarebefattning vid farmakologiska institutionen med enahanda aflöningsförmåner, som äro bestämda för nuvarande vaktmästare vid institutet, med skyldighet för innehafvaren att vara underkastad de för dessa förmåners åtnjutande fastställda villkor och bestämmelser, samt att för ändamålet bevilja ett anslag » 1,200: —

[7.] att, till höjande af det under anslagstiteln karolinska mediko-kirurgiska institutet för tandläkarinstitutet uppförda anslagsbelopp från 16,000 kronor till 32,000 kronor, på ordinarie stat beräkna ett belopp » 16,000: —

Under förutsättning af bifall till hvad under punkterna 4—7 föreslagits kommer anslaget till karolinska mediko-kirurgiska institutet, nu 287,835 kronor (däraf till tandläkarinstitutet 16,000 kronor, förslagsanslag, högst) att ökas med 22,200 kronor, eller till 310,035 kronor (däraf till tandläkarinstitutet 32,000 kronor, förslagsanslag, högst).

Vidare föreslår Kungl. Maj:t i enlighet med beslut, som innefattas i förenämnda statsrådsprotokoll, Riksdagen beträffande

Allmänna läroverken:

[8.] att för beredande af medel för upprättande från och med den 1 juli 1911 af dels 6 första lärarinnetjänster vid de af departementschefen i statsrådsprotokollet angifna statssamskolor, dels ock en lektorstjänst

transport kronor 30,050: —

	transport kronor	30,050: —
vid högre allmänna läroverket i Borås höja reservationsanslaget till de allmänna läroverken med	»	16,000: —
[9.] att öka anslaget till extra arfvoden åt teckningslärare vid de allmänna läroverken från dess nuvarande belopp, 108,500 kronor, till 110,700 kronor, eller med		
[10.] att medgifva, dels att såsom bidrag till uppförande af nybyggnad för samskolan i Haparanda, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med i ärendet företedda ritningar, må till stadsfullmäktige i nämnda stad från besparingarna å reservationsanslaget till de allmänna läroverken utgå ett belopp af 50,000 kronor, under villkor att, därest samskolan framdeles skulle upphöra, nybyggnaden jämte därtill af staden upplåtet tomtområde må af staten disponeras för skolväsendets behof, och med de närmare bestämmelser rörande anslagets utbetalande och om kontroll öfver dess användande, som meddelas af Kungl. Maj:t, dels ock att stadsfullmäktige må vid berörda nybyggnads utförande tillgodogöra sig materialierna i de å nuvarande skoltomten n:r 34 i Haparanda med anlitan- de af allmänna medel uppförda skolhus och uthusbyggnader;		2,200: —
[11.] att medgifva, att om någon, som innehar nådigt förordnande att vara rektor vid allmänt läroverk eller högre lärarinneseminariet, i nåder förordnas att vara ordförande eller ledamot i öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk och i följd häraf entledigas från sin rektorsbefattning, han må, vid öfvergång framdeles till rektorsbefattning vid dylik läroanstalt, för uppflyttning i högre lönegrad i egenskap af rektor eller erhållande af pension såsom sådan räkna sig till godo den tid, hvarunder han under tid efter ingången af år 1910 varit ordförande eller ledamot i öfverstyrelsen.		
Bifall till hvad under punkterna 10 och 11 föreslagits kommer ej att medföra någon ökning af anslaget till de allmänna läroverken. Däremot kommer,		

transport kronor 48,250: —

transport kronor 48,250: —

under förutsättning att hvad under punkterna 8 och 9 föreslagits bifalles, härigenom att orsakas en ökning af reservationsanslaget till de allmänna läroverken med tillhopa 18,200 kronor, eller från 5,698,306 kronor till 5,716,506 kronor.

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen beträffande

Högre lärarinneseminariet:

[12.] att fastställa den af departementschefen i statsrådsprotokollet föreslagna staten för högre lärarinneseminariet för år 1911 samt att förty höja det under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda anslag för denna läroanstalt från dess nuvarande belopp, 64,800 kronor, till 73,000 kronor, eller med » 8,200:

Folkundervisningen:

[13.] att för beredande af ökade anslag till materiell, ved och ljus m. m. vid folkskoleseminarierna i Växjö och Stockholm höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med » 16,000: —

[14.] att för beredande af ökad anslag till underhåll och vård af folkskoleseminariets i Kalmar trädgård höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med » 700: —

[15.] att dels för tillämpning af den utaf departementschefen i statsrådsprotokollet angifna aflöningsstat för folkskoleseminariet i Luleå höja anslaget till seminarier för folkskollärares bildande med » 25,220: —

dels ock medgifva, att såväl rektor som extra ordinarie adjunkt och öfningslärare vid folkskoleseminariet i Luleå äfvensom lärare i den med seminariet förenade öfningsskolan må vid ordinarie anställning å seminariets stat för uppflyttning i högre aflöningsgrad räkna sig till godo den tid, han i motsvarande befattning såsom extra ordinarie tjänstgjort vid seminariet eller öfningsskolan;

transport kronor 98,370: —

transport kronor 98,370: —

kommande vid bifall till hvad i punkterna 13—15 föreslagits anslaget till seminarier för folkskollärares bildande att höjas från dess nuvarande belopp, 547,770 kronor, med sammanlagdt 41,920 kronor eller till 589,690 kronor;

[16.] att för beredande af anslag till stipendier för elever vid folkskoleseminariet i Luleå höja anslaget till stipendier för seminarieelever med..... » 6,250: —
eller från dess nuvarande belopp, 87,500 kronor, till 93,750 kronor;

[17.] att höja anslaget till arfvoden åt folkskoleinspektörer med..... » 5,500: —
eller från dess nuvarande belopp, 45,000 kronor, till 50,500 kronor;

kommande vid bifall till hvad i punkterna 13—17 föreslagits reservationsanslaget till folkundervisningen, nu 710,270 kronor, att ökas med 53,670 kronor eller till 763,940 kronor;

[18.] att höja förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor från 9,456,000 kronor till 10,000,000 kronor, eller med » 544,000: —

kommande vid bifall till hvad under punkterna 13—18 föreslagits anslagen under rubriken: folkundervisningen, nu 11,486,853 kronor, att ökas med 597,670 kronor eller till 12,084,523 kronor.

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:

[19.] att i afbidan på nådig proposition angående lönereglering för personalen vid barnmorskeundervisningsanstalterna för genomförande af ifrågavarande lönereglering beräkna en höjning i ordinarie anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen från dess nuvarande belopp, 52,358 kronor, till 63,548 kronor eller med..... » 11,190: —

transport kronor 665,310: —

transport kronor 665,310: —

Naturhistoriska riksmuseum:

[20.] att — med godkännande af den förändring i aflöningsstaten för naturhistoriska riksmuseum, att däri upptages såväl ytterligare en intendentsbefattning med enahanda aflöningsförmåner och villkor för förmånernas åtnjutande, som bestämts för de nuvarande intendenterna, afsedd att först innehafvas af professor Alfred Gabriel Nathorst med rätt för honom att genast komma i åtnjutande af ålderstillägg, som äfven ett till 2,500 kronor ökad t anslag till vikariatsersättning — dels höja museets aflöningsstat från dess nuvarande belopp, 59,688 kronor, till 67,500 kronor, dels å naturhistoriska riksmuseets stat uppföra ett anslag å 2,000 kronor till bearbetning, vård och förökning af museets afdelning för arkegoniater och fossila växter, dels ock för ifrågavarande ändamål öka det ordinarie anslaget till naturhistoriska riksmuseet med

, 9,812: —

kommande vid bifall härtill det i riksstaten under titeln »Naturhistoriska riksmuseum» uppförda ordinarie anslaget att höjas från sitt nuvarande belopp, 108,638 kronor, till 118,450 kronor.

Svenska kyrkan i Paris:

[21.] att å åttonde hufvudtiteln, näst efter anslagstiteln »Kyrkans underhåll», med oförändrad benämning uppföra det för närvarande å tredje hufvudtiteln under anslagstiteln »Svenska kyrkan i Paris» i riksstaten upptagna belopp.....

, 2,950: —

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

[22.] att, för jämnande af hufvudtitelnslutsumma, förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., nu utgörande 55,053 kronor, må höjas till 55,068 kronor, eller med.....

, 15: —

Summa ökning kronor 678,087: —

Om till förestående belopp lägges de ordinarie anslagens nuvarande slutsumma.....	»	23,147,099: —
komma åttonde hufvudtiteln's ordinarie anslag att uppgå till.....	»	23,825,186: —

Extra anslag.

För behof af tillfällig beskaffenhet, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, vill Kungl. Maj:t, på sätt omförmälda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden vidare innehåller, föreslå Riksdagen att på extra stat för år 1911 anvisa i afseende å

Ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:

[23.] till provisorisk löneroglering för befattningshafvare i ecklesiastikdepartementet, i enlighet med de af departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder och på de af honom förordade villkor, ett förslagsanslag af.....	kronor	12,645: —
däraf högst 275 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;		
[24.] för beredande af arfvode å 7,800 kronor, hvaraf 2,500 kronor må anses motsvara tjänstgöringspenningar, åt en extra byråchef inom ecklesiastikdepartementet ett belopp af.....	»	7,800: —
[25.] för beredande af arfvoden åt extra föredragande i ecklesiastikdepartementet m. m. ett anslag af med rätt för Kungl. Maj:t att häraf förskottsvis under år 1910 af tillgängliga medel utanordna 7,000 kronor;	»	11,500: —
[26.] till förhöjning af de inom ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensers arfvoden m. m. ett belopp af.....	»	10,950: —
[27.] till biträden vid utförande af de inom ecklesiastikdepartementet förekommande statistiska arbetena ett anslag af.....	»	6,200: —
	transport kronor	49,095: —

	transport kronor	49,095: —
Riks- och landsarkiven:		
[28.] till fortsatt utgifvande i tryck genom riksarkivet af sådana skrifter och handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia	»	3,000: —
[29.] till fortsatt utgifvande genom riksarkivet af Svenska riksdagsakter jämte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tiden 1521—1809, ett anslag af	»	1,500: —
[30.] dels till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Uppsala	»	1,800: —
till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Vadstena	»	1,800: —
samt till arfvode åt en amanuens vid landsarkivet i Lund	»	1,800: —
med rätt för Kungl. Maj:t, hvad angår hvart och ett af dessa belopp, att, om särskilda förhållanden skulle därtill föranleda, bestämma om medlens användande till ersättning åt flera extra biträden vid landsarkivet i fråga;		
dels ock till ersättning åt extra biträden vid landsarkivet i Lund	»	1,000: —

Kungl. biblioteket:

[31.] till redigering af den för Sveriges offentliga bibliotek gemensamma accessionskatalogens 25:e årgång, omfattande år 1910 ett belopp af	»	1,500: —
[32.] till inbindning af obundna böcker i kungl. bibliotekets äldre samlingar ett belopp af	»	10,000: —
och till utarbetande af katalog öfver ofullständigt förtecknade delar af dessa samlingar likaledes ett belopp af	»	10,000: —

Nationalmuseum:

[33.] för beredande i enlighet med af departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder af provisoriskt aflöningstillägg att, på de af honom		
	transport kronor	81,495: —

transport kronor	81,495: —
förordade villkor, utgå till vissa befattningshafvare vid nationalmuseum, ett förslagsanslag af..... »	4,395: —
däraf högst 25 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester;	
[34.] för vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar ett anslag af..... »	5,100: —
[35.] för anordnande af nattlig bevakning vid nationalmuseibyggnaden ett anslag af..... »	3,800: —
[36.] för biträde vid vård och tillhandahållande af handtecknings- och gravyrsamlingen i nationalmuseum äfvensom för vetenskaplig bearbetning af museets samlingar ett belopp af..... »	2,000: —
[37.] för fortsatt systematiskt genomforskande samt beskrifvande och förtecknande i erforderliga delar genom lämpliga personer, företrädesvis extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseum, enligt plan som intendenten bestämmer, af sådana i Sverige befintliga samlingar, innehållande hittills icke fackmässigt undersökta konstverk eller märkligare konstslöjdföremål, som afses i intendents underdåniga skrifvelse den 28 september 1904, af förut beviljadt anslag återstoden..... »	2,000: —
[38.] till beredande af höjda arfvoden åt extra ordinarie tjänstemän vid nationalmuseet ett anslag af »	3,350: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen i afseende å

Lifrustkammaren:

[39.] att för tillsyn, underhåll och vård af lifrustkammarens samlingar på extra stat för år 1911 anvisa »	6,200: —
[40.] att för upprättande af en lappkatalog öfver lifrustkammarens samlingar af förut beviljadt anslag af 4,000 kronor på extra stat för år 1911 anvisa återstoden..... »	900: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 anvisa beträffande

transport kronor 109,240: —

transport kronor 109,240: —

Domkapitlens expeditioner:

[41.] till förstärkande af ordinarie anslaget till domkapitlens expeditioner	»	2,970: —
[42.] för beredande af ökad anslag för åren 1910 och 1911 till vikariatsersättning, extra biträde, renskrifning m. m. vid Stockholms stads konsistorium.....	»	1,000: —

Universitetet i Uppsala:

[43.] för anordnande vid universitetet i Uppsala af undervisning i bokföring enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela,.....	»	600: —
[44.] till arfvode åt en biträdande lärare i medicin vid universitetet i Uppsala.....	»	3,000: —
[45.] till förstärkande af lärarkrafterna i kirurgi vid universitetet i Uppsala.....	»	2,000: —
[46.] för anordnande vid institutionen för medicinsk och fysiologisk kemi vid universitetet i Uppsala af den i stadgan för medicinska examina föreskrifna undervisningskursen i allmän kemi dels till arfvode åt en lärare vid kursen 2,500 kronor, dels ock till höjning af institutionens anslag till materiell m. m. 1,000 kronor, tillhopa	»	3,500: —
[47.] såsom bidrag till arfvode åt en assistent å akademiska sjukhusets i Uppsala röntgenafdelning, med den tjänstgöring, som af Kungl. Maj:t bestämmes.....	»	1,500: —
[48.] till förhöjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten vid universitetet i Uppsala	»	400: —
[49.] af förut beviljad anslag för anställande vid universitetet i Uppsala af lektorer i tyska, franska och engelska språken ytterligare	»	9,000: —
[50.] till uppehållande vid universitetet i Uppsala af undervisning i nordisk och jämförande fornkunskap att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för ifrågavarande undervisnings meddelande finnes att tillgå;	»	3,500: —

transport kronor 136,710: —

transport kronor 136,710: —

[51.] till arfvode åt en lärare vid universitetet i Uppsala med åliggande att biträda vederbörande professor i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne, enligt de närmare bestämmelser som af Kungl. Maj:t meddelas	»	3,500: —
[52.] till uppehållande af öfningarna å institutionen för allmän och analytisk kemi vid universitetet i Uppsala	»	1,500: —
[53.] till aflöning åt en assistent vid det meteorologiska observatoriet i Uppsala samt till bestridande af löpande utgifter för de vid observatoriet anordnade seismologiska undersökningarna.....	»	2,000: —
[54.] af förut beviljad anslag till arfvode åt en för biträde vid arbetet med den internationella solarforskningen anställd assistent vid den fysiska institutionen vid universitetet i Uppsala.....	»	1,500: —
[55.] för höjning af arfvodet för notarien hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Uppsala.....	»	700: —
[56.] till Uppsala universitets bibliotek.....	»	10,000: —

Universitetet i Lund:

[57.] för anordnande vid universitetet i Lund af undervisning i bokföring enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela.....	»	600: —
[58.] till arfvode åt en biträdande lärare i medicin ett belopp af 2,000 kronor samt till höjning af arfvodet för notarien vid medicinska fakulteten ett belopp af 200 kronor, tillhopa.....	»	2,200: —
[59.] för anordnande af kostnadsfri propedeutisk undervisning i allmän kirurgi vid universitetet i Lund	»	1,500: —
[60.] för anordnande af den i stadgan angående medicinska examina föreskrifna undervisningskursen i allmän kemi vid universitetet i Lund dels till aflöning åt en lärare vid kursen 2,000 kronor dels ock till materiell för densamma 500 kronor, eller tillhopa.....	»	2,500: —
transport kronor		162,710: —

	transport kronor	162,710: —
[61.] såsom bidrag till arfvode åt en assistent å det vid universitetets i Lund kliniker inrättade röntgenlaboratoriet, med den tjänstgöring, som af Kungl. Maj:t bestämmes	»	1,500: —
[62.] af redan beviljad t anslag för anställande af lektorer i tyska, franska och engelska språken vid universitet i Lund	»	9,000: —
[63.] till uppehållande vid universitetet i Lund af undervisning i slaviska språk, företrädesvis ryska	»	2,500: —
[64.] till arfvode åt en lärare vid universitetet i Lund med åliggande att biträda vederbörande professor i estetik samt litteratur- och konsthistoria vid uppehållande af undervisnings- och examinationsskyldigheten i samma ämne enligt de närmare bestämmelser, som af Kungl. Maj:t meddelas	»	3,500: —
[65.] för aflönande af en föreståndare för universitetets i Lund historiska museum samt mynt- och medaljkabinett	»	2,000: —
med skyldighet för föreståndaren att utföra det arbete, som det mindre akademiska konsistoriet finner skäl att bestämma;		
[66.] till arfvode åt en amanuens vid universitetets i Lund konstsamlingar	»	500: —
[67.] för uppehållande af undervisning i entomologi och vård af de entomologiska samlingarna vid universitetet i Lund	»	3,000: —
att utgå under förutsättning att fullt lämplig person för tjänstgöringens bestridande finnes att tillgå;		
[68.] för höjning af arfvodet för notarien hos filosofiska fakulteten vid universitetet i Lund	»	250: —
[69.] till materiell m. m. för universitetsbiblioteket i Lund	»	10,000: —
[70.] till materiell för inrättningen för gymnastik och fäktkonst vid universitetet i Lund	»	500: —
[71.] till anordnande af centraluppvärmning i kemiska, medicinskt-kemiska och farmakologiska institutionernas byggnader vid universitetet i Lund	»	23,300: —
	transport kronor	218,760: —

transport kronor 218,760: —

**Universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet
gemensamt:**

[72.] till resestipendier åt ordinarie lärare och vissa andra tjänstemän vid rikets universitet samt karolinska mediko-kirurgiska institutet » 10,000: —

Karolinska mediko-kirurgiska institutet:

[73.] till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik å Sabbatsbergs sjukhus » 900: —

[74.] till arfvode åt en amanuens vid institutets syfilidologiska klinik å sjukhuset S:t Göran » 900: —

[75.] för upprätthållande af den institutet åliggande undervisning och sjukvård vid vissa obstetriska och gynekologiska kliniker under den tid af år 1911, hvarunder de ordinarie lärarna vid institutet icke ombesörja nämnda undervisning och sjukvård » 1,500: —

[76.] dels till arfvode åt biträdande lärare i medicin vid institutet 3,000 kronor dels till arfvode åt biträdande lärare i kirurgi vid institutet 3,000 kronor dels ock till uppehållande af assistenttjänstgöring vid allmänna barnhuset i Stockholm 600 kronor, tillhopa » 6,600: —

[77.] till höjning af materiellanslaget för den anatomiska institutionen vid institutet » 1,500: —

[78.] dels till arfvode åt en föreståndare för röntgeninstitutet å Serafimerlasarettet 3,000 kronor, dels ock till aflöning åt erforderligt biträde åt föreståndaren och till underhåll af röntgeninstrumentariet 2,000 kronor, tillhopa » 5,000: —

[79.] dels till arfvode åt ett lärarbiträde vid den förberedande kursen i allmän kemi 2,500 kronor, dels ock till materiell vid kemiska institutionen 1,500 kronor, tillhopa » 4,000: —

[80.] för beredande af tillgång till ett belopp af 2,400 kronor att, lika fördelat mellan den anatomiska

transport kronor 249,160: —

	transport kronor	249,160: —
och den histologiska institutionen vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, användas till aflönande af nödigt arbetsbiträde vid en hvar af nämnda institutioner, utöfver de för ändamålet disponibla, å ordinarie stat uppförda aflöningsmedlen för en preparator, 1,650 kronor, ett anslag af	»	750: —
[81.] till en pediatrik klinisk vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn	»	1,800: —
och till en poliklinik för barnsjukdomar i Stockholm	»	3,500: —
under villkor, hvad sistnämnda anslag beträffar, att Stockholms stad för polikliniken tillskjuter samma belopp för år 1911.		

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen i afseende å

Allmänna läroverken:

[82.] att till arfvoden åt extra och vikarierande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af	»	114,000: —
[83.] att medgifva, att till skolläkare vid allmänna läroverk må såsom ersättning för dem i nämnda egenkap åliggande göromål, förutom det redan förut af statsmedel och af läroverkets ljus- och vedkassa utgående arfvodet, af statsmedel utgå ytterligare ett belopp, motsvarande 1 krona för hvarje under höstterminen vid läroverket närvarande lärjunge, samt att för detta ändamål på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	20,000: —
[84.] att för upprätthållande under år 1911 vid högre realläroverket i Göteborg af profärskurs för praktisk utbildning af blifvande lärare vid de allmänna läroverken på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag å	»	5,100: —
[85.] att till arfvode åt en amanuens hos öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	1,500: —
	transport kronor	395,810: —

transport kronor 395,810: —

[86.] att för beredande af medel till gäldande af hyra för ämbetslokal åt öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk under hyresåret 1 oktober 1910—30 september 1911 på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af..... » 5,000: —

Kommunala och enskilda läroanstalter:

[87.] att till resestipendier åt lärarpersonalen vid enskilda läroanstalter och kommunala mellanskolor, under de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af..... » 10,000: —

[88.] att till understöd, under de villkor Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, för anordnande af undervisningskurser för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi på extra stat för år 1911 anvisa åt styrelsen för Uppsala enskilda läroverk 10,500 kronor, åt styrelsen för aktiebolaget Ateneum för flickor i Stockholm 2,500 kronor och åt Göteborgs allmänna folkskolestyrelse 2,500 kronor, tillhopa..... » 15,500: —

[89.] att dels till resestipendier dels ock till understöd vid fortsatta studier åt föreståndarinnor och lärarinnor vid lärarinneutbildningsanstalter i huslig ekonomi afvensom åt skolkökslärarinnor vid andra läroanstalter, under de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af..... » 2,000: —

Högre lärarinneseminariet:

[90.] att på extra stat för år 1911 anvisa till förhyrande af lokal för normalskolans lägsta klasser..... kronor 3,000: —

» uppehållande af hushållsskolans verksamhet..... » 6,200: —

» uppehållande af den valfria fjärde årskursen..... » 3,000: —

transport kronor 12,200: — kronor 428,310: —

	transport kronor	12,200: —	kronor	428,310: —
till arfvoden åt extra lärarinnor och				
timlärare.....	»	9,450: —		

	tillhopa	»	21,650: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen be-			
träffande			

Folkundervisningen:

[91.] att dels medgifva, att tillfällig löneförbättring må för år 1911 till de ordinarie lärarna och lärarinnorna vid folkskoleseminariernas öfningsskolor utgå, i Stockholm och Göteborg med 400 kronor för lärare och 300 kronor för lärarinna och i öfriga städer med 300 kronor för lärare och 200 kronor för lärarinna;

dels ock för bestridande af berörda löneförbättring på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	8,200: —
--	---	----------

[92.] att af till uppförande af nybyggnader för folkskoleseminariet i Göteborg samt afjämnande af därvarande lekplan redan beviljadt anslag af 429,000 kronor på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	150,000: —
--	---	------------

[93.] att för uppehållande af undervisningen vid seminariet i Göteborg i förhyrda lokaler samt anordnande af parallellklasser därstädes på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af.....	»	15,250: —
---	---	-----------

[94.] att af till uppförande af nybyggnader för folkskoleseminariet i Luleå samt anskaffande af gymnastikattiralj för detsamma afvensom gäldande af kostnaden för upprättande af ritningar med kostnadsförslag redan beviljadt anslag, 392,750 kronor, på extra stat för år 1911 anvisa återstoden.....	»	42,750: —
---	---	-----------

[95.] att till materiell, bränsle, lyse m. m. vid folkskoleseminariet i Luleå afvensom arfvode för undervisning i hygien samt åt läraren i trädgårdsskötsel därstädes på extra stat för år 1911 bevilja ett belopp af	»	10,000: —
---	---	-----------

[96.] att för inredning och möblering af de nyuppförda byggnaderna för folkskoleseminariet i Luleå samt för ritningar till och ledning af arbetet med inredningen på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	31,000: —
--	---	-----------

transport kronor	707,160: —
------------------	------------

transport kronor	707,160: —
[97.] att för uppehållande af undervisning i folkskolans högre afdelning vid de med folkskoleseminarierna i Kalmar, Landskrona, Strängnäs, Härnösand, Skara, Växjö och Luleå förenade öfningsskolorna på extra stat för år 1911 bevilja ett belopp af.....	» 16,088: —
[98.] att på extra stat för år 1911 anvisa till anordnande under höstterminen 1910 och under år 1911 af en för manliga studenter afsedd parallellafdelning till fjärde klassen vid folkskoleseminariet i Växjö ett belopp af.....	» 6,100: —
däri inberäknadt ett belopp af 927 kronor 74 öre till inredning af lärosal för nämnda parallellafdelning;	
[99.] att dels för beredande af ökade anslag under år 1910 till materiell, ved och ljus m. m. samt undervisning i trädgårdsskötsel dels ock för undervisning i huslig ekonomi under senare hälften af samma år vid folkskoleseminariet i Stockholm på extra stat för år 1911 bevilja ett belopp af.....	» 8,700: —
[100.] att till anskaffande af undervisningsmateriell för folkskoleseminariet i Växjö på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af.....	» 9,200: —
[101.] att till understöd för uppehållande af Stockholms privata folkskollärarinneseminarium under år 1911 på extra stat för samma år bevilja ett anslag af.....	» 6,300: —
[102.] att till anordnande, i enlighet med de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af repetitionskurser i gymnastik för folkskollärare och folkskollärarinnor på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af.....	» 12,000: —
[103.] att till understöd för anordnande i enlighet med de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, af fortbildningskurser i trädgårdsskötsel för folkskollärare vid Adelsnäs trädgårdsskola under år 1911 på extra stat för samma år anvisa ett anslag af.....	» 1,300: —
[104.] att för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skolorna boende skolpliktiga barn inom Vilhelmina, Risbäcks, Stensele,	
transport kronor	766,848: —

	transport kronor	766,848: —
Tärna, Sorsele, Arjeplogs och Malå församlingar på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af..... »		20,000: —
att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela;		
[105.] att för beredande af möjlighet till skolgång för fattiga, på längre afstånd från skola boende skolpliktiga barn inom Hotagens församling i Jämtlands län på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af..... »		1,000: —
att användas enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna godt meddela;		
[106.] att till resestipendier åt rektorer samt öfriga lärare och lärarinnor vid folkskoleseminarierna, under de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, anvisa på extra stat för år 1911 ett belopp af..... »		2,000: —
[107.] att till resestipendier åt folkskollärare och folkskollärarinnor, enligt de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1911 uppföra ett anslag af..... »		4,000: —
Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen i afseende å		

Tekniska läroverken:

[108.] att för beredande af möjlighet att i första afdelningen af tekniska högskolan intaga ett ökad antal nya elever på extra stat för år 1911 beräkna ett belopp af »		52,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att beträffande de tekniska läroverken på extra stat för år 1911 anvisa		
[109.] till förbättring af anordningarna för uppvärmning och ventilation af lokalerna i tekniska högskolans hufvudbyggnad och bergsskolebyggnad, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med framlagda förslag..... »		11,600: —
[110.] för inköp af elektriskt maskineri för elektrokemiska laboratoriet vid tekniska högskolan..... »		2,000: —
Kungl. Maj:t föreslår Riksdagen ytterligare beträffande de tekniska läroverken		
[111.] dels att medgifva, att tillfällig löneförbättring för år 1911 till belopp af 1,000 kronor må utgå för en hvar af följande lektorer vid tekniska högskolan,		

transport kronor 859,448: —

transport kronor	859,448: —
nämligen lektorerna i beskrifvande geometri och ritkonst, i allmän fysik, i skeppsbyggnadskonst, i metallurgi och hyttkonst, i geodesi och topografi samt i elementarmekanik och beskrifvande maskinlära, afvensom förklara, att af nämnda tillfälliga löneförbättring 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;	
dels ock att på extra stat för år 1911 bevilja för omförmälda tillfälliga löneförbättring 6,000 kronor och till förstärkning af lärarkrafterna vid tekniska högskolan 17,500 kronor, tillhopa	» 23,500: —
[112.] att till arfvode åt en extra lärare i elektroteknik vid tekniska högskolan å extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	» 2,000: —
[113.] att dels medgifva, att tillfällig löneförbättring för år 1911 må utgå till följande lärare vid Chalmers tekniska läroanstalt med	
för föreståndaren	kronor 1,000: —
» 9 lektorer 1,000 kronor hvardera	» 9,000: —
» läraren i verkstadsarbete	» 500: —
» andre läraren i byggnadslära	» 500: —
» » » matematik	» 750: —
» » » allmän kemi	» 750: —
» läraren i skeppsbyggeri	» 750: —
» » » frihandsteckning	» 650: —
dels förklara, att af den lektorerna tillkommande löneförbättringen 500 kronor skola betraktas såsom lön och 500 kronor såsom tjänstgöringspenningar;	
dels ock för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	» 13,900: —
[114.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska skolan i Stockholm på extra stat för år 1911 anvisa:	
för förhöjning af betjäningens aflöning kronor	446: —
» » » underlärarnas	» 9,905: —
» » » anslaget för den extra ordinarie undervisningen	» 260: —
transport kronor	10,611: — kronor 898,848: —

	transport kronor	10,611: —	kronor	898,848: —
för förhöjning af anslaget till belysning	»	750: —		
» » » anslaget till inventariers anskaffande och underhåll.....	»	1,000: —		
» » » anslaget till undervisningsmateriell.....	»	1,750: —		
» » » anslaget till diverse utgifter	»	2,050: —		
	eller således tillhopa	»		16,161: —
under villkor att Stockholms stad för år 1911, utöfver förut anslagna medel å 7,500 kronor, för berörda ändamål bidrager med 16,161 kronor;				
[115.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Norrköping på extra stat för år 1911 anvisa: till undervisning i svenska språket 200 kronor, till betjäningens aflöning 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,000 kronor, till assistenter och repetitörer 400 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till höjd aflöning åt läraren i frihandstekning 150 kronor, till bibliotek och samlingar 300 kronor samt till undervisning i verkstadsarbete 400 kronor, tillhopa.....				
	»			4,250: —
[116.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Malmö på extra stat för år 1911 anvisa till betjäningens aflöning 1,000 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,200 kronor, till en parallellafdelning i första årskursen 4,500 kronor, till en parallellafdelning i andra årskursen 5,000 kronor, till en parallellafdelning i tredje årskursen 1,000 kronor samt till inköp af undervisningsmateriell 750 kronor, eller tillhopa				
	»			14,450: —
[117.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Örebro på extra stat för år 1911 anvisa till höjda aflöningar åt extra lärarna i svenska språket, främmande språk, frihandstekning och modellering 825 kronor, till höjd ersättning för bestridande af sekreterar- och kamrerargörömlen 100 kronor, till arfvode åt extra lärare för undervisning i				
	transport kronor			938,709: —

transport kronor 933,709: —

parallellklasser 13,075 kronor, till biträden i landtmateri m. m. 200 kronor, till biträden på verkstaden 1,570 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till lyshållning, uppvärmning m. m. 3,300 kronor, eller tillhoppa

» 19,920: —

[118.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Borås på extra stat för år 1911 anvisa till undervisning i verkstadsarbete 700 kronor, till undervisning i svenska och främmande språk 500 kronor, till undervisning i frihandsteckning 200 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,000 kronor, tillhoppa

» 4,250: —

[119.] att för uppehållande af verksamheten vid tekniska elementarskolan i Härnösand på extra stat för år 1911 anvisa till undervisning i svenska språket 200 kronor, till undervisning i främmande språk 400 kronor, till lyshållning, uppvärmning m. m. 2,900 kronor, till betjäningens aflöning 850 kronor samt till förhöjning af arfvodet till gymnastiklärare 200 kronor, eller tillhoppa

» 4,550: —

[120.] att för beredande af tillfällig löneförbättring åt rektor, ordinarie lärare, tjänstemän och vaktmästare vid tekniska skolan i Eskilstuna på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af
under villkor att Eskilstuna stad för nämnda ändamål bidrager med 601 kronor;

» 602: —

[121.] att dels till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor på det i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 13 januari 1906 angifna villkor rörande bidrag från vederbörande kommun, dels ock till bestridande af kostnader för inspektion af dessa skolor på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af

» 90,000: —

[122.] att till resestipendier åt föreståndare och facklärare vid lägre tekniska läroanstalter, under de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af

» 3,000: —

transport kronor 1,056,031: —

transport kronor 1,056,031: —

[123.] att, till understöd för uppehållande af slöjd-föreningens i Göteborg skola på extra stat för år 1911 bevilja ett belopp af » 30,000: —
att under villkor att Göteborgs stad för skolan till-skjuter minst lika mycket för år 1911 äfvensom på de öfriga villkor, som Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, ställas till styrelsens för skolan förfogande för därmed afsedt ändamål.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande

Gymnastiska centralinstitutet:

[124.] att för uppehållande af gymnastiska cen-tralinstitutets verksamhet under år 1911 anvisa ett anslag på extra stat för samma år af 7,650 kronor, att användas med nedanstående belopp till följande ändamål, nämligen:

till förhöjning af anslaget till arfvo-		
den åt extra lärare.....	kronor	5,400: —
» förhöjning af anslaget till ved,		
ljus, materiell, samlingar m. m.	»	1,450: —
» aflöning åt extra vaktmästar-		
biträde	»	800: —
	tillhopa	» 7,650: —

Farmaceutiska institutet:

[125.] att dels medgifva, att extra ordinarie pro-fessorerna vid farmaceutiska institutet må för år 1911 åtnjuta tillfällig löneförbättring, som skall utgå till den, som innehar begynnelselönen eller berättigats upp-bära allenast ett ålderstillägg, med 1,000 kronor, däraf 500 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar, samt till den, som berättigats uppbära två ålderstill-lägg, med 500 kronor, att tilläggas lönen,

dels ock för berörda ändamål på extra stat för år 1911 anvisa ett förslagsanslag af » 1,500: —

[126.] att för farmaceutiska institutets behof på extra stat för år 1911 anvisa följande belopp:

transport kronor 1,095,181: —

	transport kronor	1,095,181: —
till ökad ersättning åt föreståndaren	kronor	500: —
» » » » sekreterare		
och kamrerare	»	500: —
» » » » assistenter	»	1 800: —
» städning af lokalerna m. m.	»	600: —
» inköp och bindning af böcker....	»	700: —
» bränsle, gas, vatten m. m.	»	1,400: —
» ökad hyra af institutets lokaler.	»	5,200: —
» egendomens underhåll, renhåll-		
ning och diverse	»	2,000: —
» materialier m. m.	»	2,500: —
» täckande af brist å anslaget till		
bränsle, gas, vatten m. m. för		
år 1908.....	»	1,523: —
	eller sammanlagdt	» 16,723: —

Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen:

[127.] att till anordnande af repetitionskurser för äldre barnmorskor och till beredande, såvidt ske kan, af fri bostad eller hyresbidrag åt deltagariinnorna däri under den tid, de genomgå dessa kurser, på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af	»	3,000: —
---	---	----------

Vetenskapsakademien:

[128.] att på extra stat för år 1911 bevilja för inlösen af fullständiga exemplar och enstaka delar af en internationell fortlöpande katalog öfver naturvetenskaplig litteratur	»	2,000: —
samt för upprätthållande under samma år af den för ifrågavarande katalogarbete anordnade regionalbyrån för Sverige.....	»	1,600: —
[129.] att af förut beviljad anslag till bestridande af den på Sverige belöpande andelen i kostnaderna för den internationella jordmätningen på extra stat för år 1911 anvisa ytterligare	»	1,424: —
	transport kronor	1,119,928: —

transport kronor 1,119,928: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 anvisa beträffande

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:

[130.] såsom bidrag till bekostande af åtgärder för konservering af Brahehus ruin ett anslag af	»	3,275: —
under villkor att från orten lämnas för ändamålet ett bidrag af minst 1,500 kronor.		

Naturhistoriska riksmuseum:

[131.] till vård, underhåll och förkofran af naturhistoriska riksmuseets etnografiska afdelning	»	5,000: —
[132.] för brandförsäkring af naturhistoriska riksmuseets samlingar och macerationsbyggnaden vid Värtan	»	2,428: —
[133.] för beredande af personlig löneförbättring åt amanuensen vid naturhistoriska riksmuseets mineralogiska afdelning G. Flink och amanuensen vid samma museums botaniska afdelning G. A. H. Dahlstedt med med 2,000 kronor till dem hvardera	»	4,000: —

Meteorologiska centralanstalten:

[134.] dels till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid meteorologiska centralanstalten hvaraf 1,100 kronor såsom personligt tillägg i arfvode åt amanuensen vid anstalten Nils Ekholm samt 3,000 kronor såsom arfvode åt en andre amanuens med hufvudsaklig uppgift att biträda vid väderlekstjänsten om förmiddagarna under hela året och med skyldighet att, om så påfordras, mot en särskild ersättning af 600 kronor biträda vid väderlekstjänsten om eftermiddagarna under månaderna juli—september, dels ock till upprätthållande af två meteorologiska stationer, den	»	10,250: —
---	---	-----------

transport kronor 1,144,881: —

transport kronor 1,144,881: —

ena i Gellivare och den andra i norra Värmland eller
i norra Dalarna » 600: —

[135.] till utförande under meteorologiska cen-
tralanstaltens ledning och kontroll af vissa meteoro-
logiska observationer för den hydrografiska undersök-
ningen af Sveriges färskvatten » 13,700: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare Riksdagen med af-
seende å meteorologiska centralanstalten

[136.] att såsom bidrag från Sverige för åren
1911—1913 till bekostande af den internationella kom-
missionens för vetenskaplig luftsegling publikation af
undersökningar rörande de högre luftlagren bevilja ett
anslag af 2,160 kronor och däraf på extra stat för år
1911 anvisa ett belopp af » 720: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen beträffande

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:

[137.] att till handtverksskolan i Kristinehamn för
blinda på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af » 20,000: —

[138.] att på extra stat för år 1911 bevilja till
tryckning af blindskrifter » 2,500: —
samt till understöd åt blindlärarelever och reseunder-
stöd åt blindlärare » 1,200: —

[139.] att till resestipendier åt föreståndare, lärare
och lärarinnor vid rikets abnormskolor (döfstumskolor,
blindskolor och sinnesslöanstalter) på de villkor och
under de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t kan
finna skäligt föreskrifva, på extra stat för år 1911
anvisa ett belopp af » 1,000: —

[140.] att till understöd åt De blindas förening
på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af » 25,000: —
att åtnjutas enligt de närmare bestämmelser, som af
Kungl. Maj:t meddelas;

 transport kronor 1,209,601: —

transport kronor 1,209,601: —

Undervisningsanstalter för vanföra:

[141.] att på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	12,000: —
att användas dels i öfverensstämmelse med de af departementschefen till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden för den 14 januari 1905 angifna grunder till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm af föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra dels ock för bekostande af dessa anstalters inspektion;		

Serafimerlasarettet:

[142.] att af redan beviljadt anslag till nybyggnad för Serafimerlasarettets röntgeninstitut m. m. på extra stat för år 1911 anvisa återstoden	»	125,000: —
--	---	------------

Diverse anslag:

[143.] att för beredande af religionsvård åt svenska sjömän i utländska hamnar samt åt andra därstädes sig uppehållande landsmän på extra stat för år 1911 bevilja ett belopp af	»	25,000: —
[144.] att till aflöning åt pastor vid svenska Victoriaförsamlingen i Berlin på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	6,000: —
[145.] att af förut beviljadt anslag för anställande under åren 1909—1911 af en extra ordinarie prästman vid järnvägslinjen Gellivare—Riksgränsen på extra stat för år 1911 anvisa återstående beloppet	»	3,500: —
[146.] att bevilja till anställande af fyra kontraktsadjunkter inom Lappmarken 24,000 kronor och till resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter 3,900 kronor samt att på extra stat för år 1911 anvisa af anslaget till kontraktsadjunkterna	»	8,000: —

transport kronor 1,389,101: —

transport kronor 1,389,101: —

och af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa..... » 1,300: —

med rätt för Kungl. Maj:t att meddela erforderliga
närmare bestämmelser rörande anslagens användande;

[147.] att af förut beviljad anslag dels till an-
ställande af två kontraktsadjunkter inom Norrbottens
norra kontrakt samt Juckasjärvi och Karesuando för-
samlingar af Lappmarkens tredje kontrakt dels till
resekostnadsersättning åt dessa kontraktsadjunkter dels
ock till två stipendier för utbildande vid universitet
af präster, förtrogna med finska språket, på extra stat
för år 1911 anvisa återstoderna, eller af anslaget till
kontraktsadjunkterna

» 4,000: —

af anslaget till resekostnadsersättning åt dessa

» 500: —

samt af anslaget till stipendier.....

» 1,500: —

[148.] att till resestipendier åt prästmän, under
de villkor och bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna
godt föreskrifva, på extra stat för år 1911 anvisa ett
belopp af

» 8,000: —

[149.] att till bestridande af kostnaderna för ut-
redning rörande ecklesiastika boställen på extra stat
för år 1911 anvisa ett förslagsanslag å

» 10,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på
extra stat för år 1911 anvisa:

[150.] för beredande af arfvodestillökning åt biblio-
tekarien vid stifts- och läroverksbiblioteket i Linköping
att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t
kan finna godt föreskrifva;

» 1,500: —

[151] af såsom bidrag till bestridande af kostna-
derna för uppförande i Köpenhamn af en svensk kyrka
med samlingslokaler och pastorsbostad redan beviljad
anslag återstoden

» 60,000: —

[152.] för upprätthållande under tiden den 1 sep-
tember 1910—den 1 september 1911 af svensk under-
visning för svenska barn i Berlin.....
att utgå enligt de närmare bestämmelser, Kungl. Maj:t
kan finna lämpligt föreskrifva;

» 1,600: —

[153.] till svenska fornskriftsällskapet

» 2,000: —

transport kronor 1,479,501: —

	transport kronor	1,479,501: —
[154.] till understöd åt samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia	»	1,000: —
under villkor att samfundet till ecklesiastikdepartementet aflämnar 50 exemplar af den för anslagsåret afsedda publikationen;		
[155.] till nordiska museet	»	50,000: —
att, under villkor att utaf ledamöterna i museets nämnd en är af Kungl. Maj:t förordnad, äfvensom på de öfriga villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, ställas till nämndens förfogande för att enligt dess bestämmande användas för museet tillhörande ändamål;		
[156.] till kulturhistoriska museet i Lund	»	10,000: —
att, under villkor att utaf ledamöterna i styrelsen för kulturhistoriska föreningen för södra Sverige en är af Kungl. Maj:t förordnad, ställas till styrelsens förfogande, för att användas för museets förvaltningskostnader och i främsta rummet till aflöning af två vetenskapligt och fackmässigt utbildade biträden vid museet;		
[157.] till understöd åt musikhistoriska museet....	»	3,000: —
att utgå på de villkor och under de förbehåll, Kungl. Maj:t kan finna skäligt föreskrifva;		
[158.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Nordiskt medicinskt arkiv	»	5,000: —
dock under villkor att af tidskriften för år 1911 kostnadsfritt öfverlämnas till hvarterdera af universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund 10 exemplar samt till karolinska mediko-kirurgiska institutets bibliotek 5 exemplar, af hvilka behöfligt antal i främsta rummet tilldelas vederbörande institutioner och kliniker vid de medicinska undervisningsanstalterna;		
[159.] till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften Acta mathematica	»	3,000: —
[160.] till understöd, under de i statsrådsprotokollet angifna villkor, åt sådana anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningsskurser i folkbildningssyfte	»	235,000: —
	transport kronor	1,786,501: —

transport kronor 1,786,501: —

af hvilket anslag dock högst 8,000 kronor må kunna, på de villkor Kungl. Maj:t bestämmer, användas till understöd åt sådana centrala anstalter, som förmedla föreläsningar af ifrågavarande slag, och som åt lokala anstalter för sådana föreläsningar tillhandahålla passande åskådningsmaterieell;

[161.] såsom bidrag till täckande af kostnaderna för de föreläsningsskurser, som från universiteten i Uppsala och Lund varda på begäran vare sig af institution, som ej åtnjuter särskildt till populärvetenskapliga föreläsningsskurser i folkbildningssyfte beviljadt statsunderstöd, eller af viss kommun eller enskild person anordnade att under år 1911 eller senare hållas utom universitetsstäderna » 7,000: —
hvaraf 4,000 kronor till Uppsala och 3,000 kronor till Lunds universitet, att utgå under villkor att den, som begärt föreläsning, för täckande af föreläsarens resekostnad och arfvode tillskjuter minst lika mycket som staten;

Kungl. Maj:t föreslår Riksdagen ytterligare:

[162.] dels att till fasta årliga understöd under åren 1911—1913 åt inhemska skönlitterära författare af utmärkt förtjänst bevilja ett anslag af 30,000 kronor att af Kungl. Maj:t efter sakkunniges hörande fördelas, dels ock att däraf på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af » 10,000: —

[163.] att på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af » 1,800: —
för att bereda forskare från Sverige tillfälle till vetenskapligt arbete vid en eller flera utländska biologiska stationer;

[164.] att till pedagogiska biblioteket i Stockholm på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af » 4,500: —

[165.] att för år 1911 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag af » 5,000: —
att på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt bestämma, användas till understöd för utgifvande äfven

transport kronor 1,814,801: —

transport kronor 1,814,801: —

under år 1911 af tidskriften »Nyare bidrag till kännedomen om de svenska landsmålen och svenskt folkliif»;

[166.] att, i afbidan på nådig proposition angående främjande af åtgärder under åren 1910 och 1911 för spridande af god och billig nöjeslitteratur, för ifrågasvarande ändamål på extra stat för år 1911 beräkna ett belopp af.....

» 6,000: —

[167.] att dels för bearbetning och utgifning af de vetenskapliga resultaten af filosofie doktor Sven Hedins resa i Centralasien under åren 1906—1908 bevilja ett anslag af 75,000 kronor att fördelas på åren 1911, 1912 och 1913 med 25,000 kronor hvarje år samt utgå under de af departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta villkor och förbehåll, dels ock af omförmälda anslag på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af

» 25,000: —

[168.] att såsom bidrag till Sveriges deltagande i den skolhygieniska utställning, som kommer att anordnas i samband med tredje internationella kongressen för skolhygien i Paris år 1910, på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af

» 4,000: —

[169.] att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för anordnande af det tionde nordiska skolmötet i Stockholm år 1910 på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af.....

» 10,000: —

[170.] att för Sveriges deltagande i den internationella konstutställningen i Rom år 1911 på extra stat för samma år bevilja ett anslag af

» 16,000: —

[171.] att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet angifna grunder, af extra lönetillägg för år 1910 åt en del tjänstemän och betjante i ecklesiastikdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till ecklesiastikdepartementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1911 anvisa, såsom förslagsanslag, ett belopp af

» 20,000: —

transport kronor 1,895,801: —

transport kronor 1,895,801: —

[172.] att för återgäldande af belopp, som af
statskontoret förskottsvis utbetalts, på extra stat för år

1911 anvisa » 107,613: —

summa kronor 2,003,414: —

En jämförelse beträffande denna hufvudtitel mellan de i 1910 års riksstat upptagna och de af Kungl. Maj:t nu för år 1911 föreslagna belopp utfaller sålunda:

	1910.	1911.		
ordinarie anslag	23,147,099:—	23,825,186:—	således ökning	kronor 678,087:—
extra	» 2,707,401:—	2,003,414:—	» minskning	» 703,987:—
summa kronor	25,854,500:—	25,828,600:—	således minskning	kronor 25,900:—

Nionde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

I afseende å regleringen af denna hufvudtitel, under hvilken finnes i nu gällande riksstat till årliga eller ständiga utgifter anvisadt:

kontant	kronor	8,384,761: —
friheter	»	7,730: —
ersättningar	»	1,664: —
tillsammans kronor		8,394,155: —

vill Kungl. Maj:t i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagda statsrådsprotokoll öfver jordbruksärenden den 14 innevarande januari, föreslå beträffande

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar:

[1.] att Riksdagen må
dels medgifva, att den i staten för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp upptagna anslagspost »till institutets öfriga utgifter» må höjas från 28,000 kronor med 5,000 kronor till 33,000 kronor;

dels ock, vid bifall härtill, höja det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanärningar» uppförda anslag till landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp från 75,500 kronor med 5,000 kronor till 80,500 kronor;

[2.] att Riksdagen må
under ifrågavarande anslagstitel uppföra ett anslag å 4,000 kronor till aflöning åt en statskonsulent i svinskötsel, däraf 2,500 kronor i lön och 1,500 kronor i tjänstgöringspenningar, äfvensom ej mindre medgifva, att statskonsulenten må äga åtnjuta två ålderstillägg, hvarterda å 500 kronor, att tilläggas lönen,

än äfven godkänna de villkor och förbehåll, som i statsrådsprotokollet föreslagits för åtnjutande af de statskonsulenten sålunda medgifna löneförmåner.

Vid bifall härtill och till hvad under föregående punkt föreslagits, kommer det i anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» ingående bestämda anslaget att höjas från 297,900 kronor med 9,000 kronor till 306,900 kronor. Då någon förhöjning af det i anslagstiteln ingående förslagsanslaget icke ifrågasättes, skulle anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar» komma att i riksstaten uppföras sålunda:

bestämdt anslag:

till landtbruksinstituten, m. m. kronor 306,900: —

förslagsanslag:

till understöd åt landtmanna-
skolor » 50,000: —

summa kronor 356,900: —

Ökningen utföres här med kronor 9,000: —

Landtbruksingenjörer och deras biträden:

[3.] att Riksdagen må
i afvaktan på den nådiga proposition angående
lönereglering för statens landtbruksingenjörer och
deras biträden, som Kungl. Maj:t må komma att till
Riksdagen aflåta, å det för dessa uppförda ordinarie
anslag beräkna en höjning från 54,500 kronor till
91,500 kronor, eller med » 37,000: —

Domänstyrelsen:

[4.] att Riksdagen må
i afbidan på den nådiga proposition angående
höjande af den i staten för domänstyrelsen uppförda
transport kronor 46,000: —

	transport kronor	46,000: —
anslagspost till arfvoden åt amanuenser m. m., Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta, i det för domänstyrelsen i riksstaten uppförda anslag beräkna en förhöjning af	»	6,000: —
och anslaget i dess helhet sålunda till 165,000 kronor.		

Skogsväsendet:

[5.] att Riksdagen må
dels i den för skogsstaten gällande stat uppföra ytterligare fem jägmästarbefattningar med af Kungl. Maj:t föreslagna löneförmåner och i sammanhang därmed nedsätta de i samma stat uppförda resepenningar till jägmästaren i Tjusts revir, nu 700 kronor, med 100 kronor till 600 kronor,

dels höja de i staten för skogsinstitutet uppförda expensmedel, nu 5,000 kronor, med 1,000 kronor till 6,000 kronor,

dels, under förutsättning att ifrågasatt förflyttning af Hunnebergs skogsskola kommer till stånd, med afförande ur staten för skogsskolorna af arfvodet till nämnda skolas föreståndare, i samma stat uppföra föreståndaren för den nya skogsskolan med af Kungl. Maj:t föreslagna aflöningsförmåner,

dels med bifall till hvad Kungl. Maj:t i öfrigt beträffande statens skogsskolor föreslagit, höja anslaget till samma skolor med ytterligare 8,350 kronor,

dels höja reservationsanslaget till kronoskogarnas förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet, nu 2,873,850 kronor, med 359,450 kronor till 3,233,300 kronor,

dels slutligen medgifva

ej mindre att, för uppförande å Hammarsebo kronopark i Kalmar län af för inrättandet af en ny skogsskola erforderliga byggnader samt för öfriga med skolans anordnande förenade utgifter, af sistnämnda

transport kronor 52,000: —

transport kronor 52,000: —

anslag för år 1911 må användas sammanlagdt högst 20,250 kronor,

än äfven att af samma anslag för år 1910 må disponeras ett belopp af 1,000 kronor till fyllnad i skogs-institutets expensmedel, äfvensom att af nämnda anslag för åren 1910 och 1911 må, för nyanskaffning af för institutets verksamhet erforderliga instrument med mera, användas under hvarterda året ett belopp af högst 2,500 kronor.

Vid bifall härtill skulle anslaget till skogsväsen-
det erhålla följande uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten kronor 1,140,300: —

» statens skogs-

läroverk... » 100,800: — kronor 1,241,100: —

förslagsanslag:

till ålderstillägg åt personalen vid
skogsstaten och skogsläroverken.... » 110,000: —

reservationsanslag:

till enskilda
skogsunder-
visningen.... kronor 7,600: —

till kronosko-
garnas för-
valtning och
befrämjande
af skogsvä-
sendet i all-
mänhet » 3,233,300: — » 3,240,900: —

summa kronor 4,592,000: —

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet
skulle i sin helhet ökas med » 398,000: —

transport kronor 450,000: —

transport kronor 450,000: —

Skiften och afvittringar:

[6.] att Riksdagen må
i afbidan å de nådiga förslag, Kungl. Maj:t må
komma att förelägga Riksdagen angående förändrade
bestämmelser rörande afvittringslandtmätarnes aflönings-
förhållanden, beräkna förslagsanslaget till skiften och
afvittringar till oförändradt belopp eller 63,000 kronor;

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:

[7.] att Riksdagen må
höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och ex-
penser, ved m. m., nu 40,463 kronor, till 40,465
kronor, eller med..... » 2: —
summa kronor 450,002: —

Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år
finnas å nionde hufvudtiteln uppförda, föreslår Kungl. Maj:t icke någon ändring.

Nionde hufvudtitelns ordinarie anslag uppgå för
innevarande år till kronor 8,394,155: —

Vid bifall till de af Kungl. Maj:t framställda för-
slagen om höjning i anslagen:

till undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna-
näringsar kronor 9,000: —
» landtbruksingenjörer och de-
ras biträden » 37,000: —
» domänstyrelsen » 6,000: —
» skogsväsendet » 398,000: —
» skrifmaterialier och expenser,
ved m. m. » 2: —

summa kronor 450,002: —

skulle alltså de ordinarie anslagen ökas med » 450,002: —

och komma att uppgå till kronor 8,844,157: —

Extra anslag.

Kungl. Maj:t föreslår vidare, under återopande af ofvannämnda protokoll öfver jordbruksärenden för den 14 innevarande januari, att under nionde hufvudtiteln må å extra stat för år 1911 beviljas:

[8.] till provisorisk lönereglering för befattningshafvande i jordbruksdepartementet i enlighet med i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder och på de däruti förordade villkor, ett förslagsanslag af kronor 6,810: —

däraf högst 162 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

[9.] för aflönande af en kanslisekreterare inom jordbruksdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli » 5,050: —

däraf 1,600 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar.

[10.] för beredande af arvode åt en extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m. ett anslag af » 4,000: —

[11.] till undervisningsmateriell för landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp ett anslag af » 3,000: —

[12.] till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana landtmannaskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel, ett anslag af » 10,000: —

[13.] för höjning från 4,000 kronor till 6,000 kronor af det till enhvar af de inom Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län inrättade tre landtbruksskolor utgående understöd af statsmedel, ett anslag af » 6,000: —

[14.] till beredande af statsbidrag åt Fredrika Bremer-förbundets landthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande af lärarinnor, ett anslag af » 6,000: —

[15.] såsom bidrag till aflöning åt tolf kringresande jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland under villkor, att konsulenternas rese- och traktaments-

transport kronor 40,860: —

	transport kronor	40,860: —
ersättning bekostas af landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, att af Kungl. Maj:t i mån af behof för ändamålet användas, ett anslag af.....	»	30,000: —
[16.] till bestridande af kostnaden för byggnadsarbeten vid Alnarps veterinärinstitution ett belopp af med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1910 af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp, Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen	»	7,281: —
[17.] att — med förklarande att samma stat, som för år 1909 blifvit för veterinärbakteriologiska anstalten af Riksdagen godkänd, skall vara gällande äfven under år 1911 — medgifva, att Kungl. Maj:t må under sistnämnda år för uppehållande af anstaltens verksamhet under år 1911 disponera å extra stat för år 1909 för samma ändamål anvisade medel 21,320: — att å extra stat för år 1911 anvisa		
[18.] såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för allmänna landtbruksmöten.....	»	7,500: —
samt		
[19.] till prisbelöningar vid allmänna landtbruksmöten.....	»	12,500: —
[20.] att till fortsatt uppehållande af de vid landtbruksinstitutet vid Ultuna samt landtbruks- och mejeriet vid Alnarp inrättade anstalter för profning af maskiner och redskap för landtbrukets behof, anvisa å extra stat för år 1911, ett anslag af	»	12,500: —
[21.] att å extra stat för år 1911 anvisa såsom bidrag till underhåll af åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof — inom de orter, där landsting eller hushållningssällskap, hvart för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än äfven aflöningen till dessa och laboratorietjänaren äfvensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp af böcker och inventarier för stationens behof — 6,000 kronor för hvarje station eller tillhopa	»	48,000: —
	transport kronor	158,641: —

	transport kronor	158,641: —
[22.] att såsom bidrag till underhåll af en för öfre Norrland afsedd kemisk-växtbiologisk anstalt inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagdt minst 6,750 kronor — på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af		
	»	11,250: —
[23.] att på extra stat för år 1911 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett anslag af		
för att — med högst 1,000 kronor för hvarje anstalt — användas till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som af landsting eller hushållningssällskap, hvar för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och hvilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i afseende på analysmetoder och öfriga förhållanden, som af Kungl. Maj:t fastställas.	»	10,000: —
[24.] att såsom bidrag till åtgärder för befordrande af den inhemska klöfver- och gräsfröodlingen på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	15,000: —
[25.] att såsom bidrag till uppehållande af Sveriges utsädesföreningens praktiskt vetenskapliga verksamhet på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af		
	»	25,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[26.] att till utbildande af en stipendiat i boskaps-skötsel och mejerihushållning på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af		
	»	1,500: —
[27.] att för anställande af en förste och en andre torfingenjör samt tre torfassistenter på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af		
	»	25,000: —
[28.] att af det utaf 1907 års riksdag beviljade anslag å 35,000 kronor till upprätthållande af en torfskola under åren 1908—1912 på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af		
	»	7,000: —
[29.] att medgifva, att Kungl. Maj:t må, för vidtagande af sådana åtgärder, som kunna finnas vara ägnade att främja lösningen af frågan angående lämpligaste sättet att tillgodogöra den i landets torfmossar		

 transport kronor 253,391: —

	transport kronor	253,391: —
befintliga bränsletillgång, under år 1911 i mån af behof disponera hvad vid utgången af år 1910 icke blifvit användt af de tidigare för samma ändamål å extra stat beviljade medel.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 bevilja:		
[30.] till understöd åt svenska mosskulturföreningen	»	35,000: —
[31.] till åtgärder för höjande af det mindre jordbruket	»	280,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1910 för enahanda ändamål disponera, hvad vid utgången af år 1909 möjligen icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag;		
[32.] till anställande af en statskonsulent för det mindre jordbruket	»	6,500: —
[33.] dels till ökadt statsbidrag till fortgående smörprofningar ett anslag af 10,000 kronor samt dels till anställande i samband med smörprofningarna af särskilda undersökningar af vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag af 6,000 kronor, eller tillhopa	»	16,000: —
[34.] till fjäderfäafvelns befrämjande	»	20,000: —
[35.] såsom bidrag till bildande och upprätthållande af afvelscentra för nötboskap	»	17,000: —
[36.] till främjande af nötboskapsafveln inom Norrbottens län	»	5,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[37.] att för bestridande af kostnad för extra personal vid Flyinge hingstdepå, på extra stat för år 1911 bevilja	»	4,630: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[38.] att för år 1911 på extra stat anvisa till anställande af en andre instruktör i husslöjd och såsom personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander	»	3,500: —
[39.] att, till underhålls- och driftkostnad för ett fartyg för hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges hafsfisken under annan tid af året		
	transport kronor	641,021: —

	transport kronor	641,021: —
än vintermånaderna på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag	»	34,000: —
[40.] att, till bestridande af kostnader för försäkring af fartyget Skagerak på extra stat för år 1911 anvisa	»	5,200: —
[41.] att till utförande af hydrografisk-biologiska undersökningar af de Sverige omgifvande hafven på extra stat för år 1911 bevilja tillhopa	»	26,100: —
[42.] att såsom bidrag till anordnande af undervisningskurser i navigation för bohuslänska fiskare, under förutsättning att Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap och landsting för ändamålet bidraga med tillsammans minst 2,000 kronor, på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af	»	2,250: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 1,125 kronor;		
[43.] att till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af	»	15,500: —
däraf till upprätthållande af föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 7,000 kronor;		
[44.] att för bestridande af underhålls- och driftkostnader för det för fiskeriadministrationens behof byggda fartyg på extra stat för år 1911 bevilja ett anslag af	»	7,500: —
[45.] att till anställande af undersökningar öfver möjligheten att genom fiskodling i större skala befrämja fiskets utveckling inom mellersta Sveriges Östersjöområde af det utaf 1909 års riksdag till landtbruksstyrelsens förfogande ställda belopp på extra stat för år 1911 anvisa	»	1,900: —
[46.] att till bestridande af ytterligare kostnader för verkställande af undersökning af de lokala förhållandena å Sveriges kuster med hänsyn till behovet af och betingelserna för anläggning af nya och förbättring af redan befintliga fiske- och mindre hamnar, utöfver på extra stat för år 1906 anvisa 20,000 kronor, på extra för år 1911 bevilja ett belopp af	»	6,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.		

 transport kronor 739,471: —

	transport kronor	739,471: —
[47.] att för uppehållande under år 1911 af verksamheten vid hydrografiska byrån med under densamma omedelbart lydande observationsstationer på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 50,000 kronor, samt att för verkställande under år 1911 af hydrogeologiska specialundersökningar på extra stat för samma år anvisa ett anslag af 3,000 kronor, eller tillhoppa	»	53,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1911 anvisa;		
[48.] till aflöning åt domänintendenter	»	35,500: —
[49.] till resekostnader vid domänförvaltningen såsom förslagsanslag	»	45,000: —
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[50.] att till anställande af extra lärarkrafter vid skogsinstitutet på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af	»	8,000: —
[51.] att till bestridande af kostnaderna för vissa af distriktslandtmätare företagna tjänsteresor å extra stat för år 1911 anvisa ett förslagsanslag	»	30,000: —
[52.] att i afbidan å den nådiga proposition, Kungl. Maj:t må komma att till Riksdagen aflåta angående landtmäteriuundervisningens ordnande, på extra stat för år 1911 beräkna	»	33,300: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1911 anvisa		
[53.] för anställande af ökad civil personal vid rikets allmänna kartverk, namngranskning m. m.	»	21,600: —
[54.] för höjning af arfvodena åt de vid det ekonomiska kartverket anställda kvinnliga ritare och ritbiträden	»	1,000: —
[55.] för anställande af ökad personal m. m. vid rikets allmänna kartverks geodetiska afdelning	»	25,950: —
[56.] för anskaffande af instrument och inventarier vid samma afdelning	»	2,700: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[57.] att till bestridande af kostnaderna under år 1911 för Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten och för utgifvande af de på nämnda institutions under-		
	transport kronor	995,521: —

transport kronor	995,521: —
sökningar grundade kartor, afhandlingar och uppsatser på extra stat för samma år bevilja	» 36,000: —
[58.] att af det utaf 1908 års Riksdag beviljade anslaget å 580,610 kronor för verkställande af nybyggnad för Sveriges geologiska undersökning å extra stat för år 1911 anvisa	» 134,000: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta utaf nämnda belopp förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 67,000 kronor.	
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1911 anvisa:	
[59.] för bestridande af statsverkets andel i kostnaden för vägdeltningar såsom förslagsanslag	» 35,000: —
[60.] till understöd åt synnerligen betungade väghållningsdistrikt	» 150,000: —
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen	
[61.] dels att på extra stat för år 1911 till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett anslag af	» 120,000: —
att användas till förekommande och hämmande af tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen med rätt för Kungl. Maj:t att utaf sagda belopp under år 1910 af tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna 15,000 kronor,	
dels ock att medgifva, att hvad vid utgången af år 1910 möjligen icke blifvit användt af tidigare för ändamålet beviljade anslag må under år 1911 användas för enahanda ändamål.	
Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att	
[62.] dels på extra stat för år 1911 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning norrländska afdikningsanslaget, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af myrutdikningar och vattenaftappningar inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling af till åker eller äng lämplig jord eller minskning af frostländighet för närliggande bygd, ett belopp af	» 700,000: —
transport kronor	2,170,521: —

transport kronor 2,170,521: —

[63.] *dels* på extra stat för år 1911 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande, under benämning allmänna frostminskningsanslaget, till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutedikningar och vattenaftappningar inom öfriga delen af riket, hvilkas ändamål är att minska frostländigheten för närliggande bygd, ett belopp af

» 200,000: —

dels ock besluta, att i afseende å erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag från ifrågavarande båda anslag skola tillämpas nu gällande allmänna villkor och bestämmelser i sådant afseende, beträffande norrländska afdikningsanslaget dock med den förändringen, att bestämmelsen, att, innan statsbidrag beviljas, vederbörande menighet bör efter offentlig utfärdad kungörelse hafva afgifvit yttrande om företagets lämplighet och nytta, må utgå.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[64.] att till bestridande af kostnader för afdikningar å kronans skogar i de norrländska länen och i Kopparbergs län på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag å

» 150,000: —

[65.] att medgifva,

dels att under år 1911 inflytande flottningsavgifter må användas till bestridande af kostnader för reglering af flottleder inom riket;

dels ock att de medel, som af föregående års anslag till bestridande af kostnader för reglering af flottleder i de norrländska länen äfvensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län vid 1910 års slut må finnas disponibla, må under år 1911 till enahanda ändamål användas utan begränsning till vissa län.

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[66.] att såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för uppehållande af skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af

» 67,500: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att å extra stat för år 1911 anvisa

transport kronor 2,588,021: —

Transport kronor 2,588,021: —

[67.] för skogsodlingens befrämjande, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till hvilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting eller hushållningssällskap, under iakttagande att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, hvarmed landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållningssällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande afgifva redogörelse öfver användningen af de utaf staten samt af landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag

» 100,000: —

Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[68.] att för beredande under år 1911 af bidrag till egnahemslåneförmedlare för betäckande af för dem genom lånerörelsen uppkommande kostnader och möjliga förluster med ett belopp, motsvarande för hvarje låneförmedlare en half procent af den ej till betalning förfallna kapitalskuld, hvori låneförmedlaren på grund af från egnahemslånefonden utbekomna statslån vid samma års början häftat till staten, å extra stat för år 1911 anvisa ett förslagsanslag af.....

» 95,000: —

Ytterligare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen:

[69.] att, för lindring af fraktkostnaderna vid transport å järnväg af kalk, kalkstensmjöl och märgel för jordbrukets behof, på extra stat för år 1911 anvisa, såsom förslagsanslag,.....

» 300,000: —

[70.] att på extra stat för år 1911, att af Kungl. Maj:t användas till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svenska landtbruket och dess binärningar äfvensom fiskerinäringen, anvisa ett anslag af

» 20,000: —

[71.] att, till bestridande af kostnaden för Sveriges deltagande uti internationella landtbruksinstitutet i Rom, på extra stat för år 1911 anvisa.....

» 5,000: —

[72.] att såsom bidrag till bestridande af kostnader för femte internationella mejerikongressens hål-

Transport kronor 3,108,021: —

	Transport kronor	3,108,021: —
lande i Stockholm år 1911 på extra stat för år 1911		
anvisa ett anslag af	»	12,000: —
[73.] att till understöd åt svenska fattigvårdsförbundet på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af	»	8,000: —
[74.] att till uppförande af en karantänsanstalt för husdjur i Haparanda på extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af	»	13,600: —
med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.		
Vidare föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen att på extra stat för år 1911 bevilja		
[75.] till betäckande af utgifter, som af statskontoret förskottsvis bestridts,	»	211,922: —
Slutligen föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen		
[76.] att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 14 januari 1910 angifna grunder, af extra lönetillägg för år 1910 åt en del tjänstemän och betjante uti jordbruksdepartementet samt vid under sistnämnda departement lydande verk och stater, å extra stat för år 1911 anvisa, såsom förslagsanslag, ett belopp af	»	15,000: —
tillsammans kronor		3,368,543: —

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes upptagen i 1910 års riksstat och sådan den nu är föreslagen af Kungl. Maj:t, utfaller på följande sätt:

	1910.	1911.		
ordinarie anslag	8,394,155: —	8,844,157: —	således ökning kronor	450,002: —
extra anslag	3,305,645: —	3,368,543: —	»	62,898: —
summa kronor	11,699,800: —	12,212,700: —	således ökning kronor	512,900: —

Tionde hufvudtiteln,

innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Pensionsstaten:

I afseende å denna stat, för hvilken gällande riksstat upptager kontant 2,546,345 kronor, föreslår Kungl. Maj:t enligt bilagda statsrådsprotokoll* Riksdagen

[1.] att höja det under riksstatens tionde hufvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén,

nu	kronor	118,828: —
med	»	504: —
till	kronor	119,332: —;

[2.] att höja det under riksstatens tionde hufvudtitel å ordinarie stat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond,

nu	kronor	18,350: —
med	»	6,200: —
till	kronor	24,550: —;

[3.] att medgifva, att Kungl. Maj:t må för år 1911 bestämma de belopp, som för bestridande af småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalts förvaltningsbestyr blifva erforderliga; samt

att de för berörda förvaltningskostnader och för anstaltens utgifter i öfrigt under samma år erforderliga medel må af Kungl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke äro att tillgå, anvisas af tillgängliga statsmedel såsom förskott, att antingen ersättas af berörda afgifter, i den mån de under året ingå, eller, därest dessa afgifter skulle för året befinnas härtill otillräckliga, anmälas till ersättande af Riksdagen;

[4.] att medgifva, att Kungl. Maj:t må för år 1911 dels bestämma de belopp, som erfordras för bestridande af kostnaderna för förvaltningen af

*) Se bil. till statsverkspropositionen: »Tionde hufvudtiteln».

döfstumläraernas pensionsanstalt, dels ock, därest dessa kostnader icke kunna bestridas af influtna afgifter, anvisa erforderligt belopp af förslagsanslaget »Bidrag till döfstumläraernas pensionsanstalt»;

[5.] att för år 1911 höja det på ordinarie stat under tionde hufvudtiteln under rubrik »Bidrag till döfstumläraernas pensionsanstalt» uppförda förslagsanslag med 10,000 kronor eller från 20,000 kronor till 30,000 kronor;

[6.] att, med uteslutande ur riksstaten af det å tionde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag å 6,000 kronor till bidrag till kungl. teaterns pensionskassa, till bidrag till kungl. hofkapellet pensionsinrättning å ordinarie stat å samma hufvudtitel uppföra ett årligt anslag af 3,000 kronor.

Förevarande stat skulle således enligt Kungl. Maj:ts förslag komma att ökas med följande belopp:

höjning af bidraget till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	kronor	504: —
höjning af anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond	»	6,200: —
höjning af bidraget till döfstumläraernas pensionsanstalt	»	10,000: —
tillsammans kronor		16,704: —

Härför bör dragas den minskning, som enligt Kungl. Maj:ts förslag uppkommer därigenom, att, med uteslutande ur riksstaten af anslaget å 6,000 kronor till bidrag till kungl. teaterns pensionskassa, till bidrag till kungl. hofkapellet pensionsinrättning uppföres ett årligt anslag af 3,000 kronor, eller sålunda

»	3,000: —
hvarvid återstoden	kronor 13,704: —
utgör den af Kungl. Maj:t föreslagna ökningen under denna stat.	

Vid bifall till de, enligt hvad ofvan nämnts, framställda förslag komma således de ordinarie anslagen till pensionsstaten, i nu gällande riksstat upptagna till sammanlagdt

»	kronor 2,546,345: —
att sluta å ett belopp af	kronor 2,560,049: —

Allmänna indragningsstaten:

För allmänna indragningsstaten är i nu gällande riksstat anvisadt kontant 2,569,438 kronor.

Beträffande denna stat föreslår Kungl. Maj:t:

[7.] att förrådsdrängen vid arméns intendenturförråd å Karlsborg *Karl Fredrik Kindmark (Kind)* må från och med månaden näst efter den, under hvilken han varder entledigad från nu innehavande anställning, under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 300 kronor;

[8.] att f. d. löjtnanten vid Västmanlands regemente *Martin Ossian Kristofilus Ottander* må från och med den 1 november 1905 å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,000 kronor;

[9.] att en hvar af vaktmästarna vid intendenturkåren, förrådsvaktmästarna vid Jönköpings regemente *Anders Gustafsson Vakt*, vid Hälsinge regemente *Lars Bodin*, vid Värmlands regemente *Anders Mellqvist*, vid Norra skånska infanteriregementet *Per Johansson Palmgren* och vid Smålands husarregemente *Jonas Petter Kjell* må från och med månaden näst efter den, hvarunder han, sedan han uppnått den för erhållande af gratial från Vadstena krigsmanshuskassa stadgade ålder, entledigas från sin befattning, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma, jämte det honom tillkommande gratial från berörda kassa, uppgår till 360 kronor årligen eller alltså 211 kronor;

[10.] att arbetskan vid ammunitionsfabriken *Kerstin Jonsson* må från och med den 1 juli 1910 under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 120 kronor;

[11.] att f. d. musiksergeanten *Johannes Elias Nordström* må från och med år 1910 å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 400 kronor;

[12.] att åt förre daglönaren vid flottans varf i Karlskrona *Oskar Herman Karlsson* må beviljas en årlig pension till belopp af 54 kronor, att å allmänna indragningsstaten utgå från den 4 maj 1905;

[13.] att för gravören vid sjökarteverket *Albert Theodor Lilja* må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 2,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under hvilken han afgår från sin anställning vid sjökarteverket;

[14.] att fortifikationsarbetaren *Olof Magnus Holgersson* må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under hvilken han blifver entledigad från sin anställning vid fästningsbyggnaderna vid Karlskrona;

[15.] att för aflidne lektorn vid sjökrigsskolan Carl Mauritz Wejles änka *Margarete Dorotee Caroline Wejle*, född Wolff, samt minderåriga söner *Carl Gunnar* och *Sten Mauritz* å allmänna indragningsstaten från och med år 1910 uppföres ett årligt belopp för änkan af 400 kronor och för hvardera sonen

af 100 kronor, att utgå för den förstnämnda, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, och för en hvar af sönerne, intill dess han uppnått 18 års ålder;

[16.] att landskamreraren i Jämtlands län *Valentin Klinghammer* må för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 4,600 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, hvarunder han erhåller afsked;

[17.] att länsmanen i Riseberga distrikt inom Kristianstads län *Fredrik Aspelin* må för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,200 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked från länsmanstjänsten varder honom beviljadt.

[18.] att vaktmästaren vid universitetsbiblioteket i Lund *Carl Fredrik Lundbergs* änka *Ingrid Lundberg*, född Christiansson, må under sin återstående lifstid, så länge hon förblifver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension å 200 kronor, att utgå från och med ingången af februari 1909;

[19.] att vaktmästaren vid högre allmänna läroverket i Lund *Nils Andersson* må från och med månaden näst efter den, i hvilken han varder entledigad från sin vaktmästarsyssla, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp af 500 kronor årligen;

[20.] att dels medgifva, att för docenten *Carl Johan Josef Ernst Wiman* må vid universitetet i Uppsala inrättas en personlig professur i paleontologi, med den undervisnings- och examinationsskyldighet, som af Kungl. Maj:t bestämmes, samt med skyldighet för Wiman ej mindre att i tillämpliga delar vara underkastad de för universitetsprofessor i allmänhet för åtnjutande af nu gällande aflöningsförmåner stadgade villkor och bestämmelser än afven att vid den ålder, då annan universitetsprofessor är skyldig att afgå från tjänsten, mot åtnjutande af pension, beräknad efter samma grunder, som stadgats beträffande öfriga universitetsprofessorer, jämväl frånträda sin professur dels ock för berörda ändamål på allmänna indragningsstaten till årlig aflönning åt Wiman anvisa ett belopp af 7,200 kronor, däraf 4,700 kronor lön och 2,500 kronor tjänstgöringspenningar, jämte ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänstgöring;

[21.] att för år 1911 å allmänna indragningsstaten anvisa ett anslag å 4,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 400 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskollärare, hvilka oförvitligt skött sin tjänst, men därifrån erhållit afsked före år 1867;

[22.] att för år 1911 å allmänna indragningsstaten anvisa och till Kungl. Maj:ts disposition ställa ett anslag af 21,600 kronor för beredande af åldersunderstöd åt sådana lärare och lärarinnor vid småskola eller mindre

folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinnor vid folkskola, hvilka, efter att hafva i minst femton års tid oförvitligen tjänstgjort, afgått från tjänsten utan att erhålla understöd enligt nämnda reglementet den 22 juni 1892, samt under enahanda villkor och bestämmelser i öfrigt, som beträffande det för år 1910 uti förevarande afseende beviljade anslag blifvit af Riksdagen stadgade, nämligen

att lärares eller lärarinnas tjänstgöring afslutats så tidigt, att ålderdomsunderstöd enligt nyssnämnda nämnda reglemente icke kunnat honom eller henne beviljas, eller före utgången af år 1891;

att sådan från tjänsten afgången lärare eller lärarinna uppnått en lefnadsålder af minst femtiofem år;

att han eller hon styrkes befinna sig i behöfvande omständigheter;

att det belopp, hvartill understöd högst må meddelas, bestämmes till 150 kronor årligen; samt

att Kungl. Maj:t må åga att meddela de närmare föreskrifter i ämnet, hvilka befinnas erforderliga;

[23.] att för år 1911 å allmänna indragningsstaten anvisa ett anslag å 4,000 kronor att enligt de grunder, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela, användas till understöd af högst 50 kronor till sådan äldre behöfvande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som, efter oförvitlig tjänstgöring, erhållit understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt enligt nämnda reglementet den 22 juni 1892, men erhållit afsked före utgången af år 1900, dock att understödet tillsammans med det från nämnda ålderdomsunderstödsanstalt utgående må komma att utgöra högst 150 kronor;

[24.] att läraren vid Gottlands läns folkhögskola och landtmannaskola vid Hemse, extra jägmästaren *Carl Alfred Eugène Schoug* må från och med månaden näst efter den, hvarunder han frånträder lärarbefattningen i skogshushållning vid nämnda skolor, under sin återstående lifstid åtnjuta från allmänna indragningsstaten en årlig pension af 1,000 kronor;

[25.] att f. d. fiskeriagenten Alexander Heinrich Krügers änka *Mathilda Augusta Krüger*, född Nordström, må å allmänna indragningsstaten från och med år 1910 under sin återstående lifstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förblifver, åtnjuta en årlig pension af 500 kronor;

[26.] att geodetförmannen vid rikets allmänna kartverk *Anders Petter Hedén* må å allmänna indragningsstaten under sin återstående lifstid åtnjuta en årlig pension af 3,400 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han varder entledigad från sin befattning vid kartverket;

[27.] att ankan *Fredrique Schenholm*, född Swartling, må från och med månaden näst efter den, då hennes anställning såsom skrifbiträde hos kammarkollegium kan komma att upphöra, under sin återstående lifstid å all-

männa indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp af 1,000 kronor;

[28.] att anslaget till allmänna indragningsstaten måtte höjas med 44,641 kronor eller från 2,569,438 kronor till kronor 2,614,079: —

Lägges härtill anslaget till pensionsstaten » 2,560,049: —

skulle slutsumman af tionde hufvudtitelns ordinarie anslag blifva..... » 5,174,128: —

Extra anslag.

Beträffande extra anslag under denna hufvudtitel föreslår Kungl. Maj:t Riksdagen

[29.] att å extra stat för år 1911 anvisa ett förslagsanslag af 2,350,000 kronor, att användas såväl till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå de för året densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående;

[30.] att till förstärkande af det i 1910 års riksstat uppförda anslaget för bidrag till pensionering af änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén å extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 504 kronor;

[31.] att för utdelande af tillfälliga understöd åt afskedade underofficerare och vederlikar vid armén i enlighet med de af Kungl. Maj:t med 1907 års Riksdag bestämda grunder å extra stat under tionde hufvudtiteln för år 1911 uppföra ett förslagsanslag af 28,131 kronor;

[32.] att till förstärkande af det i 1910 års riksstat uppförda anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond å extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 6,200 kronor;

[33.] att dels medgifva att, enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela, äldre behöfvande folkskollärare och folkskollärarinnor, hvilka före år 1907 erhållit afsked med pension från folkskollärarnas pensionsinrättning, må för år 1911 tillerkännas understöd till så stort belopp, att detsamma tillsammans med pensionsbeloppet uppgår till 525 kronor;

dels ock för ändamålet på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 36,637 kronor;

[34.] att för bestridande af de extra pensionsavgifter, hvilka på grund af § 8 i reglementet för folkskollärarnas pensionsinrättning nu utgå eller till följd af de af 1906 och 1907 årens Riksdagar beslutade ändrade bestämmelser om delaktighetsbeloppen i nämnda inrättning komma att utgå, på extra stat för år 1911 bevilja ett förslagsanslag å 20,000 kronor;

[35.] att på extra stat under tionde hufvudtiteln för år 1911 uppföra ett förslagsanslag af 5,700 kronor för utdelande af tillfälliga understöd åt pensionerade kronojägare, under villkor att understöd ej må tilldelas annan än den, som styrker sig vara i behöfvande omständigheter och antingen erhållit afsked med pension från allmänna indragningsstaten till belopp, understigande 500 kronor, eller ock under år 1908 erhållit afsked med afkortad pension från anslaget till pensionering af civila tjänstinnehafvare, samt att i afseende å understödets storlek iakttages, att detsamma jämte den utgående pensionen icke må tillsammans öfverstiga 500 kronor;

[36.] att till förbättring af pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt å extra stat för år 1911 bevilja ett förslagsanslag å 31,000 kronor;

hvarigenom summan af tionde hufvudtiteln extra anslag för år 1911 komme att utgöra 2,478,172 kronor.

En jämförelse mellan denna hufvudtitel, sådan den finnes i riksstaten för år 1910 upptagen och sådan den af Kungl. Maj:t nu är föreslagen, utfaller på följande sätt:

	1910.	1911.		
ordinarie anslag	5,115,783: —	5,174,128: —	således ökning	kronor 58,345: —
extra »	2,433,817: —	2,478,172: —	» »	» 44,355: —
summa kronor	7,549,600: —	7,652,300: —	således ökning	kronor 102,700: —

De under de särskilda hufvudtitlarna äskade anslag för år 1911 utgöra sålunda:

		Ordinarie:	Extra:	Summa:
I	hufvudtiteln:	1,493,000: —	100,000: —	1,593,000: —
II	»	4,999,867: —	709,733: —	5,709,600: —
III	»	1,459,564: —	270,336: —	1,729,900: —
IV	»	49,984,343: —	5,277,157: —	55,261,500: —
V	»	19,575,491: —	5,097,809: —	24,673,300: —
VI	»	44,093,887: —	8,344,213: —	52,438,100: —
VII	»	12,739,523: —	2,730,477: —	15,470,000: —
VIII	»	23,825,186: —	2,003,414: —	25,828,600: —
IX	»	8,844,157: —	3,368,543: —	12,212,700: —
X	»	5,174,128: —	2,478,172: —	7,652,300: —
summa kronor		172,189,146 —	30,379,854: —	202,569,000: —

De riksgäldskontorets utgifter för riksdags- och revisionskostnader samt räntor och afbetalningar å statsskulden m. m., hvilka Kungl. Maj:t, med åberopande af bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 14 innevarande januari *), anser böra i riksstaten uppföras, äro: riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.,

förslagsvis, kronor 1,393,000: —

räntor och afbetalningar å stats-
skulden kronor 25,900,845: 47

efter afdrag af
de till riks-
gäldskontoret
ingående rän-
te- och kapi-
talbetalningar » 7,851,845: 47

förslagsvis kronor 18,049,000: — » 19,442,000: —

transport kronor 222,011,000: —

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sammanställning af inkomster och utgifter".

transport kronor 222,011,000: —

Därjämte föreslår Kungl. Maj:t, att i riksstaten till mötande af brist i statsregleringen för år 1909 uppföres..... » 5,000,000: —

Kungl. Maj:t föreslår vidare, under åberopande af nyssnämnda protokoll, att afsätta till arbetarförsäkringsfonden..... » 1,400,000: —

samt till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande..... » 1,000,000: —

Summan af dessa belopp..... kronor 229,411,000: —

utvisar totalsiffran af de i riksstaten förekommande utgifter, hvilka sålunda uppgå till enahanda belopp, hvartill statsverkets tillgångar för år 1911 här ofvan beräknats; och erhåller riksstaten följande utseende:

Riksstat för år 1911.

	Kronor.
Tillgångar och inkomster:	
<i>Statsverkets inkomster:</i>	
ordinarie inkomster	39,855,000
bevillningar	181,750,000
<i>Af besparingar å reservationsanslaget till de allmänna läroverken</i>	250,000
<i>Utdelning å statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag</i> ...	1,300,000
<i>Af riksbankens vinst för år 1909</i>	6,256,000
Summa kronor	229,411,000

				Kronor.
Utgifter:				
<i>Till mötande af brist i 1909 års statsreglering</i>				5,000,000
<i>Utgifter för år 1911:</i>				
<i>att utgå från statskontoret:</i>				
	Ordinarie anslag.	Extra anslag.	Summa.	
I hufvudtiteln	1,493,000	100,000	1,593,000	
II »	4,999,867	709,733	5,709,600	
III »	1,459,564	270,336	1,729,900	
IV »	49,984,343	5,277,157	55,261,500	
V »	19,575,491	5,097,809	24,673,300	
VI »	44,093,887	8,344,213	52,438,100	
VII »	12,739,523	2,730,477	15,470,000	
VIII »	23,825,186	2,003,414	25,828,600	
IX »	8,844,157	3,368,543	12,212,700	
X »	5,174,128	2,478,172	7,652,300	
Säger	172,189,146	30,379,854	202,569,000	202,569,000
<i>att utgå från riksgäldskontoret:</i>				
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar				
m. m., <i>förslagsvis</i>				1,393,000
räntor och afbetalningar å stats-				
skulden				25,900,845: 47
efter afdrag af de till riks-				
gäldskontoret ingående ränte-				
och kapitalbetalningar				7,851,845: 47
<i>förslagsvis</i>				18,049,000
<i>Afsättning till arbetarförsäkringsfonden</i>				1,400,000
<i>Afsättning till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfalls-</i>				
<i>försäkring och sjukkassors bildande</i>				1,000,000
Summa kronor				229,411,000

Kungl. Maj:t föreslår i sammanhang härmed enligt beslut, som innefattas i bilagda statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 14 innevarande januari*), att Riksdagen må medgifva, att vid statsregleringen för år 1911 de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingarna å hufvudtitlarna fortfarande må blifva gällande, dock att behållningar, som å anslag till nyinrättade tjänstebefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, skola till ett följande års statsreglering reserveras.

Utgifter utom riksstaten.

Under sjätte hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, bland annat, att anvisa dels ett belopp å 1,000,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t meddelar, användas för anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor, dels ett belopp af 2,000,000 kronor att utgå af det utaf Riksdagen för anläggning af en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg beviljade anslaget å 22,800,000 kronor, dels ett belopp af 700,000 kronor till afslutande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Tomteboda och Järfva järnvägsstationer samt de i sammanhang därmed stående arbeten och markförvärf, dels ock ett belopp af 250,000 kronor för fullbordande af anläggningen af en reparationsverkstad vid Notviken. Vidare har Kungl. Maj:t under samma hufvudtitel gjort framställning om anvisande af dels ett anslag å 3,325,000 kronor till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar, dels ock ett anslag å 2,038,000 kronor, att emellertid utgå redan under år 1910, till fullbordande af statsbanan från Göteborg till Skee. Slutligen har Kungl. Maj:t under samma hufvudtitel föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på den nådiga proposition angående utläggning af ytterligare ett hufvudspår mellan Rönninge och Järna järnvägsstationer, som må komma att till Riksdagen aflåtas, för ändamålet beräkna ett anslag af 500,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att däraf redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna ett belopp af 200,000 kronor, afvensom att anvisa dels till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden ett belopp af 1,000,000 kronor, dels till fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal (Ulriksfors) jämte bispår från Ulriksfors till Strömsund ett belopp af 1,500,000 kronor,

*) Se bil. till statsverkspropositionen: **"Sammanställning af inkomster och utgifter"**.

dels ock till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping förbi Lunda till Norrköping ett belopp af 1,000,000 kronor.

Beträffande samtliga dessa nu till anvisande begärda belopp föreslår, jämlikt förenämnda statsrådsprotokoll för den 14 innevarande januari*), Kungl. Maj:t, att samma belopp, tillhoppa 13,313,000 kronor, hvilka böra anskaffas genom upplåning, må anvisas till utgående från riksgäldskontoret.

Samtliga de i denna proposition åberopade eller för öfrigt med statsregleringen sammanhang ägande handlingar skola Riksdagens statsutskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

CARL SWARTZ.

*) Se bil. till statsverkspropositionen: "Sammanställning af inkomster och utgifter".

Bilagor

till

Kungl. Maj:ts

nådiga proposition

om statsverket år 1910.

Inkomsterna.

Sammanställning af inkomster och utgifter.

Utgifterna & I—X hufvudtitlarna.

Propositionens justering.

Inkomsterna.

118 001216145

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari
1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 greve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning de delar af statsregleringen vid nu instundande Riksdag, som rörde beräkningen af statsverkets tillgångar för de behof, hvilka vid ifrågavarande statsreglering borde fyllas, därvid departementschefen, efter att hafva anmält statskontorets den 14 december nästlidet år afgifna berättelse om statsverkets tillstånd och förvaltning, hvilken berättelse finnes detta protokoll bilagd under litt. A., vidare anförde följande.

Hvad först angår resultatet af 1908 års statsreglering har statskontoret i underdånig skrifvelse den 9 september 1909 anmält, att, sedan rikshufvudboken för år 1908 blifvit afslutad, statsregleringen för

1908 års statsreglering.

samma år visat sig hafva utfallit med en nettobrist af 1,633,863 kronor 90 öre.

Denna brist har, enligt hvad statskontoret uppgifver, uppkommit sålunda:

brister å statsverkets inkomster..... 10,978,697: 22

dito å förslagsanslag:

ordinarie staten .. kr. 4,920,121: 70

extra ordinarie dito ,, 273,184: 02 5,193,305: 72 kr. 16,172,002: 94

efter afdrag af:

öfverskott å vissa inkomstitlar 12,870,851: 53

besparingar å förslagsanslag:

ordinarie staten ... kr. 813,102: 48

extra ordinarie dito ,, 833,613: 52

riksdags-, kyrko-
mötes- och revi-
sionskostnader

samt aflöningar

m. m., räntor och

afbetalningar å

statsskulden efter

afdrag af de till

riksgäldskontoret

ingående ränte-

och kapitalbetal-

ningar ,, 19,276: 42 1,665,992: 42

besparingar å en del extra statsan-

slag till följd af anslagens upp-

tagande i riksstaten till jämnt kron-

tal samt för jämnande af veder-

börande hufvudtitels slutsumma ...

803: 42

besparing å tionde hufvudtitels

anslag:

»bidrag till folkskollärares pensio-

nering» 491: 67 ,, 14,538,139: 04

återstår kr. 1,633,863: 90

Vid 1907 års slut utgjorde behållningen å den uti rikshufvudboken upplagda räkningen öfver »fonden för reserverade medel» en summa af kr. 28,527,955: 52

Till fonden har, anför statskontoret, öfverförts:

af myntverkets behållning för år 1908, en-

ligt nådiga brefvet den 5

maj 1882 kr. 669,318: 59

behållningar å bestämde anslag

till nyinrättade tjänstebefatt-

ningar „ 560,453: 27

odisponerade behållningar å en

del extra statsanslag „ 187,414: 23 kr. 1,417,186: 09

Summa kr. 29,945,141: 61

Sedan från detta belopp afgått:

dels anvisning enligt 1908 års riks-

stat kr. 7,515,000: —

dels följande utom

riksstaten anvisade

belopp nämligen:

enligt 1904, 1905

och 1906 årens

Riksdagars beslut

till anskaffande af

lokaler för tele-

grafverket „ 609,628: 20

enligt 1907 års

Riksdags beslut till

inköp af skogsbä-

rande eller till

skogsodling tjän-

lig mark „ 500,000: — 8,624,628: 20

dels slutligen ofvannämnda nettobrist 1,633,863: 90 „ 10,258,492: 10

så uppkomme det belopp af kr. 19,686,649: 51

hvar till enligt den afslutade rikshufvudboken behåll-

ningen å nyssnämnda särskilda räkning vid 1908 års

slut uppginge.

Uti 1910 års riksstat hade till mötande af brist

i fonden anvisats „ 2,500,000: —

hvidan fonden vid 1909 års ingång komme att uppgå

till „ 22,186,649: 51

transport kr. 22,186,649: 51

transport kr. 22,186,649: 51

I 1909 års riksstat vore såsom tillgång till statsregleringen beräknade kr. 10,712,000: —
 och i 1910 års riksstat likaledes „ 9,191,000: — „ 19,903,000: —
 i följd hvaraf fonden komme att vid 1910 års ingång förete en behållning af kr. 2,283,649: 51

När jag den 12 januari 1909 vid beräkningen af statsverkets tillgångar för de behof, hvilka vid statsregleringen för innevarande år borde fyllas, gjorde ett öfverslag öfver sannolika utfallet af 1908 års statsreglering, kom jag till det resultat, att denna statsreglering skulle komma att utvisa brist; och hemställde jag, att till dess mötande måtte i 1910 års riksstat upptagas ett belopp af 2,500,000 kronor, en hemställan som äfven vann gillande.

I verkligheten uppgick, såsom af den nu lämnade utredningen framgår, emellertid icke bristen å statsregleringen till nämnda belopp. Detta berodde nästan uteslutande därpå, att bristen å förslagsanslagen, som vid mina beräkningar rörande utfallet af 1908 års statsreglering upptagits till samma belopp som för år 1907, sedermera visat sig vara ända till bortåt 800,000 kronor mindre än af mig förutsattes.

Detta förhållande återigen hade till det väsentligaste sin anledning däri, att det förslagsanslag, som uppfördes under sjätte hufvudtiteln å 1908 års riksstat till beredande af dyrtidstillägg för år 1907 åt en del tjänstemän och betjante i civildepartementet samt därtill hörande ämbetsverk och kårer, utmätts under förutsättning att löneförbättring skulle från nämnda anslag utgå jämväl till personalen vid statens järnvägar. Då emellertid den år 1907 beslutade löne regleringen för statens järnvägar fick retroaktiv verkan från 1907 års början, togs af anslaget, i dess helhet 818,700 kronor, i anspråk allenast ungefärligen 138,000 kronor, hvadan behållningen på anslaget uppgått till 680,000 kronor.

Den verkliga bristen i statsregleringen för år 1908 utjämnas för öfrigt af vissa andra statsverkets tillgångar, som föras till fonden för reserverade medel, nämligen myntverkets behållning för år 1908, behållningar å bestämda anslag till nyinrättade tjänstebefattningar och odisponerade behållningar å en del extra statsanslag. Minskas bristen i 1908 års statsreglering med nämnda behållningar, återstår såsom nettobrist i 1908 års statsreglering ett belopp af cirka 216,000 kronor.

Till mötande af bristen i nämnda statsreglering afsatte emellertid, såsom redan angifvits, 1909 års Riksdag i 1910 års riksstat ett belopp af 2,500,000 kronor. Af detta belopp skulle alltså allenast en mindre del behöfva tagas i anspråk för det med detsamma afsedda ändamålet. Återstoden eller något öfver 2,283,000 kronor torde under sådana förhållanden lämpligen kunna tagas i anspråk för att i viss mån bidraga till täckande af den brist, som otvifvelaktigt kommer att uppstå jämväl i 1909 års statsreglering.

Jag öfvergår nu till beräkning af nämnda brist och får därvid genast tillkännagifva, att brist eller merinkomst å de skilda inkomsttitlarna redan nu är till siffran konstaterad i fråga om vissa här nedan angifna inkomsttitlar, men att jag beträffande öfriga inkomsttitlar utgår från beräkningar, som stöda sig på en del allmänt kända förhållanden och af mig eljest infordrade upplysningar.

1909 års
statsreglering.

Till en början får jag då i afrundade tal angifva de öfverskott å inkomsttitlarna, som, efter hvad nu är känt och beräkneligt, uppstått å 1909 års statsreglering:

	Kronor.
<i>Telegrafmedel</i> , efter afdrag af merutgifterna för telegrafverket	850,000
<i>Skogsmedel</i>	250,000
<i>Extra uppbörd</i>	100,000
<i>Tullmedel</i> , som i brutto lämnat ungefärligen 59,250,000 kronor, efter afdrag af restitutioner, beräknade till 850,000 kronor	400,000
<i>Stämpelmedel</i>	650,000
<i>Inkomstskatt</i>	1,200,000
<i>Bevillning</i>	1,300,000
Summa öfverskott	4,750,000
Däremot kommer brist att uppstå å nedannämnda inkomsttitlar med ungefärligen följande belopp:	
<i>Järnvägstrafikmedlen</i>	3,000,000
transport	3,000,000

	Kronor.
transport	3,000,000
<i>Postmedlen</i>	500,000
<i>Brännvinstillverkningsskatten</i> efter afdrag af från skatte- medlen direkt utgående restitutioner, beräknade till i rundt tal 3,300,000 kronor	4,800,000
<i>Sockerskatt</i>	1,400,000
<i>Maltskatt</i>	100,000
eller tillsammans brister	9,800,000
Om från denna brist drages	
nyss omförmälda öfverskott	4,750,000
uppstår en nettobrist å inkomstitlarna af	5,050,000

Härtill bör läggas bristen å förslagsanslagen under hufvudtitlarna. Frånser man nyssnämnda behållning å anslaget till dyrtidstillägg å sjätte hufvudtiteln, har nettobristen å förslagsanslagen år 1908 uppgått till ungefärligen 4,200,000 kronor eller omkring 200,000 kronor mindre än motsvarande brist i 1907 års statsreglering. Med den fortgående utfyllnaden af förslagsanslagen är man naturligen under ordinära förhållanden berättigad påräkna en fortsatt minskning i den eljest ständigt återkommande nettobristen å nämnda anslag. Med hänsyn till de utfyllnader, som i 1909 års riksstat gjordes i afseende å en del förslagsanslag, särskildt på andra och femte hufvudtitlarna, synes det mig därför, som om man skulle kunna beräkna nettobristen å förslagsanslagen för samma år till i rundt tal 4,000,000 kronor.

Hittills har jag hållit mig till förslagsanslagen å hufvudtitlarna. För år 1909 har man emellertid att taga i beaktande äfven förslagsanslagen utom hufvudtitlarna. Brist kommer nämligen otvifvelaktigt att uppstå jämväl å förslagsanslaget till räntor och afbetalningar å statskulden. Enligt de af fullmäktige i riksgäldskontoret gjorda beräkningar öfver riksgäldskontorets sannolika ställning vid slutet af år 1909 skulle sålunda, utöfver det för nämnda ändamål å 1909 års riksstat anvisade anslag, erfordras ytterligare ett belopp af i rundt tal 1,000,000 kronor.

Lägges detta belopp till bristen å förslagsanslagen å hufvudtitlarna, skulle bristen å samtliga förslagsanslag i 1909 års statsreglering kunna beräknas till 5,000,000 kronor. Bristen å inkomstitlar och förslagsanslag komme alltså att uppgå till sammanlagdt 10,050,000 kronor.

Å andra sidan har man att för 1909 års riksstat, utöfver inkomster under där omförmälda titlar, beräkna vissa särskilda tillgångar, som ingå till fonden för reserverade medel, nämligen behållningen å myntverket för år 1909 och behållningen å sådana anslag, hvarom jag i sammanhang med bristen i 1908 års statsreglering redan talat. Skulle behållningen å myntverket, enligt hvad för mig uppgifvits, icke uppgå till högre belopp än till ungefär 200,000 kronor, torde likväl detta belopp och ifrågavarande öfriga tillgångar, hvarom nu är fråga, kunna för år 1909 sammanlagdt uppskattas till omkring 800,000 kronor. Drages detta belopp från sammanlagda beloppet brister å inkomstitlar och förslagsanslag, tillhopa 10,050,000 kronor, återstår en nettobrist i 1909 års statsreglering, som i rundt tal torde kunna upptagas till 9,000,000 kronor. Till sättet för täckande af denna brist skall jag senare återkomma.

De brister, som alltså uppstått å 1908 och 1909 års statsregleringar, hafva utan gensägelse i icke ringa mån sin orsak, utom, hvad beträffar år 1909, i de allmänt kända förhållandena på arbetsmarknaden, i de under nämnda år nedåtgående konjunkturerna, som uppenbarligen hafva mer eller mindre direkt återverkat på skatteuppbörden, särskildt den under vissa, för växlingar i näringslifvet och de allmänna ekonomiska förhållandena känsliga inkomstitlar. I huru stor omfattning sänkningen i inkomstkällornas afkastning är att härleda från depressionen i de skilda näringsgrenarna torde vara svårt nog att konstatera. Inkomsternas minskning kan i allt fall icke helt vara därpå beroende. Sålunda må framhållas, att statens järnvägars minskade afkastning under senare åren till icke ringa del föranledts af 1907 års lönereglering för järnvägspersonalen. Ej heller får förbises, att såsom en följd af svåra konjunkturer och äfven andra omständigheter en inkomst, som icke kunnat inrymmas inom ordinarie inkomster och bevillningar, nämligen öfverskott från föregående års statsregleringar upphört att finnas till. Att både 1911 och 1912 års riksstater komma att bland inkomsterna sakna den post, hvarom nu är fråga, är själfallet. Men äfven 1910 års statsreglering torde, af alla yttre tecken att döma, i hvarje fall icke komma att lämna något öfverskott, jämförligt med hvad under senaste tjugu åren i regel plägat framkomma vid riksbokslut. I följd häraf torde alltså äfven 1913 års riksstat kunna väntas blifva uppgjord utan eller i allt fall med ringa tillgång af nu angifven beskaffenhet. Redan nu omförmälda omständigheter synas mig mana statsmakterna att ordna skatteförhållandena så, som om öfverskott icke för framtiden vore att påräkna. Jag gör detta så mycket hellre, som en sådan ordning otvifvel-

aktigt säkerställer budgeten på ett helt annat sätt, än de växlande öfverskotten kunna göra, samt det med en dylik ordning låter sig bättre förena att beräkna afkastningen af de skilda inkomstitlarna närmare maximum än hvad tillförene i allmänhet varit fallet.

Men hvarken de å vissa titlar sjunkande inkomsterna eller saknaden af disponibla öfverskott från föregående statsregleringar lämna en säker och uttömmande bild af det statsfinansiella läget. Budgetens utgiftssida har i förevarande afseende sitt alldeles särskilda intresse.

Det kan icke förnekas, att här liksom i flertalet andra länder i Europa utgifterna under senare åren för tillgodoseende af allehanda statens behof högst betydligt stegrats, utan att någon utsikt finnes att kunna varaktigt återhålla budgetens tillväxt än mindre för någon längre tid nedbringa statsutgifterna under belopp, som de en gång nått. Med den uppfattning om statens förpliktelser å det sociala, liksom ock å näringslivets områden, som under senare tider allt mera gjort sig gällande, torde det ligga i sakens natur, att statens bidrag för ändamål, som tillförene ansetts hemfalla åt kommuner eller enskilde att ombesörja, krävas och gifvas i växande omfattning.

Detta jämte andra skiftande förhållanden har satt sin prägel på det statsfinansiella läget i ett flertal stater. Följden har blifvit, om icke statsbrist, dock utsikten därtill, om icke omfattande skatteregleringar genomföras.

I fråga om åtskilliga länder har behofvet af en sådan skattereglering gjort sig sedan flera år tillbaka känt. I mån som regleringen uppskjutits, hafva därför mera omfattande åtgärder måst vidtagas för att vinna jämvikt i vederbörande budget. I andra länder åter har man genom successiva åtgärder sökt möta det ökade inkomstbehofvet. Till dessa länder hör utan gensägelse Sverige. Under de första tio åren af detta århundrade har sålunda en jämn utveckling af skattesystemet ägt rum. Jag erinrar i detta afseende om inkomstskatten, emissionsstämpeln, fondpappersstämpeln och växelstämpeln, höjningen i brännvinstillverkningskatten och sockerskatten samt punschskatten och maltskatten. Icke förty torde tiden nu vara inne att för vårt lands vidkommande genomföra en mera grundlig skattereglering.

Härvidlag tillåter jag mig genast framhålla, att den reglering, jag ämnar föreslå, allenast har till syfte att säkerställa budgeten och de behof, som densamma nu fyller. Jag förbiser därvid icke, att inom kort nya stora kraf komma att ställas på statskassan. I det afseendet må allenast erinras om frågan om allmän ålderdoms- och invaliditetsförsäkring. Att emellertid innan förslag till denna frågas lösning ens föreligger uppgöra plan för dess finansierande kan af flera

skäl icke ifrågakomma i annan mån, än att man icke utnyttjar eller anstränger skattekällor, som redan nu kunna förutses lämpligen böra för ändamål af omförmälda beskaffenhet besparas. För öfrigt skulle, om man vid en gifven tidpunkt anordnade skattesystemet med hänsyn till behof, som, om än förutsedda, dock först inom en ännu obestämd tid kunde väntas varda aktuella, följden blifva den, att man, i afvaktan å behovets aktualitet, antingen frestades att mera rundhändt handskas med de tillgängliga medlen eller ock fonderade öfverskottsmedlen eller använde dem för något annat liknande ändamål, som fölle utom budgetens ordinära ram. Mot en ordning af sistnämnda slag, måttligt använd, torde måhända under vanliga förhållanden mindre vara att invända. Däremot skulle det icke kunna annat än väcka stora betänkligheter att, samtidigt som man för tillgodoseende af budgetens varaktiga, redan kännbara kraf nödgas att icke så litet ytterligare anstränga de skattdragandes skatteförmåga, pålägga skatter för framtida ändamål. Om jag sålunda anser mig böra begränsa de skattekraft, regleringen afser att tillgodose, till behovet i den budget, som kommer att framläggas för nu sammanträdande Riksdag, bör regleringen å andra sidan dock så genomföras, att de nya inkomstkällorna under en normal utveckling förmå att täcka en normal ökning af de utgifter, som äro förenade med statens verksamhet inom den af nu rådande förhållanden gifna ramen.

När man för år 1911 liksom för år 1910 ser sig nödsakad att söka fyllnad i nuvarande inkomsttitlar såväl för brist i ett föregående års statsreglering som ock för tillgodoseende af budgetens ordinära kraf, kunde ju den skattebelastning, som afsåge att täcka brist i 1909 års statsreglering, synas vara af rent tillfällig natur. Utginge man härifrån, kunde det sålunda förefalla lämpligt att, på sätt jag vid 1909 års riksdag föreslog med afseende å bristen för år 1908, upptaga en extra inkomstskatt. Ett sådant tillvägagångssätt skulle jag emellertid denna gång i allt fall icke hafva kunnat tillråda. Såsom jag strax skall visa, kommer nämligen att i sammanhang med den allmänna omläggning af den direkta beskattningen, hvartill förslag inom kort skall föreläggas Eders Kungl. Maj:t till pröfning, denna beskattning att ordinarit sedt icke oväsentligt ökas. Att samtidigt som detta äger rum och innan någon som helst erfarenhet om densammas skatteresultat vunnits, anstränga denna skattekölla med en extra pålaga, vore uppenbarligen ej blott opraktiskt utan äfven måhända ett öfverskattande af skattegrundens bärkraft.

Oafsedt detta förhållande torde emellertid af andra skäl en beskattning af tillfällig natur för täckande af bristen i 1909 års stats-

reglering icke behöfva anordnas. Innan jag öfvergår att närmare redogöra för skälen härtill, skall jag tillåta mig att med några ord i största allmänhet beröra den utgiftsstat, som inom de skilda departementen förberedelsevis uppgjorts för år 1911.

Under nu rådande depressionsperiod å näringslivets och andra ekonomiska områden samt därmed förenad minskning i inkomster måste naturligen utgifterna inskränka sig till de allra nödvändigaste. I fråga om den enskilde och den enskildes verksamhet gör sig en sådan begränsning i flertalet fall utan större svårighet och i allt fall i stort sedt automatiskt gällande. I afseende å staten komma emellertid andra regler till tillämpning. Till en början må då erinras, att statens verksamhet är i och för sig så ordnad, att densamma icke kan i någon nämnvärd mån inskränkas, utan att följderna häraf blefve skönjbara mindre i nedbringandet af statens egna utgifter än i ökandet af svårigheterna för de enskilde, som äro af statens verksamhet mer eller mindre beroende, liksom ock för näringslivet i dess helhet. Fastmer skulle man kunna säga, att, där depressionen inom näringslivet anses vara af öfvergående natur — och annat lär man icke med fog kunna säga om förhållandena inom vårt land — staten icke borde mera än alldeles nödvändigt ställa sig afvisande mot billiga kraf på statens understöd, än mindre genom indragning af understöd och inskränkning i egen verksamhet i sin mån ytterligare bidraga till ökandet af de olägenheter, som i allt fall verka hämmande på näringslivet. Anser man statens fördelar på nämnda sätt förenade med statens understödjande verksamhet äfven i depressionsperioder, är begränsningen i verksamheten betingad dels af olämpligheten att särskildt under dylika tider bestrida sina utgifter med lånade medel dels ock i de olägenheter, som under samma tider skulle följa med en alltför stor belastning af skatte-källorna.

Med dessa utgångspunkter för uppgörandet af budgeten för år 1911 har jag alltså icke ansett mig kunna annat än biträda de kraf, som från statens egna löntagares sida ställts på staten med afseende å löneregleringar, i mån som genom gjorda utredningar och tidigare Riksdagars beslut i ämnet behof och billighet kunnat anses påfordra aflöningsförbättringar. Härigenom komma vissa hufvudtitlar att visa en icke ringa tillväxt. Särskildt blir detta förhållandet med sjunde hufvudtiteln. Ej heller torde staten, såsom jag nyss framhöll, böra indraga de direkta understöd, näringslivet redan åtnjuter, ja, jag anser det icke annat än lämpligt att inom måttliga gränser ytterligare påkalla statsmakternas medverkan till förmån för handel och näringar. Af denna anledning ämnar

jag sålunda för egen del föreslå, att statsbidrag ånyo gifves för upp-
rätthållande af den redan trafikerade ångbåtslinjen Sverige—Sydamerika.

När man trots dessa merutgifter och trots åtskilliga ökningar i hufvudtitlarna, som, utan att i egentlig mening innebära stegring i statens egna utgifter, vålla höjning i vissa hufvudtitlars sammanlagda anslagsbelopp, likväl lyckats nedbringa hufvudtitlarnas slutsumma under motsvarande slutsumma i 1910 års riksstat, har detta själfallet icke kunnat ske, om icke samtidigt besparingar å en del hufvudtitlar gjorts till afsevärda belopp.

Inskränkningarna i anslagskrafven äro att söka förnämligast på fjärde och femte hufvudtitlarna. Med öfver 4,100,000 kronor torde sålunda utgifterna under samma hufvudtitlar komma att i 1911 års förslag till riksstat understiga motsvarande utgifter i 1910 års riksstat. I verkligheten uppgå emellertid besparingarna till icke obetydligt högre belopp. Från nedsättningarna i sagda hufvudtitlar hafva nämligen, innan nyssnämnda belopp framkommer, afdragits ökningar, som till vissa delar icke innebära annat än fyllnad i anslag, hvilkas i riksstaten utförda belopp visat sig otillräckliga för täckande af de behof, därför de anvisats. Närmare 5,000,000 kronor torde kunna sägas motsvara den effektiva minskningen i fjärde och femte hufvudtitlarna.

Att detta oakadt någon nämnvärd sänkning i samlade utgifterna för år 1911 i jämförelse med utgifterna för år 1910 icke kommer till synes, beror, utom på verkliga merutgifter, äfven på vissa omständigheter, som väl formellt men icke reellt betyda ökade eller nya statsutgifter. Till en början må sålunda framhållas, att de under senare åren i stor utsträckning vidtagna åtgärderna i syfte att utfylla förslagsanslagen till erforderliga belopp fortsättas i 1911 års budget, något, som för öfrigt torde kunna sägas böra ingå såsom ett led i en allmän skattereglering. Om förslagsanslagen å fjärde och femte hufvudtitlarna har jag redan talat. Äfven hvad beträffar åttonde äfvensom sjunde hufvudtitlarna, särskildt i fråga om tullverket, äro vissa förslagsanslag ämnade att utfyllas. Härtill kommer, att ett å sjunde hufvudtiteln upptaget anslag om 1,250,000 kronor till bidrag till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, icke har natur af egentlig statsutgift, utan allenast, på sätt jag strax skall visa, ingår såsom ett led i en omläggning af den direkta beskattningen, hvarigenom bevillningen helt öfverlämnas till kommunerna.

I betraktande af de besparingar, som äro ämnade att göras å fjärde och femte hufvudtitlarna, samt den försiktighet, som i öfrigt kommer att visas vid utmätandet af anslagen å de skilda hufvudtitlarna,

torde man med all säkerhet kunna förutspå, att budgeten under normala förhållanden äfven vid tillgodoseende af allenast ordinära behof skulle kräfva minst 5,000,000 kronor mera än de summor, som vederbörande departementschefer senare i dag komma att äska. Kunde man inskränka sig att i 1911 års riksstat upptaga ett däremot svarande belopp till mötande af brist i 1909 års statsreglering, vore man sålunda försäkrad därom, att man icke för nämnda ändamål kräfde större skattebidrag för år 1911 än dem, som vid återgången till normala förhållanden ändock erfordrades för tillgodoseende af de skilda behofven under hufvudtitlarna. Såsom jag redan angifvit, måste bristen i 1909 års statsreglering beräknas till icke obetydligt utöfver nyssnämnda belopp eller till omkring 9,000,000 kronor. Förutsättningen för en anordning, sådan som den hvarom jag nyss talade, vore sålunda, att skillnaden mellan detta belopp och förenämnda summa om 5,000,000 kronor, eller 4,000,000 kronor, på annat sätt skulle kunna utjämnas. Det tillvägagångssätt, som därvid borde komma till användning, har jag redan förut antydtt, särskildt då jag vid tillstyrkandet tidigare i dag af propositionerna angående förhöjning dels af tullen å kaffe och kaffesurrogat dels ock af boupp-teckningsstämpeln förutsatte, att nämnda skatteförhöjningar skulle träda i kraft redan under år 1910 och på sådant sätt öka inkomsttitlarnas afkastning under samma år; och skall jag nu för att åskådliggöra den tilltänkta anordningen något dröja vid det upplägg i kapitalkontot till rikshufvudboken, som motsvarar statsregleringens vinst- och förlustkonto. Jag syftar härmed på fonden för reserverade medel.

Af den utaf statskontoret lämnade redogörelsen för fondens ställning framgår, att, om man frånräknar de öfverskott å föregående års statsregleringar, som disponerats i 1909 och 1910 års riksstater, fonden vid 1908 års utgång visar brist till ett belopp af ungefär 216,000 kronor. Såsom jag redan angifvit, kommer äfven 1909 års statsreglering att vid bokslutet utvisa brist, en brist, som jag beräknat till netto 9,000,000 kronor. Fonden skulle alltså, när bokslutet för år 1909 uppgöres, komma att i verkligheten sluta med en brist af kronor $216,000 + 9,000,000$ eller i rundt tal 9,200,000 kronor. Jag går nu att undersöka fondens eventuella ställning vid 1910 års slut. I detta sammanhang vill jag framhålla, att åtgärder, som i minsta mån skulle kunna inverka störande på den egentliga statsregleringen för år 1910, naturligen icke komma att föreslås.

Det belopp om 2,500,000 kronor, som afsatts till mötande af brist i 1908 års statsreglering är ju reellt sedt icke afsedt för 1910 års statsreglering och bör sålunda kunna, i mån som detsamma icke behöfver

för sitt ändamål tagas i anspråk, användas till mötande af brist i 1909 års statsreglering. Äfvenledes torde den ökning i skatteuppbörden år 1910, som är beroende på 1910 års Riksdags beslut, kunna utan någon som helst rubbning i 1910 års statsreglering föras samma 1909 års statsreglering till godo.

Om man nu förutsatte, att 1910 års statsreglering, själfständigt för sig betraktad, ginge jämnt ihop, d. v. s. att de inkomster, som år 1909 upptagits i 1910 års riksstat, inflöte till beräknadt belopp och att utgifterna år 1910 motsvarade de i riksstaten angifna summor, skulle ju fonden för reserverade medel, hvad beträffar 1910 års statsreglering, utvisa hvarken vinst eller förlust. Från åren 1908 och 1909 skulle emellertid öfverföras brist till sammanlagdt belopp af kronor 9,200,000: —

I 1911 års stat skulle till mötande af bristen upp-

tagas ett belopp af kronor 5,000,000: —

I 1910 års stat finnes redan

uppfördt ett för samma

ändamål disponibelt be-

lopp af kronor 2,500,000: — „ 7,500,000: —

Återstoden eller omkring kronor 1,700,000: —

torde alltså böra mötas genom nya eller förhöjda skatter under år 1910.

Sedan jag sålunda så att säga på förhand tillkännagifvit resultatet af mina inkomstberäkningar och skatteförslag, öfvergår jag att närmare redogöra för desamma.

Hvad då först angår de ordinarie inkomsterna, har jag icke anledning att föreslå någon förändrad beräkning af de inkomster, hvilka rubriceras under följande titlar: arrendemedel, mantalspenningar, bötesmedel, kontrollstämpelmedel, fyr- och båkmedel samt extra uppbörd.

*Ordinarie
inkomster.*

I fråga om *telegrafmedlen* har, såsom statskontoret i sin underdåniga skrifvelse den 14 nästlidne december angående beräkningen af inkomsterna under nästinstundande statsregleringsår närmare angifver, telegrafstyrelsen ansett sig kunna beräkna inflytande telegrafmedel för år 1911 till sammanlagdt 14,150,000 kronor, motsvarande en ökning i jämförelse med år 1910 af 1,650,000 kronor.

Mot telegrafstyrelsens beräkningar, såsom, enligt hvad det synes mig, uppgjorda med all försiktighet, har jag ej något att erinra.

Järnvägstrafikmedlen, som för år 1908 beräknades till 12,500,000 kronor, visade som bekant samma år en brist af 7,800,000 kronor.

Under år 1909, hvilket års riksstat upptager järnvägstrafikmedlen till belopp af 9,500,000 kronor, har bristen, trots det att järnvägstrafiken rönt stark inverkan af de exceptionella förhållandena å arbetsmarknaden under omkring två månader af året, likväl stannat vid 3,000,000 kronor. På sätt järnvägsstyrelsen i underdånig skrifvelse af den 20 november 1909 anmält, har styrelsen ansett sig kunna beräkna, att järnvägstrafikmedlen, som för år 1910 beräknats till 9,000,000 kronor, skola för samma år i verkligheten lämna 9,600,000 kronor. Efter afdrag af bidrag till personalens pensionering och afsättning för inventarier och ökning af förlag skulle återstå att till statskontoret inbetala 8,000,000 kronor.

Under sådana förhållanden och på grund af hvad järnvägsstyrelsen i nyssnämnda skrifvelse i öfrigt anført, har jag icke något att erinra däremot, att järnvägstrafikmedlen, på sätt järnvägsstyrelsen föreslagit, beräknas för år 1911 till 9,500,000 kronor. Denna beräkning, som gjorts under förutsättning, att nu gällande ordning för personalens pensionering bibehölles oförändrad, bör, såsom styrelsen jämväl för egen del påpekat, något sänkas, därest frågan om förändrad reglering af personalens pensionsväsende komme att erhålla sin lösning vid instundande Riksdag i enlighet med det förslag till lag angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar, som i nådig proposition den 5 mars 1909 förelades samma års Riksdag till pröfning, utan att då vinna sin lösning. Den reglering af pensionsväsendet, som innefattas i nämnda lagförslag, beräknades nämligen draga med sig en merutgift för statsverket af ungefärligen 560,000 kronor. Då, efter hvad jag inhämtat, chefen för civildepartementet ämnar, så snart viss nu pågående utredning i ämnet afslutats, ånyo anmäla frågan inför Eders Kungl. Maj:t för att densamma måtte i hufvudsakligen samma skick som år 1909 framläggas för Riksdagen, synes det mig, som om järnvägstrafikmedlen icke borde i 1911 års riksstat beräknas till högre belopp än 9,000,000 kronor.

Vidkommande därefter *skogsmedlen* har jag icke funnit anledning föreslå ändring i statskontorets på uppgifter från domänstyrelsen grundade beräkningar. Jag hemställer alltså, att skogsmedlen måtte för år 1911 upptagas till ett belopp af 11,000,000 kronor.

Hvad slutligen angår *terminsafgifter från läroverken* biträder jag likaledes statskontorets förslag; och torde förty nämnda inkomsttitel böra upptagas till ett belopp af 540,000 kronor.

Med de af mig nu följda beräkningarna öfver de ordinarie inkomsterna torde desamma böra för år 1911 upptagas till sammanlagdt 39,855,000 kronor.

Af statskontoret hafva tullmedel, postmedel, bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter, stämpelmedel, brännvinstillverknings-skatt, sockerskatt och punschskatt beräknats till sammanlagt 138,700,000 kronor. Mot dessa beräkningar har jag ej något att erinra. *Bevillningar.*

Hvad därefter angår *maltskatten*, har densamma, som i 1909 års riksstat återfinnes med ett belopp af 3,000,000 kronor, i innevarande års riksstat, med hänsyn till den af 1909 års Riksdag beslutade höjning af skatten, upptagits till ett belopp af 6,400,000 kronor. Och statskontoret har föreslagit, att detta belopp måtte oförändradt upptagas i riksstaten äfven för år 1911. Försiktigheten synes mig dock bjuda att något sänka denna beräkning. Visserligen låter sig den nedgång af maltskatten som ägt rum år 1909, delvis förklaras af kända förhållanden å arbetsmarknaden under senare halfåret 1909 och däraf förorsakadt sämre ekonomiskt läge för en stor del af den maldryckskonsumerande allmänheten. Det vill emellertid synas, som om en mera allmän sänkning i konsumtionen af malt- och andra sprithaltiga drycker för närvarande gör sig gällande. Särskildt har detta, såsom statskontoret framhållit och senaste årens skatteresultat utvisa, blifvit synligt i fråga om brännvinstillverkningskatten. Utan åsidosättande af nödig försiktighet torde dock nedsättningen i beräkningen af maltskattens afkastning kunna begränsas till omkring tio procent af maltskattens för innevarande år beräknade belopp. Jag hemställer alltså, att maltskatten måtte i 1910 års riksstat beräknas till 5,800,000 kronor.

Statskontoret har, såsom naturligt är, äfven gjort sina beräkningar öfver bevillning och inkomstskatt. De förslag rörande den direkta beskattningen, som äro ämnade att framläggas för årets Riksdag, innebära emellertid, att inkomstskatten helt och bevillningen, om icke formellt, så dock reellt uteslutas från de såsom statens inkomstkällor i riksstaten för närvarande upptagna bevillningar och att bägge nämnda skatter ersättas med en ny skatt under benämning inkomst- och förmögenhetsskatt. Under sådana förhållanden går jag nu förbi statskontorets beräkningar rörande inkomstskatten.

Såsom jag antydde, skulle bevillning af fast egendom samt af inkomst fortfarande uppföras bland bevillningarna i riksstaten, men för annat än rent statsändamål. Denna anordning, för hvilken jag strax skall redogöra, innebär, att tio procent af det belopp, hvilket under vanliga förhållanden skulle hafva varit att påräkna under ifrågavarande inkomsttitel, böra såsom bevillning fortfarande upptagas. I anledning häraf och då statskontoret ansett sig kunna beräkna, att allmänna

bevillningen för år 1911 efter hittills följda grunder skulle afkasta ett belopp af 12,500,000 kronor, skulle bevillningen till det af mig angifna procenttal i riksstaten för år 1911 kunna upptagas till 1,250,000 kronor.

Samtliga bevillningar, med undantag af inkomstskatten, skulle enligt nu gjorda beräkningar lämna en sammanlagd summa af 145,750,000 kronor.

I detta sammanhang tillåter jag mig meddela, att, enligt hvad jag inhämtat rörande omfattningen af den af Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag tillämnade malmbrytning under innevarande år, statsverket torde kunna under år 1911 påräkna en inkomst af omkring 1,300,000 kronor i utdelning å de staten tillhöriga preferensaktierna i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag för år 1910; och torde denna inkomst lämpligen böra, i likhet med hvad för innevarande år ägt rum, uppföras i nästkommande års riksstat under titel »utdelning å statens aktier i Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag.»

Sammanlägges summan af statsverkets ordinarie inkomster, sådana de af mig beräknats, 39,855,000 kronor, med sammanlagda beloppet af de bevillningar, som blifvit af mig beräknade, eller 145,750,000 kronor, uppkommer en summa af 185,605,000 kronor, eller, med tillägg af nyssberörda inkomst af statens aktier i Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag, 186,905,000 kronor.

Lägges härtil den andel af riksbankens vinst, som, enligt hvad jag sedermera skall visa, kan tagas i anspråk för 1910 års statsreglering, eller 6,256,000 kronor, erhålles en summa af 193,161,000 kronor, som kan disponeras för 1910 års statsreglering.

Förutom nyss omförmälda summa, 193,161,000 kronor, torde för nästkommande års statsreglering utan olägenhet kunna disponeras en del af besparingarna å det å riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda reservationsanslaget till de allmänna läroverken. Enligt hvad chefen för ecklesiastikdepartementet i en till mig aflåten ämbetsskrifvelse meddelat, torde nämligen af besparingar å nämnda anslag, hvilka vid 1909 års slut utgjorde omkring 475,000 kronor, ett belopp af 250,000 kronor icke vara för de allmänna läroverkens behof erforderligt.

Om i enlighet härmed nyssberörda 250,000 kronor läggas till de af mig förut beräknade tillgångar, 193,161,000 kronor, uppgår således den för 1910 års statsreglering disponibla summan af ordinarie inkomster, bevillningar, som af mig tagits i beräkning, och statsverkets öfriga inkomster till 193,411,000 kronor.

Vid förberedande behandling af statsregleringen för år 1911 hafva utgifterna å de skilda hufvudtitlarna för nämnda år befunnits uppgå till sammanlagdt 202,569,000 kronor. Härtill komma anslagen till riksgäldskontoret samt afsättningarna till arbetareförsäkringsfonden och till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande, utgörande dessa afsättningar i 1910 års riksstat 500,000 kronor för sistnämnda ändamål och 1,400,000 kronor till arbetareförsäkringsfonden. Enligt hvad chefen för civildepartementet meddelat mig, kommer han att härutinnan föreslå den ändring, att afsättningen till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande måtte höjas till 1,000,000 kronor.

I fråga om anslagen till riksgäldskontoret hafva fullmäktige i riksgäldskontoret, på sätt fullmäktiges detta protokoll bifogade beräkningar öfver riksgäldskontorets påräkneliga inkomster och utgifter år 1911 utvisa, såsom anslag å riksstaten för riksgäldskontorets skilda ändamål beräknat tillhopa 19,042,000 kronor, däraf 17,649,000 kronor ansetts erforderliga till gäldande af räntor och afbetalningar å statskulden efter afdrag af till riksgäldskontoret ingående ränte- och kapitalinbetalningar. Fullmäktige hafva därvid i enahanda ordning som hittills tagit i beräkning kostnader för anskaffande af medel, som enligt tidigare Riksdagars beslut skola från riksgäldskontoret utgå det år, hvarom fråga är.

Hvad angår medel, som genom beslut af den Riksdag, som pröfvar statsregleringen, anvisas att utgå från riksgäldskontoret under statsregleringsåret eller dessförinnan, har hittills följts den seden, att fullmäktige under Riksdagens lopp direkt hos statsutskottet gjort framställning i syfte att kostnaderna för sådana medels anskaffande skulle med visst belopp tagas i beaktande vid beräkande af det anslag till räntor och afbetalningar å statsskulden, som upptages i riksstaten.

En sådan ordning kan visserligen icke helt undvikas, särskildt icke i fråga om lånebehof, som äro till siffran mer eller mindre okända vid statsverkspropositionens aflåtande till Riksdagen. Beträffande medel, som i statsverkspropositionen förutsättas skola anskaffas genom upplåning, bör emellertid en approximativ beräkning kunna göras öfver de därmed förenade lånekostnader, som anses böra drabba nästinstundande statsregleringsår.

På grund af nådigt bemyndigande af Eders Kungl. Maj:t har jag den 18 september 1909 tillkallat ett antal sakkunniga personer för att uppgöra förslag till förändrad uppställning af riksstaten och därvid jämväl med afseende å det förslag till riksstat, som Kungl. Maj:t i sam-

manhang med statsverkspropositionen förelägger Riksdagen. Dessa sakkunniga skulle naturligen äfven taga under öfvervägande nu nämnda förhållanden äfvensom åtskilliga andra anmärkningar, som i mer än ett afseende kunna framställas mot riksstatens nuvarande uppställning. Oakadt dessa sakkunniga ännu icke afslutat sina arbeten, synes mig ändock lämpligt att redan nu bryta med det hittills följda bruket i fråga om beräkningen i statsverkspropositionen af anslaget till räntor och afbetalningar å statsskulden.

Enligt hvad jag inhämtat kommer chefen för civildepartementet att redan i dag för skilda ändamål äska anslag till sammanlagdt belopp af 13,313,000 kronor, som, enligt hvad jag ämnar föreslå, torde böra utgå från riksgäldskontoret, till en mindre del redan under år 1910 men i det stora hela under år 1911. Om lånekostnaderna beräknas för helt år till 4 procent, torde man kunna anses möta de kostnader, som med afseende å nämnda upplåning böra drabba 1911 års statsreglering, om man upptager kostnader för hela beloppet för tre fjärdedels år. Med anledning häraf torde anslaget till räntor och afbetalningar å statskulden böra höjas med 400,000 kronor utöfver hvad fullmäktige i riksgäldskontoret i förevarande afseende äskat.

Med iakttagande af hvad jag nu senast anfört skulle alltså utgifterna å riksstaten uppgå till följande belopp, nämligen

till mötande af brist i 1909 års statsreglering kronor	5,000,000: —
under hufvudtitlarna	„ 202,569,000: —
anslag till riksgäldskontoret	„ 19,442,000: —
afsättning till arbetareförsäkringsfonden m. m. „	2,400,000: —

Summa kronor 229,411,000: —.

De inkomster, jag under ofvan angifna inkomsttitlar beräknat kunna inflyta under år 1911, uppgå, såsom redan angifvits, till sammanlagdt 193,411,000 kronor. Återstoden eller 36,000,000 kronor böra sålunda anskaffas genom nya och höjda skatter af varaktig natur. Det belopp om 5,000,000 kronor, som skulle afsättas till mötande af brist i 1909 års statsreglering, kan nämligen, på sätt redan framhållits, icke anses motsvara annat än de inskränkningar i nuvarande utgiftsbehof, som, så snart ordinära förhållanden åter inträda, gifva sig tillkänna äfven i en budget af samma omfattning som den, hvilken i dag skall föreläggas Eders Kungl. Maj:t till pröfning.

I afseende å de ifrågasatta nya skatterna tillåter jag mig förut-

skicka, att den väsentligaste af de därvid förekommande skattetitlarna eller inkomst- och förmögenhetsskatten icke kan i och för sig kallas ny.

Det förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, som jag hoppas att inom en kort tid kunna förelägga Eders Kungl. Maj:t till pröfning, är det sista och viktigaste ledet i en reform, som afser att slutgiltigt ordna den direkta beskattningen till staten, en beskattning, som för närvarande regleras genom dels förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst dels ock förordningen om inkomstskatt. Bevillningen och inkomstskatten — jag lämnar den tillfälliga extra inkomstskatten, hvilken tillkom i syfte att täcka brist i 1908 års statsreglering, i detta sammanhang alldeles å sido — finnas i 1910 års riksstat upptagna med resp. 12,500,000 kronor och 16,000,000 kronor.

Den dualism, som nu i nio år gjort sig gällande å den direkta beskattningens område i vårt land, har, såsom naturligt är, allt från början varit betraktad såsom ett provisorium. Inkomstskattens provisoriska karaktär framhölls redan i den skrifvelse, hvori 1902 års Riksdag anmälde sitt beslut om inkomstskattens antagande. De svårigheter, som hittills mött för att undanröja alla de brister, som vidlåda denna skatt äfvensom bevillningen, äro allt för väl kända för att nu behöfva af mig upprepas. Allenast vid en sida af dessa svårigheter skall jag nu något dröja. Härmed syftar jag på sammankopplingen af den statsliga och kommunala beskattningen. I mån som det kommunala lifvet utvecklades och kommunernas skattebehof i motsvarande grad ökades, framträdde nyssnämnda olägenhet allt starkare. Å ena sidan verkade som bekant tidigare kommunernas uttaxeringar på den allmänna bevillningens grund återhållande i högre mått än önskligt varit vid utnyttjandet för statens räkning af den direkta beskattningen. Å andra sidan hotade den kommunala beskattningen, i dess form af påbyggnad på en och samma grund, som därjämte tyngdes af skatt till staten, att antingen öfverbelasta skattegrunden eller ock att äfven i fråga om eljest oundgängliga utgifter verka hämmande i den kommunala verksamheten.

Dessa nu angifna olägenheter framkallade bland annat försök att uppbygga den kommunala och statsliga beskattningen till större eller mindre del på skilda grunder. De försök, som härutinnan gjorts, hafva emellertid hittills misslyckats.

När jag vid mitt tillträde af chefskapet för finansdepartementet mottog nämnda fråga i arf, blef det en af mina första omsorger att söka uppgöra en plan för frågans lösning. Snart nog, helst som frågan hade samband med vissa grundlagarnas bestämmelser i fråga om den

politiska rösträtten, fann jag emellertid att en *samtidig* lösning af hela skattefrågan, sålunda beträffande såväl den statsliga som den kommunala beskattningen, skulle icke oväsentligt fördröja hela arbetet, om det ens låte sig göra att på den vägen inom en öfverskådlig framtid vinna målet. Mitt beslut var därmed fattadt. Med förarbeten, som tidigare gjorts, och i det läge, hvori frågan om den direkta beskattningen till staten kommit genom inkomstskatteförordningens tillkomst, syntes det mig icke omöjligt att, samtidigt som en reform af statsbeskattningen genomfördes, bringa kommunerna en handräckning i deras trångmål. Denna ordning syntes mig så mycket mera tilltalande, som den statsliga reformen, sådan jag tänkte mig densamma, i och för sig var ett steg äfven på de kommunala skattereformernas väg. Det lär nämligen vara ovedersägligt, att en kommunal inkomstskatt, vare sig densamma bygges på egen grund eller uttages på grundvalen af de för den statsliga inkomstskatten verkställda taxeringarna, icke kan afvaras för täckande af åtskilliga kommunala utgiftsbehof, särskildt sådana af mera allmän beskaffenhet. Vid sidan häraf borde enligt min tillförene uttalade och alltjämt vidhållna mening ett kommunalt objektskattesystem utvecklas.

Den plan, hvarom jag nu talar och som jag sökt och äfven delvis lyckats realisera, innebär beträffande inkomstbeskattningen, att full skillnäs mellan det statsliga och det kommunala beskattningsområdet genomföres på det sätt, att staten bygger sin direkta beskattning å en på själfständiga grunder fotad inkomst- och förmögenhetsskatt, samt helt öfverlåter allmänna bevillningen till kommunerna, en åtgärd, som själfallet i någon mån skall lätta trycket på den för den kommunala skattskyldigheten fastställda grunden. Denna min plan ser jag nu realiserad i ett inom finansdepartementet af tillkallade sakkunniga utarbetadt förslag till inkomst- och förmögenhetsskatt. Vunne detta förslag statsmakternas godkännande, skulle från 1911 års ingång all konkurrens mellan stat och kommun om belastning af den bevillningspliktiga inkomsten upphöra. Utom denna fördel skulle därjämte ytterligare vinnas, att en verklig granskning i rent kommunalt intresse af bevillningsförordningen kunde verkställas utan hänsynstagande till beskattningen till staten. Vid en sådan granskning äfvensom i öfrigt vid revisionen af den kommunala beskattningen måste framför allt till ögonmärke tagas frågan om utjämnningen af de kommunala skattebördorna, en fråga, som för närvarande är föremål för en omfattande och allsidig statistisk utredning.

Däriigenom att arbetet lagts på nu angifvet sätt, har jag, utan störande ingripande i reformerna å inkomstbeskattningens område, kunnat

fullfölja mitt program angående intressebeskattningens utveckling inom kommunerna. Redan vid 1908 års Riksdag framlades och vid 1909 års Riksdag antogs sålunda — om man fränser den urgamla och alltjämt förefintliga objektsskatten, fastighetsbevillningen — den första egentliga kommunala objektsskatten, skogsaccisen. En annan kommunal objektsskatt, värdestegringsskatten å fastighet, har hunnit öfver det förberedande stadiet. Om möjligt skall jag inför Eders Kungl. Maj:t anmäla denna fråga så tidigt, att förslag i ämnet må kunna framläggas för innevarande års Riksdag.

Sedan jag sålunda i korthet angifvit de synpunkter, som varit för mig vägledande vid reformarbetet å beskattningens område, skall jag, likaledes i korthet, redogöra för grunderna för den ifrågasatta inkomst- och förmögenhetsskatten.

Denna skatt upplöser sig, såsom rubriken antyder, i en inkomstskatt och en förmögenhetsskatt. Å andra sidan äro desamma på sådant sätt förenade, att taxering och debitering blifva för bägge skatterna gemensamma. Till skattearbetet har man gått med det bestämda syftemålet, att genom en, utan onödigt afvikande från traditionellt väl kända former, i allt fall på moderna grunder anordnad skatt träffa den verkliga skatteförmågan. Rätten till afdrag har sålunda vunnit en större utbildning än hvad för närvarande är förhållandet. Bland afdragen må nämnas afdrag för försäkringspremier intill vissa belopp samt, hvad beträffar mindre inkomsttagare, afdrag för minderåriga barn m. m. Å andra sidan har nämnda syftemål uppenbarligen icke kunnat vinnas, om ej den verkliga inkomsten i hvarje förekommande fall lades till grund för inkomstskatten. Den mest i ögonen fallande bristen i anordningen af den nuvarande inkomstskatten har man då först och främst sökt undanröja. Jag syftar härmed på beskattning af inkomst af fast egendom. I stället för en beräknad inkomst skall till grund för beskattningen enligt förslaget läggas den verkliga inkomsten. Med hänsyn till de svårigheter, som kunde möta för mindre jordbrukare att deklarerat sin verkliga inkomst, skulle deklarationsförfarandet beträffande sådana jordbrukare alternativt kunna få inskränka sig till att angifva vissa yttre ekonomiska förhållanden å vederbörande fastigheter, som å sin sida kunde tjäna till ledning vid taxeringen af den verkliga inkomsten.

Inkomstskatten är fortfarande progressiv, men progressionsskalan har undergått en väsentlig omarbetning. Vägledande därvid har varit, utom skattebehovet, jämväl den omständigheten, att i ett flertal fall de skattskyldige redan nu haft att utgöra ej blott inkomstskatt utan

äfven bevillning. Utan att egentligen rubba nuvarande förhållanden har alltså progressionens maximum kunnat bestämmas till 5 procent. Vid skatteskalornas omläggning skulle skattens maximum, som nu träffar inkomst om 145,000 kronor, nå redan en inkomst af något öfver 100,000 kronor. Vid ungefärligen 104,000 kronors inkomst af arbete skulle alltså utgå fem procent af inkomsten i direkt statsskatt. På sätt jag strax skall visa, skulle emellertid inkomsten, om den härledde sig uteslutande af förmögenhet, och sålunda vore att betrakta såsom fonderad inkomst, träffas af samma skattesats vid ett belopp af något öfver 75,000 kronor. Och skulle inkomst af dylik beskaffenhet, som uppginge till 104,000 kronor eller därutöfver, draga en skatt af $6\frac{2}{3}$ procent.

Jag är härmed inne på förmögenhetsskatten. Vid dess anordning har man principiellt utgått därifrån, att fonderad inkomst kan anses till en tredjedel skattekraftigare än inkomsten af arbete. Med denna utgångspunkt har följt, att förmögenhetsskatten gjorts progressiv i omedelbar anslutning till inkomstskattens progressionsskala.

För enkelhetens skull liksom ock för att inom förmögenhetsskattens ram inrymma förmögenhet, som icke lämnar afkastning — med undantag af personlig lösegendom, bohag m. m. — har all förmögenhet beräknats lämna fem procent i beskattningsbar afkastning. En tredjedel af detta belopp lägges vid taxeringen till den verkliga afkastningen liksom till den skattskyldiges öfriga inkomster. Härigenom har man undslupit att göra en särskild progressionsskala för förmögenhetsskatten. Automatiskt förhöjes i stället inkomstskatten för den fonderade inkomsten med en tredjedel. När maximum för inkomstskatten föreslås till 5 procent, kommer alltså inkomst- och förmögenhetsskatten att med den föreslagna anordningen, utan att uttrycklig bestämmelse därom gifves, nå sitt maximum vid $5 + \frac{1 \times 5}{3}$ procent d. v. s. vid $6\frac{2}{3}$

procent. Exempel härpå har jag redan gifvit.

En anmärkning, som alltemellanåt göres i afseende å flera af de moderna inkomstskatteförordningarna, gäller beskattningen af aktiebolag. Att i fråga om bolag utmäta skatten efter vinstens absoluta storlek på grundvalen af en skatteskala, hvilken tillkommit i afsikt att träffa den personliga skatteförmågan, är i och för sig en absurditet. Praktiska skäl hafva emellertid i allmänhet fått väga tyngre än de principiellt riktiga. Försök har emellertid i föreliggande förslag gjorts att med undvikande af de praktiska olägenheterna ordna bolagsbeskattningen efter mera allmängiltiga grunder på det sätt, att, utom en proportionell skatt å

hela inkomsten utan afdrag för utdelning, en progressiv skatt skulle utgå efter vistens förhållande till kapitalet.

Huru jag än kommer att ställa mig till denna fråga, skall jag i allt fall söka tillse, att bolagsskatten kommer att utmätas på sådant sätt, att den allmänna höjningen af den direkta beskattningen fördelas ungefärligen proportionellt mellan bolag och öfriga skattskyldiga efter skattebördornas nuvarande fördelning dem emellan.

När jag nu öfvergår att tala om den allmänna skatteregleringen, som den statsfinansiella ställningen framkallar, erinrar jag ånyo därom, att, utöfver de skattetitlar, hvilkas afkastning jag redan beräknat, erfordras i skatter 36,000,000 kronor. Af detta belopp har, såsom redan antydts, till statsverket i form af bevillning och inkomstskatt för år 1910 beräknats ingå en sammanlagd summa af 28,500,000 kronor. Någon ändring i dessa beräkningar har statskontoret icke ifrågasatt för år 1911.

Vid uppgörande af förslag till en skattereglering och bördornas fördelning å de skilda kategorierna skattskyldige, kan jag naturligen icke, trots den i sammanhang med skatteregleringen vidtagna omgestaltningen af den direkta beskattningen, lämna obeaktadt det faktum, att 28,500,000 kronor hafva för täckande af statens ordinära behof under senaste tiden upptagits såsom direkt skatt å inkomst och delvis äfven å förmögenhet. Vid omläggningen af den direkta beskattningen har jag därför utgått därifrån, att minst nämnda belopp måste fortfarande uttagas i form af sådan beskattning. I anslutning härtill skulle den allmänna skatteregleringen, hvad angår inkomst- och förmögenhetsskatten, allenast synas beröra den del af samma skatt, som öfverstiger det belopp, som hittills utgått i form af direkt beskattning eller, då inkomst- och förmögenhetsskatten i dess helhet af mig beräknas lämna 31,500,000 kronor, ett belopp af 3,000,000 kronor. Emellertid komma till följd af förändrade bestämmelser rörande skattskyldigheten ett stort antal nu bevillningspliktiga att med införandet af inkomst- och förmögenhetsskatt helt och hållet befrias från eller också vinna lindring i den direkta beskattningen. Dessa befrielser och lindringar, som också måste tagas i betraktande vid den allmänna skatteregleringen, torde komma att icke så litet öfverstiga 1,000,000 kronor.

På återstående skattskyldiga till inkomstskatt och bevillning faller alltså ett belopp af högst 27,500,000 kronor, om hvars placering ingen tvekan kan råda.

Beträffande nämnda belopp eller 27,500,000 kronor kommer i stort

sedt skattskyldigheten att åligga skattdragande, som redan utgöra bevillning och inkomstskatt, och förändringen får alltså, hvad dessa skattdragande vidkommer, natur af en inre omläggning af den direkta beskattningen, där bevillning och inkomstskatt utbytas mot inkomst- och förmögenhetsskatt. Allenast det belopp, som i form af inkomst- och förmögenhetsskatt skulle utgå utöfver 27,500,000 kronor, komme, såsom jag nyss antydt, i egentlig mening att ingå i skatteregleringen. Den allmänna skatteregleringen skulle sålunda i verkligheten täcka skillnaden mellan 36,000,000 kronor och nämnda summa 27,500,000 kronor eller 8,500,000 kronor.

På visst sätt har jag genom hvad jag förut i dag anfört, för att icke nämna det förslag beträffande tullen å kaffe och kaffesurrogat, jag framställde sista dagen af föregående år, föregripit redogörelsen för den plan, jag vid skatteregleringen följt. Jag har sålunda nyss talat om förmögenhetsskatten. Och förut i dag vid tillstyrkande af propositionerna angående förhöjning dels af bouppteckningsstämpeln dels ock af tullsatserna å kaffe och kaffesurrogat, har jag angifvit, huruledes äfven höjning af stämpel- och tullskatter ingick såsom led i min plan.

I den moderna skattepolitiken intager utan gensägelse beskattningen å inkomst och förmögenhet ett allt större rum. För utvecklingen af denna beskattning tages i anspråk ett flertal former. Man nöjer sig icke med den omedelbara beskattningen af taxerad inkomst och taxerad förmögenhet, äfven indirekt söker man träffa samma skatteföremål, företrädesvis kapitalet. En i sådant syftemål mycket använd form är som bekant stämpelbeskattningen. Af stämpelskatterna, hvilka i stort sedt torde falla inom ramen för omsättningsskatter eller indirekta kapitalskatter, är den mest framträdande representanten för sistnämnda kategori arfsskatten — där denna ej utgår i annan form än stämpelskatt. Men jämsides med dessa mer eller mindre direkta skatter å inkomst och förmögenhet har kulturstaten icke kunnat undvara konsumtionsskatter eller andra förbrukningsskatter. Själfallet fördela sig sådana skatter i det stora hela efter andra grunder än skatteförmågan, tagen i den bemärkelse, som åsyftas, när fråga är om anordnande af en progressionsskala för en inkomstskatt.

Å andra sidan är dock att märka, att konsumtionsskatter i allmänhet utgöras något så när likformigt af alla folklager.

Huru än härmed må vara förhållandet, är det emellertid uppenbarligen en angelägenhet af vikt att tillse, att skattetungan så jämnt som möjligt fördelas på de skattdragande. Först i mån detta sker lärer skatteresultatet kunna blifva det åsyftade.

I förevarande fall är fråga om fördelning af en ny skattebörda af omkring 8,500,000 kronor. Att uttaga hela denna börda genom ökad beskattning af inkomst och förmögenhet torde vara ur mer än en synpunkt synnerligen olämpligt. För det första skulle detta betyda, att skatteutbytet af de direkta skatterna och stämpelskatterna, som nu beräknas till sammanlagdt 42,800,000 kronor, i ett slag skulle stiga med ungefär 20 procent. Och äfven om den nya skattebördan fördelades mellan inkomst- och förmögenhetsskatten samt den stämpelskatt, som, efter hvad jag strax skall angifva, nu synes böra anlitas, torde i allt fall skatteresultatet icke kunna nås utan att drifva skatteprocenten i såväl ena som andra fallet till en höjd, som icke så litet skulle komma att öfverstiga den belastning af inkomst och förmögenhet, som äger rum i största flertalet främmande länder.

Redan af dessa anledningar synes det mig icke annat än riktigt, att äfven andra skatteföremål än inkomst och förmögenhet tagas i anspråk för täckande af skattebehovet. Därtill kommer, att omläggningen af den direkta beskattningen i och för sig innebär en förskjutning i skattebördan. Med ett belopp, som icke oväsentligt läser öfverstiga 1,000,000 kronor, befrias de mindre inkomsterna från hittills utgående skattskyldighet. Om under sådana förhållanden vid fördelning af ifrågasvarande belopp om 8,500,000 kronor äfven de, som komma i åtnjutande af skattefrihet eller skattelindring i afseende å den direkta beskattningen, få genom ökad konsumtionsbeskattning bidraga till statsverkets ökade kraf, torde detta, hvad nämnda skattskyldiga beträffar, i stort sedt icke betyda en skatteökning utan allenast en skatteomläggning.

Under nu angifna förhållanden och med hänsyn till statskassans kraf har jag alltså för skatteregleringen föreslagit anlita det äfven af en konsumtionsskatt. Anledningen därtill att jag stannat vid tullen å kaffe, hvilken vara i så godt som alla främmande länder, där kolonialintressen icke spela in, är belagd med införseltull till långt högre belopp än den af mig föreslagna, torde framgå af hvad jag anförde vid tillstyrkandet af propositionen om nämnda tullförhöjning. Stödd på då lämnade utredningar beräknade jag, att en förhöjning af tullen å kaffe och kaffesurrogat med 6 öre för kilogram skulle lämna ungefärligen 1,800,000 kronor om året.

Efter afdrag af detta belopp återstår att utfylla 6,700,000 kronor.

Icke utan en viss tvekan gick jag till närmare undersökningar, huruvida inkomst och förmögenhet i vårt land skulle kunna på en gång ytterligare belastas med en börda af nämnda storlek. Efter ingående statistiska undersökningar och andra utredningar har jag emellertid

funnit mig kunna föreslå en fördelning af denna börda mellan inkomst- och förmögenhetsskatten samt arfsskatten. Med ledning af de statistiska utredningarna tror jag mig kunna beräkna, att förmögenhetsskatten, anordnad på sätt jag redan angifvit, skulle lämna ungefärligen 3,000,000 kronor. Äfven med de skattebefrielser för lägre inkomster, som jag tänker föreslå, torde inkomstskatten kunna gifva omkring 28,500,000 kronor, utan att progressionsskalans maximum sättes högre än hvad Kungl. Maj:t föreslog vid 1902 års Riksdag i propositionen om en inkomstskatt. Genom inkomst- och förmögenhetsskatten skulle alltså, utöfver omförmälda belopp af 27,500,000 kronor, kunna täckas ett samlat skattebehof af 4,000,000 kronor. Återstår alltså ett belopp af 2,700,000 kronor att uttaga i form af arfsskatt. Äfven denna åtgärd har, såsom jag tidigare i dag visat, förberedts medelst en omfattande statistisk utredning och jämförelser med utländsk lagstiftning. Utan att anstränga nämnda skattetitel utöfver hvad i åtskilliga länder är fallet, lär ett belopp af nyssnämnda storlek kunna anskaffas genom bouppteckningsstämpeln höjande på af mig angifvet sätt.

Hvad beträffar de närmare bestämmelserna rörande denna skattehöjning torde jag kunna inskränka mig att hänvisa till det förslag därutinnan, som Eders Kungl. Maj:t förut i dag beslutat förelägga Riksdagen till antagande. I detta sammanhang tillåter jag mig emellertid att erinra, hurusom den nu föreslagna höjningen icke afser att i någon som helst mån rubba grunderna för nu utgående bouppteckningsstämpel. Fortfarande skulle alltså stämpelplikten fördela sig i tre klasser och i hvarje klass skulle likaledes såsom hittills skatteskalen göras progressiv. I första klassen bestämmes som bekant stämpelplikten med afseende å andel, som på grund af arf eller testamente tillkommer bröstarfvinge eller på grund af testamente efterlevande make eller bröstarfvingens afkomling. Skattskyldigheten, som för nämnda klass är begränsad nedåt för andel om 400 kronor till $\frac{1}{2}$ procent och uppåt för andel om 75,000 kronor och därutöfver till 1,5 procent, har i propositionen föreslagits skola bestämmas till lägst 0,6 procent och högst 4 procent. Maximum skulle träffa andel om 450,000 kronor och därutöfver.

Andra klassen afser andel, som på grund af arf eller testamente tillkommer fader, moder, broder (halfbroder), syster (halfsyster) eller broders (halfbroders) eller systers (halfsysters) afkomling. Med afseende å skattskyldigheten har föreslagits ett minimum af 0,6 procent emot nuvarande 0,5 procent. Maximum, som nu är bestämdt till 3 procent och träffar andel om 50,000 kronor och därutöfver, skall enligt förslaget stanna först vid 8 procent och då träffa andel om 375,000 kronor och därutöfver.

Tredje klassen slutligen afser andel, som tillkommer annan arfvinge eller testamentstagare än sådan, som omförmäles under första och andra klasserna, så ock andel, som är danaarf. Den nuvarande progressionsskalan stiger från 0,5 procent till 6 procent, som träffar andel om 40,000 kronor och därutöver. I förslaget har progressionsskalans minimum bestämts till en procent och dess maximum till 16 procent. Maximum skulle drabba andel om 260,000 kronor och därutöver.

Den allmänna skattereglering, som alltså erfordras för anskaffande af fyllnadssumman 8,500,000 kronor, skulle få följande utseende:

inkomst- och förmögenhetsskatt	kronor 4,000,000: —
arfsskatt	„ 2,700,000: —
kaffetull	„ 1,800,000: —
Summa kronor 8,500,000: —	

Med iakttagande häraf skulle inkomst- och förmögenhetsskatten böra i 1911 års riksstat upptagas till 31,500,000 kronor, stämpelmedel, som eljest beräknats till 14,300,000 kronor, till 17,000,000 kronor och tullmedel, som efter nuvarande grunder beräknats inflyta med 59,000,000 kronor, till 60,800,000 kronor.

I och med denna skattereglering har, såsom redan angifvits, vidare bekymmer för bristen i 1909 års statsreglering intill ett belopp af 5,000,000 kronor förfallit. Emellertid återstår ett belopp af omkring 1,700,000 kronor att täcka. Vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts förut denna dag beslutade propositioner angående förhöjning i bouppteckningsstämpeln och kaffetullen skulle äfven detta belopp fyllas. Därigenom att dessa skatteförhöjningar, såsom förutsattes i propositionerna, trädde i kraft, tullförhöjningen från och med ingången af detta år samt förhöjningen af bouppteckningsstämpeln från dag under år 1910, som Eders Kungl. Maj:t, efter det Riksdagen fattat sitt beslut i ämnet, komme att bestämma, skulle de extra inkomster, som till följd däraf tillflöte 1910 års budget, kunna anses uppgå till ungefärligen just det nu afsedda beloppet.

Innan jag lämnar frågan om bevillningarna, skall jag yttra några ord om den post å 1,250,000 kronor, som är ämnad att ingå i riksstaten under den häfdvunna benämningen: bevillning af fast egendom samt af inkomst. Den skattereform, hvilken jag förut skildrat, innebär, såsom jag nämnde, att bevillningen skulle helt öfverlätas å kommunerna. Innan så formellt äger rum, måste emellertid ej blott kommunalförvaltningarna i afseende å den kommunala skattskyldigheten och rösträtten

m. m. utan äfven bevillningsförfordningen underkastas en uttömmande granskning och, åtminstone i sistnämnda afseende, revision. Frågan härom ingår emellertid såsom ett led i den större kommunala skattereformen, som nu väntar sin lösning. Under sådana omständigheter syntes det lämpligast att ännu så länge bibehålla bevillningsförfordningens formella ställning såsom en statslig skatteförfattning. Utan förringande af den statsliga skattereformen kunde bevillning fortfarande ingå bland statsskatterna för att i sin ordning fördelas mellan rikets kommuner efter samma grunder, som nu i bevillningsförfordningen gälla med afseende å beskattningsorten.

Genom utdelning af bevillningssumman bland rikets alla kommuner skulle ju kommunerna i sin tur kunna sänka sina utdebiteringar med ett mot bevillningskronan svarande belopp. En sådan anordning förutsätter emellertid, att den statsliga och kommunala skattskyldigheten fullt öfverensstämde. Om så icke vore fallet, skulle ju genom en anordning, hvarom jag nu talar, en större eller mindre förskjutning af skattskyldigheten äga rum. Nu förefinnes emellertid, egentligen hvad angår primärkommunerna å landet, en på vissa håll praktiskt taget ganska betydande skiljaktighet i fråga om skattskyldigheten för fast egendom, i det att den allmänna bevillningen utgöres af fastighetens ägare, men kommunalutskylderna af fastighetens brukare. Visserligen skulle det måhända synas, som om, då bevillningen icke vidare är afsedd att ingå till statsverket, bevillningsförfordningen utan olägenhet skulle kunna i nämnda hänseende ändras till öfverensstämmelse med kommunalförfattningarna.

På grund af såväl reella som formella skäl låter sig detta emellertid näppeligen göra utan ganska omfattande undersökningar och förarbeten, som mera sammanhånga med en fullständig revision af den kommunala skattelagstiftningen än med den partiella reform, hvarom nu är fråga. Till dessa hinder kommer, att vissa primärkommuner i riket äro i den ekonomiska ställning, att de icke behöfva utdebitera kommunalutskylder. Hvad dessa kommuner angår skulle en reell grund för hela anordningen saknas. Af dessa och andra skäl har jag stannat vid den tanken att fördela bevillningen mellan landsting och städer, som icke deltaga i landsting. Af inhämtade upplysningar framgår, att af landsting och städer, hvarom nu är fråga, ingen enda under senare åren utdebiterat mindre, men väl betydligt mera än 10 öre per bevillningskrona. Om allmänna bevillningen bestämdes till en tiondedel af det hittills normala, vore man sålunda ganska viss därom, att skatteprocenten icke i något fall öfverstege behovet från landstingens eller städernas sida.

För en sådan anordning talar jämväl den omständigheten, att skattskyldigheten i fråga om landstingsskatt och bevillning i det stora hela fullständigt sammanfalla. Erforderliga jämkningar hafva utan svårighet kunnat vidtagas.

Till grund för fördelningen mellan landsting och städer af bevillningssumman motsvarande belopp skulle läggas det belopp af bevillningssumman, som debiterades inom just vederbörande landstingsområde eller stad.

För att denna grund må blifva fullt säker, torde vid fördelningen afseende icke böra fästas vid de efterdebiteringar och rättelser i debiteringar, som kunna vidtagas till följd däraf, att af pröfningsnämnden fastställda taxeringar af högre myndigheter ändras eller undanröjas.

I anslutning härtill kommer jag att vid behandlingen af utgifterna under sjunde hufvudtiteln föreslå upptagandet i samma hufvudtitel af ett anslag å 1,250,000 att mellan landsting och städer, som icke deltaga i landsting, fördelas på af mig angifvet sätt.

Ehuru jag hemställer, att statsverkets inkomster för år 1911 må med de belopp, jag föreslagit, i statsverkspropositionen upptagas i den ordningsföljd, som hittills varit iakttagen, och likaledes med den vanliga fördelningen i ordinarie inkomster och bevillningar, torde det tillåtas mig att, liksom vid föregående tillfällen ägt rum, i protokollet låta införa en gruppering af dessa inkomster, som åtminstone bättre än den sedvanliga uppställningen lämnar en öfversikt af dessa inkomsters olika natur ur finansiell synpunkt och närmare sammanför inkomster af närsläktad art.

Denna öfversikt angifver såsom

Statsverkets inkomster:

A. Inkomster, som ej utgöra skatter:

arrendemedel	kronor	1,700,000:—	
skogsmedel	„	11,000,000:—	
järnvägstrafikmedel	„	9,000,000:—	
postmedel	„	22,600,000:—	
telegrafmedel	„	14,150,000:—	
bötesmedel	„	450,000:—	
terminsafgifter från läroverken	„	540,000:—	
extra uppbörd	„	400,000:—	59,840,000:—
transport kronor			59,840,000:—

transport kronor 59,840,000: —

B. Skatter:

a) allmänna:

tullmedel kronor 60,800,000: —

brännvins-

tillverk-

ningsskatt „ 22,000,000: —

punschsskatt „ 1,500,000: —

maltskatt „ 5,800,000: —

sockerskatt „ 19,000,000: —

stämpel-

medel „ 17,000,000: —

mantals-

penningar „ 825,000: —

inkomst och

förmögen-

hetsskatt „ 31,500,000: —

bevillning af

fast egen-

dom samt

af inkomst „ 1,250,000: —

kr. 159,675,000: —

kronor 159,675,000: — 59,840,000: —

b) särskilda afgifter:

fyr- och båk-

medel kronor 1,700,000: —

kontrollstäm-

pelmedel „ 90,000: —

bevillnings-

avgifter för

särskilda

förmåner och

rättigheter „ 300,000: —

„ 2,090,000: — 161,765,000: —

summa kronor 221,605,000: —

Härtill kommer den förut omförmälda inkomsten af statens aktier i Luossavaara—Kiirunavaara aktiebolag, beräknad till 1,300,000 kronor.

Enligt hvad jag inhämtat från fullmäktige i riksbanken har riksbankens vinst för år 1909 uppgått till 6,255,935 kronor 4 öre, hvartill komma odisponerade vinstmedel för år 1908, 708 kronor 93 öre; och hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t tacktes hos Riksdagen göra framställning, att af riksbankens vinstmedel måtte för statsverkets behof anvisas ett belopp af 6,256,000 kronor, att från riksbanken utbetalas å de tider under år 1911, som Riksdagen bestämmer.

Om, under förutsättning af bifall till hvad jag sålunda föreslagit, till slutsumman af statsverkets inkomster enligt förenämnda af mig anställda beräkning kronor 222,905,000: —
läggas:

dels af besparingarna å reservationsanslaget		
till de allmänna läroverken	”	250,000: —
dels ock af riksbankens vinstmedel	”	6,256,000: —
så erhålles för statsregleringen för år 1911		
en tillgång af		kronor 229,411,000: —
eller samma belopp, hvartill utgifterna å riksstaten för år 1911,		
med tillägg af det för mötande af brist i 1909 års statsreglering beräk-		
nade belopp, skulle komma att uppgå.		

De af föredragande departementschefen sålunda i afseende å beräkningen af statsverkets ofvan omnämnda tillgångar och därmed sammanhängande ämnen gjorda hemställanden och förslag, i hvilka statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla.

Ur protokollet:
Axel Alexanderson.

Bil. litt. A.

Till Konungen.

Enligt § 2 af den för statskontoret gällande instruktion åligger det detta ämbetsverk att hvarje år före den 15 december till Eders Kungl. Maj:t inkomma med förslag till beräkning af statsverkets in-

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 1 Afd.

komster vid nästföljande statsreglering äfvensom med upplysningar rörande de förhållanden i öfrigt, som äro af beskaffenhet att böra bringas till Eders Kungl. Maj:ts kännedom i och för uppgörande af Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof. I anledning häraf får statskontoret till en början åberopa det från trycket utgifna kapitalkontot till rikshufvudboken för år 1908 med därtill hörande tablåer och bilagor.

Å statsverkets inkomster samt å ordinarie och extra ordinarie anslag uppstod för nämnda år en nettobrist af 1,633,863 kronor 90 öre, om hvars uppkomst närmare förmäles i statskontorets underdåniga skrifvelse den 9 september innevarande år.

Den i rikshufvudboken under benämning »fonden för reserverade medel» upplagda särskilda räkning utvisade vid 1908 års början en behållning af kr. 28,527,955: 52.

Till fonden har öfverförts:

Af myntverkets behållning för	
år 1908	kr. 669,318: 59
Behållningar å bestämda anslag till	
nyinrättade tjänstebefattningar	„ 560,453: 27
Odisponerade behållningar å en del	
extra statsanslag	„ 187,414: 23 „ 1,417,186: 09
Summa kr. 29,945,141: 61.	

Om från detta belopp drages
dels anvisning enligt

1908 års riksstat kr. 7,515,000: —

dels följande utom

riksstaten anvisade

belopp, nämligen:

enligt 1904, 1905

och 1906 årens

Riksdagars beslut

till anskaffande af

lokaler för telegraf-

verkets behof „ 609,628: 20

enligt 1907 års Riks-

dags beslut till

inköp af skog-

Transport kr. 8,124,628: 20

kr. 29,945,141: 61.

Transport kr. 8,124,628: 20	kr. 29,945,141: 61
bärande eller till skogsodling tjänlig mark kr. 500,000: —	kr. 8,624,628: 20
dels slutligen ofvannämnda nettobrist „ 1,633,863: 90	„ 10,258,492: 10
så uppkommer det belopp af	kr. 19,686,649: 51
hvertill behållningen å fonden för reserverade medel vid 1908 års slut uppgick.	
Uti 1910 års riksstat hafva till mötande af brist i fonden anvisats...	„ 2,500,000: —
hvidan fonden vid nästkommande års början kommer att uppgå till	„ 22,186,649: 51.
I 1909 års riksstat äro emeller- tid såsom tillgång till statsregleringen beräknade	„ 10,712,000: —
och i 1910 års riksstat likaledes	„ 9,191,000: —
i följd hvaraf fonden kommer att vid 1910 års ingång förete en behåll- ning af	„ 19,903,000: —
	„ 2,283,649: 51.

Beträffande därefter själfva inkomstberäkningen för år 1911 innefattas statskontorets förslag härtill i bifogade tabell litt. A. Vid upprättande häraf har statskontoret fäst afseende *dels* därpå, huruvida å de särskilda inkomstitlarna under de senare åren enligt räkenskaperna influtna belopp haft stigande eller fallande tendens, i hvilket hänseende åberopas här bifogade tabell litt. B., *dels* ock på de vid dessa titlar förekommande särskilda förhållanden, för hvilka statskontoret här nedan närmare redogör.

Ordinarie inkomster.

Arrendemedlen, hvilka i riksstaterna för åren 1906—1910 upptagits med 1,700,000 kronor, hafva under senaste femårsperiod influtit med i medeltal 1,880,999 kronor och med en årlig minskning af i medeltal 51,960 kronor. Ehuru inkomstiteln sistlidet år icke inflöt med högre belopp än 1,782,314 kronor, synes densamma dock äfven i 1911 års riksstat kunna upptagas med oförändradt belopp.

Mantalspenningarna, som under en följd af år utvisat en konstant stegring från 782,142 kronor år 1904 till 811,425 kronor år 1907 och i riksstaten för år 1910 på grund af denna stegringstendens upptagits med 825,000 kronor, inflöto emellertid under år 1908 med endast 611,538 kronor. Denna starka minskning synes emellertid uteslutande bero däraf, att skatterestantierna vid de sistnämnda år första gången omedelbart före årsskiftet infallande uppbördsstämmorna icke hunnit att förr än påföljande år indrifvas, hvadan denna minskning kommer att följande år utjämnas. Statskontoret anser denna inkomsttitel kunna beräknas år 1911 inflyta med enahanda belopp som upptagits i 1910 års riksstat eller 825,000 kronor.

Bötesmedlen, som i 1910 års riksstat finnas uppförda med 450,000 kronor, hafva under åren 1904—1908 visat en stegringstendens af 20,742 kronor i medeltal årligen. Under senaste treårsperioden har inkomsttiteln influtit med i medeltal 479,612 kronor om året. Statskontoret hemställer emellertid, att bötesmedlen i 1911 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Kontrollstämpelmedlen hafva under senaste femårsperiod influtit med i medeltal 83,559 kronor. Årliga ökningen i medeltal har under nämnda tid uppgått till 3,251 kronor. Statskontoret hemställer, att denna inkomsttitel må med oförändradt belopp, 90,000 kronor, i 1911 års riksstat uppföras.

Fyr- och båkmedlen utgjorde enligt räkenskaperna 1,728,383 kronor år 1904 och 1,845,525 kronor år 1908 med ett medeltal för femårsperioden af 1,753,949 kronor per år. Statskontoret föreslår, att denna inkomsttitel beräknas år 1911 inflyta med enahanda belopp som för 1910 beräknats, eller 1,700,000 kronor.

Telegrafmedlen äro i 1910 års riksstat upptagna med 12,500,000 kronor och hafva, enligt hvad statskontoret inhämtat, af telegrafstyrelsen för år 1911 beräknats till 14,150,000 kronor, hvilket belopp statskontoret upptagit i bifogade tabell. Uti underdånig skrifvelse den 19 nästlidna november yttrar telegrafstyrelsen beträffande denna beräkning följande:

»Inkomsterna af telegrafverkets telegraf- och telefontrafikrörelse utgöras af dels telegramafgifter, dels telefonafigifter och dels åtskilliga smärre inkomstbelopp, såsom betalning för ordböcker, taxor, ortförteckningar och telegramblanketter, afgifter för telegramkvitton och för registrering af telegramadresser, influtna hyror samt bidrag från kommuner och enskilda till stationslokaler, räntor m. m.

Telegrafverkets behållna inkomst af telegramrörelsen har utgjort:

under år 1905	2,034,288 kronor
„ „ 1906	2,167,735 „
„ „ 1907	2,297,881 „
„ „ 1908	2,233,694 „

samt torde, såvidt af räkenskaperna för årets tre första kvartal kan slutas, under år 1909 komma att utgöra omkring 2,180,000 kronor. Samma inkomst är af styrelsen beräknad för år 1909 till 2,120,000 kronor och för år 1910 till 2,215,000 kronor.

Då den minskning i telegrafinkomsten, som med år 1908 inträdde, fortfarit under år 1909 och kan antagas ännu någon tid framåt skola fortgå samt därjämte, på grund af internationellt beslut, taxan för utländska telegram från och med den 1 juli 1909 sänkts, har styrelsen ansett sig icke kunna beräkna telegrafinkomsten för år 1911 till högre belopp än 2,030,000 kronor eller sålunda 185,000 kronor lägre än den beräknade inkomsten för år 1910.

Telefonafgifterna hafva utgjort:

under år 1905	7,030,807 kronor
„ „ 1906	8,008,396 „
„ „ 1907	9,276,584 „
„ „ 1908	10,220,575 „

och synas under år 1909 komma att uppgå till omkring 10,990,000 kronor. För år 1909 är samma inkomst beräknad till 9,300,000 kronor och för år 1910 till 10,200,000 kronor.

Såsom häraf framgår, är ökningen i telefoninkomsterna stadd i nedåtgående. Under det att ökningen från år 1906 till 1907 var 1,268,000 kronor, har den från år 1907 till 1908 nedgått till 944,000 kronor och från år 1908 till 1909 utgjort endast omkring 770,000 kronor. Å andra sidan ådagalägga dessa siffror, att, i trots af rådande förhållanden inom affärslifvet, telefoninkomsterna ändock väsentligen öfverstigit hvad telegrafstyrelsen vågat för de senare åren beräkna, och att de, om ock beroende af affärskonjunkturerna, likväl tillsvidare äro stadda i oafbrutet stigande. Då styrelsen således numera anser sig kunna verkställa inkomstberäkningarna på grund af den verkliga inkomsten i stället för, såsom förut, den beräknade, har styrelsen trott sig komma till det riktigaste resultatet för år 1911 genom att utgå från den inkomst, som under innevarande år torde blifva den verkliga, och därtill lägga de ökningar, som med största visshet kunna antagas uppkomma under åren 1910 och 1911. Denna ökning vågar styrelsen icke uppskatta högre än till 500,000 kronor per år och kommer då till en siffra för år 1911 af 12,000,000 kronor.

De öfriga inkomsterna af telegraf- och telefontrafikrörelsen hafva utgjört:

under år 1905	74,347	kronor
„ „ 1906	85,314	„
„ „ 1907	87,651	„
„ „ 1908	101,527	„

och torde under år 1909 komma att uppgå till omkring 118,000 kronor. För åren 1909 och 1910 äro dessa inkomster beräknade till respektive 80,000 och 85,000 kronor.

Ökningen af ifrågavarande slag af inkomster beror förnämligast därpå, att telegrafverket förskaffat sig en del egna byggnader, från hvilka hyresinkomst erhålles. Med hänsyn till att hyresinkomsterna under år 1911 torde komma att uppgå till ungefär samma belopp som under år 1909, anser sig styrelsen för år 1911 böra beräkna de till »öfriga inkomster» hänförliga poster till ett sammanlagdt belopp af 120,000 kronor.

Sammanställas de af styrelsen sålunda för år 1911 beräknade beloppen, erhållas följande inkomstsiffror:

telegramafgifter	2,030,000	kronor
telefonafgifter	12,000,000	„
öfriga inkomster	120,000	„
eller tillhopa 14,150,000 kronor,		

innehärande en ökning af 1,650,000 kronor utöfver de för år 1910 till 12,500,000 kronor beräknade inkomsterna.»

Järnvägstrafikmedlen hafva af järnvägsstyrelsen beräknats för år 1911 komma att uppgå till 9,500,000 kronor, med hvilket belopp inkomstiteln upptagits i bifogade tabell. I fråga härom yttrar järnvägsstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 20 nästlidne november följande:

»Under innevarande år hafva bruttoinkomsterna för månaderna januari—september utgjort 47,290,159 kronor 47 öre och torde för hela året beräknas uppgå till omkring 62,800,000 kronor, under det år 1908 bruttoinkomsterna uppgingo till omkring 64,300,000 kronor. Utgifterna för drift och underhåll under nämnda månader innevarande år hafva uppgått till 40,507,893 kronor 29 öre och torde för hela året beräknas utgöra 55,100,000 kronor. Af nettobehållningen för månaderna januari—oktober äro till statskontoret inlevererade 4,700,000 kronor och torde för november och december månader komma att ytterligare inlevereras sammanlagdt 1,300,000 kronor.

Om sålunda, å ena sidan, hufvudsakligen med anledning af drift-

resultatet augusti och september månader, hvarunder på grund af arbetskonflikter trafiken i väsentlig mån nedgått, minskning i bruttoinkomsterna för året inträdt, hafva å andra sidan driftkostnaderna afsevärdt förminskats.

Vid beräkningen af bruttoinkomsterna för år 1910 har med hänsyn till nyssberörda af särskild anledning föranledda nedgång i trafiken under sistlidne augusti och september månader till en början ansetts böra läggas till 1909 års bruttoinkomster skillnaden mellan bruttoinkomsterna för berörda månader år 1908 och samma inkomster för dessa månader år 1909 eller i rundt tal 2,400,000 kronor. Härjämte har beräknats, förutom ökad inkomst af malmtrafik, dels ökad färjtrafik genom den nya färjeförbindelsens Trelleborg—Sassnitz öppenställande under helt år mot ungefär sex månader af innevarande år, dels ökad trafik i öfrigt. Bruttoinkomsterna för år 1910 hafva förty i beräkningen upptagits sålunda:

1909 års trafikinkomst	kronor 62,800,000: —
hvar till i beaktande af särskilda trafikförhållanden	
under två månader bör läggas	„ 2,400,000: —
Ökad malmtrafik	„ 700,000: —
„ färjtrafik	„ 400,000: —
Beräknad ökning af trafiken i öfrigt	„ 1,500,000: —
Summa kronor	67,800,000: —

Å andra sidan hafva utgifterna för drift och underhåll, såsom det med underdånig skrifvelse denna dag afgifna statsförslaget närmare utvisar, ansetts böra föreslås till 58,200,000 kronor.

Driftsöfverskottet beräknas sålunda till 9,600,000 kronor.

Om från detta öfverskott afdrages bidrag till personalens pensionering enligt gällande bestämmelser samt afsättning för inventarier och ökning af förlag, tillsammans 1,600,000 kronor, skulle återstå att inbetala till statskontoret 8,000,000 kronor. Skulle, såsom styrelsen i underdånig skrifvelse den 16 maj 1909 föreslagit, för kompletteringsarbeten å Bohuslänska längdbanan anvisas anslag, hvarmed skulle gäldas hvad af trafikmedlen för sådant ändamål förskotterats eller sammanlagdt nu utgörande 1,450,000 kronor, och bestämmelse därvid meddelas, att sådant anslag skulle utgå under år 1910, komme inlevereringen af trafikmedel till statskontoret att ökas med hvad sålunda af anslaget användes för gäldande af berörda förskott.

För år 1911 har ökningen i bruttoinkomsterna ansetts kunna angifvas till 1,100,000 kronor för ökad malmtrafik och till 1,700,000 kronor

för trafik i öfrigt; och skulle alltså bruttoinkomsterna för sagda år kunna nu beräknas till 70,600,000 kronor.

Utgifterna för drift och underhåll för år 1911 hafva antagits uppgå till 59,600,000 kronor och beräknas sålunda driftsöfverskottet till 11,000,000 kronor.

Om från detta driftsöfverskott afdrages bidrag till personalens pensionering enligt nu gällande bestämmelser samt afsättning till nya inventarier och ökad förlag, sammanlagdt 1,500,000 kronor, skulle återstå för inbetalning till statskontoret under år 1911 9,500,000 kronor.

Skulle emellertid af statsmakterna beslutas en lösning af personalens pensionsfråga i hufvudsaklig enlighet med det förslag härom, som afläts till innevarande års riksdag, men af hvilket förslag Riksdagen på grund af bristande tid ej ingick i saklig pröfning, skulle statens nuvarande bidrag af trafikmedel till personalens pensionering komma att väsentligt ökas; och får styrelsen erinra, att denna ökning i underdånig skrifvelse den 25 november 1908 med hänsyn till då föreliggande förhållanden beräknades till så stort belopp, att bidraget i sin helhet skulle uppgå till 1,000,000 kronor».

Skogsmedlen hafva utgjort:

år 1906	kronor 8,562,727: —
„ 1907	„ 9,922,569: —
„ 1908	„ 9,491,142: —

eller i medeltal för dessa tre år 9,325,479 kronor.

I medeltal för femårsperioden 1904—1908 hafva de influtit med 8,747,036 kronor och den årliga medelökningen har varit 299,253 kronor.

Enligt från domänstyrelsen erhållen uppgift skulle statsverkets skogsmedelsinkomster, i händelse uppbörden under fjärde kvartalet komme att motsvara uppbörden under samma kvartal af sistlidet år, för år 1909 komma att uppgå till 8,236,773 kronor 40 öre. Emellertid har från domänstyrelsen tillika meddelats, att skogsmedelsuppbörden under innevarande års fjärde kvartal, enligt af de särskilda skogsförvaltningarne verkställda beräkningar, kan väntas utfalla gynnsammare än under motsvarande tid sistlidet år, och att förty skogsmedlen komma att innevarande år uppgå till i det närmaste samma belopp, som i riksstaten beräknats eller 8,500,000 kronor.

Till följd af de tryckta konjunkturer, som särskildt under innevarande år varit rådande, lära de under senaste tiden afslutade kontrakten om försäljning af produkter från statens skogar icke hafva varit af sådan omfattning att man kan vänta, att skogsmedelsuppbörden

under år 1910 skall komma att fullt uppgå till det i riksstaten för samma år beräknade belopp eller 9,000,000 kronor. Virkespriserna utvisa emellertid en högst betydande stegring, uppgående i vissa fall ända till 20 procent utöfver de under sistlidet år noterade; och det torde kunna antagas, att skogsförvaltningen under år 1910 erbjudes tillfällen till stegrad afverkning och försäljning, i följd hvaraf skogsmedelsuppbörden år 1911 varder i väsentlig mån påverkad till det bättre. Statskontoret, som styrkts i denna uppfattning af en af generaldirektören och chefen för domänstyrelsen afgifven promemoria, finner sig därför kunna hemställa, att denna inkomsttitel i 1911 års riksstat uppföres med ett till 11,000,000 kronor förhöjdt belopp.

Terminsafgifter från läroverken. Å denna inkomsttitel inflöto:

år 1905	kronor 583,554: —
„ 1906	„ 581,845: —
„ 1907	„ 561,665: —
„ 1908	„ 558,315: —

eller i medeltal för dessa fyra år 571,345 kronor.

Ärliga minskningen har uppgått till i medeltal 8,413 kronor. Anledningen till denna minskning torde vara att söka däri, att vederbörande nämnder för pröfning af ansökningar om befrielse från erläggande af terminsafgifter i allt högre grad begagna sig af rätten att medgifva sådan befrielse åt medellösa lärjungar.

I anledning häraf hemställer statskontoret, att terminsafgifterna, som i 1910 års riksstat beräknades nämnda år inflyta med 560,000 kronor, men år 1908 inflöto med endast 558,315 kronor, må i 1911 års riksstat uppföras med ett till 540,000 kronor nedsatt belopp.

Extra uppbörd. Denna inkomsttitel, i 1910 års riksstat upptagen med 400,000 kronor, har under de senaste åren influtit med följande belopp:

år 1906	kronor 1,734,781: —
„ 1907	„ 456,924: —
„ 1908	„ 414,509: —

Härvid är emellertid att märka, att i uppbörden för år 1906 ingå 1,429,036 kronor 87 öre sockerskatt, hvilket belopp influtit under tiden från den 1 september 1906, då den nya sockerskattelagstiftningen trädde i kraft, till samma års slut, och hvilket enligt praxis bokförts under titel »extra uppbörd», intill dess med år 1907 den nya titeln blifvit i riksstaten uppförd. I här bifogade tabell, som afser att gifva en statistisk öfverblick till ledning vid bedömande af hvad under hvarje inkomst-

titel kan väntas i normala fall inflyta, har berörda belopp uteslutits och i stället i tabellen sammanförts med sockerskatten.

Såsom »extra uppbörd» hafva, då ofvanberörda belopp af sockerskatt därifrån frånräknats, i medeltal för åren 1904—1908 influtit 372,268 kronor med en årlig medelökning af 24,212 kronor. Statskontoret hemställer, att denna inkomstitel, som år 1908 inbragt 414,509 kronor, må i 1911 års riksstat uppföras med enahanda belopp som i 1910 års riksstat eller 400,000 kronor.

Bevillningar.

Tullmedlen, hvilka för år 1910 beräknats till 57,000,000 kronor, hafva enligt räkenskaperna inbragt:

år 1906	kronor 59,523,133: —
„ 1907	„ 59,624,649: —
„ 1908	„ 57,224,921: —

eller i medeltal för dessa tre år 58,790,901 kronor.

För januari—november månader innevarande år hafva, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, de debiterade tullmedlen utgjort 53,217,942 kronor 82 öre; och skulle, därest uppbörden för innevarande månad blefve lika med den för december månad nästlidet år, eller 4,458,027 kronor 26 öre, för år 1909 uppgå till 57,675,970 kronor 8 öre.

Enligt hvad statskontoret inhämtat från generaltullstyrelsen kan det emellertid förväntas, att uppbörden under innevarande månad kommer att uppgå till icke oväsentligt högre belopp än under motsvarande tid 1908, hvadan den debiterade tulluppbörden för år 1909 lär kunna beräknas till åtminstone 58,000,000 kronor. I den beräkning af statsverkets inkomster för år 1910, som statskontoret afgaf den 14 december sistlidna år, yttrade ämbetsverket, att de tryckta konjunkturer, som vore rådande, möjligen komme att ännu någon tid framåt fortfara och sålunda öfva inflytande äfven på tulluppbörden år 1910, hvadan statskontoret icke ansåg sig kunna tillstyrka någon förhöjning i denna inkomstitels beräkning. Häri vidtog icke heller Eders Kungl. Maj:t någon förändring. Men däremot ansåg Riksdagen, att de af statskontoret anförda förhållanden borde föranleda en sänkning med 1,000,000 kronor i den af Eders Kungl. Maj:t på statskontorets förslag gjorda beräkningen af ifrågavarande inkomstitel och uppförde densamma i 1910 års riksstat med 57,000,000 kronor.

Under början af innevarande år har tulluppbörden hvarje månad

varit mindre än å motsvarande tider nästföregående år, ehuru med en tydligt framträdande tendens till återgång till normala förhållanden. Från och med juni månad utvisar en jämförelse mellan de särskilda månadernas uppbörd en allttjämt — med undantag af augusti månad, då storstrejken omedelbart öfvade sitt inflytande — återkommande stegring.

Detta framgår af följande sammanställning:

Tulluppbörden utgjorde	År 1908		År 1909		Minskning		Ökning	
Under januari	4,149,608	95	3,476,795	55	672,813	40	—	—
„ februari	4,367,368	48	3,578,162	11	789,206	37	—	—
„ mars	5,019,992	96	4,572,671	82	447,321	14	—	—
„ april	5,154,147	67	5,334,435	72	—	—	180,288	05
„ maj	5,156,407	60	5,127,347	23	29,060	37	—	—
„ juni	4,640,212	35	5,187,030	45	—	—	546,818	10
„ juli	4,430,262	46	4,686,896	80	—	—	256,634	34
„ augusti	4,541,018	72	3,476,569	12	1,064,449	60	—	—
„ september	5,175,465	83	5,294,128	54	—	—	118,662	71
„ oktober	5,496,660	04	5,857,948	08	—	—	361,288	04
„ november	5,424,885	25	6,625,957	40	—	—	1,201,072	15
„ december	4,458,027	26	—	—	—	—	—	—

Det vill häraf synas, som om tulluppbörden under år 1910 med allt skäl kan väntas inbringa det belopp, till hvilket statskontoret föreslog detsammans upptagande i nämnda års riksstat, och att depressionen nått sin kulmen.

Under sådana förhållanden och då med återställt lugn på arbetsmarknaden samt stigande priser på trävaror och järn en ökad konsumtionskraft torde vara att förvänta hos befolkningen, finner statskontoret sig böra hemställa, att tullmedlen i 1911 års riksstat upptagas med 59,000,000 kronor.

Postmedlen. Enligt hvad statskontoret inhämtat har generalpoststyrelsen i det förslag till inkomst- och utgiftsstat, som bör till nästkommande Riksdags pröfning öfverlämnas, beräknat inkomsten af postmedlen för år 1911 till 22,600,000 kronor. Uti sin underdåniga skrifvelse den 27 sistlidne november har styrelsen till stöd för denna beräkning anfört följande: »Postverkets inkomster vid postanstalterna i riket hafva för de tre första kvartalen år 1909 utgjort kronor 14,571,800: —

transport kronor 14,571,800: —

transport kronor 14,571,800: —

Motsvarande inkomster för de tre första kvartalen år 1908 uppgingo till 14,118,200 kronor.

Ökningen för år 1909 i förhållande till år 1908 utgör således för de tre första kvartalen 453,600 kronor eller 3,2 procent.

För fjärde kvartalet år 1909 kan ökningen af inkomsterna, jämförda med inkomsterna för samma kvartal år 1908, antagas komma att uppgå till 4 procent.

År 1908 ökades nämligen inkomsterna vid postanstalterna i jämförelse med 1907 under första halfåret med 2,34 procent och under de tre första kvartalen med 1,96 procent. Under samma tidsperiod 1909 har denna ökning i jämförelse med år 1908 uppgått till 3,65 resp. 3,2 procent och sålunda utvisat en förbättring i procenttalet med 1,31 resp. 1,24. Under förutsättning att samma förbättring äfven skall göra sig gällande under 4:e kvartalet 1909, anses ökningen, som under 4:e kvartalet år 1908 i jämförelse med år 1907 var 2,87 procent, under 4:e kvartalet 1909 kunna beräknas till 4,0 procent. Då inkomsterna vid postanstalterna under 4:e kvartalet 1908 uppgingo till 5,259,500 kronor, torde de sålunda för 4:e kvartalet 1909 kunna beräknas till

„ 5,469,900: —

Härtill böra för år 1909 läggas

dels direkt till hufvudpostkassan ingående hyresafgifter för uthyrda lägenheter i postverkets fastigheter i Stockholm

„ 20,000: —

dels portoandelar för utrikes försändelser m. m.

„ 447,000: —

dels ock postverkets öfriga inkomster

„ 91,300: —

Däriigenom erhålles en slutsumma af kronor 20,600,000: — hvartill postverkets samtliga inkomster för år 1909 torde kunna beräknas.

För år 1909 torde sålunda postverkets samtliga inkomster i förhållande till samma inkomster för år 1908, då dessa uppgingo till i rundt tal 19,877,000 kronor, komma att förete en ökning af 3,6 procent.

I generalpoststyrelsens den 26 november 1908 till Eders Kungl. Maj:t afgifna förslag till stater för år 1910 beräknades emellertid post-

verkets inkomster för år 1908 till 19,950,000 kronor, eller till 73,000 kronor mera än hvar till de i verkligheten uppgått.

Beträffande postverkets inkomster för åren 1908, 1909 och 1910 anförde generalpoststyrelsen i nämnda statförslag, att för år 1908 kunde visserligen en afsevärd nedgång af ökningsprocenten motses, gifvetvis beroende på den allmänna stagnationen å handels och industriens områden. Erfarenheten från föregående tillfällen, då den proportionella ökningen i postverkets intäkter nedgått, vore dock den, att ett dylikt stillastående inom kort följdes af ett uppsving för de nämnda näringarna med där af följande stegrade inkomster för postverket. Så följdes året 1895, då ökningen af postverkets inkomster utgjorde endast 3,3 procent, af åren 1896 med 5,7 och 1897 med 7,4 ökningsprocent. Liknande hade förhållandet varit år 1905, 1906 och 1907 med resp. 4,9 och 6,1 samt 6,6 ökningsprocent. Med stöd af denna erfarenhet ansåg generalpoststyrelsen sig kunna för åren 1909 och 1910 beräkna en ökning af inkomsterna för postverket med 5 procent, hvarigenom inkomsterna sålunda skulle uppgå:

för år 1909 till	kronor 20,947,500: — och
” ” 1910 ”	” 21,994,875: —
hvilka belopp i riksstaten utjämnats:	
för år 1909 till	kronor 21,000,000: — och
” ” 1910 ”	” 22,000,000: —

Generalpoststyrelsen hade alltså till en del byggt sina ifrågavarande kalkyler på ett motsedt uppsving i handel och industri samt näringar i allmänhet och förhållandena under första halfåret 1909 rättfärdigade också i viss mån styrelsens förväntningar, i ty att inkomsterna vid postanstalterna under 1:a kvartalet 1909 uppgingo till 5,331,700 kronor och under 2:a kvartalet samma år till 4,704,800 kronor, utvisande en ökning i jämförelse med 1:a och 2:a kvartalen 1908 af resp. 1,58 och 6,12 procent. Men denna förbättring blef under 3:e kvartalet 1909 afsevärdt hämmad af striderna på arbetsområdena med åtföljande omfattande arbetsnedläggelse.

Sålunda hafva postverkets inkomster vid postanstalterna under 3:e kvartalet 1909 icke uppgått till mer än 4,535,300 kronor, utvisande vid jämförelse med inkomsterna under 1908 en ökning af allenast 2,24 procent.

Under sådana omständigheter kunna inkomsterna för 1909, såsom ofvan nämnts, numera icke beräknas högre än till 20,600,000 kronor.

Hvad nu åter angår postverkets inkomster för åren 1910 och 1911 järer såväl med hänsyn därtill, att något större uppsving i de inom

affärsvärlden och på arbetsmarknaden allttjämt rådande tryckta konjunkturerna ické ännu försports och, för så vidt nu kan bedömas, ej heller synes komma att under den närmaste tiden inträda, som ock med hänsyn till hvad generalpoststyrelsen i ofvannämnda statförslag anfört beträffande inkomstökningen, generalpoststyrelsen hafva anledning antaga, att postverkets inkomster komma att ökas med allenast 4,5 procent för år 1910 men med 5 procent för år 1911. Inkomsterna skulle sålunda uppgå för år 1910 till 21,527,600 kronor och för år 1911 till 22,603,350 kronor eller i runda tal:

för år 1910 till..... kronor 21,500,000: — och

” ” 1911 ” ” 22,600,000: —

Till de sålunda för år 1911 beräknade inkomsterna 22,600,000 kronor skulle under samma år till postverket komma att inflyta viss andel af de afgifter, hvilka för närvarande såsom sportler tillfalla tjänstemän vid postkontoren, men denna andel kan ej för år 1911 förväntas uppgå till så stort belopp, att inkomstberäkningen i dess helhet däraf kommer att röna någon större inverkan.»

Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter. De särskilda afgifter, som innefattas under denna titel, hafva enligt räkenskaperna uppdebiterats med

	1906.	1907.	1908.
för rättighet till skogsfång och kolningsfrihet på allmänningar af vissa handlande och handels-expediter.....	1,455 13	1,455 13	1,455 13
„ utlänningar för konserter och dramatiska eller andra föreställningar.....	259,950 —	265,900 —	250,050 —
	5,866 —	5,667 —	5,343 —
Summa	267,271 13	273,022 13	256,848 13

Uppå nådig proposition har Riksdagen, enligt underdånig skrifvelse den 28 april 1908, antagit nya bestämmelser angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, och har Eders Kungl. Maj:t därefter under den 23 oktober samma år utfärdat förordning i ämnet att träda i kraft med innevarande års början.

I hvad mån denna nya förordning, hvilken hufvudsakligen i hvad

den afser bevillningsafgift för vissa offentliga föreställningar skiljer sig från den förut i ämnet gällande, kommer att medföra ökning i förevarande inkomstitel, kan ännu icke tillförlitligen beräknas. I sitt den 14 december 1908 afgifna förslag till inkomstberäkning för 1910 yttrade statskontoret, att då den nya förordningen afsåge att genomföra en förhöjd och mera effektiv beskattning af de utlänningar, hvilka här i landet gäfvé eller biträdde vid konserter samt dramatiska eller andra föreställningar, ansåge sig statskontoret kunna hemställa om en förhöjning i inkomstiteln till 300,000 kronor, och infordrade uppgifter om de belopp, som hittills under innevarande år influtit, styrka tillförlitligheten af denna beräkning. Statskontoret hemställer, att inkomstiteln i 1911 års rikstat måtte blifva uppförd med oförändradt belopp.

Stämpelmedlen hafva i 1910 års riksstat beräknats till 14,300,000 kronor och utgjorde:

år 1906	kronor 10,095,922: —
„ 1907	„ 11,707,520: —
„ 1908	„ 13,569,483: —

eller i medeltal för dessa tre år 11,790,975 kronor.

Under januari—november månader innevarande år hafva stämpelmedel influtit med 10,729,281 kronor 89 öre, och skulle, i händelse uppbörden för innevarande månad inflöte i samma proportion som under den gångna delen af året, eller med 975,389 kronor 26 öre i medeltal för månad, stämpelmedlen för år 1909 uppgå till 11,704,671 kronor 12 öre.

Ny förordning angående stämpelafgiften utfärdades af Eders Kungl. Maj:t den 18 september 1908. Densamma torde icke hafva medfört någon väsentlig ändring i det finansiella resultatet af stämpeluppbörden.

För år 1908 beräknades stämpelmedlen inflyta med 10,000,000 kronor, enär ifrågavarande statsinkomst allt fortfarande utvisade en synnerligen stark tendens till stegring. Statskontoret anförde i sitt den 14 december 1907 afgifna underdåniga utlåtande, att ehuru nedgående konjunkturer kunde hafva ett menligt inflytande på särskildt emissionsstämpeln, vore titeln stegringstendens i hvarje händelse så stark, att en förhöjning till 10,500,000 kronor syntes kunna utan fara företagas för år 1909. Särskildt syntes kunna antagas, att beloppen af de stämplat, som skulle åsättas handlingar till lagfartsprotokoll, inteckningsprotokoll och bouppteckningsprotokoll, hvilka hade ett afgörande inflytande på storleken af denna inkomstitel, icke kunde väntas blifva mindre till följd af sjunkande konjunkturer.

Med hänsyn till storleken af det år 1907 influtna beloppet ansåg Eders Kungl. Maj:t att, äfven om någon nedgång i denna statsinkomst, i jämförelse med hvad som influtit år 1907, skulle kunna befaras, kunde ifrågavarande skattetitel, oafsedt de tilltänkta förändringar i gällande bestämmelser angående stämpelafgift, hvarom här nedan vidare förmäles, beräknas åtskilligt högre än statskontoret föreslagit, och syntes en förhöjning i denna beräkning af 300,000 kronor icke kunna anses vara för högt tilltagen.

Enligt det af Eders Kungl. Maj:t sedermera framlagda förslaget till en ny stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper skulle denna nya skatt utgå med 1 krona 50 öre på 1,000 kronor vid direkt öfverlåtelse af aktier och banklotter samt med 1 krona på 1,000 kronor vid direkt öfverlåtelse af obligationer. Eders Kungl. Maj:t föreslog, att denna nya statsinkomst skulle beräknas inflyta med 500,000 kronor. Riksdagen nedsatte visserligen berörda skattesatser till respektive 1 krona och 50 öre. Men då de i statsrådsprotokollet gjorda beräkningar med afseende å skattens ekonomiska resultat syntes mycket försiktiga och då skatten i allt fall icke beräknats ens till 5 procent af den inkomstitel, hvarunder skatten förts, eller stämpelmedlen, höll Riksdagen före, att berörda ändringar i afseende på skattesatserna icke behöfde föranleda till reduktion af det under denna inkomstitel uppförda totalbelopp. Riksdagen beräknade därför, att stämpelmedlen komme att år 1909 inflyta med 11,300,000 kronor.

Under den 6 november 1908 utfärdade Eders Kungl. Maj:t nådig förordning om särskild stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper, att träda i kraft den 1 januari 1909.

Med hänsyn till det höga belopp, hvarmed inkomstiteln 1908 influtit, däri emellertid inginge emissionsstämpel för en särskild bolagsbildning af för våra förhållanden ovanligt stor omfattning, ansåg statskontoret att densamma kunde utan fara i 1910 års riksstat uppföras med 12,000,000 kronor.

I betraktande af det belopp, hvarmed stämpelmedlen under år 1908 influtit, ansåg emellertid chefen för finansdepartementet, enligt det vid statsverkspropositionen fogade protokollet öfver finansärenden för den 12 nästlidne januari, att, äfven om beloppet i viss mån framkallats af särskilda omständigheter, likväl, särskildt vid det förhållandet att från och med innevarande år öfverlåtelsestämpeln å fondpapper träd i kraft, stämpelmedlen för år 1910, i den mån desamma skulle utgå enligt dittills gällande bestämmelser, kunde beräknas till ett belopp af 12,500,000 kronor.

Innevarande års riksdag beslöt, uppå Eders Kungl. Maj:ts förslag, en ökad stämpelbeskattning särskildt genom införande af växelstämpel, och genom nådiga kungörelser den 5 juni 1909 angående ändrad lydelse af vissa paragrafer i förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften samt i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper blef Riksdagens beslut utfärdadt.

Det finansiella utbytet af de sålunda införda nya stämpelskatterna beräknades af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen till 1,800,000 kronor; och inkomstiteln i sin helhet uppfördes i 1910 års riksstat med 14,300,000 kronor.

Under förutsättning af oförändrade stämpelafgifter hemställer statskontoret, att denna inkomstitel må för år 1911 beräknas till enahanda belopp.

Brännvinstillverkningsskatten. Enligt räkenskaperna har brännvinstillverkningen i riket utgjort:

år 1904	liter	34,670,551
„ 1905	„	38,522,616
„ 1906	„	39,822,435
„ 1907	„	41,316,201
„ 1908	„	40,519,377
eller i medeltal för dessa fem år	„	38,970,236.

Tillverkningen under innevarande år intill den 1 december har, enligt meddelande från kontroll- och justeringsstyrelsen, uppgått till

liter 33,558,267,7

Om härtill lägges tillverkningen under december

månad nästlidet år

„ 7,335,022,7

skulle, under förutsättning att sistnämnda liter-

tal komme att motsvara tillverkningen för samma

månad innevarande år, detta års tillverkning blifva „ 40,893,290,4.

Beträffande tillverkningsskatten får statskontoret meddela följande öfversikt af femårsperioden 1904—1908:

	Influten skatt.	Restitution för		Statsverket behållet.
		denaturerad brännvin.	för högt erlagd skatt.	
år 1904	24,522,820	1,998,398	4,897	22,519,525
„ 1905	24,508,086	2,396,662	4,619	22,106,805
„ 1906	27,156,221	2,719,962	1,002	24,435,257
„ 1907	26,575,367	2,770,178	13,309	23,791,880
„ 1908	24,458,555	3,078,698	18,242	21,361,615

Under innevarande år intill den 1 december är dylik skatt inbetald med 19,232,253 kronor 18 öre, och, under förutsättning att inkomsten för innevarande månad kommer att utgöra ett lika stort belopp som under december månad nästlidet år, eller 2,732,736 kronor 16 öre, skulle årets inkomst uppgå till 21,964,989 kronor 34 öre. Om därifrån afdrages hvad under innevarande år blifvit eller än vidare kan varda restitueradt, här förslagsvis beräknadt till 3,000,000 kronor, skulle återstå 18,964,989 kronor 34 öre.

För åren 1904 och 1905 beräknades denna inkomsttitel till 25,700,000 kronor, men då densamma under dessa år icke inflöt med så höga belopp, blef emellertid titeln i riksstaten för år 1906 nedsatt till 24,000,000 kronor samt för åren 1907 och 1908 till 23,500,000 kronor. I 1909 års riksstat uppfördes inkomsttiteln ånyo med 24,000,000 kronor, hvilken beräkning bestämdes af det höga belopp, hvarmed skatten inflöt under åren 1906 och 1907. Sedan Riksdagen höjde titelns beräkning till 24,000,000 kronor, utvisade emellertid 1908 års uppbörd en afgjord nedgång, och statskontoret fann därför förhållandena kräva en nedsättning, hvadan ämbetsverket hemställde att titeln i 1910 års riksstat skulle uppföras med 23,500,000 kronor. Med anledning däraf att ifrågavarande skatt under åren 1904—1907 icke uppgått till högre belopp än i medeltal 22,932,994 kronor, ansåg emellertid Eders Kungl. Maj:t försiktigheten kräva, att denna inkomsttitel för år 1910 ej beräknades till högre belopp än 23,000,000 kronor, och Riksdagen ansåg, att den sänkning, som statsverkets behållna inkomst å ifrågavarande inkomsttitel under åren 1907—1908 utvisat, borde föranleda, att beräkningen af inkomsttitelns belopp för år 1910 ytterligare sänktes med 500,000 kronor till 22,500,000 kronor.

Den starka nedgången under innevarande år torde få anses här-

röra från de förhållanden, som stodo i samband med storstrejken, och lär sålunda endast få tillskrifvas ett öfvergående inflytande.

Ehuru inkomsttiteln i medeltal under treårsperioden 1906—1908 utgjort 23,196,251 kronor mot 22,843,017 i medeltal under åren 1904—1908, finner sig dock statskontoret med hänsyn till den stora osäkerhet, som alltid visat sig vidlåda denna titels beräkning, böra hemställa om en nedsättning däri till 22,000,000 kronor.

Sockerskatten ingår i budgeten med det debiterade beloppet. Enligt den af 1905 års lagtima riksdag antagna beskattning af socker skulle för allt socker, som efter den 1 september 1906 inom riket tillverkades eller dit infördes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas en skatt med 13 öre för kilogram. För socker, som till riket infördes, skulle därjämte erläggas tull enligt tulltaxan. 1908 års riksdag höjde emellertid skattesatsen i hvad anginge åren 1909—1911 till 15 öre för kilogram och innevarande års riksdag har beräknat sockerskatten för år 1910 till 18,000,000 kronor.

Enligt de af kontroll- och justeringsstyrelsen afgifna underdåniga berättelser beräknas den årliga sockerkonsumtionen hafva utgjort:

år	råsocker
1898—1899	90,853 ton
1899—1900	97,506 „
1900—1901	100,999 „
1901—1902	106,004 „
1902—1903	107,681 „
1903—1904	110,824 „
1904—1905	108,530 „
1905—1906	118,494 „

Enligt den af sockerbeskattningskommittén i dess betänkande den 17 maj 1904 antagna beräkningsgrund motsvara 110 kilogram råsocker 100 kilogram raffinad. Under kalenderåren 1907 och 1908 utlämnades till fritt bruk respektive 116,917,000 och 139,845,356 kilogram raffinad. Den stora uttagningen af socker beror därpå, att under december 1908 uttogos till fritt bruk ej mindre än 34,207,449 kilogram mot blott 7,971,104 kilogram under december 1907, något som har sin förklaring däri att fabrikena, för att undgå den med 1 januari 1909 inträdande skatteförhöjningen, under december 1908 uttogo så mycket socker som möjligt. Man torde kunna uppskatta den mängd socker, som af nämnda

anledning uttogs utan att vara afsedt för konsumtion under 1908, till omkring 26,000,000 kilogram. Om dessa dragas från förestående summa, 139,845,356 kilogram, återstå för konsumtionen under 1908 113,845,356 kilogram. Under år 1907 importerades 608,000 kilogram socker och under år 1908 2,841,000 kilogram. Den konsumerade kvantiteten kan alltså beräknas till 117,525,000 kilogram år 1907 och 116,686,000 kilogram år 1908.

Enligt nådiga förordningen den 2 juni 1905 har skattesatsen för socker utgjort 13 öre för hvarje till fritt bruk utlämnadt kilogram socker. Genom beslut vid 1908 års riksdag och nådiga kungörelsen den 23 juli 1908 blef nämnda skattesats höjd till 15 öre för kilogram. I anledning häraf beräknades skatten i 1909 års riksstat till 16,400,000 kronor, och med hänsyn till den starka och öfvervägande jämna stegring, som sockerkonsumtionen utvisade, upptogs skatten i 1910 års riksstat med 18,000,000 kronor, hvilket belopp år 1908 öfverskridits med icke mindre än 918,868 kronor.

Innevarande år har medfört en afsevärd nedgång, i det att under tiden januari—november icke utlämnats till fritt bruk mer än 90,592,139,2 kilogram mot 105,637,907,7 kilogram under samma tid nästföregående år. Den debiterade skatten har, enligt meddelande från kontroll- och justeringsstyrelsen, under januari—november innevarande år utgjort 13,531,259 kronor 59 öre mot 13,732,928 kronor under samma tid nästlidet år. Den genom tullverket debiterade sockerskatten, som under januari—november 1908 utgjorde 338,719 kronor 91 öre, har, enligt meddelande från generaltullstyrelsen, under samma tid 1909 belöpt sig till 203,714 kronor 9 öre.

Den depression, som sålunda kommit till synes, torde emellertid få betraktas såsom öfvergående, helst, såsom ofvan nämnts, den förhöjning af sockerskatten, som genomfördes med innevarande års ingång, föranledde en uppdrifven uttagning till beskattning mot sistlidet års slut, i följd hvaraf behovet vid årsskiftet redan var fyllt för flere månader framåt. Statskontoret finner sig med hänsyn såväl härtill som till sockerkonsumtionens allmänna stegring kunna hemställa, att sockerskatten i 1911 års riksstat upptages med ett till 19,000,000 kronor förhöjdt belopp.

Inkomstskatten är i 1910 års riksstat upptagen med 16,000,000 kronor. Till stöd för denna beräkning anförde statskontoret uti sitt den 14 december sistlidet år afgifna underdåniga utlåtande, att inkomstskatten för år 1908, då, i enlighet med den af Riksdagen godkända planen för öfvergången till en ny ordning i fråga om beräkningen och upptagandet i riksstaten af inkomstskatten och bevillningen af fast egendom samt af inkomst, endast hälften af den vanliga skattesatsen påförts,

debiterats med 8,643,681 kronor 50 öre. Under förutsättning att hel skattesats påförts, skulle inkomstskatten hafva debiterats med 17,287,363 kronor 10 öre. Denna titel hade alltså varit stadd i en oafbruten och stark stegring, hvilken, såsom af det ofvanstående framginge, icke heller 1908 års taxering syntes rubba i sådan omfattning, som man af den under loppet af nästförflutna år inträdda nedgången i konjunkturerna kunnat ha anledning vänta. Visserligen hade den under 1908 verkställda taxeringen med därpå beroende debitering grundats på 1907 års inkomster, hvilka icke torde hafva hunnit i full utsträckning påverkas af det nedgående affärsläget, men resultatet visade dock en icke obetydlig motståndskraft och syntes betinga, att man icke finge öfverdrifva de tryckta konjunkturernas inverkan. Härtill komme att under år 1908 nya fastighetstaxeringar ägt rum, därvid betydande höjningar vidtagits, hvilka komme att för flera år framåt gifva en viss stadga åt såväl denna inkomstitel som åt bevillningen af fast egendom samt af inkomst. I detta hänseende åberopades att, enligt inkomna uppgifter, det vid taxeringarna år 1908 uppskattade värdet å jordbruksfastighet och annan fastighet ökats från 5,932,499,900 kronor år 1907 till 6,865,570,000 år 1908. Vid förevarande inkomstitels beräkning för år 1910 finge man emellertid icke fränse, att nämnda års taxeringar skulle grundas på 1909 års inkomstbelopp. Om de tryckta konjunkturerna komme att kvarstå äfven under sistnämnda år, antoges sagda inkomstbelopp sannolikt komma att något understiga de belopp, som för år 1908 upptaxerats på grund af 1907 års inkomster. Statskontoret ansåg därför, att den förhöjning i beräkningen, som under vanliga förhållanden borde vidtagas i anledning af de höga belopp, som år 1908 och föregående år debiterats, icke kunde i hela sin utsträckning vidtagas, helst i bredd med den taxerade inkomstens nedgång äfven skattefoten till följd af skattens progressivitet i särskilda fall nedginge, utan hemställde statskontoret, att förhöjningen begränsades till 16,000,000 kronor. Med detta belopp blef också beloppet uppfördt i 1910 års riksstat.

För innevarande år har, enligt hit inkomna uppgifter, inkomstskatt debiterats med 16,789,143 kronor 45 öre. Detta belopp kan dock icke väntas komma att i sin helhet inflyta, då icke obetydliga afkortningar torde komma att äga rum. Inkomstitelns nettobelopp lär för år 1909 kunna antagas uppgå till i rundt tal 16,300,000 kronor.

För år 1910 kan inkomstskatten knappast förväntas lämna ett gynnsammare resultat än år 1909, helst 1910 års debitering skall grundas på 1909 års inkomstbelopp. Ehuru möjligheten af en stegring i denna inkomstitels afkastning år 1911 naturligtvis icke kan anses utesluten,

torde dock med afseende på den rådande depressionen på det industriella området försiktigheten kräva, att någon förhöjning i beräkningen af denna inkomsttitel nu icke vidtages, hvadan statskontoret hemställer, att inkomsskatten för år 1911 upptages i riksstaten med oförändradt belopp.

Punschskatten, hvilken utgår med 60 öre för hvarje liter punsch, som utlämnas till försäljning, uppfördes i 1904—1906 årens riksstater med 1,300,000 kronor. Efter det vid 1906 års riksdag en särskild stämpelavgift till enahanda belopp som för punsch stadgats äfven för arrak och rom, höjdes beräkningen af denna inkomsttitel för år 1907 till 1,500,000 kronor, men sänktes för år 1908 till 1,450,000 kronor. I riksstaterna för åren 1909 och 1910 blef punschskatten ånyo upptagen till 1,500,000 kronor.

Skatten inflöt:

år 1906 med	kronor 1,459,220: —
„ 1907 „	„ 1,558,538: —
„ 1908 „	„ 1,593,012: —

Under januari—november månader innevarande år har punschstämpelavgift influtit med 1,355,234 kronor 26 öre. Under förutsättning att under innevarande månad skulle inflyta dylik afgift till lika belopp som under samma månad nästföregående år eller 186,678 kronor 68 öre, skulle årets punschstämpeluppbörd kunna beräknas till 1,541,912 kronor 94 öre.

Statskontoret hemställer, att denna inkomsttitel må i 1911 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Maltskatten upptogs på grund af verkställda beräkningar i 1904 års riksstat till 3,000,000 kronor, hvilket belopp i 1905—1909 årens riksstater oförändradt bibehölls.

Skatten har influtit:

år 1906 med	kronor 3,084,598: —
„ 1907 „	„ 3,041,413: —
„ 1908 „	„ 2,923,276: —

och skulle med användande af samma metod, som här ofvan vid beräkningen af punschskatten iakttagits, kunna antagas innevarande år hafva debiterats med 2,769,984 kronor 51 öre. Vid innevarande års riksdag framlade Eders Kungl. Maj:t förslag till ändring af gällande lagstiftning angående beskattningen af maltdrycker. Enligt detta förslag skulle ifrågavarande skatt höjas till 22 öre för hvarje kilogram malt, som i

skattepliktigt bryggeri användes vid tillverkning af maltdrycker, dock att för de första under tillverkningsåret afverkade 100,000 kilogrammen maltskatten skulle utgöra endast 17 öre för kilogram och för de nästa 100,000 kilogrammen 20 öre för kilogram. Därjämte innehöll förslaget bestämmelser om rätt för skattepliktiga bryggerier med blandad tillverkning att med vissa begränsningar erhålla restitution af skatt för malt, som omedelbart användts för tillverkning af svagdricka.

Den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna skattesatsen af 22 öre för hvarje vid skattepliktigt bryggeri vid tillverkning af maltdrycker användt kilogram malt blef af Riksdagen förhöjd till 23 öre och den föreslagna rätten att erhålla restitution af skatt för malt, som omedelbart användts för tillverkning af svagdricka, nedsattes från 16 $\frac{1}{2}$ öre till 14 öre för kilogram. I öfrigt blef Eders Kungl. Maj:ts förslag af Riksdagen bifallet och nådig kungörelse i ämnet utfärdades den 20 sistlidne augusti.

Maltskatten blef i riksstaten för år 1910 uppförd med ett till 6,400,000 kronor förhöjdt belopp, en beräkning, som af bevillningsutskottet uti dess betänkande den 21 sistlidne maj betecknades såsom försiktig.

Visserligen har denna inkomsttitel, såsom af det föregående framgår, under innevarande år lämnat ett, med hänsyn därtill att skatteförhöjningen trädde i kraft redan den 1 sistlidne oktober, synnerligen otillfredsställande resultat, men detta förhållande torde äga sin direkta förklaringsgrund i det ekonomiska läge, hvori de företrädesvis maltdryckskonsumerande klasserna kommit genom storstrejken, och alltså vara af öfvergående natur. Statskontoret anser sig därför sakna skäl att föreslå någon rubbning i den beräkning, som af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen vid skatteförhöjningen godkänts, utan hemställer att denna inkomsttitel må i 1911 års riksstat upptagas med oförändradt belopp.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst har under nedannämnda år uppgått till följande belopp:

år 1904 (1903 års bevillning)	kronor	8,877,255: —
» 1905 (1904 » »)	»	9,446,819: —
» 1906 (1905 » »)	»	9,853,885: —
» 1907 (1906 » »)	»	10,523,615: —

Vid 1907 års Riksdag beslöts en omläggning af den allmänna bevillningen och af inkomstskatten, i syfte att den taxering af inkomst, som i och för dessa båda former af beskattning äger rum, skall afse

det nästföregående årets inkomst i stället för, som dittills, i regel det löpande årets.

Den bevillning, som skulle utgå på grund af taxering under år 1907, blef enligt bestämmelserna i då gällande bevillningsförordning i 1908 års riksstat uppförd med 10,900,000 kronor. Såsom grund för denna beräkning anfördes, att bevillningen af fast egendom samt af inkomst för år 1906 debiterats med 10,794,682 kronor 87 öre och att inkomstiteln fortfarande vore stadd i tillväxt.

Enligt det af statskontoret den 10 februari 1908 offentliggjorda generalsammandrag debiterades 1907 års bevillning, att erläggas vid 1908 års vårstämmor, med 11,988,799 kronor 46 öre mot i staten uppförda 10,900,000 kronor.

I sammanhang med ofvan omförmälda omläggning af, bland annat, den allmänna bevillningen blef förevarande inkomstitel i 1908 års riksstat, efter en beräkningsgrund, motsvarande hälften af de vanliga skattesatserna, upptagen till 5,250,000 kronor att utgå på grund af taxering under år 1908.

Den debitering, som i följd häraf under år 1908 ägde rum, därvid enligt den nya bevillningsförordningen 1907 års taxerade inkomster lades till grund, gaf till resultat, att 6,640,112 kronor 51 öre debiterades mot nyssnämnda, i riksstaten beräknade 5,250,000 kronor.

Under åberopande i tillämpliga delar af hvad statskontoret under inkomstskatten anfört, hemställde ämbetsverket, att bevillningen af fast egendom samt af inkomst måtte i 1910 års riksstat upptagas med ett till 12,500,000 kronor förhöjdt belopp, hvilken beräkning jämväl af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen godkändes.

För innevarande år har denna inkomstitel, enligt hit inkomna uppgifter, debiterats med 13,434,775 kronor 61 öre.

Af de i 1908 års riksstat beräknade 16,150,000 kronor utestodo vid årets slut såsom restantier 1,069,713 kronor 72 öre. Häraf torde innevarande år hafva influtit 800,000 kronor. Det belopp, som vid årets slut kommer att utestå såsom restantier å årets bevillning, torde med hänsyn till de förhållanden, som inträdt i följd af storstrejken, komma att icke obetydligt öfverskrida restantierna vid årets början.

Statskontoret anser sig af enahanda grunder, som blifvit här ofvan anförda i fråga om inkomstskatten, icke böra ifrågasätta någon ökning i inkomstitelns beräkning för år 1911, ehuru debiteringen för innevarande år väsentligt öfverstiger det i riksstaten för år 1910 beräknade beloppet.

Enligt 4 § i den för Luossavaara—Kirunavaara aktiebolag gällande bolagsordning skola preferensaktierna i bolaget — hvilka utgöra hälften af hela aktiekapitalet och samtliga tillhöra staten — framför stamaktierna medföra företrädesrätt till en årlig utdelning af bolagets vinst med ett belopp, motsvarande i samma paragraf stadgad afgift å hälften af den under åren 1908—1937 uti bolagets grufvor i Kirunavaara och Gällivare brutna och därifrån bortförda malm (häri ej inbegripen så kallad varpmalm). Nyssnämnda afgift skall utgå för åren 1908—1927 med 1 krona per ton malm från Kirunavaara samt 50 öre per ton malm från Gällivare.

Enligt 8 § i den mellan svenska staten samt Luossavaara—Kirunavaara aktiebolag, aktiebolaget Gällivare malmfält och trafikaktiebolaget Grängesberg—Oxelösund den 29 juni 1907 träffade öfverenskommelse äger Luossavaara—Kirunavaara aktiebolag under år 1908 från Kiruna till Riksgränsen frakta omkring 1,500,000 ton malm, hvarefter kvantiteten, dock högst med 400,000 ton under ett år, ökas intill 3,300,000 ton, samt från Gällivare (Malmberget) till Svartön intill 1,000,000 ton.

Enligt en från järnvägsstyrelsen lämnad uppgift har bolaget anmält, att bolaget komme att under år 1910 frakta från Kiruna 2,100,000 ton malm och från Gällivare 1,000,000 ton malm (häri ej inbegripen så kallad varpmalm). Den staten år 1911 tillflytande inkomst af preferensaktierna skulle alltså i riksstaten för samma år kunna upptagas med ett belopp af 1,300,000 kronor.

Beträffande vissa utgiftstitlar äfvensom de förskott, som böra till Riksdagens ersättande anmälas, afgifver statskontoret särskilda underdåniga skrifvelser.

Stockholm den 14 december 1909.

Underdånigst:

HANS WACHTMEISTER.

CHR. L. TENOW.

Föredragande.

PER SÖDERMARK.

John W. Stenbeck.

Statsverkets inkomster.

Bil. A.

	Kronor.	
Ordinarie inkomster.		
Arrendemedel	1,700,000	—
Mantalspenningar	825,000	—
Bötesmedel	450,000	—
Kontrollstämpelmedel	90,000	—
Fyr- och båkmedel	1,700,000	—
Telegrafmedel	14,150,000	—
Järnvägstrafikmedel	9,500,000	—
Skogsmedel	11,000,000	—
Terminsafrgifter från läroverken	540,000	—
Extra uppbörd	400,000	—
Säger	40,355,000	—
Bevillningar.		
Tullmedel	59,000,000	—
Postmedel	22,600,000	—
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	300,000	—
Stämpelmedel	14,300,000	—
Brännvinstillverkningsskatt	22,000,000	—
Sockerskatt	19,000,000	—
Inkomstskatt	16,000,000	—
Punschskatt	1,500,000	—
Maltsskatt	6,400,000	—
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	12,500,000	—
Säger	173,600,000	—
Summa	213,955,000	—

	Enligt		
	För år 1904.	För år 1905.	För år 1906.
Ordinarie inkomster.			
Arrendemedel	1,990,153	1,927,052	1,854,180
Mantalspenningar	782,142	793,671	801,042
Bötesmedel	409,649	427,334	448,676
Kontrollstämpelmedel	72,541	78,870	86,541
Fyr- och båkmedel	1,728,383	1,693,697	1,725,803
Telegrafmedel	8,184,891	9,239,442	10,361,446
Järnvägstrafikmedel	13,500,000	13,700,000	17,300,000
Skogsmedel	8,294,132	7,464,609	8,562,727
Terminsafigifter från läroverken	— —	583,554	581,845
Extra uppbörd	317,660	366,504	305,744
Säger	35,279,551	36,274,733	42,028,004
Bevillningar.			
Tullmedel	60,178,776	59,754,634	59,523,133
Postmedel	16,563,956	17,377,323	18,442,464
Bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter	258,678	278,302	273,50
Stämpelmedel	7,297,366	8,606,040	10,095,92
Brännvinstillverkningsskatt	22,519,525	22,106,806	24,435,25
Hvitbetssockertillverkningsafgift	7,919,897	11,408,951	161,31
Sockerskatt	— —	— —	1,429,037
Inkomstskatt	11,974,104	12,599,015	14,008,30
Punschskatt	1,296,553	1,307,104	1,459,22
Maltskatt	3,211,130	3,079,501	3,084,59
Bevillning af fast egendom samt af inkomst	8,877,255	9,446,819	9,853,88
Säger	140,097,240	145,964,495	142 766,64
umma	, 76,7 1 18 ,	, 22 1 4,794,64	

Bil. B.

räkenskaperna.					Beräknade i riks- staten för år 1910.	Statskontorets beräkning för 1911 års riksstat.
För år 1907.	För år 1908.	Medium.	Årlig ökning i medeltal.	Årlig minskning i medeltal.		
1,851,298	1,782,314	1,880,999	— —	51,960	1,700,000	1,700,000
811,425	611,538	759,964	— —	42,651	825,000	825,000
497,544	492,615	455,164	20,742	— —	450,000	450,000
94,298	85,546	83,559	3,251	— —	90,000	90,000
1,776,339	1,845,525	1,753,949	29,285	— —	1,700,000	1,700,000
11,712,117	12,555,796	10,410,738	1,092,726	— —	12,500,000	14,150,000
12,000,000	4,700,000	12,240,000	— —	2,200,000	9,000,000	9,500,000
9,922,569	9,491,142	8,747,036	299,253	— —	9,000,000	11,000,000
561,665	558,315	571,345	— —	8,413	560,000	540,000
456,924	414,509	372,268	24,212	— —	400,000	400,000
39,684,179	32,537,300	37,275,022	— —	— —	36,225,000	40,355,000
59,624,649	57,224,921	59,261,222	— —	738,464	57,000,000	59,000,000
19,651,075	19,877,156	18,382,395	828,300	— —	22,000,000	22,600,000
272,934	256,868	268,057	— —	453	300,000	300,000
11,707,520	13,569,483	10,255,266	1,568,029	— —	14,300,000	14,300,000
23,791,880	21,361,615	22,843,017	— —	289,478	22,500,000	22,000,000
— —	— —	6,496,722	— —	3,879,290	— —	— —
14,709,870	18,918,868	11,685,925	8,744,916	— —	18,000,000	19,000,000
16,004,206	7,854,948	12,488,116	— —	1,029,789	16,000,000	16,000,000
1,558,538	1,593,012	1,442,885	74,115	— —	1,500,000	1,500,000
3,041,413	2,923,276	3,067,984	— —	71,964	6,400,000	6,400,000
10,523,615	17,330,594	11,206,434	2,113,335	— —	12,500,000	12,500,000
160,885,700	160,910,741	157,398,023	— —	— —	170,500,000	173,600,000
200,569,879	193,448,041	194,673,045	— —	— —	206,725,000	213,955,000

Sammanställning af inkomster och utgifter.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1910.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 greve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz yttrade:
De anslag, Eders Kungl. Maj:t på de särskilda departements-
chefernas föredragning beslutit äska af Riksdagen för år 1911, utgöra:
Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 1 Afd.

*Sammanfatt-
ning af utgif-
terna under
hufvud-
titlarna.*

I	hufvudtiteln:	ordinarie:	kronor 1,493,000: —		
		extra:	» 100,000: —	kronor	1,593,000: —
II	»	ordinarie:	» 4,999,867: —		
		extra:	» 709,733: —	»	5,709,600: —
III	»	ordinarie:	» 1,459,564: —		
		extra:	» 270,336: —	»	1,729,900: —
IV	»	ordinarie:	» 49,984,343: —		
		extra:	» 5,277,157: —	»	55,261,500: —
V	»	ordinarie:	» 19,575,491: —		
		extra:	» 5,097,809: —	»	24,673,300: —
VI	»	ordinarie:	» 44,093,887: —		
		extra:	» 8,344,213: —	»	52,438,100: —
VII	»	ordinarie:	» 12,739,523: —		
		extra:	» 2,730,477: —	»	15,470,000: —
VIII	»	ordinarie:	» 23,825,186: —		
		extra:	» 2,003,414: —	»	25,828,600: —
IX	»	ordinarie:	» 8,844,157: —		
		extra:	» 3,368,543: —	»	12,212,700: —
X	»	ordinarie:	» 5,174,128: —		
		extra:	» 2,478,172: —	»	7,652,300: —
				kronor	202,569,000: —

Riksgälds-
kontorets
ställning.

Fullmäktige i riksgäldskontoret hafva i skrifvelse den 9 december nästlidet år, som torde få under litt. B. biläggas dagens protokoll, lämnat uppgift å de riksgäldskontorets utgifter för år 1911, hvilka fullmäktige ansett böra i riksstaten uppföras.

Till de sålunda beräknade utgifterna borde, såsom jag i sammanhang med inkomstberäkningen för år 1911 anförde, komma lånekostnader för medel, som i statsverkspropositionen förutsattes skola efter beslut af 1910 års Riksdag anvisas att utgå från riksgäldskontoret. På sätt jag vid samma tillfälle antydde, skulle enligt min mening för åtskilliga af chefen för civildepartementet angifna ändamål det lånebehof, som borde tillgodoses på nyss angifvet sätt,

transport kronor 202,569,000: —

transport kronor 202,569,000: —
 uppgå till 13,313,000 kronor, därför lånekost-
 naderna uppskattats till 400,000 kronor.

Enligt fullmäktiges beräkningar och med
 beaktande af hvad jag nu anført, utgöra de
 riksgäldskontorets utgifter, hvilka böra i 1911
 års riksstat uppföras:

riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar
 m. m., förslagsvis kronor 1,393,000: —

räntor och afbetalningar å stats-
 skulden ... kr. 25,900,845: 47

efter afdrag

af de till

riksgälds-

kontoret

ingående

ränte- och

kapital-

betalnin-

gar kr. 7,851,845: 47

förslagsvis „ 18,049,000: — „ 19,442,000: —

I riksstaten för hvart och ett af åren
 1896—1910 har afsatts ett belopp af 1,400,000
 kronor, som tillgodoförts den enligt nådigt bref
 den 15 november 1895 under statskontorets för-
 valtning ställda arbetarförsäkringsfonden.

*Afsättning till
 arbetar-
 försäkrings-
 fonden.*

Efter samråd med chefen för civildepar-
 tementet finner jag mig böra hemställa, att
 Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen
 medgifva, att till arbetarförsäkringsfonden må
 jämväl i riksstaten för år 1911 afsättas

„ 1,400,000: —

Till underlättande af åtgärder för arbetares
 olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande
 har Riksdagen, på därom af Kungl. Maj:t gjorda
 framställningar, i riksstaten uppfört för hvart
 och ett af åren 1891—1895 ett belopp af

*Afsättning till
 underlättande
 af åtgärder
 för arbetares
 olycksfalls-
 försäkring och
 sjukkassors
 bildande.*

transport kronor 223,411,000: —

transport kronor 223,411,000: —

100,000 kronor, för hvart och ett af åren 1899—1904 ett belopp af 250,000 kronor, för år 1905 ett belopp af 350,000 kronor samt för hvart och ett af åren 1906—1910 ett belopp af 500,000 kronor.

Enligt hvad chefen för civildepartementet meddelat, har han för afsikt att inom närmaste tiden för Eders Kungl. Maj:t anmäla ett af tillkallade sakkunniga utarbetadt förslag till ny lag om sjukkassor, i syfte att lagrådets yttrande däröfver måtte inhämtas. Och lär förhoppning förefinnas, att sådant yttrande skall kunna inkomma i så god tid, att proposition i ämnet kan aflåtas till årets Riksdag. I sammanhang med nämnda lagförslag skulle tillika framläggas förslag till ändrade grunder för statens bidrag till omförmälda kassor, hvarigenom sagda bidrag skulle komma att väsentligen ökas.

Med afseende härå får jag, efter samråd med chefen för civildepartementet, tillstyrka, att till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande må för år 1911 afsättas

„ 1,000,000: —

Summan af statsverkets utgifter för år 1911 uppgår således till

... kronor 224,411,000: —

Lägges härtill det belopp, som enligt mitt tillstyrkande skulle vid statsregleringen för nästkommande år tagas i beräkning för mötande af brist i 1909 års statsreglering eller

„ 5,000,000: —

uppkommer ett belopp af kronor 229,411,000: —

*Statsverkets
tillgångar och
utgifter.*

motsvarande det belopp, hvartill statsverkets tillgångar för den förevarande statsregleringen beräknats.

I sammanhang med framläggandet för Riksdagen af förslag till riksstat torde Riksdagens medgifvande böra äskas därtill, att vid statsregleringen för år 1911 de i Rikets Ständers skrifvelse den 12 maj 1841 angifna grunder i afseende å dispositionen af besparingar å hufvudtitlarna fortfarande må blifva gällande, dock att behållningar, som å anslag till

nyinrättade tjänstebefattningar uppstå, innan dessa första gången tillsättas, skola till ett följande års statsreglering reserveras.

På underdånig föredragning af chefen för civildepartementet har Eders Kungl. Maj:t förut denna dag beslutit föreslå Riksdagen att för år 1911 anvisa dels ett belopp å 1,000,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t komme att meddela, användas för anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor, dels ett belopp af 2,000,000 kronor att utgå af det utaf Riksdagen för anläggning af en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg beviljade anslaget å 22,800,000 kronor, dels ett belopp af 700,000 kronor till afslutande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Tomtebodas och Järfvas järnvägsstationer samt de i sammanhang därmed stående arbeten och markförvärf, dels ock ett belopp af 250,000 kronor för fullbordande af anläggningen af en reparationsverkstad vid Notviken. Vidare har Eders Kungl. Maj:t under samma hufvudtitel gjort framställning om anvisande af dels ett anslag å 3,325,000 kronor till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar, dels ock ett anslag å 2,038,000 kronor, att emellertid utgå redan under år 1910, till fullbordande af statsbanan från Göteborg till Skeë. Slutligen har Eders Kungl. Maj:t under samma hufvudtitel föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på den nådiga proposition angående utläggning af ytterligare ett hufvudspår mellan Rönninge och Järna järnvägsstationer, som komme att till Riksdagen aflåtas, för ändamålet beräkna ett anslag af 500,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att däraf redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna ett belopp af 200,000 kronor, äfvensom att anvisa dels till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden ett belopp af 1,000,000 kronor, dels till fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal (Ulriksfors) jämte bispår från Ulriksfors till Strömsund ett belopp af 1,500,000 kronor, dels ock till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping förbi Lunda till Norrköping ett belopp af 1,000,000 kronor.

Då de omförmälda belopp, om hvilkas anvisande för år 1911 Eders Kungl. Maj:t sålunda beslutit göra framställning till Riksdagen, eller tillhopa 13,313,000 kronor, torde böra bestridas genom lånta medel, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå

*Utgifter utom
riksstaten.*

Sammanställning af inkomster och utgifter.

Riksdagen att, hvad angår anslaget för utläggning af ytterligare ett hufvudspår mellan Rönninge och Järna järnvägsstationer, i afvaktan på proposition till utgående från riksgäldskontoret beräkna samt i öfriga omförmälda fall till utgående från riksgäldskontoret anvisa:

till anläggning af ledningar, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan, samt därmed sammanhängande arbeten	kronor	1,000,000: —
med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor;		
af det utaf Riksdagen för anläggning af en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg beviljade anslaget å 22,800,000 kronor	„	2,000,000: —
till afslutande af arbetet med utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Tomtebodas och Järfva järnvägsstationer samt de i sammanhang därmed stående arbeten och markförvärf...	„	700,000 :—
till fullbordande af anläggningen af en reparationsverkstad vid Notviken	„	250,000: —
till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar	„	3,325,000: —
till fullbordande af statsbanan från Göteborg till Skee	„	2,038,000: —
att utgå ^{af} redan under år 1910;		
till utläggning af ytterligare ett hufvudspår mellan Rönninge och Järna järnvägsstationer med rätt för Eders Kungl. Maj:t att däraf redan under år 1910 af tillgängliga medel utanordna ett belopp af 200,000 kronor;	„	500,000: —
till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden	„	1,000,000: —
till fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal (Ulriksfors) jämte bispår från Ulriksfors till Strömsund	„	1,500,000: —
till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping förbi Lunda till Norrköping	„	1,000,000: —
eller tillsammans	kronor	13,313,000: —

På statsrådets tillstyrkan behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt och åt honom uppdraga att, sedan han erhållit protokollsutdrag om hvad som efter de öfriga departementens föredragning blifvit beslutadt med afseende å statsregleringen, uppsätta och till justering inför Kungl. Maj:t anmäla förslag till nådig proposition angående statsverkets tillstånd och behof i enlighet med Kungl. Maj:ts nu i ämnet fattade beslut.

Ur ^wprotokollet:
Axel Alexanderson.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret yttrande ang. riksgäldskontorets ställning.

Bil. Litt. B.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. finansdepartementet.

Med anledning af herr statsrådets skrifvelse af den 12 nästlidne november hafva fullmäktige i riksgäldskontoret låtit upprätta och hafva äran härmed öfverlämna förslagsvis uppgjorda beräkningar öfver riksgäldskontorets sannolika ställning vid slutet af hvartdera af åren 1909 och 1910 samt redan nu påräkneliga inkomster och utgifter år 1911.

Stockholm den 9 december 1909.

H. CAVALLI.

OTTO M. HÖGLUND.

W. ODELBERG.

G. F. ÖSTBERG.

H. Sederholm.

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets inkomster och

Tillgångar:			
Innestående å giroräkning i riksbanken den 9 december 1909	1,216,472: 82		
I riksgäldskontorets kassa kontant			
innestående	19,643: 96	1,236,116: 78	
Tills vidare förräntade medel, kapital:			
utlånadt inom landet	2,000,000: —		
svenska obligationer	4,278,670: 55		
af främmande stater utgifna obligationer och andra skuldförbindelser	15,392,960: 82		
innestående hos utländska banker och bankirhus	12,547,752: 84	34,219,384: 21	
Fordran af statskontoret för lämnad kassaförstärkning		30,000,000: —	
Fordran af byggnadsfonden för riksdags- och riksbankshus		27,450: 24	65,482,951 23
Inkomster:			
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda ändamål anvisade låneunderstöd, som förfalla med 1,204,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta	900,000: —		
Ränta å utbetalda belopp till odlingslånefonden ..	149,815: 86		
Dito å dito till torfindustrilånefonden	10,000: —		
Dito å dito till rederilånefonden	196,000: —		
Dito å dito till lån åt aktiebolaget svenska ostasiatiska kompaniet	102,944: 45		
Dito å dito till egnahemslånefonden ..	548,431: 14		
Dito å dito till fiskerilånefonden	33,200: 14		
Dito å dito till jordförmedlingsfonden	26,909: 57		
transport	1,967,301: 16	65,482,951	23

utgifter från och med den 9 december 1909 till samma års slut.

Utgifter:		
Riksdags- och revisionskostnader	100,000: —	
Kostnader för 1909 års kyrkomöte	50,000: —	
„ „ riksdagens hus	20,000: —	
„ „ „ bibliotek	3,859: 39	
Förvaltningskostnader vid riksgäldskontoret	10,000: —	
Ränta och amortering å af riksgäldskontoret öfver- tagna kommunlån	15,300: —	
Dito dito å Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags af riksgäldskontoret öfvertagna obligationslån	27,140: —	
Dito dito å järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinen- tens af riksgäldskontoret öfvertagna obligations- lån af år 1898	88,160: —	
Ränta å den i riksgäldskontoret innestående köpe- skillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm	45,000: —	
Dito å konung Carl XIII:s hemgiftskapital	1,875: —	
Dito å Göta kanals reparationsfond	7,044: 45	
Återstoden af 1909 års ränteanslag		
för 1887 års 3 $\frac{6}{10}$ % statslån	1,085,418: —	
„ 1908 års 3 $\frac{1}{2}$ % statslån	1,089,600: —	2,543,396 84
I riksgäldskontoret innestående medel till undsättningar vid miss- växter eller felslagna skördar		478,145 63
Vid 1906, 1907 och 1908 års riksdagar anvisade anslag, till- sammans 600,000 kronor, till norrländska nyodlingsfonden, återstoden		85,034 16
Vid 1906 års riksdag anvisade medel, 5,000,000 kronor, till in- köp af vattenfall, lämpliga för elektrisk drift å statens järn- vägar, återstoden		80,241 67
	transport	3,186,818 30

	transport	1,967,301: 16	65,482,951	23
Ränta å utbetalda belopp till Trollhättans egna-				
hemslånefond		10,666: 67		
Dito å lån till telegrafstyrelsen:				
för fortsatt utveckling af statens telefonväsende		367,947: 23		
för anskaffande af lokaler för telegrafverkets				
behof		39,990: —		
Dito å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk ..		205,982: 16		
Dito å riksgäldskontorets tills vidare förräntade				
medel		116,000: —	2,707,887	22
Förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader m. m.				
äfvensom till räntor och afbetalningar å statsskulden:				
för år 1909 ytterligare erforderliga medel			1,000,000	—
		transport	69,190,838	45

	transport	3,186,818	30
Vid 1907 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade medel:			
till lån till telegrafstyrelsen, 3,000,000 kronor, för anskaffande af lokaler för telegrafverkets behof, återstoden		1,000,500	—
„ rederilånefonden, 5,000,000 kronor, återstoden		390,333	34
„ torfindustrilånefonden 2,000,000 kronor, återstoden		155,624	40
„ jordförmedlingsfonden, 2,000,000 kronor, återstoden		1,262,145	70
„ inköp af vissa fastigheter för statens anläggningar vid Trollhättan, 300,000 kronor, återstoden		37,201	34
Vid 1907 och 1908 års riksdagar anvisade medel, tillsammans 3,300,000 kronor, till anläggning af en statsbana från Järna öfver Nyköping till Norrköping, återstoden		1,700,000	—
Vid 1908 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret anvisade medel:			
till anläggning af en statsbana från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden, 1,500,000 kronor, återstoden		1,000,000	—
„ lån till telegrafstyrelsen för uppförande af stationsbyggnader i Stockholm och Göteborg		1,280,000	—
„ förskott för uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseum		990,000	—
„ Trollhättans egnahemslånefond, 400,000 kronor, återstoden		100,000	—
„ till anläggning af en kraftstation vid Trollhättan, 2,750,000 kronor, återstoden		450,000	—
„ utbyggande af nämnda kraftstation för viss högre leveransförmåga 2,800,000 kronor, återstoden		2,500,000	—
„ utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Järfva och Uppsala järnvägsstationer		420,000	—
„ fortsättning af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk m. m. 1,500,000 kronor, återstoden		400,000	—
„ fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattendal jämte bispår, 3,000,000 kronor, återstoden		1,500,000	—
Vid 1909 års riksdag till åtgående från riksgäldskontoret anvisade medel:			
till lån till telegrafstyrelsen för fortsatt utveckling af statens telefonväsende, 4,000,000 kronor, återstoden		500,000	—
	transport	16,872,623	08

	transport 69,190,838 45
transport	69,190,838 45

	transport	16,872,623	08
till förskott för uppförande af nya byggnader för allmänna barnbördshuset i Stockholm m. m.		574,860	—
„ anläggning af en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg		1,000,000	—
„ inköp af vissa fastigheter för statens anläggningar vid Trollhättan m. m. 550,300 kronor, återstoden		425,000	—
Odlingslånefonden:			
1902 års låneanslag	1,000,000: —		
efter afdrag af för samma år beräknade, till statskontoret inflytande annuiteter å odlingslån	739,000: —	261,000: —	
1903 års låneanslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	723,100: —	276,900: —	
1904 års låneanslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	762,400: —	237,600: —	
1905 års låneanslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	760,000: —	240,000: —	
1906 års låneanslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	788,000: —	212,000: —	
1907 års låneanslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	792,400: —	207,600: —	
1908 års låneanslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	797,200: —	202,800: —	
1909 års låneanslag	1,000,000: —		
efter enahanda afdrag	835,300: —	164,700: —	1,802,600 —
Lån till enskilda järnvägsanläggningar:			
1906 års fond:			
återstoden af 1907 års anslag	122,500: —		
„ „ 1908 „ „	607,650: —		
„ „ 1909 „ „	1,113,500: —	1,843,650	—
Egnahemslånefonden:			
återstoden af vid 1908 års riksdag anvisade 800,000 kronor	286,005: 86		
fyllnadsbelopp för år 1909, beräknadt att utgå med 5,271,000 kronor, återstoden	982,000: —	1,268,005	86
	transport	23,786,738	94

	transport	69,190,838 45
Summa kronor	69,190,838	45

		transport	23,786,738	94
Fiskerilånefonden:				
1908 års fyllnadsbelopp, beräknadt att utgå med 440,000 kronor, återstoden	42,790:	96		
1909 års fyllnadsbelopp, beräknadt att utgå med 335,000 kronor, återstoden	49,000:	—	91,790	96
Beräknad behållning vid 1909 års slut:				
Riksgäldskontoret	34,817,100:	69		
Likvidations- och amortissements- fonderna	3,897,765:	01		
Fonden för statsskuldens amor- tering	6,594,335:	73		
Riksgäldskontorets pensionsfond	3,107:	12	10,495,207:	86
			45,312,308	55
			Summa kronor	69,190,838 45

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets

Beräknad behållning vid 1910 års början:			
Riksgäldskontoret	34,817,100: 69		
Likvidations- och amortissemens- fonderna	3,897,765: 01		
Fonden för statsskuldens amor- tering	6,594,335: 73		
Riksgäldskontorets pensionsfond	3,107: 12	10,495,207: 86	45,312,308 55
Inkomster:			
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda ändamål anvisade låneunderstöd, som under år 1910 förfalla med 2,726,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta			
kapital	736,500: —		
ränta	1,581,997: 29	2,318,497: 29	
Ränta å utbetalda och beräknade fyllnadsbelopp till odlingslånefonden	228,700: —		
D:o å verkställda och beräknade utbetalningar till torfindustrilånefonden	140,000: —		
D:o å d:o till rederilånefonden	600,000: —		
D:o å d:o till lån åt aktiebolaget svenska ost- asiatiska kompaniet	80,000: —		
D:o å d:o till egnahemslånefonden	814,500: —		
D:o å d:o till fiskerilånefonden	49,600: —		
D:o å d:o till jordförmedlingsfonden	80,000: —		
D:o å d:o till Trollhättans egnahemslånefond	16,000: —		
transport	4,327,297: 29		45,312,308 55

inkomster och utgifter år 1910.

Utgifter:			
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.:			
Riksdags- och revisionskostnader	1,200,000: —		
Kostnader för Riksdagens hus	50,000: —		
” ” ” bibliotek	4,500: —		
Arfvoden, löner och expenser vid riksgäldskontoret	98,000: —		
Pensioner vid d:o	9,900: —		
Aflöningar, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition	30,600: —	1,393,000	—
Ränta och amortering å statsskulden:			
	Amortering:	Ränta:	
för 1880 års $3\frac{1}{2}\%$ lån	2,504,700: —	2,711,882: 25	
” 1886 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	402,222: 22	2,059,641: 11	
” 1887 ” $3\frac{1}{10}\%$ ”	— —	2,170,836: —	
” 1888 ” 3% ”	— —	740,000: —	
” 1890 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	521,777: 77	984,931: 11	
” 1894 ” 3% ”	— —	540,000: —	
” 1899 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	335,160: —	1,188,230: 40	
” 1900 ” lån à 4%	— —	1,452,800: —	
” 1904 ” $3\frac{1}{2}\%$ lån	— —	1,260,000: —	
” 1906 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	— —	1,512,000: —	
” 1907 ” lån à 4%	— —	1,872,000: —	
” 1908 ” ” à 4%	— —	2,179,200: —	
	3,763,859: 99	18,671,520: 87	
	—	22,435,380: 86	
	transport	22,435,380: 86	1,393,000 —

	transport	4,327,297: 29	45,312,308	55
Kapital- och ränteinbetalningar å lån till telegrafstyrelsen:				
för fortsatt utveckling af statens telefonväsende				
kapital.....	930,000: —			
ränta.....	740,000: —	1,670,000: —		
för anskaffande af lokaler för telegrafverkets behof, ränta		120,000: —		
„ uppförande af stationsbyggnader i Stockholm och Göteborg, ränta.....	51,200: —	1,841,200: —		
Ränta å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk		205,982: 16		
D:o å medel, som utbetalts för anläggning af statens kraftstation vid Trollhättan och därmed sammanhängande ändamål.....		300,000: —		
D:o å riksgäldskontorets tills vidare förräntade medel (oberäknadt de räntor, som tillkomma likvidations- och amortissementsfonderna, fonden för statsskuldens amortering samt riksgäldskontorets pensionsfond).....		600,000: —	7,274,479	45
För år 1910 anvisade medel att öfverföras till fonden för statsskuldens amortering.....			1,356,742	33
Tjänstinnehafvares pensionsavgifter.....			2,025	50
Anslag å riksstaten:				
riksdags- och revisionskostnader samt af löningar m. m.....		1,393,000 —		
räntor och afbetalningar å statsskulden.....	25,688,479: 45			
efter afdrag af till riksgäldskontoret ingående ränte- och kapitalbetalningar.....	7,274,479: 45	18,414,000: —	19,807,000	—
Ersättning för beräknadt förskott för uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseum.....			990,000	—
D:o för d:o d:o för nya byggnader för allmänna barnbördshuset i Stockholm.....			574,860	—
	transport		75,317,415	83

transport 22,435,380: 86		1,393,000 —
Öfverföring till fonden för stats- skuldens amortering i anledning af upptagandet af nedannämnda statslån:		
1887 års lån	542,709: —	
1888 „ „	145,333: 33	
1894 „ „	132,300: —	
1904 „ „	120,000: —	
1906 „ „	144,000: —	
1908 „ „	272,400: —	
	1,356,742: 33	23,792,123: 19
Ränta å beräknad upplåning för tillhandahållande af kassaförstärkning åt statskontoret		
	500,000: —	
Ränta å annan medgifven och beräknad, ännu icke verkställd upplåning		
	750,000: —	
Årsanslaget till H. M:t Konungen		
	300,000: —	
Ränta och amortering å nedanstående af riks- gäldskontoret öfvertagna lån.		
	Amortering:	Ränta:
kommunlån	37,199: 53	27,852: 28
Örebro—Svartå järn- vägsaktiebolags obligationslån		
	14,000: —	27,760: —
Järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinen- tens obligationslån:		
af år 1898	26,000: —	62,160: —
„ „ 1902	13,000: —	33,840: —
	90,199: 53	151,612: 28
		241,811: 81
Ränta å den i riksgäldskontoret inestående köpe- skillingen, 2,250,000 kronor för fastigheten n:o 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm		
	90,000: —	
Ränta å konung Carl XIII:s hemgiftskapital		
	7,500: —	
D:o å Göta kanals reparationsfond		
	7,044: 45	25,688,479 45
	transport	27,081,479 45

		transport	75,317,415	83
Upplåning:				
Vid 1909 års riksdag beräknad upplåning för utgifter under samma och föregående år			8,799,938:	85
Vid 1909 års riksdag medgifven upplåning till betäckande af motstående för år 1910 beräknade utbetalningar:				
till lån för enskilda järnvägs- anläggningar	1,500,000: —			
„ odlingslånefonden	170,000: —			
„ egnahemslånefonden	4,706,500: —			
„ fiskerilånefonden	240,000: —			
„ anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar	3,500,000: —			
„ inköp af områden för blifvande dubbelbananordningar å linjerna Falköping—Ranten—Olskroken samt Norrköping—Linköping	200,000: —			
„ anläggning af en reparationsverkstad vid Notviken	250,000: —			
„ fullbordande af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk m. m.	1,061,246: —			
„ fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden	1,000,000: —			
„ fortsättning af statsbanan från Östersund till Strömsvattudal jämte bispår	3,000,000: —			
„ fortsättning af statsbanan från Järna öfver Nyköping till Norrköping	2,000,000: —			
„ utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan				
transport	17,627,746: —	8,799,938: 85	75,317,415	83

		transport	27,081,479	45
Låneunderstöd till enskilda järnvägsanläggningar:				
1910 års anslag			1,500,000	—
Odlingslånefonden:				
1910 års låneanslag	1,000,000: —			
efter afdrag af de annuiteter å odlingslån, som beräknas under samma år inflyta till stats- kontoret	830,000: —		170,000	—
Egnahemslånefonden:				
1910 års låneanslag	5,000,000: —			
beräknad ränta för år 1910 å i riksgäldskontoret lyftade be- lopp	748,000: —	5,748,000: —		
efter afdrag af dels under samma år till fonden inflytande kapi- tal- och ränteinbetalningar ...	541,500: —			
och dels från låneförmedlare återburna, vid 1909 års slut odisponerade medel	500,000: —	1,041,500: —	4,706,500	—
Fiskerilånefonden:				
1910 års fyllnadsbelopp, beräknadt att utgå med			240,000	—
Vid 1909 års riksdag till utgående från riksgäldskontoret an- visade anslag för år 1910:				
till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafi- kerade järnvägar			3,500,000	—
„ inköp af områden, som kunna erfordras för blifvande dubbel- bananordningar å linjerna Falköping—Ranten—Olskroken samt Norrköping—Linköping			200,000	—
„ anläggning af en reparationsverkstad vid Notviken			250,000	—
„ fullbordande af statsbanan från Morjärv öfver Storträsk till Lappträsk samt af landsvägen mellan Morjärv och Lapp- träsk			1,061,246	—
„ fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden			1,000,000	—
„ fortsättning af statsbanan från Östersund till Ströms vattu- dal jämte bispår			3,000,000	—
		transport	42,709,225	45

transport	17,627,746: —	8,799,938: 85	75,317,415 83
Tomteboda och Järfva järnvägsstationer m. m.	1,450,000: —		
till anläggning af ledningar för distribuering af elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan m. m.	1,500,000: —		
„ anläggning af ny farled mellan Vänersborg och Göteborg	3,000,000: —		
„ norrländska nyodlingsfonden	300,000: —	23,877,746: —	
Upplåning i anledning af infriandet af följande med 5 % ränta löpande skulder:			
skulden till skepparesocieteten i Stockholm å 9,375 kronor, som infriats med dels 3 $\frac{6}{10}$ % statsobligationer å 13,000: —			
dels ock kontant...	20: 83	13,020: 83	
skulden till Södertälje stads kyrka å 750 kronor, som infriats med kontant			
	750: —	13,770: 83	
	Kronor	32,691,455: 68	
hvilken summa minskas med valutan för försålda obligationer af 1887 års 3 $\frac{6}{10}$ % statslån			
		7,342,484: 80	25,348,970 88
	Summa kronor	100,666,386	71

transport	42,709,225	45
till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Nyköping till Norrköping	2,000,000	—
„ utläggning af ytterligare ett järnvägsspår mellan Tomteboda och Järfva järnvägsstationer m. m.	1,450,000	—
„ anläggning af ledningar för distribuering af elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan m. m.	1,500,000	—
„ anläggning af en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg	3,000,000	—
„ norrländska nyodlingsfonden, fyllnadsbelopp för år 1910, högst	300,000	—
Återbetalning af 1909 års tillfälliga lån	21,696,000	—
Beräknad behållning vid 1910 års slut:		
Riksgäldskontoret	16,157,185:	57
Likvidations- och amortisementsfonderna	3,897,765:	01
Fonden för statsskuldens amortering	7,951,078:	06
Riksgäldskontorets pensionsfond	5,132: 62	11,853,975: 69
	28,011,161	26
Summa kronor	100,666,386	71

Förslagsberäkning öfver riksgäldskontorets

Beräknad behållning vid 1911 års början:				
Riksgäldskontoret	16,157,185: 57			
Likvidations- och amortissements- fonderna	3,897,765: 01			
Fonden för statsskuldens amortering ..	7,951,078: 06			
Riksgäldskontorets pensionsfond ..	5,132: 62	11,853,975: 69	28,011,161	26
Inkomster:				
Kapital- och ränteinbetalningar å till vissa bestämda ändamål an- visade låneunderstöd, som under år 1911 förfalla med 2,832,000 kronor, hvaraf beräknas inflyta:				
kapital	758,500: —			
ränta	1,628,763: 31	2,387,263: 31		
Ränta å utbetalda och beräknade fyllnadsbelopp till odlingslånefonden		236,300: —		
Dito å verkställda och beräknade utbetalningar till torfindustrilånefonden		140,000: —		
Dito å dito till rederilånefonden		600,000: —		
Dito å dito till lån åt aktiebolaget svenska ostasi- atiska kompaniet		80,000: —		
Dito å dito till egnahemslånefonden		1,005,000: —		
Dito å dito till fiskerilånefonden		56,800: —		
Dito å dito till jordförmedlingsfonden		80,000: —		
Dito å dito till Trollhättans egnahemslånefond		16,000: —		
Kapital och ränteinbetalningar å lån till telegraf- styrelsen:				
för fortsatt utveckling af statens telefonväsende				
kapital	1,175,000: —			
ränta	698,300: —	1,873,300: —		
transport	1,873,300: —	4,601,363: 31	28,011,161	26

inkomster och utgifter år 1911.

Utgifter:			
Riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar m. m.			
Riksdags- och revisionskostnader	1,200,000: —		
Kostnader för riksdagens hus	50,000: —		
” ” ” bibliotek	4,500: —		
Arfvoden, löner expenser vid riksgäldskontoret ...	98,000: —		
Pensioner vid dito	9,900: —		
Aflöningar, resekostnader och expenser för justitieombudsmannen och hans expedition	30,600: —	1,393,000	—
Ränta och amortering å statsskulden:			
	Amortering.	Ränta.	
för 1880 års $3\frac{1}{2}\%$ lån	2,504,700: —	2,624,217: 75	
” 1886 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	402,222: 22	2,059,641: 11	
” 1887 ” $3\frac{6}{10}\%$ ”	— —	2,170,836: —	
” 1888 ” 3% ”	— —	740,000: —	
” 1890 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	540,000: —	966,350: —	
” 1894 ” 3% ”	— —	540,000: —	
” 1899 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	347,400: —	1,176,499: 80	
” 1900 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	— —	1,271,200: —	
” 1904 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	— —	1,260,000: —	
” 1906 ” $3\frac{1}{2}\%$ ”	— —	1,512,000: —	
” 1907 ” lån å 4%	— —	1,872,000: —	
” 1908 ” ” å 4%	— —	2,179,200: —	
	<u>3,794,322: 22</u>	<u>18,371,944: 66</u>	
	Kr. 22,166,266: 88		
Öfverföring till fonden för statsskuldens amortering i anledning af upptagandet af nedannämnda statslån:			
1887 års lån	542,709: —		
transport	542,709: —	22,166,266: 88	1,393,000 —

transport	1,873,300: —	4,601,363: 31	28,011,161	26
för anskaffande af lokaler för tele-				
grafverkets behof, ränta	120,000: —			
„ uppförande af stationsbyggnader				
i Stockholm och Göteborg, ränta	51,200: —	2,044,500: —		
Ränta å köpeskillingen för Trollhätte kanalverk		205,982: 16		
Dito å medel, som utbetalts för anläggning af				
statens kraftstation vid Trollhättan och därmed				
sammanhängande ändamål		500,000: —		
Dito å riksgäldskontorets tills vidare förräntade medel,				
(oberäknadt de räntor, som tillkomma likvida-				
tions- och amortissemensfonderna, fonden för				
statsskuldens amortering samt riksgäldskon-				
tores pensionsfond)		500,000: —	7,851,845	47
För år 1911 anvisade medel att öfverföras till fon-				
den för statsskuldens amortering			1,538,342	33
Tjänsteinnehafvares pensionsavgifter			2,025	50
Anslag å riksstaten:				
riksdags- och revisionskostnader samt aflöningar				
m. m.		1,393,000: —		
räntor och afbetalningar å stats-				
skulden	25,500,845: 47			
efter afdrag af till riksgäldskon-				
toret ingående ränte- och ka-				
pitalinbetalningar	7,851,845: 47	17,649,000: —	19,042,000	—
Upplåning:				
till betäckande af motstående beräknade utgifter:				
till lån för enskilda järnvägsanläggningar		1,500,000: —		
„ odlingslånefonden		190,000: —		
„ egnahemslånefonden		4,771,000: —		
„ fiskerilånefonden		180,000: —	6,641,000	—
transport			63,086,374	56

transport	542,709: —	22,166,266: 88		1,393,000 —
1888 års lån	145,333: 33			
1894 „ „	132,300: —			
1900 „ „	181,600: —			
1904 „ „	120,000: —			
1906 „ „	144,000: —			
1908 „ „	272,400: —	1,538,342: 33	23,704,609: 21	
Ränta å medgifven och beräknad, ännu icke verkställd upplåning			1,150,000: —	
Årsanslaget till H. Maj:t Konungen			300,000: —	
Ränta och amortering å nedanstående af riksgäldskontoret öfvertagna lån:				
	Amortering.	Ränta.		
kommunlån	39,041: 43	26,010: 38		
Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån	15,000: —	27,200: —		
järnvägsaktiebolaget Malmö—Kontinentens obligationslån				
af år 1898	27,000: —	61,120: —		
„ „ 1902	13,000: —	33,320: —		
	Kr. 94,041: 43	147,650: 38	241,691: 81	
Ränta å den i riksgäldskontoret innestående köpeskillingen, 2,250,000 kronor, för fastigheten n:r 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm			90,000: —	
Ränta å konung Carl XIII:s hemgiftskapital			7,500: —	
Dito å Göta kanals reparationsfond			7,044: 45	25,500,845 47
Odlingslånefonden:				
1911 års låneanslag			1,000,000: —	
efter afdrag af de annuiteter å odlingslån, som beräknas under samma år inflyta till statskontoret			810,000: —	190,000 —
Låneunderstöd till enskilda järnvägsanläggningar:				
1911 års anslag			1,500,000	—
			transport	28,583,845 47

	transport	63,086,374	56
Summa kronor		63,086,374	56

			transport	28,583,845	47
Egnahemslånefonden:					
1911 års låneanslag	5,000,000: —				
beräknad ränta för år 1911 å i riks- gäldskontoret lyftade belopp	940,000: —	5,940,000: —			
efter afdrag af dels under samma år till fonden inflytande kapital- och ränteinbetalningar	708,000: —				
och dels från låneförmedlare åter- burna, vid 1910 års slut odispone- rade medel	461,000: —	1,169,000: —	4,771,000	—	
Fiskerilånefonden:					
1911 års fyllnadsbelopp, beräknadt att utgå med			180,000	—	
Beräknad behållning vid 1911 års slut:					
Riksgäldskontoret	16,157,185: 57				
Likvidations- och amortissements- fonderna	3,897,765: 01				
Fonden för statsskuldens amor- tering	9,489,420: 39				
Riksgäldskontorets pensionsfond ...	7,158: 12	13,394,343: 52	29,551,529	09	
Summa kronor			63,086,374	56	

Utgifterna.

*Utdrag ur protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
14 januari 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 greve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER,
 VON SYDOW.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde i underdånighet:

Sedan Eders Kungl. Maj:t i den till 1909 års Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof äskat beviljande af extra lönetillägg för samma år åt vissa statens tjänstemän och betjante, anmälde Riksdagen i skrifvelse den 24 maj samma år, att, i auleddning af hvad Eders Kungl. Maj:t under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna föreslagit i fråga om beviljande af

anslag för beredande af extra lönetillägg för år 1909 åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, Riksdagen under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1910 anvisat särskilda förslagsanslag att enligt vissa angifna grunder utgå med följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln	kronor	80,000: —
„ tredje „	„	8,000: —
„ fjärde „	„	6,000: —
„ femte „	„	10,000: —
„ sjätte „	„	120,000: —
„ sjunde „	„	65,000: —
„ åttonde „	„	40,000: —
„ nionde „	„	15,000: —

Angående extra lönetillägg för år 1909 åt en del tjänstemän och betjante utfärdades den 5 juni 1909 nådig kungörelse.

De anslag, Riksdagen beviljat, understego betydligt de belopp, Eders Kungl. Maj:t i förevarande afseende äskat. Anledningen härtill var att söka i skillnaden mellan de af Eders Kungl. Maj:t föreslagna och de af Riksdagen beslutade grunder för beräkning af det extra lönetillägget.

I det jag nu går att anmäla frågan om extra lönetillägg för innevarande år, vill jag genast tillkännagifva, att jag icke anser mig böra ifrågasätta andra grunder för detsammans beräkning än Riksdagen för år 1909 bestämt.

I fråga om behovet af extra lönetillägg för år 1910 må till en början erinras, hurusom en del ämbetsverk, kårer och stater, som år 1909 kommit i åtnjutande af extra lönetillägg, genom samma års Riksdags beslut fått sina löneförhållanden ny- eller omreglerade för tiden från och med år 1910. I sådant afseende må nämnas justitiiekanslersämbetet, de allmänna hofrätterna, generalstaben, generalpoststyrelsen, mynt- och justeringsverket, kontrollstyrelsen, riks- och landsarkiven, kungl. biblioteket och universitetsbiblioteken, öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk, vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, tekniska högskolans professorer och intendenterna vid naturhistoriska riksmuseum, stuteriöfverstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning och länsveterinärerna, hvarjämte den vid 1908 års Riksdag under viss förutläggning beslutade löneordning för kammarkollegium trädde i tillämpning från och med den 1 juni 1909.

Ännu kvarstå emellertid ett betydande antal verk och myndigheter oreglerade.

Den af Kungl. Maj:t den 3 oktober 1902 tillsatta lönerogleringskommittén har under år 1909 afgifvit betänkande och förslag till reglering af löneförhållandena m. m. vid fängvårdsstyrelsen och fängvårdsstaten, för statens landtbruksingenjörer, extra landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater, samt vid tandläkareinstitutet och undervisningsanstalterna för barnmorskor. För närvarande äro försäkringsinspektionen, styrelsen för postsparbanken samt nedre justitierevisionen föremål för kommitténs behandling.

En del vid äldre lönestater kvarstående ämbetsverks organisations- och löneförhållanden äro föremål för behandling af särskilda kommittéer. Hit höra statsdepartementen, kommerskollegium samt patent- och registreringsverket. Af särskilda kommitterade uppgjorda förslag i fråga om löneroglering af medicinalstyrelsen äfvensom af tullverket hafva under år 1909 till Eders Kungl. Maj:t ingifvits.

I fråga om flertalet af nämnda verk och myndigheter torde förslag till löneroglering kunna redan i dag eller i allt fall inom så nära framtid underställas Eders Kungl. Maj:ts pröfning, att framställningar därutinnan kunna vid nu instundande riksmöte föreläggas Riksdagen. Så är förhållandet med fängvårdsstyrelsen och fängvårdsstaten, generaltullstyrelsen, försäkringsinspektionen, styrelsen för postsparbanken, öfverläkare, sysslomän och bokhållare vid statens sinnessjukvårdsanstalter, tandläkarinstitutet och undervisningsanstalterna för barnmorskor samt statens landtbruksingenjörer, extra landtbruksingenjörer och landtbruksstipendiater.

Såsom af det sagda framgår, hafva visserligen under år 1909 en hel del verk och stater undergått omreglering, hvarjämte, som nämnt, inom en nära framtid så torde kunna ske jämväl med åtskilliga andra. Icke dess mindre återstår ännu en ganska stor mängd ämbetsverk och kårer vid de äldre lönestaterna. De förhållanden, som föranledde beviljande af extra lönetillägg för år 1909, göra sig därför beträffande dessa verk och kårer innevarande år gällande i fullt samma grad som år 1909. Att märka är ock, att de verk eller kårer, som kunna komma att vid detta års Riksdag undergå reglering, icke komma i åtnjutande af de förbättrade löneförmåner, som må komma att tillerkännas dem, förr än med ingången af nästa år.

Med afseende å hvad jag sålunda anført torde erforderliga anslag för beredande af extra lönetillägg äfven för år 1910 böra af Riksdagen äskas.

Innan jag härefter öfvergår att beräkna de belopp, hvartill de extra lönetilläggen å de skilda hufvudtitlarna skulle uppgå, tillåter jag mig erinra därom, att vissa notarier i rikets allmänna hofrätter, äfven efter den reglering af löneförhållandena därstädes, som tillämpas från och med innevarande år, torde böra tillerkännas extra lönetillägg. Vid tillstyrkande den 19 mars 1909 af propositionen angående reglering af löneförhållandena m. m. vid rikets hofrätter, hvilken reglering bland annat innebar indragning af halfva antalet notariebefattningar vid samtliga hofrätterna eller sju vid Svea hofrätt, fyra vid Göta hofrätt och två vid hofrätten öfver Skåne och Blekinge, anförde chefen för justitiedepartementet, beträffande frågan om öfvergångsförhållandena vid de nya staternas för hofrätterna ikraftträdande, att det onekligen skulle erbjuda vissa fördelar, om regleringsförslaget kunde omedelbart och på en gång genomföras. På grund af vissa betänkligheter härutinnan, som anförts af Svea hofrätt, syntes det emellertid departementschefen vara uppenbart, att, åtminstone hvad nämnda hofrätt anginge, ett succesivt genomförande af den förändrade anordningen af notariatjänsterna icke torde kunna undvikas.

I detta afseende framhöll föredragande departementschefen, att, äfven om enligt de år 1909 gällande aflöningsvillkor notarie kunde anses pliktig att åtaga sig sådan utsträckt tjänstgöringsskyldighet, som innefattades i nyssnämnda regleringsförslag — något, hvarom Svea hofrätt syntes vara tveksam — en gynnsam lösning af frågan å denna väg icke torde med säkerhet vara att påräkna. Med tillämpning af berörda aflöningsvillkor kunde nämligen flertalet af Svea hofrätts ordinarie notarier med dessa tjänster förena tjänstebefattningar i andra verk eller innehafva andra bisysslor. Därest sådan notarie mot egen önskan skulle åläggas ökad tjänstgöringsskyldighet af den omfattning, hvarom fråga vore, kunde detta möjligen komma att hafva den påföljd, att vederbörande funne med sin fördel mera förenligt att lämna hofrättstjänsten. Därest i sådant fall i tjänsten kvarstående notarier till större eller mindre antal icke befunnes lämpliga att öfvertaga notariebefattning med utsträckt tjänstgöringsskyldighet, skulle måhända för förslagets omedelbara genomförande det oaktadt blifva behöfligt att till indragningsstat öfverföra hela det antal notarier, som enligt förslaget skulle indragas. Med nuvarande knappa tillgång på extra arbetskrafter kunde det under dylik förutsättning jämväl befaras, att svårigheter skulle yppas att på en gång erhålla lämpliga efterträdare i erforderligt antal. Då det, på sätt hofrätten framhållit, ur synpunkten af notariegörörelsens behöriga uppehållande icke vore angeläget, att

den förändrade anordningen af notarietjänsterna omedelbart och på en gång genomfördes, samt ett succesivt genomförande af samma anordning otvifvelaktigt för åtskilliga af de nuvarande tjänstinnehafvarna skulle innebära afsevärda fördelar, hade departementschefen därför, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Svea hofrätts därutinnan gjorda förslag, ansett, att minskningen af antalet notarietjänster lämpligen borde genomföras sålunda, att vederbörande hofrätter finge äga att till notariebefattning å ny stat öfverflytta så många af de nuvarande tjänstinnehafvarna, hvilka, därtill villiga, af hofrätterna pröfvades kunna på tillfredsställande sätt fullgöra den med dylik befattning förenade utsträckta tjänstgöringskyldighet. Skulle därvid flera kompetenta sökande anmäla sig, än som motsvarade antalet af å ny stat uppförda notariebefattningar, torde de till tjänståldern äldre bland dem, som befunnes lämpliga till öfverflyttning, böra äga företräde framför de till tjänståldern yngre. Sedan sålunda bestämts, huru många af de nuvarande tjänstinnehafvarna som omedelbart skulle öfverflyttas å ny stat, skulle det ankomma på hofrätterna att hos Kungl. Maj:t göra framställning om öfverflyttande å indragningsstat af lika stort antal af de återstående. Äfven härvid torde af dem, som önskade öfverflyttning å indragningsstat, till tjänståldern äldre böra äga företräde framför yngre, där ej särskilda förhållanden såsom genom långvarig sjuklighet ådagalagd olämplighet eller dylikt kunde anses böra föranleda undantag från hufvudregeln.

De tjänstinnehafvare, hvilka hvarken öfverflyttades å ny stat eller uppfördes å allmänna indragningsstaten, syntes, anförde departementschefen vidare, böra, med oförändrad tjänstgöringskyldighet, fortfarande åtnjuta aflöning enligt hittills gällande stat äfvensom bibehållas vid den rätt till ålderstillägg och pension, som hittills tillkommit dem, dock att, mot befrielse från nuvarande skyldighet att bekosta renskrifning, de till befattningarna ifråga anslagna renskrifningspenningar torde böra upphöra att utgå. Vidare skulle de sportler, som i sammanhang med löneregleringen indroges, ersättas med penningar efter medeltalet af den inkomst, vederbörande tjänstinnehafvare kunde anses hafva åtnjutit af sålunda indragna sportler under den senast förflutna tid, såvidt möjligt ej understigande fem år, därför denna inkomst kunde utrönas. Slutligen syntes, anför departementschefen, ifrågavarande å gammal stat kvarstående notarier rättvisligen böra komma i åtnjutande af extra lönetillägg, i den mån sådant lönetillägg fortfarande komme att utgå till andra statens tjänstemän med ännu oreglerade löneförhållanden.

Jämte det jag sålunda erinrar om detta uttalande af chefen för

justitiedepartementet, får jag för egen del tillkännagifva, att äfven jag håller före, att extra lönetillägg bör, nu närmast för år 1910, utgå till nämnda tjänstemän.

Slutligen anhåller jag att få anmäla en af telegrafstyrelsen gjord underdånig framställning angående beredande af extra lönetillägg åt vissa å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, en fråga, som jämväl år 1909 var föremål för Eders Kungl. Maj:ts pröfning. I underdånig skrifvelse af den 28 november 1908 hade nämligen telegrafstyrelsen, med förmälan att å verkets öfvergångsstat kvarstode vid linjedistriktet fyra bokhållare samt vid trafikdistriktet och stationerna två kommissarier af tredje klassen och två kontrollörer, anfört, att dessa visserligen fått sina aflöningsförmåner reglerade vid 1902 års Riksdag, men att de aflöningar, som därvid tillerkänts dem, vore väsentligt lägre än de, som genom 1907 års Riksdags beslut beträffande aflöningarna till tjänstemän vid telegrafverket pröfvats skäliga. Då dessa tjänstemäns arbetskraft toges lika mycket i anspråk som deras å den nya staten öfverförda kamraters, samt då de utan egen förskyllan nödgats kvarstå å öfvergångsstaten, kunde det icke vara annat än rättvist och billigt, att äfven nu ifrågavarande tjänstemän erhöles ett extra lönetillägg, som i någon mån kunde utjämna skillnaden mellan aflöningarna till dem och till deras jämnställda kamrater å den nya staten. På grund af dessa och i öfrigt anförda skäl hemställde telegrafstyrelsen, att Eders Kungl. Maj:ts tacktes hos 1909 års Riksdag göra framställning därom, att de å telegrafverkets öfvergångsstat kvarstående tjänstemän, som till följd af verkets omorganisation icke kunnat beredas plats å den från och med år 1908 tillämpade staten för telegrafverket, måtte för år 1909 tillerkännas extra lönetillägg att i öfrigt utgå enligt de grunder, som bestämdes rörande sådant tillägg åt en del andra statens tjänstemän.

Vid föredragning häraf den 12 januari 1909 anförde jag för egen del, att, då telegrafverket år 1902 undergått omreglering, beviljande af extra lönetillägg åt ifrågavarande tjänstemän skulle innebära en afvikelse från de under år 1908 tillämpade och i öfverensstämmelse därmed äfven för år 1909 då tilltänkta grunder för utgående af nämnda lönetillägg. Äfven om emellertid denna omständighet, vid det förhållande att verket under år 1907 ånyo varit föremål för omreglering, icke i och för sig behöfde utgöra något afgörande hinder för ett medgifvande i oförmältdt syfte, hade det vid närmare undersökning visat sig, att åtminstone ett par af ifrågavarande tjänstemän skulle, därest framställningen

i fråga vunne bifall, för år 1909 erhålla högre aflöning, än ifall de blifvit öfverflyttade å nya staten i tjänstebefattningar, som eventuellt skulle stått dem till buds, under förutsättning att ett större antal sådana befattningar därstädes blifvit uppfördt. Med afseende härå och då rent personliga undantag från de i allmänhet antagna grunderna för de extra lönetilläggen icke lämpligen borde ifrågakomma, helst måhända i dylikt fall åtskilliga andra framställningar i liknande syfte icke skulle uteblifva, hade jag, efter samråd med chefen för civildepartementet, icke ansett mig böra tillstyrka nu ifrågavarande framställning.

I underdånig skrifvelse den 3 december 1909 har nu telegrafstyrelsen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hos Riksdagen utverka, att de å linjedistriktens samt trafikdistriktens och stationernas öfvergångsstaten kvarstående tjänstemän, hvilka till följd af telegrafverkets omorganisation icke hunnit beredas plats å den från och med år 1908 tillämpade staten för telegrafverket, måtte för år 1910 tillerkännas extra lönetillägg att utgå enligt de grunder, som kunde blifva fastställda rörande sådant tillägg åt en del andra statens tjänstemän, samt under iakttagande att lönetillägget icke finge till någon tjänsteman utgå med högre belopp, än att lönetillägget och de aflöningsförmåner, å hvilka detsamma torde beräknas, tillsammans antagna icke öfverstege summan af de aflöningsförmåner, hvilka skulle under samma år tillkomma honom, därest han vore uppförd å ny stat i befattning, jämförlig med den han innehade å öfvergångsstaten.

Till stöd för denna framställning har telegrafstyrelsen anført, att det icke vore genom egen förskyllan, som ifrågavarande tjänstemän snart skulle vara de enda statens tjänstemän, hvilka, trots de stegrade lefnadsomkostnaderna och ehuru deras arbetskraft toges fullt i anspråk, icke kommit i åtnjutande af någon aflöningsförbättring. Att de nödgats kvarstå å öfvergångsstat, berodde uteslutande därpå, att de ansetts efter sin afgång kunna ersättas med billigare arbetskraft. Deras tjänster hade därför icke blifvit upptagna å den nya staten för telegrafverket, utan de bibehölle allt fortfarande de aflöningar, som bestämts år 1902. Säkerligen skulle dessa tjänstemän icke anse sin ställning så bekymmersam, om de funne sig hafva utsikter att inom rimlig tid blifva öfverförda till den nya staten. Men detta vore tyvärr icke möjligt, utan måste flera af dem till och med beräkna att hela sin tjänstetid blifva kvarstående å den gamla staten med dess låga aflöningar.

I anledning af min vid nyssnämnda tillfälle den 12 januari 1909 gjorda anmärkning, att enligt de af mig då angifna grunder för extra lönetillägget åtminstone ett par af ifrågavarande tjänstemän skulle få

högre aflöning, än om de blifvit öfverflyttade å den nya staten, meddelar nu telegrafstyrelsen, att enligt verkställd utredning ett sådant förhållande för framtiden icke kunde inträffa mer än i två fall, i det att nämligen en af dessa tjänstemän under år 1911 skulle uppbära 100 kronor och en annan af dem under år 1912 340 kronor mera än om de blifvit öfverförda å ny stat. Det syntes emellertid telegrafstyrelsen, som om en sådan eventualitet skulle kunna förekommas genom den af styrelsen föreslagna bestämmelsen om lönetilläggets maximibelopp.

För egen del tillåter jag mig, efter att hafva i ämnet samrådt med chefen för civildepartementet, framhålla, att mot bifall till telegrafstyrelsens förevarande framställning visserligen icke, särskildt icke innevarande år, skulle kunna göras gällande den anmärkning, jag, på sätt telegrafstyrelsen erinrat, framförde i afseende å styrelsens framställning om lönetillägg för ifrågavarande personal under år 1909. Däremot torde betydelsen af en annan utaf mig gjord erinran mot samma framställning hafva blifvit mera i ögonen fallande, den erinran nämligen att man vid bifall till telegrafstyrelsens framställning skulle kunna vänta, att åtskilliga andra framställningar i liknande syfte icke skulle uteblifva. Som bekant hafva från extra lönetillägg alltid undantagits de tjänstnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid någon Riksdag efter år 1900 ny eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande. Senaste lönereglering för tullverket fastställdes af 1904 års Riksdag, i följd hvaraf tullverkets personal icke kommit i åtnjutande af dylikt lönetillägg. Skulle det förslag till lönereglering för tullverket, som jag senare i dag ämnar anmäla, vinna godkännande, torde emellertid säkerligen ett flertal tjänstemän inom tullverket med lika fog som nu ifrågavarande personal komma att påyrka att efter löneregleringens genomförande varda tillgodosedda med lönetillägg. Under nu angifna förhållanden och under åberopande af hvad jag i öfrigt anförde vid frågans behandling år 1909, anser jag mig lika litet i år som föregående år kunna tillstyrka den afvikelse från hittills följda grunder för utgående af extra lönetillägg, som telegrafstyrelsens framställning innebär.

Jag tillåter mig vidare erinra, att Riksdagen beviljat medel för beredande af tillfällig löneförbättring under innevarande år åt kronofogdar, häradsskrifvare och länsmän, hvadan dessa tjänstemän gifvetvis icke böra därutöfver komma i åtnjutande af extra lönetillägg. Det torde

emellertid vara lämpligt att för undvikande af hvarje missförstånd därom göra en erinran i grunderna för extra lönetilläggets utgående.

De af 1909 års Riksdag till ifrågakvarande ändamål anvisade anslag uppfördes såsom förslagsanslag å extra stat under vederbörande hufvudtitlar i 1910 års riksstat. På enahanda sätt torde de för de extra lönetilläggen för år 1910 erforderliga anslagen böra uppföras i riksstaten för år 1911, därvid förutsättes, att Eders Kungl. Maj:t, om anslagen beviljas, anbefaller statskontoret att under år 1910 utbetala beloppen.

De anslag som af 1909 års Riksdag för ifrågakvarande ändamål beviljades, kunna, enligt hvad mig blifvit ifråga om andra hufvudtitlar än den sjunde från vederbörande departement meddeladt, samtliga med undantag af tredje, femte och nionde hufvudtitlarna, på grund af verkställda lönerogleringar eller eljest med ledning af kända förhållanden, mer eller mindre sänkas.

Anslaget å tredje hufvudtiteln bestämdes år 1909 till 8,000 kronor och utgifterna från anslaget uppgingo jämväl till ungefär samma belopp. Med hänsyn dels till tillkomsten från och med 1910 af en ny ordinarie befattning i utrikesdepartementet, nämligen en första sekreterarebefattning, med aflöningsförmåner efter äldre grunder, dels ock därtill att en afdelningschef, som år 1909 icke kommit i åtnjutande af lönetillägget, på grund af förändrade förhållanden torde få för år 1910 räkna sig sådant till godo, lära utgifterna från anslaget för samma år kunna beräknas till 9,000 kronor, hvartill anslaget för samma år därför torde böra upptagas. Förhållanden å femte och nionde hufvudtitlarna påkalla ej någon ändring i de där nu uppförda anslagen, resp. 10,000 kronor och 15,000 kronor.

Hvad därefter angår anslaget under andra hufvudtiteln, 80,000 kronor, har, med anledning hufvudsakligen af omreglering af löneförhållandena vid de allmänna hofrätterna, detta anslag ansetts kunna sänkas med 55,000 kronor till 25,000 kronor. Jämväl anslagen under fjärde, sjätte, sjunde och åttonde hufvudtitlarna, hvilka anslag i 1910 års riksstat uppförts med resp. 6,000 kronor, 120,000 kronor, 65,000 kronor och 40,000 kronor, torde alla, på grund af verkställda, mer eller mindre omfattande lönerogleringar, kunna minskas, det å fjärde hufvudtiteln från 6,000 kronor till 4,775 kronor, det å sjätte hufvudtiteln, hufvudsakligen i följd af löneroglering för generalpoststyrelsen, från 120,000 kronor till 90,000 kronor, det å sjunde hufvudtiteln, i anledning af den under år 1909 genomförda lönerogleringen för kammarkollegium

samt löneregleringarna för mynt- och justeringsverket äfvensom kontrollstyrelsen, från 65,000 kronor till 60,000 kronor, samt det å åttonde hufvudtiteln, på grund af löneregleringarna vid biblioteken, riks- och landtarkiven m. m., från 40,000 kronor till 20,000 kronor.

De erforderliga anslagen hafva således nu beräknats till följande belopp:

under andra hufvudtiteln till		kronor	25,000: —
” tredje	” ”	”	9,000: —
” fjärde	” ”	”	4,775: —
” femte	” ”	”	10,000: —
” sjätte	” ”	”	90,000: —
” sjunde	” ”	”	60,000: —
” åttonde	” ”	”	20,000: —
” nionde	” ”	”	15,000: —

eller sålunda tillsammans till kronor 233,775: —

hvilket, då anslagen till enahanda ändamål för nästlidet år uppgingo till sammanlagdt 344,000 kronor, i det hela innefattar en minskning af 110,225 kronor.

Enligt hvad jag förut anfört, skulle de grunder, efter hvilka de extra lönetilläggen för år 1910 borde utgå, blifva följande:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o) sägs, till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 700 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 500 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna och de tjänstemän, åt hvilka beredts tillfällig löneförbättring för år 1910,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för inne-

varande är uppgå till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolande, ifall nämnda aflöningsförmåner öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp än, som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda aflöningsförmånens belopp, å andra sidan,

b) de tjänstemän, hvilkas inkomst af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1909 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattas till högre belopp än 7,700 kronor eller, om deras tjänstgöring är förlagd till annan ort än Stockholm, 7,500 kronor; skolande, ifall nämnda inkomster öfverstiga 7,000 kronor, det extra lönetillägget i intet fall utgå med högre belopp, än som svarar mot skillnaden mellan 7,700 kronor, eller, om tjänstemannen har sin tjänstgöring förlagd till landsorten, 7,500 kronor, å ena, samt förenämnda inkomsters belopp, å andra sidan,

c) de tjänstinnehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908 eller 1909 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:
lön;

tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställdt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på

mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen.

Hvad föredragande departementschefen sålunda anført, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen godkänna; och skulle utdrag af detta protokoll tillställas de öfriga departementen för behörigt iakttagande vid uppgörande af förslag till reglering af utgifterna under vederbörande hufvudtitlar i riksstaten.

Ur protokollet:

Axel Alexanderson.

Första hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14
januari 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 greve HAMILTON,
 greve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 LINDSTRÖM,
 NYLANDER.
 VON SYDOW.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anhöll därefter i underdånighet att få underställa Kungl. Maj:ts pröfning frågan om reglering af riksstatens första hufvudtitel och yttrade beträffande anslagstitlarna:

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 1 Afd.

Ordinarie anslag.

I fråga om de under första hufvudtiteln uppförda ordinarie anslagen har jag icke att föreslå någon förändring utan hemställer, att desamma måtte beräknas till enahanda belopp som i innevarande års riksstat, eller tillhopa 1,493,000 kronor.

Extra anslag.

[1.]
Reparations-
m. fl. arbeten
vid Drottning-
holms slott
med till-
hörande an-
läggningar.

I underdånig skrifvelse den 1 februari 1906 gjorde riksmarskalks-
ämbetet framställning om beredande af medel för restaurering af
Drottningholms slott med tillhörande byggnader. Kostnaden för sagda
restaurering beräknades enligt ett af slottsarkitekten Agi Lindegren
uppgjort, af öfverintendentsämbetet i vissa afseenden jämkadt förslag
komma att uppgå till 975,000 kronor, därtill dock Drottningholms
slottskassa ansågs kunna bidra med 75,000 kronor; och hemställde
riksmarskalksämbetet i sin berörda skrifvelse, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå Riksdagen att för nämnda ändamål anvisa ett belopp af 900,000
kronor, att med 150,000 kronor om året utgå under hvart och ett af
åren 1907—1912.

Vid underdånig föredragning af ärendet den 20 april 1906 hem-
ställde dåvarande chefen för finansdepartementet, som på anförda skäl
ansåg det knappast böra ifrågasättas, att hela det af riksmarskalks-
ämbetet för ändamålet begärda beloppet skulle på en gång beviljas,
att för det dåvarande framställning hos Riksdagen skulle göras om be-
viljande af medel endast till utförande af sådana arbeten vid slottet,
som vore nödvändiga för de mest trängande bristernas afhjälpande,
och till ett belopp, ungefärligen motsvarande hvad enligt riksmarskalks-
ämbetets åsikt borde under det första året komma till användning.

Af de ifrågasatta arbetena kräfd, anförde bemälda departements-
chef vidare, särskildt de, som afsåge yttertaken och vissa andra yttre
delar af byggnaderna, äfvensom terrassen mot parken samt kajen ett
skyndsamt utförande; och beräknades kostnaden för dessa, med ledning
af en inom öfverintendentsämbetet på grundval af omförmälda, af slotts-
arkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag upprättad promemoria,
till sammanlagdt 160,000 kronor.

I öfverensstämmelse med denna af departementschefen uttalade uppfattning föreslog Kungl. Maj:t 1906 års Riksdag att till utförande af sistnämnda arbeten på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 160,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1906 disponera beloppet.

I skrifvelse den 23 maj 1906 angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel tillkännagaf Riksdagen, att Riksdagen bifallit denna framställning.

Vid föredragning den 8 juni 1906 af Riksdagens berörda skrifvelse anbefallde Kungl. Maj:t riksmarskalksämbetet, förutom att gå i författning om verkställande af de reparationsarbeten vid Drottningholms slott, till hvilkas utförande Riksdagen sålunda anvisat medel, att uppgöra plan för de ytterligare reparationsarbeten vid slottet, som, enligt hvad af riksmarskalksämbetets i ämnet gjorda framställning syntes framgå, under den närmaste framtiden vore af behovet påkallade.

Till åtlydnad häraf öfverlämnade riksmarskalksämbetet med underdånig skrifvelse den 24 november 1906 en af särskilda kommitterade, på uppdrag af ämbetet, uppgjord plan för fortsättande af de påbörjade reparationsarbetena vid Drottningholms slott.

I den skrifvelse, hvarmed berörda plan öfverlämnades till riksmarskalksämbetet, hemställde kommitterade, att det belopp, som erfordrades för utförande af återstående, i slottsarkitekten Lindegrens förut omförmälda förslag intagna arbeten med däri vidtagna jämkningar, eller 740,000 kronor, måtte fördelas på fem år med omkring 160,000 kronor för hvart och ett af de fyra första åren och 100,000 kronor för det femte året äfvensom att till utförande, för en kostnad af 160,000 kronor, närmast måtte ifrågakomma vissa i skrifvelsen angifna arbeten, hvilka dels vore af stor vikt för minskande af eldfarligheten inom slottet och tillhörande byggnader samt i hög grad skulle bidra till deras beboelighet, dels ock vore af den beskaffenhet, att de syntes böra utföras före öfriga såväl yttre som inre iståndsättningsarbeten. Hit hörde utvidgning af vatten- och aflöppsledningarna för kungsgården med tillhörande byggnader, inledande eller iståndsättande af dylika ledningar inom vissa lägenheter i slottet äfvensom inledning af elektrisk belysning i slottet m. m.

Därjämte hade kommitterade vid sin skrifvelse fogat en af slottsarkitekten Lindegren uppgjord promemoria rörande återstående iståndsättningsarbetens fördelning på de fem år, desamma enligt riksmarskalksämbetets förslag skulle komma att ytterligare omfatta.

Enligt denna promemoria borde de af riksmarskalksämbetet för-

ordade reparationsarbetena, med frånseende af redan beslutade och i kommitterades omförmälda skrifvelse till utförande föreslagna arbeten, hvilka vore afsedda att utföras under de två första åren, under de fyra återstående åren komma till utförande i följande ordning och för nedan-nämnda årliga kostnadsbelopp, nämligen:

3:e året.

Utvändig omputsning af slottet	kr.	32,705: —	
Lagning och delvis ersättande af naturlig sten å fasaderna	„	31,840: 10	
Nya fönster och ytterdörrar af ek	„	53,050: —	
Listers och solbänkars täckande med koppar	„	14,488: —	
Glasarbeten och fönsterbeslag	„	5,500: —	
Reparationer i källrarna och en del af midtelpartiets bottenvåning	„	5,000: —	
Förbättring af brandattiraljen	„	3,000: —	
Reparation af inspektorsbostället	„	2,405: 73	
Oförutsedda utgifter m. m.	„	12,011: 17	kr. 160,000: —

4:e året.

Ombyggnad af terrassen mot sjösidan	kr.	13,952: 35	
Reparation och renhuggning af slottets sockel	„	15,801: —	
Reparation af grindarna till parken	„	2,000: —	
Ljusbrunnarnas stenbeläggning, trum- mors och kloakers upprensning eller omläggning samt diverse grusning... ..	„	12,135: 60	
Återstående reparationer å paviljongerna	kr.	39,588: 92	
D:o d:o å operahuset	„	18,658: 11	
D:o d:o „ ekonomi- flygeln	„	3,361: 93	
D:o d:o „ sjöflygeln	„	3,466: 86	
D:o d:o „ vaktstallet	„	23,079: 32	
	kr.	88,155: 14	
transport	kr.	88,155: 14	kr. 43,888: 95

transport	kr. 88,155: 14	kr. 43,888: 95	
efter afdrag af 1/2 af utaf öfverintendents- ämbetet föreslagen be- sparing genom an- vändande af gamla golfplankor	„ 2,500: —	kr. 85,655: 14	
Reparation af hertigarnas stall.....	„ 7,557: 24		
D:o „ stenvärdshuset	„ 1,250: —		
D:o „ kapellet	„ 10,045: 55		
Oförutsedda utgifter m. m.	„ 11,603: 12	kr. 160,000: —	

5:e året.

Invändiga arbeten i slottet	kr. 112,295: 91		
För parkettgolf ytterligare	„ 6,307: —		
Diverse reparationer af dörrar, snickerier, eldstäder, lås, undersökning och för- bättring af rökgångar, bjälklag, tak- lag m. m., återstående	„ 18,400: —		
Beslag	„ 4,000: —		
Rifning af drabantstallet	„ 2,000: —		
Reparation af hemmet	„ 7,076: 80		
Oförutsedda utgifter m. m.	„ 9,920: 29	kr. 160,000: —	

6:e året.

Återstående arbeten å kungsgården till- höriga byggnader (efter afdrag af återstoden af ofvannämnda af öfver- intendentsämbetet föreslagna bespa- ring).....	kr. 84,437: —		
Parkens och kanalernas ordnande	„ 54,497: 35		
Reparation af uret och urtaflan	„ 250: —		
D:o af stora trappan och vestibulen ...	„ 21,688: —		
Oförutsedda utgifter m. m.	„ 9,716: 05		
	kr. 170,588: 40		
Afrundas med	„ 4,411: 60	kr. 175,000: —	

För egen del hemställde riksmarskalksämbetet, att, som de föreslagna arbetena vore afsedda att utföras efter en sammanhängande plan och år efter år ingripa i hvarandra, anslaget i dess helhet måtte på

en gång bestämmas och sålunda för ändamålet anvisas en summa af 740,000 kronor, att utgå under fem år, 1908—1912, med 160,000 kronor för hvart och ett af de fyra första åren och med 100,000 kronor under det femte året, dock med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1907 disponera det belopp, som kunde komma att anvisas för år 1908.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 12 januari 1907 af riksmarskalksämbetets sistberörda skrifvelse ansåg jag mig, i anslutning till hvad riksmarskalksämbetet hemställt, böra tillstyrka, att framställning måtte hos Riksdagen göras om beviljande af hela det för utförande af nu ifrågavarande arbeten erforderliga beloppet, 740,000 kronor, att, på sätt föreslagits, fördelas på fem år med 160,000 kronor för hvart och ett af de fyra första åren och 100,000 kronor under det sista året.

Därjämte och då det tydligen vore önskvärdt, att de återstående arbetena kunde snarast möjligt komma till utförande, tillät jag mig förorda, att de belopp, som vore afsedda att komma till användning under andra och tredje byggnadsåren, anvisades å 1908 års stat och att hälften af samma belopp, eller 160,000 kronor, finge disponeras redan under år 1907.

I enlighet med hvad jag sålunda hemställt, föreslog Kungl. Maj:t 1907 års Riksdag, att, till utförande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af slottsarkitekten Lindegren uppgjorda kostnadsförslag med de af öfverintendentsämbetet däri vidtagna jämkningar, af sålunda föreslagna arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar, för hvilkas verkställande medel icke redan anvisats, bevilja ett anslag af 740,000 kronor samt däraf å extra stat för år 1908 anvisa ett belopp af 320,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af sistnämnda belopp redan under år 1907 disponera 160,000 kronor.

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 10 maj 1907 angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel anmält, att denna framställning blifvit af Riksdagen bifallen, fann Kungl. Maj:t vid underdånig anmälan den 14 juni 1907 af denna Riksdagens skrifvelse godt fastställa den af riksmarskalksämbetet i dess förenämnda skrifvelse den 24 november 1906 framlagda plan för utförande af ifrågavarande reparations- och öfriga arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar, hvarjämte riksmarskalksämbetet erhöll nådig befallning att gå i författning om verkställande, med användande af ackordsarbete eller entreprenad, i den mån sådant lämpligen kunde ske, af de arbeten vid nämnda slott med tillhörande anläggningar, hvilka enligt omförmälda plan vore afsedda att komma till utförande under andra och tredje byggnadsåren.

På därom gjorda framställningar hafva 1908 och 1909 årens Riksdagar, för bestridande af kostnaden för de af ifrågavarande arbeten vid Drottningholms slott, som enligt den fastställda planen vore afsedda att komma till utförande under de fjärde och femte byggnadsåren, af ofvan omförmälda, af 1907 års Riksdag för reparations- med flera arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar beviljade anslag å 740,000 kronor på extra stat för hvartdera af åren 1909 och 1910 anvisat ett belopp af 160,000 kronor.

Rörande dispositionen af dessa medel har Eders Kungl. Maj:t i särskilda nådiga skrivelser af den 1 maj 1908 och den 11 juni 1909 anbefallt riksmarskalksämberet att, i mån som de genom förenämnda nådiga beslut den 14 juni 1907 anbefallda arbeten vid Drottningholms slott hunne fullbordas, gå i författning om verkställande, med användande af ackordsarbete eller entreprenad, i den mån sådant lämpligen kunde ske, af de arbeten vid omförmälda slott med tillhörande anläggningar, som enligt den genom nådigt beslut samma dag fastställda plan vore afsedda att komma till utförande under det fjärde och femte byggnadsåret.

De beslutade restaureringsarbetena vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar äro, såsom framgår af det redan anförda, afsedda att utföras under sex år i ett sammanhang enligt bestämd plan. Kostnaderna för dessa arbeten hafva i deras helhet uppskattats till 975,000 kronor. Medel hafva hittills af Riksdagen anvisats för fem byggnadsår med sammanlagdt 800,000 kronor, nämligen dels 160,000 kronor, som anvisats af 1906 års Riksdag, dels ock tillhopa 640,000 kronor af det till fördelning på fem år af 1907 års Riksdag för ändamålet anvisade belopp om 740,000 kronor. Återstoden af sistnämnda belopp eller 100,000 kronor skulle falla å sjätte eller sista byggnadsåret. Visserligen hafva kostnaderna för samma år enligt planen beräknats till 175,000 kronor, men, på sätt redan år 1906 framhölls, har Drottningholms slottskassa ansetts kunna bidra till arbetskostnaderna med 75,000 kronor. I anledning häraf och i anslutning till 1907 års Riksdags beslut i ämnet hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att, för bestridande af kostnaden för de arbeten, som enligt den fastställda planen äro afsedda att komma till utförande under det sjätte byggnadsåret, af det utaf 1907 års Riksdag för reparations- med flera arbeten vid Drottningholms slott med tillhörande anläggningar beviljade anslag å 740,000 kronor på extra stat för år 1911 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Första hufvudtiteln.

Det af mig å extra stat för år 1911 tillstyrkta anslag af 100,000 kronor understiger med 320,000 kronor summan af extra anslagen i riksstaten för år 1910.

I hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt instämde statsrådets öfriga ledamöter; och behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad sålunda blifvit tillstyrkt.

Ur protokollet:

Axel Alexanderson.

Andra hufvudtiteln.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 14 januari 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
greve HAMILTON,
greve EHRENSVÄRD,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW.

Departementschefen statsrådet Petersson föredrog frågan om regle-
randet för år 1911 af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel
och yttrade därvid beträffande

Ordinarie anslag.

Justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

Byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet uppbär af anslaget
till departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli ett arfvode af
7,500 kronor, hvaraf 2,500 kronor skola anses motsvara tjänstgörings-
penningar; och gäller i fråga om åtnjutandet af denna aflöning hvad
för expeditionschef är i enahanda afseende stadgadt, eller att den, som
förordnas till ämbetets innehafvare, skall, så länge förordnandet fortfar,

[1.]
*Höjning af
byråchefens
för lagärenden
arfvode.*

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 1 Afd.

- [1.] frånträda de löneförmåner, han må innehafva å annat ämbetsverks stat, hvilka löneförmåner antingen tillgodokomma ämbetsverket eller besparas statsverket.

Denna ordning har bestått från och med år 1908. Dessförinnan var för nämnde byråchef å departementets stat uppfördt endast ett arfvode å 4,000 kronor och byråchefen ägde att därutöfver uppbära löneinkomster af sin ordinarie tjänst till så stor del, som ej ansågs böra för tjänstens bestridande afstås åt vikarien. Hvad han sålunda fick behålla af sin ordinarie lön var i regel så mycket, att hans årsinkomst uppgick till det för expeditionschef anslagna arfvode 7,500 kronor.

Det förändrade sättet för byråchefens aflönande föreslogs af Kungl. Maj:t i 1907 års statsverksproposition. Angående beloppet af det arfvode, som borde å departementets stat upptagas, då byråchefen därifrån skulle erhålla hela sin löneinkomst, yttrades i propositionen, att emedan aflöningen till byråchefen för lagärenden åtminstone icke borde sättas lägre än hvad som tillkomme expeditionschefen, med hvilken han borde fullt jämfästas, arfvodet borde bestämmas till 7,500 kronor.

Under lång tid har alltså byråchefen för lagärenden varit i lönehänseende likställd med expeditionschef. Detta förhållande har emellertid ändrats därigenom, att vid 1908 års riksdag expeditionschefernas arfvoden, på Eders Kungl. Maj:ts förslag, blifvit höjda.

Såsom skäl för en förhöjning af dessa arfvoden anfördes, att det knappast vore tillrådligt att, i afvaktan på en allmän lönereglerng för ämbets- och tjänstemännen i Kungl. Maj:ts kansli fortfarande bibehålla de för expeditionschefsbefattningarna anslagna arfvoden vid deras dåvarande, erkändt otillräckliga belopp, särskildt sedan i de af Riksdagen för vissa centrala ämbetsverk fastställda nya aflöningsstater begynnelseaflöningen för ledamöterna i dylika ämbetsverk bestämts till 8,100 kronor. Då det vore från denna tjänstegrad eller densamma närstående, som expeditionschefsbefattningarna i regel besattes, vore uppenbarligen fara för handen, att om expeditionschefsarfvodet bibehölles oförändradt, det icke alltid skulle blifva möjligt att till expeditionschefer förordna de i hvarje fall för ändamålet lämpligaste personerna. Denna fara komme påtagligen att ökas, i den mån de grundsatser, som i berörda nya aflöningsstater gjorts gällande, vunne utsträckt tillämpning. Likaledes vore klart, att under angifna förutsättning afsevärda svårigheter skulle yppas att få expeditionscheferna att kvarstanna å sina platser så länge, som eljest kunde vara önskligt.

Kungl. Maj:t föreslog expeditionschefsarfvodenas höjande till 9,600 kronor, hvilket belopp syntes stå i lämpligt förhållande till de i de nya aflöningsstaterna fastställda aflönningarna, men Riksdagen medgaf ej

större höjning än till 9,000 kronor, hvaraf 3,000 kronor skulle anses motsvara tjänstgöringspenningar.

[1.]

Att byråchefens för lagärenden befattning i fråga om arbetets synnerligen kräfvande beskaffenhet är fullt jämförlig med expeditionschefsposterna, torde vara allmänt erkänt och har, såsom framgår af hvad jag anført, föranledt, att byråchefen intill senaste tiden likställts med expeditionscheferna äfven i lönehänseende. Beträffande det sätt, hvarpå tjänsterna tillsättas och deras innehafvare aflönas, gäller ock fortfarande detsamma för byråchefstjänsten som för expeditionschefernas ämbeten. Men från och med år 1909 åtnjuter byråchefen 1,500 kronor lägre aflöning än expeditionschef. Häri bör, enligt min mening, ändring göras. De skäl, som talade för expeditionschefsarfvodenas höjande, torde äga giltighet äfven i fråga om byråchefens arfvode. Sedan expeditionscheferna fingo sina löner höjda, hafva ock nya löneregleringar fastställts för ytterligare ett flertal centrala ämbetsverk, och, hvad angår tjänstemännen i Kungl. Maj:ts kansli — utom expeditionscheferna och byråchefen för lagärenden —, har angående provisorisk löneförbättring för dem uppgjorts förslag, afsedt att föreläggas årets riksdag.

Vid dessa förhållanden anser jag, att hos Riksdagen nu bör göras framställning om byråschefsarfvodets höjande till jämnhöjd med expeditionschefernas arfvoden.

En sådan framställning torde lämpligen icke böra afse tiden före år 1911. I händelse framställningen bifalles, lär emellertid finnas skäligt, att höjdt arfvode kommer byråchefen för lagärenden till godo äfven för innevarande år; de medel, som för sådant ändamål erfordras, torde kunna anvisas från hufvudtiteln's allmänna besparingar.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen

att från och med år 1911 höja arfvodet till byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet från 7,500 kronor med 1,500 kronor till 9,000 kronor, hvaraf 3,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar, samt därvid förklara, att i fråga om åtnjutandet af byråchefens aflöning skall fortfarande gälla hvad för expeditionschef är i enahanda afseende stadgadt.

Bifalles denna framställning, skulle anslaget till justitiedepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli, nu 46,300 kronor, komma att höjas med 1,500 kronor eller till 47,800 kronor.

Fångvårdsstyrelsen.

[2.] Angående reglering af löneförhållanden m. m. vid fångvårdsstyrelsen och fångvårdsstaten har löneregleringskommittén afgifvit betänkande den 23 mars 1909.

Sedan fångvårdsstyrelsen den 10 september 1909 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande öfver detta betänkande och, såvidt fångvårdsanstalterna inom de särskilda länen angår, jämväl Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande hörts öfver betänkandet, har jag nu att för Eders Kungl. Maj:t framlägga förslag i detta ärende, hvarvid förhållandena vid fångvårdsstyrelsen först torde få upptagas till behandling.

Vid 1877 års riksdag fastställdes följande stat för fångvårdsstyrelsen att gälla från och med år 1878:

	Lön. Kronor.	Tjänst- görings- penningar. Kronor.	Summa kronor.	
Generaldirektören	6,200	2,800	9,000	
1 byråchef	4,400	2,000	6,400	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 d:o	4,400	2,000	6,400	
<i>Kanslibyrån.</i>				
1 sekreterare	3,000	1,500	4,500	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 notarie och ombudsman	1,800	1,200	3,000	
1 registrator och aktuarie	1,800	1,200	3,000	
<i>Kameralbyrån.</i>				
1 kamrerare	3,000	1,500	4,500	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 kassör och bokhållare	1,800	1,200	3,000	
1 revisor	1,800	1,200	3,000	
1 d:o	1,800	1,200	3,000	
Till vikariatsersättning samt arfvoden och flitpenningar åt extra biträden m. m.	—	—	11,800	
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	{ Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 vaktmästare	500	300	800	
Summa	—	—	59,500	

I denna stat har icke annan förändring vidtagits än att anslaget till vikariatersättning m. m. vid 1908 års riksdag höjdes från 11,800 kronor med 3,500 kronor till 15,300 kronor. Det i senast fastställda riksstat, för år 1910, uppförda anslag till fängvårdsstyrelsen slutar alltså å ett belopp af 63,000 kronor.

Härtill kommer emellertid den från ett annat ordinarie anslag — förslagsanslaget till fångars vård och underhåll — enligt Riksdagens medgifvande utgående aflöning till personalen å den under senare år inom styrelsen inrättade byrån för fängelsernas arbetsdrift. Sedan i kungl. bref den 14 oktober 1904 meddelats föreskrift därom, att de för vissa statsförvaltningar erforderliga persedlar, hvilka vore af beskaffenhet att lämpligen kunna förfärdigas af fångar, skulle i så stor utsträckning som möjligt tillverkas vid fängelserna, gjorde fängvårdsstyrelsen den 18 september 1906 underdånig framställning om inrättande hos styrelsen af en särskild byrå för besörjande af ärenden rörande arbetsdriften vid fängvårdsanstalterna; och förordnade Kungl. Maj:t den 27 mars 1907 om inrättande af en sådan arbetsbyrå på extra stat. Denna byrå förestås af en arbetsintendent med arfvode af 6,400 kronor, motsvarande — fränsetd ålderstillägg — byråchefs lön och tjänstgöringspenningar. Därjämte finnes å byrån anställd en sekreterare med arfvode af 4,500 kronor, motsvarande — likaledes fränsetd ålderstillägg — lön och tjänstgöringspenningar till styrelsens sekreterare och kamrerare. Med inräkande af ersättning för amanuens- och vaktmästarebiträde samt vikariatarfvoden uppgår det totalbelopp, som från nämnda förslagsanslag disponerats till personal vid arbetsbyrån, till 13,800 kronor.

Från anslaget till vikariatersättning samt arfvoden och flitpenningar åt extra biträden m. m. utgå arfvoden till en biträdande arkitekt med 4,500 kronor, till en biträdande läkare med 600 kronor samt till två fasta amanuenser, ett växlande antal extra ordinare amanuenser, ett skrifbiträde och extra vaktmästare.

Fängvårdsstyrelsens organisation.

I fråga om den åt fängvårdsstyrelsen gifna organisation, hufvudsakligen bestämd genom instruktion den 22 november 1877, har kommittén (s. 36—37) funnit densamma böra i allt väsentligt bibehållas; endast i mera speciella hänseenden bör enligt kommitténs mening en reglering ur organisativ synpunkt äga rum inom ämbetsverket.

Härutinnan hemställer kommittén till en början (s. 37—40), att

Kommittén.

- [2.] vid utfärdande af ny instruktion för styrelsen afseende måtte fästas vid vissa af kommittén uttalade önskemål beträffande sättet för ärendens afgörande i generaldirektörens frånvaro, särskilda åligganden för generaldirektören, befogenhet för byråcheferna att i vissa löpande ärenden af enkel art själfva, utan ärendenas föredragande, fatta beslut och expediera desamma samt rätt för generaldirektören att förordna hos styrelsen anställd tjänsteman att i byråchefs ställe föredraga visst ärende eller viss grupp af ärenden.

*Fångvårds-
styrelsen.*

Fångvårdsstyrelsen lämnar de flesta af kommitténs ifrågavarande förslag utan erinran, men några af dem finner styrelsen icke böra följas.

*Departements-
chefen.*

Till dessa frågor, hvilka endast angå mindre jämkningar i vederbörandes åligganden och icke inverka vid lönestatens uppgörande, torde jag få återkomma vid anmälan af förslag till den nya instruktion för fångvårdsstyrelsen, hvilken lär böra utfärdas i sammanhang med statens fastställande. Jag antager, att de af kommittén framställda önskemålen i hufvudsak skola kunna förverkligas.

Arbetskontoret och dess föreståndare.

Kommittén.

Kommittén öfvergår härefter till frågan om den hos styrelsen inrättade arbetsbyrån. Beträffande denna byrå — eller arbetskontoret, hvilken benämning kommittén anser lämpligare för en afdelning af verket, som intager och bör bibehålla en i förhållande till kansli- och kameralbyråerna underordnad ställning — framhåller kommittén (s. 40—42) att en del af de göromål, som nu tillhöra den centrala arbetsledningen, visserligen kunna antagas frångå densamma, i den mån arbetena vid fångvårdsanstalterna kommit i gång och där anställd tjänstepersonal vunnit erfarenhet och vana vid verksamheten och den därmed förenade redovisningen m. m. Under alla förhållanden blefve dock särskilda arbetskrafter för centralledningen behöfliga. Kommittén hade sålunda ansett sig böra i sitt förslag tillse, att tillräckliga krafter funnes anställda för arbetsledningen under sådana former, att minskning må kunna ske i mån af göromålens motsedda nedgång.

Hvad beträffade arbetsintendenten såsom föreståndare för arbetskontoret bestode — yttrar kommittén (s. 42—44) — hans göromål till stor del i praktiska bestyr utom ämbetslokalen. Han hade att mottaga ankommande leveranser, närvara vid besiktningar, inhämta kännedom om lämpligaste arbetsmetoder m. m. Därför erfordrades snarare en per-

[2.]

son med affärsvana och yrkeskännedom än en utbildad ämbetsman. Detta hindrade dock ej, att befattningens innehafvare borde inför styrelsen själf kunna föredraga de ärenden, som tillhörde hans verksamhetsområde. Denna föredragning borde ock ske icke, såsom nu torde vara fallet, på vederbörande byråchefs utan på intendents eget ansvar. Föredragningen kunde ordnas så, att den afsåge vissa ärenden eller grupper af ärenden, som enligt generaldirektörens bestämmande öfverlämnades till intendenten af vederbörande byråchef. Med en sådan anordning kunde allt efter förhållandena vissa arbetsärendens föredragning förbehållas byråcheferna. I den mån arbetskontorets göromål minskades, behöfde måhända kontorets föreståndare icke fylla de högre kvalifikationer, som för närvarande erfordrades; det kunde då vara lämpligt att befria honom från föredragningen af mera maktpåliggande arbetsärenden, hvilkas handläggning, därest kontorets arbete minskades, möjligen kunde medhinnas af vederbörande byråchef.

Af det anförda framginge, att kommittén icke kunde anse lämpligt att uppföra arbetsintendenten såsom ordinarie tjänsteman. Hans göromål vore ock af den beskaffenhet, att de särskildt kräfde rörlighet och initiativ. Bäst torde vara, att befattningens innehafvare kvarstode vid densamma endast så länge han vore i full kraft. För befattningen skulle tilläfventyrs kunna användas fängelsestjänstemän, som visat sig framstående vid ledningen af den egna anstaltens arbetsdrift och hvilka kunde för några år inkallas till tjänstgöring hos fängvårdsstyrelsen med rätt att för ålderstillägg å ordinarie tjänsten tillgodoräkna sig tjänstgöringen å arbetskontoret. Lämpligen torde förordnande å ifrågavarande befattning kunna lämnas för vissa år, exempelvis fem. Därigenom vunnes äfven tillfälle att omlägga eller möjligen indraga intendentsbefattningen, när tiden syntes inne därför.

Mot hvad kommittén rörande arbetskontoret och dess föreståndare sålunda anført och i vissa delar närmare utvecklat har fängvårdsstyrelsen förmått sig icke i sak hafva något att erinra.

Fängvårdsstyrelsen.

Den ställning, kommittén velat anvisa arbetsintendenten, synes mig också påkallad af hänsyn till den ovisshet angående arbetsbördans storlek, som måste råda, innan ännu stadgade förhållanden med afseende å arbetsdriften vid fängelserna inträdt. Huru intendents göromål böra närmare bestämmas, skall naturligtvis blifva föremål för öfvervägande vid den nya instruktionens utarbetande; och torde därvid de af kommittén uttalade önskemål kunna i det väsentliga tillgodoses.

Departementschefen.

[2.]

Sekreteraren å arbetskontoret. Notarien. Registratorn.

Den enda af kommittén ifrågasatta sammanslagning af tjänster vid fängvårdsstyrelsen berör innehafvarna af ofvannämnda befattningar.

Då arbetsbyrån den 27 mars 1907 inrättades, bestämdes angående den *sekreterare*, som skulle anställas å byrån, att honom ålåge:

att ombestyras arbetsbyråns expedition;

att uppsätta och kontrasignera af styrelsen beslutade skrivelser i arbetsfrågor;

att föra diaries och föredragningslistor öfver inkommande arbetsärenden samt liggare öfver de af styrelsen åtagna arbeten för statsförvaltningarnas behof;

att vid utgången af hvarje kalenderår upprätta balanslista öfver arbetsärenden, som ej blifvit slutligen handlagda;

att vårda och ordna de till arbetsärendena hörande handlingar;

att tillhandagå med utredningar i arbetsfrågor och i öfrigt lämna det biträde rörande dylika ärenden, som styrelsen funne erforderligt; samt

att vid arbetsintendentens semester eller eljest vid förfall för honom öfvertaga dennes handläggning och föredragning af arbetsfrågorna äfvensom i öfrigt träda i hans ställe. — Löneförmånerna motsvara, såsom ofvan nämnts, dem, som tillkomma innehafvare af tjänst i andra lönegraden.

Notarien, hvilken tillika är ombudsman, och registratorn, tillika aktuarie, tillhöra båda kanslibyrån. De äro tjänstemän i första lönegraden och hafva enligt 1877 års instruktion jämte senare bestämmelser följande hufvudsakliga åligganden,

notarien:

att föra styrelsens protokoll, uppsätta och kontrasignera resolutioner och skrivelser i anmärknings-, afskrifnings- och balansmål samt utfärda de beslut, som expedieras genom protokollsutdrag;

att, efter behörig anteckning i expeditjonslistor, afsända eller utlämna utgående expeditioner;

att med ledning af den förteckning å låne- och borgensförbindelser m. m., som skall upprättas af kamreraren, själfmant anställa de bevakningar, som erfordras i konkurser, årsstämmingsmål eller eljest till bevarande af fängvårdens rätt;

att vid i öfrigt förekommande ärenden, vare sig rättegångar eller andra tvister och afhandlingar, af hvilka fängvårdsstyrelsens rätt är beroende, iakttaga och bevaka densamma, efter erhållet uppdrag;

att afgifva utlåtande i de mål, som af styrelsen öfverlämnas till hans yttrande; [2.]

att i de till styrelsens handläggning hörande frågor angående tjänstefel vara åklagare, då så erfordras;

att vara förrättningsman vid de auktioner, som hållas inför styrelsen; samt

att verkställa granskning och sammanfattning af de från fångvårdsinrättningarna inkommande uppgifter angående personalredovisningen, besörja den därför erforderliga skriftväxling och upprätta vissa i styrelsens underdåniga berättelse intagna statistiska tabellbilagor;

registratorn:

att föra diarium öfver alla inkommande handlingar — med undantag för arbetsärendena — och aflämna desamma till vederbörande inom verket;

att förvara och ordna de till styrelsens bibliotek hörande böcker och skrifter samt hålla fullständig förteckning öfver dem;

att ansvara för värden af de handlingar, som böra förvaras af honom; samt

att utföra de göromål, som erfordras för tillämpningen af kungl. reglementet den 24 oktober 1890 angående arbetspremier vid de centrala straff- och tvångsarbetsanstalterna i riket jämte kungl. kungörelsen den 22 juni 1900, enligt hvilka författningar viss del af fångarnas arbetspremier skall insättas i postsparbanken för att efter frigifningen tillhandahållas dem under villkor, som skola öfvervakas af fångvårdsstyrelsen. I detta sistnämnda hänseende har registratorn att samla, föra till diarium och kontrollera inkommande uppgifter, öfvervaka reglementets riktiga tillämpning, uppsätta rapporter till styrelsen för postsparbanken samt ombesörja nödig skriftväxling.

Kommittén föreslår nu indragning af sekreterarebefattningen å arbetskontoret. Härom anför kommittén:

Kommittén.

Bland de med befattningen förenade åligganden inginge att föra diarier och föredragningslistor öfver inkommande arbetsärenden samt att vårda och ordna de till arbetsärendena hörande handlingar. Dessa skyldigheter syntes böra öfverflyttas å fångvårdsstyrelsens registrator, äfven af det skäl att arbetskontorets ärenden sålunda mera indroges under styrelsens kontroll och sammanfördes med verkets öfriga till handläggning inkomna frågor. Registratorns göromål blefve visserligen därigenom ökade, men ej i större mån än som motsvarade den utsträckning i arbetstiden, som torde föreskrifvas för verket. Däremot lättades

[2.] bördan för sekreteraren å arbetskontoret, och härigenom öppnades utväg för den sammanslagning af tjänster, som kommittén ansåge sig böra enligt följande grunder föreslå.

Notariens och ombudsmannens hufvudsakliga åligganden såsom notarie vore att föra styrelsens protokoll, att uppsätta och kontrasignera resolutioner och skrivelser i revisionsmål samt att, efter behörig anteckning i expeditiionslistor, afsända eller utlämna utgående expeditioner. Med den förenkling af protokollsföringen, som numera genomförts i fängvårdsstyrelsen, kräfde densamma icke synnerligen stort arbete. Antalet egentliga revisionsärenden, fränset inkomna räkenskaper, uppginge år 1908 till allenast 75, hvarför ej heller dessa ärenden kunde anses för notarien betungande. Själfva expeditiionsgöromålen kräfde i genomsnitt ej mer än 1 å 2 timmar dagligen. Såsom ombudsman hade samma tjänsteman att bevaka fängvårdens rätt i förekommande juridiska fall, såsom i rättegångar, vid konkurser och dylikt, samt att afgifva utlåtande i de mål, som af styrelsen öfverlämnades till hans yttrande. Enligt det af notarien särskildt förda ombudsmannadiariet utgjorde dithörande ärenden åren 1904—1908 tillhoppa 27. För att utfylla notariens arbetstid hade å notarien öfverflyttats den enligt 1877 års instruktion registratorn åliggande skyldigheten att verkställa granskning och sammanfattning af de från fängvårdsinrättningarna inkommande uppgifter angående personalredovisningen m. m. samt upprätta vissa i styrelsens underdåniga berättelse intagna statistiska tabellbilagor.

Då det emellertid visat sig, att notariens arbetstid detta oakadt icke kunnat för fängvården fullt utnyttjas, och då för denna tjänsteman likasom för öfriga ordinarie befattningshafvande i fängvårdsstyrelsen torde komma att föreskrifvas en arbetstid å tjänsterummet af minst sex timmar, hade kommittén ansett, att ytterligare göromål borde kunna åläggas ifrågavarande tjänsteman. I detta hänseende hade kommittén fäst sin uppmärksamhet å de göromål, som ålåg sekreteraren å arbetskontoret. Dessa göromål kunde ej annat än vinna genom sysslans anförtröende åt en juridiskt bildad tjänsteman. Inom kontoret förekomme uppsättande af kontrakt och afhandlingar, likviduppgörelser m. m., hvilket allt låge nära en ombudsmannabefattning.

Under förutskickande af den erinran, att amanuensbiträde fortfarande såsom hittills måste påräknas både för kanslibyrån och för arbetskontoret, ansåge kommittén det kunna med visshet antagas, att med anlåtande till någon del, om så erfordrades, af dylikt biträde de göromål, som nu tillhörde sekreteraren å arbetskontoret och notarien, skulle kunna skötas af en och samma person. De förenade göromålen blefve

emellertid därvid så kräfvande, att en andra grads tjänst måste för dem anvisas, hvilket framginge redan däraf, att för närvarande aflöningen till sekreteraren å arbetskontoret, utan att notarie- och ombudsmanuagöromålen åläge honom, vore bestämd efter sådan grad. Om än, såsom ofvan anförts, arbetskontorets göromål framdeles kunde komma att lättas och intendentens befattning därför kunde antagas förr eller senare blifva mindre fordrande eller till och med kunna i sin nuvarande form upphöra, torde dock alltid för arbetsdriften behöfvas sekreteraregöromål i ganska stor omfattning.

Kommittén hemställer fördenskill, att den befattning, som nu innehafves af notarien och ombudsmannen, uppflyttas i andra lönegraden mot det att med nämnda tjänst förenas skyldigheten att jämväl utföra sekreteraregöromål å arbetskontoret, med iakttagande dock att å styrelsens registrator öfverflyttas att föra diarier och föredragningslistor öfver de till berörda kontor hörande ärenden samt vårda och ordna dess handlingar. Den sålunda föreslagna befattningen i andra lönegraden torde lämpligen böra upptagas såsom sekreteraretjänst, så att hos styrelsen komme att vara anställda två sekreterare, båda på grund af arbetets art lydande under kanslibyrån, den ene med nuvarande ordinarie sekreterarens skyldigheter och den andre sekreterare för arbetsärenden, med skyldighet att tillika fullgöra de åligganden, som nu tillhörde notarien och ombudsmannen.

Den kombinerings af tjänster, som kommittén sålunda föreslagit, har fängvårdsstyrelsen funnit icke vara fullt lycklig.

*Fängvårds-
styrelsen.*

Erfarenheten under den tid, arbetskontoret varit i verksamhet, hade visat, att af arbetsintendentens närmaste man, den nuvarande arbetssekreteraren, endast i obetydlig grad fordrats uppsättande af skrivelser och expeditioner af den art, som i egentlig mening tillhörde en sekreterare i ämbetsverken. Däremot hade han i så mycket större omfattning att jämte andra till kontoret hörande göromål, såsom beräkningar rörande arbetena, förande af liggare och anteckningar beträffande dem samt uppgörande af arbetsstatistik m. m., uppsätta och expediera för den praktiska ledningen af arbetsdriften nödiga meddelanden angående de enligt styrelsens beslut öfvertagna och å de olika fängvårdsanstalterna fördelade arbetena. Härför och i den ställning, han i öfrigt intoge vid sidan af intendenten och i hans frånvaro såsom hans ställföreträdare, fordrades af ifrågavarande tjänsteman att i alla delar vara nära förtrogen med arbetsdriften och dess ekonomi. Han vore i verkligheten långt mera assistent åt intendenten än sekreterare.

[2.] Då de egenskaper, som utgjorde förutsättning för fyllande af berörda assistentuppgift, vore andra än de, hvar till i främsta rummet måste tagas hänsyn för notarie- och ombudsmanstjänst, torde det endast undantagsvis lyckas att finna i allo passande person för de enligt kommitténs förslag å tjänsten förenade heterogena göromål.

Kommittén hade såsom en fördel af sysslans anförtröende åt juridiskt bildad tjänsteman anført, att inom kontoret förekomme uppsättande af kontrakt och afhandlingar, likviduppgörelser m. m., hvilket allt skulle ligga nära en ombudsmannabefattning. Härvid borde dock framhållas, att de ifrågakommande kontrakten, hvilka mest afsåge materialleveranser för arbetena och uppsattes efter formulär, torde kunna likaväl som i allmänhet de likartade kontrakt, som afslutades efter föredragning af kameralbyråchefen, uppsättas af å kanslibyrån anställd sekreterare, efter ärendenas erforderliga beredning genom kontoret. Före afslutandet borde i allt fall kontrakten i vanlig ordning granskas och företes till styrelsens godkännande. De likviduppgörelser åter, som förekomme rörande arbetena, afsåge antingen de belopp, som statsförvaltningarna hade att erlægga såsom ersättning enligt nådiga brefvet den 14 oktober 1904 för materialier, som fångvården lämnat till verkställda arbeten, eller ock utbetalningar från fångvården för arbetsdriften. I förra fallet grundade sig likviduppgörelsen å sådana uträkningar å kontoret, som förutsatte kännedom om anskaffningskostnaden för materialierna och åtgången däraf för de olika arbetena, och i senare fallet anordnades likviden å kameralbyråchefens föredragning och efter de inkomna räkningarnas granskning genom kamreraren.

De mellanhafvanden med statsförvaltningar och med privata, som kunde förekomma i och för arbetsdriften, vore för öfrigt af likartad natur med hvad som i allmänhet förekomme inom statsförvaltningsgrenarna, såsom t. ex. vid armé- och marinintendenturen, hvilka i förvarande afseende vore jämförliga med styrelsens arbetskontor, och i det privata lifvet handhades af personer utan juridisk akademisk examen men med praktisk erfarenhet.

Till dessa principiella skäl mot den föreslagna anordningen komme äfven andra, som icke saknade betydelse.

Å den ifrågavarande tjänsten skulle erfordras vikarie, dels då notarien-sekreteraren, som i tjänsteställning och för bevarande af kontinuitet i arbetsledningen stode därtill närmast, under intendents semester och tjänsteresor upphölle *hans* tjänst och dels under notarien-sekreterarens egen semester, tillsammans omkring fyra månader årligen. Då för de

med tjänsten förenade notarie- och ombudsmannagöromålen å styrelsens kanslibyrå fordrades att hafva afflagt den för inträde å denna byrå föreskrifna juris kandidatexamen, hvilken eljest ej kräfdes af tjänsteman i ämbetsverket, blefve, så vidt ej förordnandet skulle lämnas åt extra ordinarie tjänsteman med tillfällig anställning å kanslibyrån, följden den, att i vanliga fall bland styrelsens tjänstemän icke någon annan funnes att tillgå för berörda vikariatförordnande än den enligt kommitténs förslag med fast lön anställde amanuensen å kanslibyrån. Men, utom det att denne knappast kunde antagas äga verkliga förutsättningar att sköta de till tjänsten hörande egentliga göromålen, tillkomme såsom ytterligare olägenhet, att styrelsen genom kansliamanuensens berörda förordnande blefve hindrad att anlita honom till samtidigt ifrågakommande andra vikariat å kanslibyrån.

Äfven därutinnan uppstode svårighet, att kanslibyrån och arbetskontoret vore förlagda till olika våningar inom styrelsens nuvarande ämbetslokal och måste blifva på samma sätt åtskilda äfven i den lokal, som vore afsedd för styrelsen i det under tillbyggnad stående förra riksdagshuset.

Vidare anmärker styrelsen, att, om ock diarieföringen af arbetsärendena lämpligen borde ingå i registratorsgöromålen, vården och ordnandet af de till dessa ärenden hörande handlingar enligt de åsatta diarienumren icke, såsom kommittén föreslagit, kunde öfverlämnas till kanslibyrån utan af praktiska skäl måste tillhöra arbetskontoret, likasom enahanda uppgift i fråga om kameralhandlingarna tillkomme kameralbyrån.

På grund af hvad sålunda anförts anser styrelsen, att kommitténs syftemål i fråga om utfyllande af notariens tjänst och öfverflyttande å juridiskt bildad tjänsteman af de för arbetsdriften påkallade egentliga sekreteraregöromålen skulle ändamålsenligare vinnas genom notarietjänstens sammanslagning med registratorstjänsten och öfverflyttande till sekreteraren å kanslibyrån af de för arbetsdriften ifrågakommande obetydliga sekreteraregöromålen.

Efter genomförande af denna anordning kunde vid val af assistent å arbetskontoret hänsyn tagas, oberoende af andra omständigheter, till de egenskaper, som erfordrades för deltagande i den praktiska arbetsledningen, och såsom vikarie för honom de tider, han vore förhindrad att förrätta tjänsten, kunde, då juridiskt bildad person icke därför erfordrades, anlitas någon utom kanslibyrån hos styrelsen inskrifven extra ordinarie tjänsteman, som genom tjänstgöring å arbetskontoret blifvit något mera förtrogen med göromålen därstädes, eller ock någon vid revisionsafdel-

- [2.] ningen anställd tjänsteman, som vid granskning af arbetsräkenskapen satt sig in i arbetsdriften.

Den af notarie- och registratorstjänsterna bildade tjänsten, å hvilken göromålen blefve ej mindre kräfvande än å den af kommittén föreslagna kombinerade notarie- och sekreteraretjänsten, torde böra aflönas med andra gradens lön, hvaremot assistenten å arbetskontoret skulle åtnjuta allenast första gradens lön. Någon ändring i antalet tjänster af de olika lönegraderna skulle sålunda icke ifrågakomma; endast en omflyttning skulle ske så till vida, att den första gradens tjänst, å hvilken registrators-göromålen å kanslibyrån nu låge, skulle i stället få sig tilldelade assistent-göromålen å arbetskontoret.

För frågans ordnande enligt styrelsens förslag hemställer styrelsen, att en af de af kommittén föreslagna tjänsterna i hvardera af första och andra lönegraden upptages i staten med angifvande allenast af lönegraden och utan benämning för utmärkande af tillhörande göromål.

*Skiljaktig
mening inom
fångvårds-
styrelsen.*

I denna fråga har inom fångvårdsstyrelsen uttalats skiljaktig mening af t. f. byråchefen för kansliärenden, hvilken ifrågasätter, huruvida icke den af styrelsen föreslagna anordningen, hvarigenom antalet å kanslibyrån anställda ordinarie tjänstemän blefve minskadt från tre till två, skulle, äfven om den vore i många afseenden lämplig och önskvärd, till arbetskontorets förmån undandraga kanslibyrån mera än skäligt och tillrädligt af dess arbetskrafter. Då likväl i hvarje fall de göromål, som nu utfördes af sekreteraren för arbetsärenden, borde kunna bestridas inom ramen af de tjänstebefattningar, kommittén i sitt förslag upptagit, hemställer nämnde byråchef, att, med bibehållande af föreslagna två sekreteraretjänster i andra lönegraden samt den tjänst i första lönegraden, som i förslaget upptages såsom registrators- och aktuariebefattning — den sistnämnda dock utan angifvande af sysslans art —, det måtte åt Kungl. Maj:t öfverlämnas att vid utfärdande af ny instruktion för fångvårdsstyrelsen å berörda tjänster lämpligen fördela ej mindre göromålen å kanslibyrån än äfven assistent- och sekreteraregöromålen å arbetskontoret.

*Departements-
chefen.*

Att de åligganden, hvilka nu tillkomma notarien och registratorn å kanslibyrån samt sekreteraren å arbetsbyrån, med den utsträckt arbetstid å tjänsterummet, som lär bli stadgad såsom förutsättning för den nya lönestaten, icke äro mera omfattande än att de kunna utföras af två tjänstemän, en i första och en i andra lönegraden, synes antagligt. Huruvida den sålunda möjliga indragningen af en tjänst skall drabba

sekreterarebefattningen å arbetskontoret eller den ena af nämnda tjänster å kanslibyrån, därom hafva olika meningar uttalats af kommittén och af fängvårdsstyrelsen. Vid öfvervägande af hvad å ömse sidor anförts har jag funnit mig böra biträda kommitténs förslag. Såsom hufvudskäl mot detta förslag anføres af fängvårdsstyrelsen den olikartade beskaffenheten af de göromål, som skulle förenas å den till sekreterarebefattning ombildade notarietjänsten å kanslibyrån. Detta skäl kan jag ej tillmäta väsentlig betydelse, då det väl måste antagas, att de, som blifva innehafvare af den nya sekreteraretjänsten, under längre tids tjänstgöring hos styrelsen haft tillfälle att vinna erfarenhet icke blott i de egentliga sekreteraresysslor, som komme att åligga honom, utan äfven i handläggningen af de ärenden, hvilka tillhöra ledningen af arbetsdriften. Den af styrelsen motsedda svårigheten i fråga om vikariatförordnandena å kanslibyrån synes ej heller vara afsevärd; någon ökning i antalet tjänster å denna byrå är ej ifrågasatt, och att anlita innehafvaren af den nya sekreterarebefattningen såsom vikarie för arbetsintendenten torde kunna undvikas genom att till sådant vikariat använda den å arbetskontoret tjänstgörande amanuens, som efter indragningen af den särskilda sekreterarebefattningen å arbetskontoret blir intendents närmaste man därstädes. De olägenheter slutligen, hvilka styrelsen antager vid sekreterarens tjänstgöring uppstå därigenom, att kanslibyråns och arbetskontorets rum icke tillhöra samma våning, torde genom lämpliga anordningar väsentligen förminskas. Om sålunda de af styrelsen uttalade betänkligheter vid kommitténs förslag icke böra föranleda dess förkastande, torde ett hinder för genomförande af den af styrelsen förordade anordning möta därutinnan, att göromålen å den förenade notarie- och registratorstjänsten blefve allt för omfattande för att kunna skötas af en person, och detta äfven under förutsättning att, på sätt styrelsen föreslagit, de för arbetsdriften förekommande sekreteraregöromålen öfverflyttades å den nuvarande sekreteraren å kanslibyrån, hvilken tjänstemans arbetsbörda för öfrigt torde vara så stor, att ökning i densamma ej gärna bör ifrågasättas. Ett skäl att föredraga kommitténs förslag framför styrelsens ligger — synes mig — äfven däri, att det förra genom indragning af en tjänst å arbetskontoret bättre öfverensstämmer med den af kommittén uttalade och af styrelsen icke motsagda uppfattning, att göromålen å arbetskontoret framdeles komma att minskas.

[2.]

Fast skrifbiträde.

Såsom jag redan nämnt, är hos fängvårdsstyrelsen anställdt ett skrifbiträde, och det synes uppenbart, att styrelsen fortfarande har behof af ett sådant biträde med arbetet hos styrelsen såsom hufvudsaklig sysselsättning.

Vid detta förhållande anser jag mig böra här upptaga till behandling den sedan någon tid på dagordningen stående frågan om *beredande af fastare anställning åt vissa biträden hos statens ämbetsverk och myndigheter.*

I skrifvelse till Kungl. Maj:t den 23 maj 1906 anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och i hvilken mån personer, som vore hos statens ämbetsverk och myndigheter på ett stadigvarande sätt sysselsatta med skrifgöromål och dylika sysslor, skulle kunna erhålla någon fastare anställning, samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill utredningen kunde föranleda. Denna skrifvelse var föranledd af en inom Riksdagen väckt motion, däri framhölls önskvärdheten af erforderliga åtgärder i ändamål att dessa biträden — kvinnor såväl som män — i likhet med öfriga tjänstemän och vaktbetejante erhöles fast anställning med rätt till sjukhjälp, semester och pension.

Öfver Riksdagens skrifvelse infordrades underdåniga utlåtanden från de centrala ämbetsverken, hofrätterna, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, domkapitlen och landsarkiven äfvensom från styrelserna för ett stort antal undervisningsanstalter och pensionsinrättningar med flera institutioner. Med hänsyn till de vidt skiftande meningar och förslag till frågans lösning, som i de sålunda afgifna utlåtandena framställes, samt behovet af ytterligare utredning i vissa hänseenden, innan frågan företoges till afgörande, erhöles genom nådig remiss den 22 februari 1907 löneregleringskommittén uppdrag att afgifva yttrande i ämnet; och har därefter till kommittén öfverlämnats en af ett stort antal kvinnliga biträden hos statsmyndigheterna till finansdepartementet ingifven framställning i syfte att åt dem måtte beredas en förbättrad ställning, motsvarande i tillämpliga delar den, som åtnjötes af statens ordinarie befattningshafvande.

Den 31 oktober 1907 afgaf kommittén underdånigt betänkande och förslag i ämnet. Häröfver hafva sedermera afgifvits infordrade underdåniga utlåtanden från nämnda myndigheter och institutioner,

hvarjämte yttranden i anledning af kommittéförslaget inkommit från styrelserna från föreningen af kvinnor i statens tjänst äfvensom från Fredrika Bremer-förbundets styrelse.

[2.]

Innan jag öfvergår till en redogörelse för de förslag, som i frågan framställts, anhåller jag att få i korthet angifva resultatet af den utredning, kommittén verkställt angående de nuvarande förhållandena.

Nuvarande förhållanden.

I Riksdagens ofvanberörda skrifvelse har den begärda utredningen angifvits böra afse personer, som äro hos statsmyndigheterna på ett stadigvarande sätt sysselsatta med »skrifgöromål och dylika sysslor». Med erinran, hurusom af de yttranden, som af myndigheterna afgifvits, framginge, att hos en del af dem funnes anställda extra biträden med enahanda ställning, som den i Riksdagens skrifvelse omförmälda, men hvilkas göromål icke vore af beskaffenhet att rätt väl kunna hänföras under det ofvan citerade uttrycket, har kommittén förmäلت, att då intet skäl syntes finnas att, vid i öfrigt jämförliga förhållanden, låta arten af det arbete, hvarmed biträdena sysselsattes, gifva anledning till åtskillnad dem emellan i nu ifrågavarande hänseende, kommittén ansett utredningen — i öfverensstämmelse med hvad i själfva verket torde hafva varit åsyftadt — böra i allmänhet omfatta alla de till vederbörande statsmyndigheters ordinarie eller extra tjänstemän och betjante ej hörande personer, hvilka vore hos myndigheterna på ett stadigvarande sätt sysselsatta med arbete, tillhörande vederbörande myndighets ordinarie uppgift.

Af sådana biträden voro vid tiden för kommitténs utredning, hos nedre justitierevisionen, Svea hofrätt och krigshofrätten anställda tillhopa 14, hvilka emellertid icke eller blott till mindre del aflönades direkt af staten; de utförde hufvudsakligen skrifarbete åt tjänstemän, hvilka uppbyro särskilda renskrifningspenningar och därför fingo själfva aflöna skrifbiträdena.¹⁾

Biträdenas antal.

Antalet biträden, som helt eller hufvudsakligen aflönas direkt af staten, angifves af kommittén till 320, af hvilka 291 äro kvinnor. Af hela antalet voro anställda 82,8 procent hos centrala myndigheter och institutioner, 13,1 procent hos öfverståthållareämbetet och länsstyrelserna samt återstående 4,1 procent hos öfriga lokala myndigheter och institutioner.

¹⁾ Hvad angår Svea hofrätt, där 10 af nämnda 14 biträden arbetade, har med år 1910 den ändring inträddt, att biträdena erhålla ersättning från ett för renskrifning å hofrättens stat uppfördt belopp.

[2.]

De ämbetsverk, som sysselsatte största antalet biträden, voro styrelsen för postsparbanken, generalpoststyrelsen, kommerskollegium och statistiska centralbyrån; hos dem voro anställda respektive 66, 41, 20 och 19.

Åligganden.

Biträdenas åligganden voro synnerligen olikartade. Af nämnda 320 biträden sysslade 26,2 procent med renskrift, 13,8 procent med statistik, 7,2 procent med revisionsgöromål, 10,3 procent med bokföring, 5 procent med expedition samt återstående 37,5 procent med andra eller olikartade göromål; bland dessa sysslor förekommo registrering, diarieföring, uppsättning af skrivelser, arkivgöromål, öfversättning, korrekturläsning, ritning, kansli- och kassagöromål, katalogisering och biblioteksgöromål m. m.

Kompetensfordringar och utbildning.

I afseende å kompetensfordringarna för biträdena finnas i allmänhet ej meddelade några bestämmelser rörande deras allmänbildning. I den mån deras åligganden äro af mera speciell beskaffenhet, hafva emellertid särskilda kompetensfordringar fastställts. Af de 291 kvinnliga biträdena hade 2,8 procent aflagt mogenhetsexamen, 69 procent åtnjutit undervisning vid högre läroverk eller högre flickskola samt 28,2 procent genomgått folkskola eller åtnjutit privat undervisning. Inemot en tredjedel hade åtnjutit undervisning vid handelsskola eller genomgått bokhållerikurs, likaledes omkring en tredjedel åtnjutit särskild undervisning i språk, hvarjämte något mer än en fjärdedel åberopat annan specialutbildning, såsom åtnjuten undervisning vid teknisk skola, borgarskola, slöjdskola eller genomgången kurs i kartritning, stenografi, maskinskrifning m. m.

Anställning.

Biträdena hafva i allmänhet anställts genom beslut af vederbörande myndighet eller dennas chef. I vissa ämbetsverk sker dock anställandet genom vederbörande afdelningschef eller viss hos myndigheten anställd tjänsteman.

Tjänstgöringstid.

Biträdenas tjänstgöringstid växlade hos olika myndigheter från högst tre till tio timmar och däröfver dagligen. Af nämnda 320 biträden arbetade i statstjänsten 34,8 procent högst fem timmar, 13,4 procent fem à sex timmar, 10 procent sex timmar, 10 procent sex à sju timmar, 16,2 procent sju timmar samt 12,5 procent mer än sju timmar, allt dagligen. I dessa tal voro inräknade jämväl förekommande öfvertidsarbeten utom tjänsterummet.

Aflöning.

Beträffande formen för biträdenas aflöning förekom dels tidlön, då ersättningen utgår med visst belopp per år, månad, dag eller timme, dels styckelön, då godtgörelse sker i mån af arbetsprodukten, exempelvis vid renskrift ersättning per ark eller sida, dels ock kombinationer

[2.]

af dessa båda aflöningsformer, hvarjämte i några fall öfvertidsarbete godtgjorts med en rund summa i form af gratifikation. För den ordinarie tjänstgöringen utgick ersättningen i regel med visst belopp per år eller månad, hvaremot öfvertidsarbete oftast utfördes mot timpenning.

Den årsinkomst, som tillflutit biträdena för deras tjänstgöring, har utgjort för omkring $\frac{2}{3}$ af deras antal högst 1,200 kronor samt för de flesta återstående mellan 1,200 och 1,800 kronor. Endast några få hafva nått en inkomst af öfver 1,800 kronor.

Semesterledighet i större eller mindre utsträckning har medgifvits ett större antal af de biträden, om hvilka här är fråga. Hos vissa myndigheter åtnjutes sådan ledighet af samtliga biträden, hos andra icke alls eller endast af en del biträden, under det att hos ännu andra någon ledighet icke förekommer annat än mot afdrag å aflöningen eller skyldighet för biträdet att själf aflöna vikarie eller under förutsättning att arbetet under semestertiden kan så anordnas, att i tjänst varande biträden utföra det arbete, som eljest skolat åligga semesterlediga, så att medgifvandet af ifrågavarande förmån icke medför någon särskild kostnad för ämbetsverket. Semestertiden växlar mellan en och sex veckor.

Semester.

Vid inträffande sjukdomsfall har hos några myndigheter biträde tillerkänts rätt att uppbära hela aflöningen eller någon del däraf, ofta dock endast under en kortare tid hvarje år. Sjukhjälp torde sålunda tillkomma inemot hälften af hela antalet biträden. Till öfriga biträden däremot synes, såvidt de inkomna uppgifterna gifva vid handen, någon sjukhjälp ej alls lämnas.

Sjukhjälp.

Bestämmelser angående pension åt biträdespersonalen saknas alldeles. I åtskilliga fall har dock Riksdagen, på framställning af Kungl. Maj:t, beviljat ålderdomsunderstöd åt biträden.

Pension.

Förutom de på ett stadigvarande sätt hos ämbetsverk och myndigheter anställda biträden anlita många myndigheter äfven tillfälliga biträden, understundom i ganska stor utsträckning. Så voro hos styrelsen för postsparbanken vid början af år 1908 anställda ej mindre än 140 dylika biträden.

Tillfälliga biträden.

Beträffande kostnaderna för de af myndigheterna använda och af statsmedel aflönade ständiga och tillfälliga biträden har löneregleringskommittén verkställt en approximativ beräkning, afseende förhållandena år 1906, enligt hvilken den sammanlagda ersättningssumman nämnda år utgjort för ständiga biträden omkring 340,000 kronor och för tillfälliga biträden ungefär 90,000 kronor.

Kostnader.

[2.]
Löne-
reglerings-
kommitténs
förslag.

I fråga om önskvärdheten af nya bestämmelser i syfte att åt biträdena bereda en förbättrad ställning anför kommittén, hurusom, då för en omfattande och ingalunda oviktig del af statsförvaltningens arbete måste litas till biträden af ifrågavarande slag, det syntes kommittén öfverensstämma med billighet och rättvisa, att af dylika biträden de, hvilkas arbetskraft toges helt eller hufvudsakligen i anspråk för statstjänsten och hvilka sålunda borde anses fylla en ordinarie uppgift, komme i åtnjutande af en fastare ställning, närmare jämförlig, äfven beträffande förmåner i öfrigt, med den, som staten redan gifvit sina ordinarie tjänstemän. Men det vore — framhåller kommittén vidare — af vikt att tillse, att fasta biträdesbefattningar inrättades endast i den mån, detta kunde anses af förhållandena verkligen betingadt. Det måste i sådant hänseende förutsättas, att en dylik anställning ej ifrågakomme annat än för biträde, hvars arbetskraft blefve i hufvudsakligen samma omfattning som den ordinarie personalens utnyttjad för statstjänsten, och därjämte borde krävas utredning därom, att behovet för vederbörande myndighet af dylik arbetskraft till nämnda omfattning vore af stadigvarande beskaffenhet.

Kommittén hemställer därför, att åt biträden, som för stadigvarande arbetsuppgifter äro hos statsmyndigheter anställda eller hädanefter anställas, måtte, i enlighet med af kommittén föreslagna stadganden, gifvas en fast ställning. Kungl. Maj:t borde bestämma, i den mån befintliga anslag därtill lämna tillgång, om och i hvilken omfattning dylika biträden må inom ett ämbetsverk anställas. De särskilda bestämmelser, som af kommittén föreslagits, angå biträdes antagande, arbetstid å tjänsterummet, entledigande, aflöningsförmåner, rätt till semester, sjukhjälp och ålderdoms- eller invaliditetsunderstöd.

Vidare har kommittén hemställt, att för bestridande af ålderdoms- och invaliditetsunderstöden uppföres ett förslagsanslag å riksstatens tionde hufvudtitel, afsedt för statsförvaltningen i dess helhet, med undantag för sådana myndigheter, hvilka enligt gifna föreskrifter skola af egen uppbörd bestrida de statsverket åliggande utgifter för pensionering af deras ordinarie personal, samt att i de stater, som utfärdas för dylika myndigheter, särskilda förslagsanslag uppföras till bestridande af ålderdoms- och invaliditetsunderstöd.

Då jag nu öfvergår till en redogörelse för de särskilda, af kommittén föreslagna bestämmelserna rörande ifrågavarande biträden, synes lämpligt, att i sammanhang härmed omnämnas de mera väsentliga af de erinringar, som mot kommittéförslaget framställts.

I fråga om biträdes antagande föreslår kommittén, att antag-

Biträdes
antagande.

[2.]

ningen skulle ske genom vederbörande myndighet och att såsom fasta biträden i regel skulle anställas endast kvinnor, samt att, för att kunna såsom fast biträde antagas, skulle erfordras att hafva fullgjort de kompetensfordringar, som blefve angifna i den för myndigheten gällande instruktion, äfvensom att hafva undergått profjtjänstgöring under minst ett år, dock med rätt för vederbörande myndighet att pröfva, om och i hvad mån föregående tjänstgöring såsom tillfälligt eller ständigt biträde hos samma eller annan statsmyndighet kunde ersätta profjtjänstgöringen.

Fast biträde skulle enligt kommittéförslaget vara skyldigt att arbeta å tjänsterummet hvarje söckendag under den tid, som för den ordinarie personalen hos vederbörande myndighet utgör föreskrifven minimitid.

Tjänstgöringstid.

Ett stort antal myndigheter har ansett, att en dylik ovillkorlig föreskrift angående tjänstgöringstiden icke skulle vara lämplig samt att bestämmelse borde meddelas i syfte att undantag för särskilda fall skulle kunna meddelas. Flera myndigheter hafva ock hemställt, att för de hos dem anställda biträden måtte i förevarande hänseende vinna tillämpning enahanda grundsatser, som de, hvilka vid de under senare tid verkställda löneregleringar förklarats skola gälla beträffande de ordinarie befattningshafvandena i allmänhet.

Kommittén har föreslagit, att biträde, som gjort sig skyldigt till fel eller försummelse i tjänsten af sådan beskaffenhet, att vederbörande myndighet funne sig icke vidare kunna för biträdet hafva förtroende, skulle kunna af myndigheten entledigas från befattningen.

Entledigande.

Åtskilliga myndigheter anse en sådan bestämmelse lämna rum för godtycke och föreslå, att för biträdena måtte i förevarande hänseende meddelas enahanda föreskrifter, som gälla för tjänstemännen i vissa verk samt för statens vaktbetjante i allmänhet. Entledigande skulle då kunna ske vid fel eller försummelse i tjänsten, och skulle jämväl för biträdena gälla de vanliga straffgraderna varning, suspension och afsättning i administrativ väg.

Vidare skulle, enligt kommitténs förslag, entledigande kunna äga rum vid stadigvarande, väsentlig nedsättning i biträdes arbetsförmåga. Denna bestämmelse föreslår kommittén skola kompletteras med en annan — hvilken dock endast skulle afse kvinnliga biträden — af innehåll att, därest dylikt biträde före sextio lefnadsår blefve af nyss angifna anledning entledigadt från sin befattning, skulle, om biträdet innehade minst 15 tjänstår, på Kungl. Maj:ts pröfning ankomma, huruvida biträdet borde för framtiden komma i åtnjutande af invaliditetsunderstöd, afpassadt

[2.] med hänsyn till förhållandet mellan den lefnads- och tjänstålder, som biträdet vid entledigandet uppnått, och den, som enligt af kommittén föreslagna bestämmelser, skulle berättiga till fullt ålderdomsunderstöd.

Nyssberörda bestämmelser hafva i ett stort antal af de i ärendet afgifna yttranden betecknats såsom olämpliga och obilliga. Med erinran att, enligt gällande pensionslag, skyldighet att från tjänst afgå inträder för tjänstinnehafvare, som icke uppnått den för åtnjutande af hel pension stadgade lefnadsålder, där han, efter att under fem på hvarandra följande år i följd af sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjänstgöra, finnes vara för framtiden till tjänstgöring oförmögen, äfvensom för tjänstinnehafvare, som träffats af olycksfall i tjänsten, där olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga till tjänstgöring, samt att i dylika fall vederbörande vid afgang från tjänsten äro berättigade till pension — i förstnämnda fall minst sjuttiofem procent af hel pension samt vid olycksfall hel pension —, hafva flera myndigheter förordnat, att i stället för berörda af kommittén ifrågasatta bestämmelser, nyssnämnda i pensionslagen meddelade föreskrifter måtte å biträdena vinna tillämpning.

Det har ock föreslagits, att bestämmelse måtte meddelas i syfte att entledigande skulle kunna ske, därest biträde blefve obehöfligt till följd af ämbetsverks omorganisation; och har såsom en brist i kommittéförslaget framhållits, att detsamma ej innehåller några bestämmelser, motsvarande dem, hvilka gälla för statens befattningshafvande i allmänhet i fråga om skyldighet att vara underkastade den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverk eller eljest i allmänhet kan varda stadgad.

Aflöning.

Enligt kommittéförslaget skulle biträdenas aflöning utgå med bestämdt arfvode att lyftas månadsvis. Grunderna för aflöningen skulle bestämmas af Kungl. Maj:t på förslag af vederbörande myndighet inom af kommittén angifna minimi- och maximibelopp. Kommittén föreslår 1,200 kronor för år såsom lägsta begynnelsearfvode och 1,800 kronor för år såsom högsta slutarfvode, dock att för biträden, anställda utom hufvudstaden, minimibeloppet borde utgöra 900 kronor för år.

Beträffande aflöningssättet hafva några myndigheter hemställt, att godtgörelsen åt biträdena måtte utgå med dels viss mindre lön, utgörande vederlag för biträdes skyldighet att stå myndigheten till tjänst med utförande af förefallande göromål, dels ock därjämte ersättning i förhållande till den arbetskvantitet, som biträdet åt myndigheten utfört.

[2.]

I fråga om aflöningsbeloppen hafva i de afgifna yttrandena en mängd olika förslag framställts. De föreslagna beloppen växla mellan 900 kronor och 2,700 kronor per år. Med påpekande, att vissa biträden redan nu åtnjuta högre aflöning än det af kommittén föreslagna maximibelopp, hafva i flera yttranden framhållits olämpligheten af att för samtliga biträden meddela allmängiltiga bestämmelser angående aflöningsbeloppen samt önskvärdheten däraf, att fråga härom afgöres för hvarje ämbetsverk för sig med hänsyn till kompetensfordringar och åligganden för där anställda biträden.

Biträde må — föreslår kommittén — från och med kalenderåret näst efter det, då biträdet blifvit antaget, äga att årligen, när sådant kan ske utan hinder för göromålsens behöriga gång, åtnjuta semester under en månad, med bibehållande af arfvodet för denna tid. Till vikarien skulle i sådant fall utgå godtgörelse af statsmedel med belopp, motsvarande på semestertiden belöpande andel af det lediga bitrådets begynnelseaflöning.

Semester.

Med afseende å denna bestämmelse hafva några myndigheter ifrågasatt, huruvida icke semestertiden för de hos dem anställda biträden måtte — i likhet med hvad som gäller för åtskilliga tjänstemän hos vissa myndigheter — inskränkas till två veckor under de tre första åren efter det biträde antagits.

Enligt kommittéförslaget skulle biträde vid tjänstledighet på grund af styrkt sjukdom äga att under högst tre månader af ett och samma kalenderår såsom sjukhjälp behålla två tredjedelar af belöpande arfvode; och skulle ersättningen till vikarie under nämnda tid beräknas efter samma grund som för semestervikariat.

Sjukhjälp.

Mot denna bestämmelse hafva många myndigheter framställt anmärkningar. Några anse, att berörda tidsgräns, tre månader, bör i angifven mån utsträckas, andra åter, att densamma bör helt och hållet bortfalla. Med erinran, hurusom för statens befattningshafvande i allmänhet gäller, att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen — hos vissa ämbetsverk, i särskilda fall, jämväl tjänstgöringspenningarna — under det att den, som af annan anledning åtnjuter ledighet eller är hindrad att bestrida sin befattning, kan förpliktas att, utöfver tjänstgöringspenningarna, afstå så mycket af lönen, som pröfvas skäligt, hafva i flera af de afgifna yttrandena hemställts, att enahanda bestämmelser jämväl måtte blifva tillämpliga i afseende å biträdena.

I fråga om skyldighet att från befattningen afgå samt om rätt

*Alderdoms-
understöd.*

[2.] för biträde till ålderdomsunderstöd har kommittén föreslagit följande bestämmelser.

Biträde skulle vara pliktigt att från befattningen afgå, kvinna vid 60 och man vid 65 lefnadsår, vederbörande myndighet emellertid obetaget att, därest biträdet vore villigt kvarstå i sin befattning och funnes fortfarande kunna däri, med fördel för det allmänna, användas, låta med entledigandet tills vidare anstå, dock högst intill 65 år för kvinnligt och 70 år för manligt biträde. Kvinnligt biträde, som uppnått 60 års ålder och minst 30 tjänstår, skulle från entledigandet vara för sin återstående listid berättigadt till årligt ålderdomsunderstöd, utgående med femtio procent af medelbeloppet af bitrådets fasta arvoden under de sista fem åren, dock att för biträde, som tillåtits kvarstå i sin befattning efter 60 lefnadsår, ålderdomsunderstöd icke under något förhållande finge utgå med högre belopp än det, hvartill biträdet varit berättigadt vid 60 lefnadsår. Kvinnligt biträde, som vid uppnående af 60 års ålder icke innehade 30, men dock minst 15 tjänstår, skulle för tiden från entledigandet vara berättigadt till afkortadt ålderdomsunderstöd, som till beloppet af fullt ålderdomsunderstöd skulle stå i samma förhållande som antalet af bitrådets tjänstår till 30. På Kungl. Maj:ts pröfning skulle ankomma, huruvida i särskilda fall betingelserna för utgående af ålderdomsunderstöd vore för handen; och skulle i fråga om bekommande af understöd tjänstår räknas från antagandet till fast biträde, dock att på Kungl. Maj:ts pröfning finge ankomma, om och i hvad mån därutöfver skulle få tillgodoräknas föregående tjänstgöring såsom ständigt biträde hos statsmyndighet.

De ifrågavarande bestämmelserna angående rätt till ålderdomsunderstöd afse sålunda endast kvinnliga biträden. I motiven till sitt förslag har kommittén framhållit önskvärdheten däraf, att därest undantagsvis lämplig kvinnlig arbetskraft icke funnes att tillgå för fast biträdesbefattning eller om af annan anledning befunnes lämpligt att anlita manlig arbetskraft, vid besättandet af dylika befattningar, så vidt ske kunde och särskildt där det gällde biträdesbefattning för renskrift eller andra enklare göromål, pensionerade underofficerare måtte komma i åtanke. Dessa biträden borde dock icke, enligt kommitténs mening, kunna förvärfva rätt till ålderdomsunderstöd. För de undantagsfall åter, i hvilka kunde komma att såsom fasta biträden anställas män, ej tillhörande nyssnämnda kategori, anser kommittén icke lämpligen böra meddelas några allmänna bestämmelser rörande ålderdoms-

understöd, utan borde fråga om sådant i tilläfsventyrs förekommande fall göras till föremål för statsmakternas särskilda pröfning. [2.]

Mot de af kommittén föreslagna bestämmelser angående ålderdomsunderstöd hafva åtskilliga erinringar framställts. De gå hufvudsakligen ut på följande.

Ålderdomsunderhållet borde icke gifvas karaktären af understöd, utan borde biträdena tillerkännas rätt till pension att utgå i enlighet med de principer, som för statens befattningshafvande i allmänhet gjort sig gällande; och borde samtliga — såväl manliga som kvinnliga — biträden tillförsäkras en dylik rätt. De i gällande pensionslag meddelade allmänna villkor för erhållande af pension — såsom att vederbörande ej blifvit från tjänsten afsatt, vid afgång från tjänsten innehade svenskt medborgarskap, åtnjöte medborgerligt förtroende m. m. — skulle sålunda vinna tillämpning jämväl å biträdena. För erhållande af afkortadt underhåll borde — i likhet med hvad i pensionslagen vore föreskrifvet — fordras allenast tio tjänstår. Vidare borde, i fråga om rätten att med ålderdomsunderstöd förena lön eller pension för annan tjänst, för biträdena i tillämpliga delar gälla enahanda bestämmelser, som de, hvilka i berörda hänseende vore meddelade i pensionslagen. Att det af kommittén för biträdena föreslagna understödsbelopp vore vida lägre än den pension, statens befattningshafvande i allmänhet tillkomme, vore visserligen i sin mån motiveradt däraf, att biträdena, enligt kommittéförslaget, ej skulle själfva bidra till understöden. Men understödsbeloppet, hvilket, om kommitténs förslag vunne godkännande, skulle utgöra högst 900 kronor för år, syntes dock allt för lågt.

Sedan kommittén afgaf det betänkande, för hvars hufvudsakliga innehåll jag nu redogjort, har frågan om inrättande af fasta biträdesbefattningar hos statsmyndigheter vid olika tillfällen varit föremål för uttalanden i sammanhang med löneregleringar för vissa ämbetsverk.

Sålunda föreslog löneregleringskommittén i sitt betänkande den 2 november 1907 rörande reglering af löneförhållandena vid landtbruksstyrelsen inrättandet vid detta ämbetsverk af två biträdesbefattningar, för hvilka borde gälla de af kommittén för dylika befattningar föreslagna bestämmelser, dock med viss modifikation i fråga om aflöningsbeloppet för det ena af de ifrågavarande biträdena. Vid anmälan den 13 januari 1908 af detta ärende inför Eders Kungl. Maj:t hemställde föredragande departementschefen, under erinran hurusom mot kommitténs allmänna betänkande angående biträdena framställts anmärk-

*Biträden hos
landtbruks-
styrelsen m. fl.
ämbetsverk.*

- [2.] ningar af djupt ingripande principiell betydelse, att, i afvaktan på utredningens slutförande, med lösningen af frågan måtte, vidkommande ifrågavarande ämbetsverk, någon tid anstå. Denna hemställan vann ock såväl Eders Kungl. Maj:ts som Riksdagens godkännande. På enahanda sätt har förfarits beträffande åtskilliga andra ämbetsverk, för hvilka löneregleringar under senare tid ifrågakommit.

*Biträden hos
järnvägsstyrelsen
och telegrafstyrelsen.*

Beträffande vissa ämbetsverk — hvilka med hänsyn till den särställning, deras biträden intogo, i kommitténs utredning lämnats å sido — har dock biträdesfrågan redan vunnit sin lösning, och har den därvid lösts på det sätt, att biträdena uppförts på ordinarie stat.

Detta är förhållandet med järnvägsstyrelsen, å hvars stat äro, under benämning bokhållare eller kontorsskrifvare, uppförda åtskilliga biträden, af hvilka några äro sysselsatta uteslutande med renskrifningsarbete, under det andra hafva sig anförtrodda göromål af mera kvalificerad art.

Äfven å telegrafstyrelsens ordinarie stat äro uppförda ett antal biträdesbefattningar — kvinnliga kontorsskrifvare å katalogexpeditionen. I det af kommitterade för afgifvande af yttrande och förslag i fråga om förändrad organisation af telegrafstyrelsen den 14 januari 1907 afgifna underdåniga betänkande anförde kommitterade, efter att hafva Erinrat, hurusom ifrågavarande biträden dittills icke varit å ordinarie stat uppförda, att detta förhållande syntes innebära en orättvisa, då ifrågavarande personal i styrelsens tjänst utförde ett nödvändigt och stadigvarande arbete och hade samma regelbundna tjänstetid, som styrelsens öfriga tjänstemän; och åberopade kommitterade till stöd för förslaget om dessa tjänsters upptagande å ordinarie stat, bland annat, Riksdagens uttalanden i dess skrifvelse den 23 maj 1906. Vid anmälan af kommitterades betänkande inför Kungl. Maj:t den 8 mars 1907 förordades förevarande förslag af vederbörande departementschef under uttalande, att förslaget vore väl motiveradt af den stadigvarande beskaffenheten af det arbete, som skulle åt biträdena anförtros. Förslaget vann ock Kungl. Maj:ts bifall; och i de af Kungl. Maj:t rörande ifrågavarande biträden föreslagna bestämmelser gjorde Riksdagen ej annan ändring än att begynnelselönen för biträdena något höjdes.

*Departementschefen.
Behovet af
nya bestämmelser.*

Den i ärendet förebragta utredningen ådagalägger, att antalet af de hos statsmyndigheterna på ett stadigvarande sätt anställda biträden redan nu är ganska betydande. Det synes ock påtagligt, att för framtiden behovet af dylika biträden för statstjänsten ingalunda kommer

att minskas utan tvärtom ökas. Statsförvaltningens uppgifter på olika områden vinna alltjämt större omfattning, och en följd häraf är, att behovet af ökade arbetskrafter tid efter annan gör sig gällande. I den mån åtgärder vidtagas för genomförande af den fullt riktiga principen, att för utförande af arbeten i statstjänsten ej högre kvalificerad arbetskraft användes än arbetets art kräfver, kommer säkerligen en ökning jämväl af biträdespersonalen att inträda. Löneregleringskommittén har äfven i sitt ifrågavarande betänkande påpekat, att denna personal tydligen är stadd i tillväxt.

Af utredningen framgår ock, att de förmåner, som tillerkänts de ifrågavarande biträdena, i många fall bestämts enligt helt olika principer, utan att tillräckliga skäl synas föreligga, som motivera en dylik åtskillnad. Särskildt gäller detta de grunder, som hos olika myndigheter tillämpas i fråga om beredande åt biträdena af förmånerna af semester och sjukhjälp.

Redan denna omständighet — frånvaron af enhetliga bestämmelser i hithörande afseenden — innebär ett missförhållande, som bör snarast möjligt afhjälpas. Men äfven i andra hänseenden synas reformer på detta område behöfliga. Jag syftar därvid särskildt på den osäkra ställning, biträdena i allmänhet intaga, äfvensom på saknaden af föreskrifter om rätt till pension.

Lika med kommittén anser jag sålunda synnerligen önskvärdt, att nya bestämmelser varda meddelade i syfte att en fastare och äfven i andra afseenden förbättrad ställning beredes ifrågavarande biträden.

Äfvenledes delar jag kommitténs åsikt därom, att fasta biträdesbefattningar böra inrättas, endast när för vederbörande myndighet föreligger ett verkligt och stadigvarande behof af biträde samt myndigheten kan för statstjänsten utnyttja biträdets arbetskraft helt eller i hufvudsakligen samma omfattning som den ordinarie personalens.

Kommittén har vid behandling af denna fråga framställt det spörsmålet, huruvida fasta biträdesbefattningar böra inrättas äfven för biträden med enklare göromål eller förbehållas allenast åt biträden med mera kräfvande uppgifter. Uppenbart vore — anför kommittén —, att ur synpunkten af arbetsresultatet det egentligen vore af vikt att för de mera kvalificerade göromålen hafva tillgång på fast, vederbörligt skolad personal, medan däremot i fråga om renskrift och dylika enklare sysslor utsikten vore större att få arbetet nöjaktigt förrättadt äfven med arbetskraft, anlitad endast för tillfället. Och hvad särskildt renskrifningen beträffade, torde tillfällig arbetskraft af fullt tillfredsställande beskaffenhet, åtminstone i de flesta städer eller andra större

*De nya
bestämmelser-
nas tillämplig-
hetsområde.*

[2.] samhällen, nästan ständigt stå till buds. Emellertid läte sig icke förnekas, att äfven i fråga om renskrifning det för arbetet erbjöde vissa fördelar att hafva tillgång på arbetskraft, van såväl vid de inom ett verk förekommande ämnen som vid där begagnade beteckningar och skrifsätt m. m. Och för de myndigheter, hos hvilka renskrifning förekomme regelbundet i mera afsevärd omfattning, skulle det onekligen lända till ganska stor omgång, därest icke inom tjänstelokalen funnes ständig tillgång på skrifbiträde. Anlitandet af tillfälliga biträden kunde dessutom erbjuda betänkligheter i de i synnerhet hos vissa myndigheter förekommande fall, där det skrifnas innehåll icke borde, åtminstone före viss tid, blifva känt för utomstående. Allt detta hade föranlett, att flertalet centrala myndigheter funnit sig böra anställa ett eller flera ständiga skrifbiträden.

Det syntes kommittén obilligt, om dessa biträden, där deras arbetskraft toges i fullt mått och på stadigvarande sätt i anspråk för statstjänsten samt således äfven å dem kunde sägas hvila en ordinarie uppgift i statens tjänst, skulle utestängas från de förmåner, som de fasta biträdesbefattningarna skulle erbjuda. Mot en dylik åtskillnad mellan olika biträden efter arten af deras åligganden talade äfven den omständigheten, att biträdena i detta hänseende icke allestädes bildade skarpt skilda grupper. Kommittén har därför afsett, att i fasta biträdesbefattningar skulle kunna anställas biträden af nu ifrågavarande slag, oberoende af beskaffenheten af deras åligganden, men har kommittén därvid särskildt betonat, att i fråga om biträden för renskrifning det borde noga tillses, att fast anställning bereddes endast biträde, för hvars arbetskraft vederbörande myndighet under alla förhållanden hade full och stadigvarande användning, medan för renskrifningen i öfrigt borde anlitas tillfälliga biträden eller renskrifningsbyråer.

Den af kommittén sålunda uttalade uppfattning delar jag till fullo.

Några myndigheter hafva till stöd för behovet af inrättande af fasta biträdesbefattningar åberopat, att härigenom skulle vinnas en välbehöflig förbättring i de hos dessa myndigheter anställda extra tjänstemäns villkor. Dessa uttalanden synas mig emellertid röja en missuppfattning af syftet med de nya bestämmelserna. Afsikten med dessa är ingalunda att — huru önskvärd en sådan åtgärd än i och för sig kunde vara — tillgodose de extra tjänstemännen, hvilka hafva utsikt till befordran, utan uteslutande att bereda en förbättrad ställning åt de biträden, hvilka utan befodringsutsikter äro hos myndigheterna på ett stadigvarande sätt anställda. För utförande

[2.]

af sådana göromål, hvilka lämpligen — utan åsidosättande af berörda grundsats, att i statstjänsten ej må användas högre kvalificerad arbetskraft än arbetets beskaffenhet nödvändiggör — kunna verkställas af extra tjänstemän med befördringsmöjligheter, böra därför fasta biträdesbefattningar ej inrättas.

Enligt hvad utredningen i ärendet gifver vid handen, hafva åtskilliga myndigheter ej behof af att utnyttja de hos dem ständigt anställda biträdens arbetskraft i lika stor utsträckning som den ordinarie personalens. Utredningen visar sålunda, att omkring halfva antalet biträden har i statstjänsten en daglig arbetstid, understigande sex timmar. Af hvad jag redan yttrat följer, att i dylika fall fasta biträdesbefattningar enligt min mening icke böra inrättas.

Tydligt är, att därest de nya bestämmelsernas tillämplighetsområde strängt begränsas på det sätt, jag ofvan angifvit, de fasta befattningarna komma att blifva väsentligt färre än antalet af de nuvarande ständiga biträdena. Att märka är emellertid, att de nya bestämmelserna dock gifvetvis komma att lända jämväl de uteslutna biträdena så till vida till godo, som dessa, i den mån de uppfylla stadgade kompetensfordringar, vinna utsikt att blifva befördrade till fasta biträden hos de ämbetsverk, där dylika befattningar blifva inrättade.

Hvad däremot angår de särskilda af kommittén för ifrågavarande befattningar föreslagna bestämmelserna, synas mig dessa i vissa afseenden ej tillfredsställande. Jag syftar därvid närmast på de af dessa bestämmelser, hvilka skulle motsvara de allmänna föreskrifter, som för statens ordinarie tjänstemän och vaktbetjante äro meddelade dels i gällande aflöningsreglementen eller i utfärdade författningar angående villkor och bestämmelser för åtnjutande af de för ämbetsverken fastställda nya aflöningsförmåner, dels ock i den allmänna pensionslagen.

Af utredningen i ärendet framgår, att de ifrågavarande biträdenas åligganden äro synnerligen olikartade — från renskrifning och dylika enkla sysslor upp till göromål, hvilka mången gång äro lika kräfvande som de, hvilka besörjas af åtskilliga ordinarie tjänstemän.

Att för de biträden, hvilka hafva sig anförtrordade arbeten af mera kvalificerad art — och till denna grupp torde flertalet af biträdena höra —, i förevarande hänseenden meddela bestämmelser, hvilka, på sätt kommitténs förslag innebär, skulle i flera väsentliga afseenden afvika från dem, som gälla för statens befattningshafvande i allmänhet, synes icke lämpligt.

Däremot skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke för en annan grupp af biträden, nämligen den med renskrifning och andra arbeten

Allmänna villkor för åtnjutande af aflöningsförmåner.

- [2.] af mera mekanisk art sysselsätta personalen, vissa från de allmänna bestämmelserna afvikande föreskrifter borde meddelas. Särskildt synes härvid böra komma under öfvervägande, om icke för denna personal borde vinna tillämpning ett aflöningssätt, hvarigenom ersättningen åtminstone till största delen — såsom redan nu hos vissa ämbetsverk äger rum — komme att utgå i förhållande till arbetsprodukten.

Att ett dylikt aflöningssätt skulle medföra vissa fördelar, kan icke förnekas. Det uppmuntrar på ett direkt och effektivt sätt till arbetsamhet, och det skulle särskildt väl lämpa sig för de biträden, hvilka äro anställda hos ämbetsverk, där biträdenas aflöning utbetalas till en del af ämbetsverket själf och till en del af de där anställda tjänstemännen, såsom förhållandet exempelvis är med biträdena hos nedre justitierevisionen.

Men om än berörda aflöningssätt sålunda skulle för vissa fall bereda afsevärda fördelar, kunna dock mot dess införande anföras tungt vägande skäl. Att skrifbiträdena erhålla sin aflöning af tjänstemän inom det verk, där de arbeta, är en anordning, som med innevarande år afskaffats inom Svea hofrätt och väl inom kort torde alldeles försvinna. Antalet af de biträden, för hvilka det ifrågasatta nya aflöningssättet skulle lämpa sig, är ock, såsom af utredningen framgår, redan nu jämförelsevis ringa, och, därest hvad jag ofvan föreslagit ifråga om de nya bestämmelsernas tillämplighetsområde vinner godkännande, kommer nämnda antal helt säkert att ytterligare väsentligt reduceras. Det torde ock kunna antagas, att åt flera af de biträden, hvilka nu hafva sig anförtrodda uteslutande renskrifningsarbeten, efter hand komma att öfverlämnas jämväl vissa andra sysslor, exempelvis kollationering, uppsättande af enklare expeditioner med flera arbeten, för hvilka det nya aflöningssättet, som ju med fördel kan tillämpas endast i fråga om sådana göromål, om hvilka kan på förhand med tämlig visshet beräknas, hvilken tid de böra kräva, skulle visa sig mindre lämpligt.

Ett system, enligt hvilket aflöningen skulle bestämmas i förhållande till arbetsprestationen, är ock, på sätt i några af de i ärendet afgifna yttrandena påpekats, förenadt med vissa svårigheter i fråga om beräkningen af det utförda arbetet samt åstadkommandet af en effektiv kontroll öfver denna beräkning. Härtill kommer, att därest aflöningen för biträdena skall blifva växlande i mån af arbetsprodukten, det säkerligen blir synnerligen svårt att utfinna lämpliga och rättvisa föreskrifter, huru pension för biträdena bör beräknas. Jag ber att i detta sammanhang få erinra, att när vid 1907 års riksdag förslag väcktes

[2.]

om meddelande af bestämmelser i syfte att bereda pension åt den extra personalen vid telegrafverket, detta förslag blef af Riksdagen afslaget, därvid såsom skäl härför åberopades, bland annat, just svårigheter af nyss antydda art.

För min del anser jag sålunda, att de skäl, som kunna åberopas mot det nämnda aflöningsättets tillämpning å ifrågavarande biträden, mer än uppväga de skäl, hvilka tala för dess införande.

Erinras må ock, att, enligt gällande principer, i fråga om villkoren för åtnjutande af aflöningsförmåner äfvensom beträffande rätt till pension någon åtskillnad icke ansetts böra ifrågakomma mellan statens olika befattningshafvande med hänsyn till arten af de arbeten, de hafva sig anförtrodda. För statens såväl tjänstemän som vaktmästare gälla härutinnan likartade bestämmelser. Att under sådana förhållanden söka verkställa en uppdelning af biträdena i olika grupper med olika bestämmelser för de särskilda grupperna med hänsyn till arten af det arbete, som åligger biträdena, synes desto mindre lämpligt som en dylik uppdelning gifvetvis är en mycket vansklighets sak, enär — såsom kommittén ock betonat — biträdena ingalunda bilda skarpt skilda kategorier utan det i många fall kan vara svårt att afgöra, till hvilken kategori visst biträde bör hänföras.

På grund af det anförda anser jag sålunda, att en uppdelning af biträdena med hänsyn till deras arbete och med särskilda bestämmelser för olika grupper icke är att tillråda, utan att för samtliga ifrågavarande biträden böra i förevarande hänseenden gälla likartade bestämmelser, i hufvudsak af enahanda innehåll med dem, hvilka ansetts böra vinna tillämpning å statens befattningshafvande i allmänhet.

Många af de i ärendet hörda myndigheterna hafva hemställt, att de fasta biträdesbefattningarna måtte uppföras på ordinarie stat. Särskildt har ett flertal af de centrala ämbetsverken förordnat en dylik åtgärd.

*Biträdenas
uppförande
å ordinarie
stat.*

Beträffande detta spörsmål bör till en början erinras, att det samma för biträdenas vidkommande tydligen endast är af underordnad betydelse. För ett behörigt tillgodoseende af deras intressen behöfver en dylik åtgärd icke tillgripas. Spörsmålet bör därför afgöras uteslutande med hänsyn till statens intressen. Kan det påvisas, att den ifrågasatta anordningen skulle komma att för statsverket medföra afsevärda olägenheter, bör en dylik anordning ej ifrågakomma.

Löneregleringskommittén har härutinnan, efter framhållande däraf, att enligt kommitténs mening de fasta biträdena icke borde kunna godtyckligt afskedas, vidare anført, att för ernående häraf det dock

[2.] icke vore behöfligt att uppföra dem på ordinarie stat, hvarigenom hvarje särskild dylik biträdesbefattning skulle blifva en stående tjänst, hvilken följaktligen, så länge icke förändring i verkets stat ägde rum, skulle komma att med innehafvare städse besättas och med hvilken någon förändring icke skulle få vidtagas, oafsedt behovets möjliga växling eller lämpligheten att tillgodose detta på annat sätt.

Genom detta uttalande synes mig kommittén hafva i någon mån öfverskattat betydelsen af den ifrågasatta anordningen. Det är här endast fråga om sådana biträden, för hvilkas arbetskraft vederbörande myndighet under alla förhållanden har full och stadigvarande användning. Vid sådant förhållande och då, på sätt jag redan framhållit, behovet af biträden hos statsmyndigheterna ingalunda kan antagas komma att framdeles minskas, utan tvärtom ökas, lärer någon indragning af en gång inrättade fasta biträdesbefattningar ej vara att motse. Och om för biträdena varda meddelade — hvad kommittén emellertid ej föreslagit — enahanda bestämmelser, som gälla för de ordinarie befattningshafvandena i fråga om skyldighet att underkasta sig den vidsträcktare tjänstgöring eller jämkning i åligganden, som i allmänhet kan varda stadgad, vill det synas, som om några svårigheter vid genomförandet af tilläfventyrs önskvärda förändringar i afseende å ifrågavarande tjänster icke skulle af den föreslagna anordningen behöfva befaras. Tydligt är för öfrigt, att anordningen med biträdenas upptagande å ordinarie stat ingalunda utesluter, att särskilda från de allmänna bestämmelserna i vissa afseenden afvikande föreskrifter meddelas, därest det beträffande en eller annan af de ifrågavarande befattningarne skulle anses önskvärdt.

Det har sagts, att biträdenas uppförande på ordinarie stat skulle innebära en återgång till det sedan lång tid tillbaka öfvergifna systemet med anställande af ordinarie kopister hos ämbetsverken. Härtill kan dock erinras, att detta system väl borttogs därför, att detsamma med allt skäl kunde sägas innebära ett slöseri med arbetskrafter. De forna kopisterna, hvilka hade till åliggande att utföra vissa mycket enkla göromål, voro examinerade tjänstemän, under det att anspråken på förbildning för de ifrågavarande biträdena icke skulle ställas högre än som kunde anses af förhållandena verkligen betingadt. Sedan kopisttjänsterna på 1870-talet indrogos, har ock statsförvaltningen på många områden undergått stora förändringar och behovet af fasta biträden i statens tjänst i allt högre grad gjort sig gällande.

Om man, i likhet med mig, anser, att för de fasta biträdena böra i förevarande afseenden gälla i hufvudsak enahanda bestämmelser

som de, hvilka äro för statens befattningshafvande i allmänhet fastställda, och några särskilda olägenheter af biträdenas uppförande på ordinarie stat icke kunna påvisas, synes det mest praktiskt att vidtaga denna anordning. Klart är, att därest anspråken på biträdenas kompetens ställas lika, vare sig biträdet uppföres å ordinarie stat eller icke, kostnaderna för statsverket i ena som andra fallet blifva desamma.

Sammanfattande hvad jag ofvan yttrat, anser jag sålunda, att, när för en myndighet föreligger ett verkligt och stadigvarande behov af biträde samt myndigheten kan för statstjänsten utnyttja bitrådets arbetskraft i hufvudsakligen samma omfattning som den ordinarie personalens, bör en dylik biträdesbefattning uppföras å myndighetens ordinarie stat.

Om så sker, bör ock bitrådets rättigheter och skyldigheter utmätas väsentligen på samma sätt som tjänstemännens. Biträde bör alltså antagas fast, därvid i regel torde vara lämpligast, att — såsom förhållandet nu är med stora klasser af tjänstemän — konstitutorial utfärdas å befattningen, hvaraf åter följer, att biträdet kan i administrativ väg afsättas på grund af fel eller försummelse i tjänsten. Kompetensfordringarna måste gifvetvis blifva olika och beroende af arten af det arbete, biträdet skall utföra, men alltid torde böra fordras åtminstone ett års proftjänstgöring, med rätt för vederbörande myndighet att pröfva, om och i hvad mån föregående arbete såsom biträde i samma eller annat verk må kunna ersätta proftjänstgöringen. Bitrådets arbetstid å tjänsterummet bör i regel vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid. Är arbetstiden 6 timmar, bör biträdet vara pliktigt att i särskilda fall, då arbetets behöriga gång det kräfver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme, men verkställer biträdet arbete därutöfver, vare sig å tjänsterummet eller i hemmet, bör detta särskildt betalas. Vid bestämmande af aflöningen torde inom de af kommittén angifna gränser hänsyn kunna tagas därtill, att ett mera kvalificerad arbete bör betalas högre. I något fall, såsom exempelvis inom utrikesdepartementet, torde de kraf, som måste uppställas på bitrådets kompetens, vara så höga, att den af kommittén föreslagna maximisiffran måste öfverskridas. Aflöningsförmånerna böra i staten uppdelas i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg jämte ålderstillägg och om dessa förmåners åtnjutande eller afstående under sjukdom eller tjänstledighet gälla hvad för tjänsteman är stadgadt. Semester utan minskning i aflöningen synes ock böra beredas biträde under en månad årligen å tid, då sådant lämpligen kan

*Biträdenas
rättigheter och
skyldigheter i
särskilda
hänseenden.*

- [2.] ske utan hinder i göromålens behöriga gång i verket. Pensionsrätt bör tillkomma biträdet i enlighet med bestämmelserna i pensionslagen liksom äfven bitrådets skyldighet att från beställningen afgå bör regleras af stadgandena i samma lag. I afseende å de biträden, hvilka nu äro sysselsatta hos olika myndigheter och varda i enlighet med de nya bestämmelserna fast anställda, synes böra gälla, att de därvid i fråga om ålderstillägg få tillgodoräkna sig den tid, som dessförinnan förflutit, sedan de hos myndigheten erhållit stadig anställning.

*Skrifbiträde
hos fångvårds-
styrelsen.*

Efter att sålunda hafva uttalat, huru jag anser biträdesfrågan i allmänhet böra lösas, anhåller jag att få öfvergå till förhållandena i detta hänseende vid fångvårdsstyrelsen.

Det därstädes anställda kvinnliga biträdet utför hos styrelsen förekommande renskrifningsarbete och därmed jämförliga göromål; hon synes därmed vara sysselsatt i sådan utsträckning, att hon otvifvelaktigt är att räkna till den kategori af biträden, som enligt min åsikt bör å ordinarie stat erhålla fast anställning af den art, som af mig angifvits. Att stadigvarande behof af detta biträde inom fångvårdsstyrelsen förefinnes, lär framgå däraf, att extra renskrifningshjälp stundom måste anlitas. Löneregleringskommittén har ock ansett det icke kunna förutsättas, att hon under alla förhållanden skall kunna utföra det erforderliga arbetet af nämnda art, utan beräknat ett belopp af 500 kronor för år till betalning af extra biträde för renskrift.

Jag föreslår alltså, att å fångvårdsstyrelsens stat uppföres ett skrifbiträde. Angående beloppet af hennes aflöningsförmåner och därmed sammanhörande förhållanden torde jag få yttra mig i sammanhang med frågan om aflöningsarna åt styrelsens personal i öfrigt. I den nya instruktionen för fångvårdsstyrelsen böra naturligtvis erforderliga föreskrifter intagas för bestämmande af den nya befattningshavandens ställning i de hänseenden, som falla inom området för där meddelade stadganden.

Antalet ordinarie vaktmästare

har kommittén (s. 47—48) ansett böra höjas från två till tre.

Detta, af fångvårdsstyrelsen biträdda förslag anser jag mig böra tillstyrka.

Kompetensfordringar.

Härom anför kommittén:

Enligt kungl. kungörelsen den 12 maj 1865 angående förändrade villkor för anställning i statens civila tjänstebefattningar hade examen till rättegångsverken varit uppställd såsom fordran för inträde i fångvårdsstyrelsens kansli och kammarkontor, dock att i det sistnämnda kunnat anställas äfven den, som aflagt examen till Kungl. Maj:ts kansli.

Erfarenheten hade emellertid visat, att ganska få sålunda kvalificerade personer sökte anställning hos fångvårdsstyrelsen. I följd däraf hade svårighet mött att vid sjukdomsfall eller semester få tjänster inom styrelsen bestridda af lämpliga vikarier. Och då för handläggning af de göromål, som förekomme å kameralafdelningen, de för ofvannämnda examina föreskrifna kunskapsprof icke syntes ovillkorligen vara af nöden, hade styrelsen i underdånig skrifvelse den 21 april 1882 hemställt, att styrelsen måtte tillåtas å dess kameralbyrå äfven anställa lämpliga personer, som endast undergått afgangsexamen vid högre elementarläroverk. Denna framställning hade vunnit beaktande; genom kungl. kungörelse den 5 maj 1882 hade i fråga om behörighet för inträde i fångvårdsstyrelsen gjorts den ändring i 1865 års kungörelse, att examen till rättegångsverken skulle bereda inträde till tjänstgöring i fångvårdsstyrelsens kansli- och kameralbyråer; dock att i sistnämnda byrå skulle kunna anställas äfven den, som endast undergått afgangsexamen vid högre allmänt läroverk.

På grund af kungl. stadgan den 29 april 1904 angående juridiska examina hade juris kandidatexamen trädt i stället för examen till rättegångsverken och komme således att utgöra kompetensvillkor för inträde i fångvårdsstyrelsens kanslibyrå. För anställning i kameralbyrån erfordrades däremot fortfarande allenast afgangsexamen från högre allmänt läroverk.

Onekligen vore emellertid en afsevärd del af de å kameralbyrån förekommande ärenden af sådan art, att deras handläggning i viss mån förutsatte författningskännedom och förmåga af lagtolkning. Fördenskull måste de kunskaper och den omdömesförmåga, som de juridiska examina vore ägnade att bibringa, vara, om ock ej ovillkorligen nödiga, dock af verkligt gagn jämväl för tjänstgöring inom fångvårdsstyrelsens kameralbyrå. Det torde äfven vara af vikt, att de, som anställdes å kameralbyrån, ägde förfarenhet i bokföring. Med de förmånligare aflöningar, som enligt kommitténs förslag skulle komma kameralbyråns tjänstemän till del, syntes svårighet icke böra möta att för

Kommittén.

- [2.] befattningarna erhålla personer, som aflagt åtminstone den i stadgan den 29 april 1904 omförmälda kansliexamen och tillika ägde kännedom i fråga om räken-skapers uppgörande. Kommittén hade sålunda ansett såsom kompetensvillkor för inträde i fängvårdsstyrelsen böra i allmänhet fordras juris kandidatexamen (eller examen till rättegångsverken) eller, hvad kameralbyrån beträffade, kansliexamen jämte vitsord om kunskap i bokföring.

I tre hänseenden borde dock härvid stadgas modifikation. *Dels* borde nämligen juris kandidatexamen icke föreskrifvas såsom ovillkorlig förutsättning för förordnande att uppehålla registratorstjänsten å kanslibyrån, *dels* borde tjänstemän vid fängvårdsinrättningarna eller aspiranter å dylika befattningar medgifvas att, ehuru i saknad af eljest föreskrifven kompetens, kunna tillfälligtvis tjänstgöra å styrelsens kameralbyrå, *dels* slutligen borde för arbetsintendenten de i allmänhet uppställda fordringarna i viss mån eftergifvas.

Beträffande arbetsintendenten framhåller kommittén, att då hans befattning vore af säregen art, det torde kunna inträffa, att den mest lämpliga personen icke innehade den kompetens, som skulle krävas för att kunna antagas till tjänsteman i verket. Examen vid tekniskt läroverk eller annorledes ådagalagd förfarenhet syntes kommittén böra få gälla såsom tillfyllestgörande kompetensvillkor för omförmälda befattning.

Fängvårds-
styrelsen.

Förslaget att i regel fordra kansliexamen för inträde å kameralbyrån har mött gensaga från styrelsens sida. Styrelsen säger sig af vunnin erfarenhet hafva anledning frukta, att svårighet kunde uppstå för rekrytering af tjänstemannakrafterna å nämnda byrå, om för inträde där fordrades mera än afgångsexamen från högre allmänt läroverk; och anser sig styrelsen därför icke böra tillstyrka detta förslag. Däremot har styrelsen icke haft något att erinra mot krafvet å kunskap i bokföring för inträde å byrån, likasom ej heller mot hvad som föreslagits beträffande arbetsintendenten.

Departements-
chefen.

Att för anställning å kameralbyrån fordras endast studentexamen, innebär ett undantag från hvad som gäller för sådana befattningar som de ifrågavarande, och jag måste finna det i sin ordning, att då väsentligen förbättrade löneförmåner nu beredas dessa tjänstemän, undantaget upphäfves. Det lär för öfrigt icke vara obilligt, att då i fråga om aflöningen någon skillnad icke göres mellan motsvarande befattningar å kanslibyrån och å kameralbyrån, mot anspråket å juris kandidatexamen för tjänstemännen å kanslibyrån uppställas, hvad kameralbyråns tjänstemän angår, krafvet att hafva aflagt den mycket mindre omfattande och för beredande af kompetens till befattningar af denna art afsedda kansli-

examen. De rekryteringssvårigheter, styrelsen berör, torde få antagas [2.]
blifva åtminstone väsentligt minskade till följd af löneförbättringen.

I fråga därom, att vitsord om kunskap i bokföring bör fordras af den, som söker inträde å kameralbyrån, samt om det föreslagna kompetensvillkoret för arbetsintendenten har jag intet att erinra. På frågan om de af kommittén föreslagna ytterligare, mera speciella afvikelserna från de regelmässiga kompetensfordringarna torde jag icke behöfva närmare ingå förr än förslag skall framläggas till den nya instruktionen, i hvilken för öfrigt lämpligen kunna intagas samtliga erforderliga kompetensbestämmelser.

I slutet af sitt betänkande angående fängvårdsstyrelsen (s. 78—79) har kommittén omnämnt, att inom densamma till beaktande upptagits frågan, huruvida icke lämpligen det i justitiedepartementet förda *straffregistret* borde därifrån öfverflyttas till fängvårdsstyrelsen. Kommittén, som angifvit vissa skäl för en sådan öfverflyttning, har emellertid ansett sig icke böra vidare inlåta sig på denna fråga, hvilken icke blifvit af Kungl. Maj:t eller från vederbörande statsdepartement kommittén förelagd. En särskild anledning att för närvarande lämna frågan å sido har kommittén ock funnit däri, att spörsmålet om rättsstatistikens bearbetande utgör föremål för behandling af den kommitté, åt hvilken Kungl. Maj:t den 20 januari 1905 uppdragit att verkställa utredning och afgifva förslag, huru inom rikets officiella statistik största möjliga enhet och planmässighet äfvensom ökad skyndsamhet i publikationen måtte kunna åstadkommas.

Fängvårdsstyrelsen har förklarat sig biträda de af löneregleringskommittén anförda skälen för straffregistrets förläggande under styrelsen.

Gifvet är emellertid, att med denna frågas vidare behandling bör anstå tills statistiska kommitténs betänkande afgifvits.

Aflöningsförmåner för den ordinarie personalen i fängvårdsstyrelsen.

De ordinarie befattningar, kommitténs förslag upptager, hafva i fråga om aflöningsarna i allmänhet af kommittén hänförs till de särskilda grader, hvartill motsvarande befattningar vid redan reglerade centrala ämbetsverk räknats. Endast med afseende å intendentsbefattningen å arbetskontoret hafva förut fastställda lönestater ej kunnat tjäna till ledning. Kommittén har antagit, att aflöningen för denne tjänsteman, hvilken borde förordnas allenast tills vidare på viss tid, måste så af-

Kommittén.

- [2.] passas, att förordnande å tjänsten må kunna med någon fördel mottagas af andra gradens tjänsteman inom styrelsen eller af föreståndare för ett straffängelse.

Kommittén föreslår alltså följande lönesatser:

	Lön eller mot- svarande.	Tjänst- görings- penningar eller mot- svarande.	Orts- tillägg.	Summa begyn- nelse- aflöning.	Ålderstillägg			Summa slut- aflöning.
					efter 5 år.	efter 10 år.	efter 15 år.	
Generaldirektören	7,000	3,000	1,000	11,000	—	—	—	11,000
Byråchef	5,000	2,500	600	8,100	600	—	—	8,700
Arbetsintendenten, arfvode	5,000	2,000	—	7,000	—	—	—	7,000
Sekreterare och kamreraren ..	3,600	1,800	400	5,800	500	500	—	6,800
Registratören och aktuarien, kas- sören och bokhållaren samt revisorer	2,200	1,500	300	4,000	500	500	500	5,500
Förste vaktmästaren	900	450	150	1,500	—	—	—	1,500
Vaktmästare	700	350	150	1,200	100	—	—	1,300

Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skulle så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå och dessutom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Tjänstemännen.

*Fångvårds-
styrelsen.*

I hvad detta förslag icke beröres af fångvårdsstyrelsens framställning om kombinerad af notarie- och registratörstjänsterna samt om anordnande å arbetskontoret af en assistenttjänst, har styrelsen icke haft något att erinra mot förslaget, såvidt tjänstemännen angår.

*Departements-
chefen.*

Ej heller jag finner skäl att i något afseende frångå kommitténs förslag i denna del.

Skrifbiträdet.

Till uppförande bland den ordinarie personalen i fångvårdsstyrelsen har jag föreslagit ett skrifbiträde. För det kvinnliga skrifbiträde, som nu är anställdt hos styrelsen, beräknas ett årligt arfvode af 1,200 kronor. Med hänsyn därtill, att det arbete, som utföres af detta biträde, icke är af kvalificerad beskaffenhet, torde aflöningen å den nya staten skäliggen böra bestämmas till 1,200 kronor såsom begynnelselön jämte

[2.]

två ålderstillägg, hvartera å 150 kronor, så att slutaflöningen uppgår till 1,500 kronor. Äfven om i betraktande tages, att med den fastare anställning, som skulle beredas biträdet, skulle följa pensionsrätt och andra förmåner, som tillkomma öfriga å stat uppförda befattningshafvande, torde dock med nuvarande höga lefnadskostnader, särskildt i hufvudstaden, lägre aflöning icke kunna ifrågasättas. Begynnelseaflöningens uppdelande i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg torde lämpligen böra ske så, att lönen bestämmes till 700 kronor, tjänstgöringspenningarna till 350 kronor och ortstillägget till 150 kronor. De två ålders- tilläggen skulle inträda efter respektive 5 och 10 års tjänstgöring; och bör, i enlighet med hvad jag förut nämnt, biträde, som nu är anställdt hos styrelsen och upptages å den nya staten, därvid få i fråga om ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet dessförinnan varit stadigt anställdt i verket. Pensionen kommer vid nu föreslagna lönesatser att uppgå till högst 1,000 kronor.

Vaktmästarna.

I fråga om de föreslagna vaktmästarelönerna framhåller styrelsen, att de icke kunde anses tillräckliga för försörjning här i Stockholm af familj, utan att de hänvisade innehafvarne att söka extra inkomst. Då genom den ökade tjänstgöringstiden i ämbetsverken tillfälle härtill i allmänhet icke kunde erhållas annorledes än genom aftontjänstgöring med servering och dylikt ofta långt in på nätterna, vore det gifvet, att förhållandet icke kunde vara annat än till skada för den egentliga tjänsteanställningen. Styrelsen funne skäl föreslå en förhöjning utöfver kommitténs förslag i aflöningen till hvarje vaktmästare af 300 kronor, fördelade i lön och tjänstgöringspenningar.

*Fångvårds-
styrelsen.*

De aflöningar, kommittén beräknat för fångvårdsstyrelsens vaktmästare, äro desamma som vid löneregleringen för statskontoret år 1907 och de under samma eller följande år beslutade regleringar för andra centrala ämbetsverk — fränsedt kommunikationsverken — bestämts för vaktmästarna i dessa verk. Det lär dock icke kunna förnekas, att de sålunda fastställda lönebeloppen visat sig vara i knappaste lag tilltagna. Om ock begynnelseaflöningarna — 1,500 kronor för förste vaktmästare och 1,200 kronor för (andre) vaktmästare — kunna anses ungefärligen motsvara skäliga anspråk, torde det kunna ifrågasättas, huruvida i fråga om ålderstillägg vaktmästarna blifvit tillgodosedda i den mån, som betingas af den med åren inträdande ökningen i lefnadskostnaderna; åt förste vaktmästare har ej beviljats något ålderstillägg och öfriga vaktmästare hafva fått rätt endast till ett ålderstillägg å 100 kronor.

*Departements-
chefen.*

[2.] Frågan om vaktmästarnas löneförhållanden har inom Riksdagen varit föremål för särskildt beaktande. Sedan Kungl. Maj:t i de förslag till nya aflöningsstater för statskontoret och för arméförvaltningen, hvilka förelades 1907 års riksdag, upptagit vaktmästarelönerna till de belopp, som sedermera blefvo fastställda, väcktes inom andra kammaren en motion, hvori framställdes det yrkande, att vaktmästarnas ålderstillägg skulle bestämmas så, att förste vaktmästare erhöles ett sådant tillägg å 200 kronor efter 5 år och öfriga vaktmästare två ålderstillägg, hvarterdera å 200 kronor, efter 5 resp. 10 års tjänstgöring. Till stöd för denna hemställan anfördes hufvudsakligen, att tjänstemännen inom de centrala verken och jämväl betjante vid vissa verk ansetts böra komma i åtnjutande af ålderstillägg i vida högre grad än de vaktmästare, hvarom nu vore fråga, samt att tillfällena för dessa vaktmästare att skaffa sig biinkomster allt mera minskades.

Statsutskottet fann hvad motionären anfört icke utgöra tillräckliga skäl till förhöjning af de aflöningsbelopp, Kungl. Maj:t föreslagit för vaktmästarna, men tre reservanter inom utskottet ansågo, att vaktmästarnas löneförmåner borde bestämmas i enlighet med motionärens hemställan, dock med den afvikelse, att hvarterdera ålderstillägget till (andra) vaktmästarna skulle utgå med allenast 150 kronor.

Vid de löneregleringar, som under senare år genomförts för generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen och järnvägsstyrelsen, hafva äfven vaktmästarna vid dessa verk tilldelats flera ålderstillägg. Vid generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen är vaktmästares begynnelseaflöning 1,140 kronor, hvartill komma fyra ålderstillägg efter 3, 6, 9 och 12 års tjänstgöring. Då hvart och ett af de tre första ålderstilläggen uppgår till 120 kronor och det sista till 150 kronor, blir slutaflöningen 1,650 kronor. Järnvägsstyrelsens vaktmästare åtnjuta, utom fri bostad och fritt bränsle, ett arfvode af lägst 840 och högst 1.200 kronor; skillnaden mellan dessa belopp representeras af 3 ålderstillägg å 120 kronor hvarterdera. Med bostads- och bränsleförmånens uppskattande i penningar torde aflöningsarna kunna anses uppgå till lägst 1,176 och högst 1,680 kronor. Förste vaktmästaren uppbär vid alla tre verken ett tilläggsarfvode af 200 kronor om året. För samtliga vaktmästarna tillkommer därjämte fri uniform eller beklädnadsersättning.

Då den för vaktmästarna vid kommunikationsverken bestämda dagliga tjänstgöringstiden är 7 timmar, bör naturligtvis icke fullt så hög aflöning som de åtnjuta tillkomma fångvårdsstyrelsens vaktmästare, hvilka skulle få sin arbetstid fastställd till 6 timmar om dagen. Denna skillnad i tjänstgöringstid kan dock ej motivera sådan skillnad i aflöning, som skulle uppstå, därest de senare icke finge högre löner än kommittén

föreslagit. Ett rättvist resultat torde däremot uppnås, om, med bibehållande af de begynnelselöner, som kommittéförslaget angifver, ålders- tillägg beviljas i öfverensstämmelse med hvad som föreslogs i berörda reservation. Väl kan invändas, att en vaktmästare vid generalpoststyrelsen eller telegrafstyrelsen finge till en början nöjas med något lägre kontant lön än en vid fångvårdsstyrelsen anställd vaktmästare, men då ålderstilläggen för den förre uppgå till sammanlagdt 510 kronor och för den senare till endast 300 kronor, samt den förre dessutom åtnjuter fri uniform eller beklädnadsersättning, blir i det hela hans ställning fördelaktigare.

Att ifrågavarande befattningshafvande själfva önska systemet med ålderstillägg i större utsträckning tillämpadt med afseende å dem, torde framgå af den framställning om löneförbättring, som statens vaktmästares förening i Stockholm gjorde i underdånig skrifvelse den 19 oktober 1906. I denna framställning, hvilken af chefen för finansdepartementet den 12 januari 1907 anmälde inför Kungl. Maj:t i sammanhang med då behandlad fråga om dyrtidstillägg åt vissa statstjänare, begärdes nämligen för (andre) vaktmästare en begynnelselön af 1,200 kronor eller sålunda samma belopp som de sedermera fastställda staterna för en del ämbetsverk upptaga, men därjämte två ålderstillägg, hvarterda å 200 kronor, efter 5 och 10 års tjänst.

På grund af hvad jag sålunda anfört anser jag mig böra tillstyrka, att åt förste vaktmästaren vid fångvårdsstyrelsen medgifves efter 5 års tjänstgöring ett ålderstillägg af 200 kronor och att, i stället för det ålderstillägg å 100 kronor, som kommittén beräknat för de båda öfriga vaktmästarna, en hvar af dem tillerkännes såsom ålderstillägg 150 kronor efter 5 års tjänst och ytterligare 150 kronor efter 10 års tjänst.

Enligt hvad vederbörande departementschefer meddelat mig, är det deras afsikt att i fråga om de verk, hvilka jämte fångvårdsstyrelsen torde blifva föremål för definitiv ny lönereglering vid årets riksdag, föreslå ålderstillägg för vaktmästarna i enlighet med hvad jag nu tillstyrkt beträffande fångvårdsstyrelsen. Gifvet är, att i händelse dessa förslag vinna Riksdagens godkännande, enahanda förbättring i aflöningsvillkor bör tillkomma jämväl vaktmästarna i de redan reglerade verken äfvensom vaktmästarna i de verk, hvilka efter denna riksdag kvarstå oreglerade.

Med afseende härå har jag ansett mig böra här lämna en på uppgifter från de särskilda departementen grundad sammanställning angående antalet af de vaktmästare och andra befattningshafvande (port-

- [2.] vakter, eldare, maskinister) i ämbetsverk i Stockholm — utom generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen och järnvägsstyrelsen —, hvilka kunna anses böra komma i åtnjutande af ifrågavarande förmån:

	Reglerade verk.		Icke reglerade verk.	
	mästare.	Vakt- mästare. 1:sta vakt.	mästare. 1:sta vakt.	Vakt- mästare.
<i>Justitiedepartementet.</i>				
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	—	—	1	1
Högsta domstolen	1	2	—	—
Nedre justitierevisionen	—	—	—	5
Justitiekanslersämbetet	—	1	—	—
Svea hofrätt	1	8	—	—
Krigshofrätten	—	—	—	1
Fängvårdsstyrelsen	—	—	1	2
<i>Utrikesdepartementet.</i>				
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	—	—	1	5
<i>Landförsvarsdepartementet.</i>				
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli och dess kommando- expedition	—	—	1	2
Arméförvaltningen	1	6	—	—
Generalstaben	1	3	—	—
Artilleristaben	—	—	—	1
Fortifikationens	—	—	—	1
Artilleri- och ingenjörhögskolan	—	—	1	1
<i>Sjöförsvarsdepartementet.</i>				
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli och dess kommando- expedition	—	—	2	—
Marinförvaltningen	1	4	—	—
Lotsstyrelsen	1	2	—	—
Marintendenturkåren	—	3	—	—
Sjökrigshögskolan	—	1	—	—
Sjökrigsskolan	—	1	—	—
Sjökarteverket	—	—	—	1
<i>Civildepartementet.</i>				
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	—	—	2	3
Regeringsrätten	1	1	—	—
Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	—	—	—	2
Medicinalstyrelsen	—	—	1	2
Statsmedicinska anstalten	—	2	—	—
Riksförsäkringsanstalten	1	1	—	—
Försäkringsinspektionen	—	—	—	1
Öfverståthållareämbetet	—	—	—	2
Transport	8	35	10	30

[2.]

	Reglerade verk.		Icke reglerade verk.	
	in- stare.	Vakt- 1:sta vakt.	in- stare.	Vakt- 1:sta vakt.
Transport	8	35	10	30
<i>Finansdepartementet.</i>				
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	—	—	1	1
Kammarkollegium	1	4	—	—
Statskontoret	1	6	—	—
Mynt- och justeringsstyrelsen	1	—	—	—
Kommerskollegium	—	—	1	2
Kammarrätten	1	4	—	—
Generaltullstyrelsen	—	—	1	4
Statistiska centralbyrån	—	—	1	1
Öfverintendentsämbetet	—	—	1	1
Styrelsen för postsparbanken	—	—	1	2
Patent- och registreringsverket	—	—	1	3
Kontrollstyrelsen	—	1	—	—
<i>Ecklesiastikdepartementet.</i>				
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	—	—	1	2
Riksarkivet	1	3	—	—
Kungl. biblioteket	1	4	—	—
Nationalmuseum	—	—	1	7
Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk	—	1	—	—
Karolinska mediko- kirurgiska institutet	2	7	—	—
Högre lärarinneseminarium	—	1	—	—
Tekniska högskolan	1	5	—	—
Gymnastiska centralinstitutet	—	—	—	2
Farmaceutiska institutet	—	—	—	1
Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien	2	—	—	—
Akademien för de fria konsterna	1	2	—	—
Musikaliska akademien	1	2	—	—
<i>Jordbruksdepartementet.</i>				
Domänstyrelsen	1	2	—	—
Landtbruksstyrelsen	—	1	—	—
Landtmäteristyrelsen	1	1	—	—
Sveriges geologiska undersökning	1	1	—	—
Rikets allmänna kartverk	—	—	1	—
Hydrografiska byrån	—	1	—	—
Skogsinstitutet	1	1	—	—
Veterinärinstitutet	2	—	—	—
Summa	27	82	20	56

[2.]

Anmärkningsarfvode.

Enligt bestämmelse i fångvårdsstyrelsens instruktion åtnjutes anmärkningsarfvode med femton procent af alla medel, som till följd af någon fångvårdsstyrelsens tjänstemans anmärkning inflyta till statsverket och därförutan ej kommit detsamma till godo.

Kommittén. I öfverensstämmelse med hvad som iakttagits vid löneregleringar för andra verk har kommittén, med erinran att hos styrelsen fortfarande skulle vara anställda två revisorer, föreslagit begränsning i detta arfvode, då fråga är om större belopp. Kommittén hemställer i sådant afseende, att om belopp, som inflyter till statsverket i följd af revisionsanmärkningen, öfverstiger 500 kronor, arfvode skall utgå med allenast tio procent, dock att för belopp mellan 500 och 750 kronor arfvodet i hvarje fall skall utgöra 75 kronor.

Departementschefen. Ett stadgande i detta syfte synes mig böra intagas i den nya instruktionen.

Utsträckt arbetstid.

Kommittén. Såsom förutsättning för den blifvande aflöningsstaten för fångvårdsstyrelsen bör enligt kommitténs mening (s. 57—59) uppställas att samtliga ordinarie tjänstinnehafvare skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara tillstädes å tjänsterummet minst sex timmar hvarje söckendag.

Fångvårdsstyrelsen. Härom yttrar fångvårdsstyrelsen, att hvad kommittén föreslagit torde, såsom stående i nära öfverensstämmelse med hvad som stadgats för andra under senare tid reglerade ämbetsverk, böra lämnas utan erinran.

Departementschefen. Då likartade bestämmelser angående arbetstiden å tjänsterummet torde böra gälla för nyreglerade ämbetsverk och, hvad fångvårdsstyrelsen angår, särskildt skäl till afvikelse ej synes föreligga, finner jag mig böra tillstyrka, att, i sammanhang med den nya statens fastställande, i instruktionen för ämbetsverket intages föreskrift, hvarigenom nämnda förutsättning uppfylles.

Aflöningsvillkor.

Kommittén. För åtnjutande af de aflöningsförmåner, som upptagas i blifvande stat för fångvårdsstyrelsen, har kommittén (s. 60—65) föreslagit villkor och bestämmelser af hufvudsakligen samma innehåll som de, hvilka fastställts för statskontoret och andra verk med nya aflöningsstater. Efter förebild af en för tjänstemän och betjante vid generalpost-

[2.]

styrelsen gällande bestämmelse har kommittén bland lönevillkoren upptagit föreskrift, att därest byråchef till följd af tjänsteresa eller för handläggning af särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman af lägre grad skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till byråchefsbefattningen hörande löpande göromål.

I fråga om detta stadgande erinrar fångvårdsstyrelsen, att det borde så utsträckas, att i stället för sekreterare eller kamrerare, som öfvertog byråchefens löpande göromål, annan tjänsteman skulle äga befogenhet att kontrahera de styrelsens skrivelser och anordningar, som under tiden beslutades. I öfrigt har styrelsen lämnat kommitténs förslag i förevarande del utan anmärkning.

Fångvårds-
styrelsen.

Hvarken mot de af kommittén ifrågasatta aflöningsvillkor eller mot de i sammanhang därmed (s. 65) föreslagna bestämmelser om förutvarande och blifvande tjänstinnehafvares ställning till den inträdande förändringen i aflöningsförhållandena finner jag något att anmärka. För tillgodoseende af syftet med det af fångvårdsstyrelsen förordade tillägget till lönevillkoren torde ett stadgande i den blifvande instruktionen för styrelsen vara tillfyllest.

Departements-
chefen.

Anslag till arfvoden och flitpenningar åt extra biträden, vikariat-ersättningar m. m.

Från det i gällande stat för fångvårdsstyrelsen uppförda anslag å 15,300 kronor till vikariatersättning m. m. utgå, såsom förut nämnts, arfvoden

till en biträdande arkitekt med	kronor	4,500: —
och till en biträdande läkare med	»	600: —

För öfrigt beräknas enligt uppgift, som jag erhållit från styrelsen, af anslaget åtgå

till arfvoden åt två fasta amanuenser	»	2,100: —
till arvode åt ett kvinnligt skrifbiträde	»	1,200: —
till vikariatarfvoden	»	1,875: —
till ersättning åt extra vaktmästare	»	675: —
för renskrifning, som nämnda skrifbiträde icke med- hinner,	»	350: —
samt till flitpenningar åt e. o. tjänstemän återstående	»	4,000: —

Summa kronor 15,300: —.

[2.]
Kommittén.

Kommittén har »till arfvoden och flitpenningar åt extra biträden, vikariatsersättningar m. m.» i sitt förslag till stat uppfört ett belopp af 20,300 kronor. Häraf beräknar kommittén

till arfvode åt biträdande arkitekten	kronor	5,000: —
till arfvode åt biträdande läkaren	»	1,000: —
för två fasta amanuenser, efter 1,800 kronor för hvardera,	»	3,600: —
för uppehållande af dessa amanuensbefattningar under sjukdom och semester samt då amanuens för- ordnats att bestrida ordinarie tjänst under inne- hafvarens semester och tjänstledighet, efter 450 kronor för hvardera amanuensen,	»	900: —
till arfvode åt det kvinnliga skrifbiträdet äfvensom godtgörelse till vikarie för henne vid semester samt, inom vissa gränser, vid inträffande sjuk- domsfall	»	2,000: —
till aflönande af vikarier under semester för de ordi- narie tjänstemännen och arbetsintendenten	»	2,050: —
till aflönande af vikarier under de ordinarie tjänste- männens och arbetsintendentens tjänsteresor	»	750: —
till flitpenningar åt extra ordinarie tjänstemän och ersättning åt extra vaktmästare	»	4,500: —
samt för extra renskrifningshjälp	»	500: —

Summa kronor 20,300: —.

Endast i fråga om en af de utaf kommittén beräknade posterna är fängvårdsstyrelsen af annan mening än kommittén, nämligen be-
träffande

Arkitektarfvodet.

Enligt den instruktion, som fängvårdsstyrelsen den 23 december 1890 utfärdat för sin biträdande arkitekt, åligger det denne hufvudsakligen, att utöfva tillsyn öfver fängvården tillhörande byggnader, granska inkommande förslag till dessas förändring, förbättring och vidmakthållande, efter remiss uppgöra förslag och ritning till nybyggnad eller förändring, afgifva utlåtande i byggnadsfrågor, granska inkommande redogörelser för utgifter till byggnader och reparationer samt årligen afgifva förslag öfver byggnads- och reparationsarbeten, som böra verk-

ställas under nästföljande år. — Arkitekten är skyldig att en sessionsdag hvarje vecka vara tillstädes vid byggnadsfrågors handläggande.

[2.]

Allt sedan 1877 har arfvode till fängvårdsstyrelsens byggnadsbiträde utgått med 4,500 kronor om året. Med hänsyn till de vidlyftiga och maktpåliggande arbeten, som åläge detta biträde, och enär det dåmera svårigen kunde antagas, att en duglig och praktiskt erfaren arkitekt skulle finnas villig att i den omfattning, som här ifrågakomme, ägna sin tjänst åt det allmänna mot billigare ersättning, ansåg 1874 års löneregleringskommitté det af fängvårdsstyrelsen föreslagna beloppet 4,500 kronor åtminstone under närmaste framtiden blifva behöfligt för ändamålet. Vid kommittébetänkandets behandling i fängvårdsstyrelsen framhöll föredraganden i nyssnämnda hänseende, att arfvodet i betraktande af befattningens omfång, vikt och ansvarsfullhet icke syntes under dåvarande tidsförhållanden för högt, äfven om göromålen främdeles skulle komma att inskränkas endast till vård och tillsyn af samtliga fängvårdsanstalternas hus och byggnader. Såväl Kungl. Maj:t som Riksdagen godkände, enligt fängvårdsstyrelsens hemställan, kommitténs beräkning af det belopp, som sålunda kunde antagas vara behöfligt för arkitektbiträde.

Under senare år har vid uppförande af byggnader för nya fängvårdsanstalter eller vidlyftigare ombyggnader allt därför erforderligt arkitektarbete icke ansetts kunna påläggas styrelsens arkitekt, utan hafva för utarbetande af förslag, ritningar, beskrifningar och kostnadsberäkningar måst anlitas biträden åt honom, hvilka aflönats af fängvårdsmedel. Enligt nådiga bref den 30 december 1901 och den 6 september 1907 har Kungl. Maj:t sålunda ställt till fängvårdsstyrelsens förfogande särskilda belopp för erforderliga utredningar, huru ersättning skulle beredas för fängelseutrymmen, som genom nedläggande af vissa fängvårdsanstalter komme att frångå fängvården. Äfvenledes har Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 30 mars 1906 medgifvit, att till styrelsens arkitekt finge af de medel, som anvisats för de beslutade nya fängelsebyggnaderna å Härlanda invid Göteborg och i Härnösand, utbetalas särskildt arfvode för arbetsledningen under högst tre år med 2,400 kronor årligen, i följd hvaraf under nämnda tid sammanlagda arfvodet för hvart år utgjort 6,900 kronor.

Då fängvårdsstyrelsen i underdånig skrifvelse den 27 september 1907 gjorde framställning om ökad anslag till vikariatersättning m. m., framhöll styrelsen, hurusom med hänsyn till de fordringar, som dåmera, trettio år efter aflöningsstatens bestämmande, uppställdes af kompetenta arkitekter, och med hänsyn jämväl till den efterhand icke obetydligt

[2.] ökade mängden och betydelsen af fångvårdens byggnader det till styrelsens arkitekt utgående arfvodet icke vidare kunde anses vara tillräcklig ersättning för det kräfvande arbetet för dessa byggnaders tillsyn och behandlingen af alltjämt uppkommande frågor angående deras underhåll och anpassande efter ändrade förhållanden. Enligt från styrelsen meddelad uppgift hade styrelsen vid beräkning af det ökade anslagets belopp utgått från att ersättningen till arkitekten för hans vanliga löpande göromål — således fransedt hvad honom särskildt tillkomme för tillfälliga större arbeten — borde höjas med 1,000 kronor till 5,500 kronor.

Vid anmälan inför Eders Kungl. Maj:t den 13 januari 1908 af fångvårdsstyrelsens nämnda skrifvelse förklarade jag mig väl anse, att arfvodet till fångvårdsstyrelsens biträdande arkitekt dämera ej kunde anses utgöra tillräcklig ersättning för uppdraget i fråga, men enär en reglering af styrelsens tjänste- och löneförhållanden vore att förvänta under den närmaste framtiden, fann jag en så väsentlig förhöjning af nämnda arvode som den af styrelsen föreslagna icke då böra ifrågakomma, utan borde vid beredande af tillfällig löneförbättring åt biträdande arkitekten tillämpas enahanda grunder, som i detta hänseende kunde blifva gällande för de i aflöningsstaten för fångvårdsstyrelsen upptagna tjänstebefattningar.

I enlighet härmed beräknades det förhöjda anslag till vikariatersättning m. m., som begärdes vid 1908 års riksdag.

Riksdagen medgaf emellertid icke anslagets höjande med hela det af Kungl. Maj:t äskade beloppet; och meddelade Riksdagen i skrifvelse den 1 juni 1908, att då en reglering af fångvårdsstyrelsens tjänste- och löneförhållanden vore att förvänta under den närmaste framtiden, Riksdagen ansett pröfningen af behovet af en löneförhöjning åt styrelsens biträdande arkitekt kunna lämpligen tills vidare anstå, detta så mycket mera som det af mig angifna sättet för beräkning af löneförhöjning åt denne tjänsteman efter grunderna för den i statsverkspropositionen föreslagna tillfälliga löneförbättringen för år 1908 åt vissa tjänstemän icke syntes böra tillämpas i detta fall. Arkitekten fick sålunda kvarstå vid det hittillsvarande årliga arfvodet af 4,500 kronor.

Kommittén.

Kommittén anför nu i fråga om arkitekten:

För att vid fångvården kunna bibehålla en erfaren, sin uppgift fullt vuxen arkitekt måste arfvodet till honom sättas så pass högt, att detsamma i allmänhet kunde anses motsvara hvad han i enskild verksamhet skulle förtjäna med ett motsvarande arbete. Lämpligast torde

emellertid vara, att arfvodet afvägdes i förhållande till de vanliga, år efter år i ungefär samma omfattning återkommande göromålen samt att, såsom hittills, mera undantagsvis påkommande stora arbeten, för nybyggnader af betydande art m. m., särskildt ersattes med belopp, som i sådant fall kunde beräknas och upptagas i kostnadsförslagen för byggnaderna.

[2.]

Arkitektens åligganden motsvarade ungefärligen intendenternas vid öfverintendentsämbetet i afseende å de byggnader, som vore ställda under deras närmaste inseende. Aflöningen till dessa intender utgjorde enligt gällande stat 3,600 kronor jämte två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor. Slutaflöningen uppginge sålunda till 4,600 kronor. Öfverintendentsämbetet hade emellertid ännu ej varit föremål för de pågående löneregleringarna beträffande centrala ämbetsverk. Intendenterna vid öfverintendentsämbetet vore pliktiga att vissa tider vara tillgängliga å sina tjänsterum, och för fångvårdsstyrelsen vore det onekligen till gagn, om dess biträde i byggnadsfrågor stode till styrelsens disposition å tjänsterummet mera än för närvarande vore fallet och på grund af arfvodets hittillsvarande belopp ansetts kunna påfordras.

Under förutsättning att särskild ersättning lämnades för större nybyggnads- eller ombyggnadsföretag samt att i öfrigt byggnadsbiträdet bibehölles vid hufvudsakligen de skyldigheter, som funnes angifna i förenämnda instruktion, ansåge kommittén byggnadsbiträdets arfvode skäligen böra beräknas till 5,000 kronor, därvid dock torde böra stadgas, att han skulle vara skyldig att efter styrelsens bestämmande vara tillstädes å tjänsterummet under erforderlig tid minst två söckendagar hvarje vecka.

Med anledning af jämförelsen med intendenterna vid öfverintendentsämbetet erinrar fångvårdsstyrelsen, att nu trettio år förflutit, sedan löneregleringen för detta ämbetsverk bestämdes, och att säkerligen vid ny sådan reglering aflöningen för intendenterna komme att höjas med betydligt mera än de 400 kronor, som låge mellan deras nuvarande slutlön och den af kommittén för styrelsens arkitekt föreslagna aflöning. Äfven ville styrelsen framhålla, att arkitekten i styrelsen vore den ende i byggnadsfrågor där sakkunnige, till hvilken styrelsen måste helt lita, under det att i öfverintendentsämbetet vore öfver intendenterna anställda två i ämbetet föredragande förste intender med slutlön för närvarande, före väntad ny reglering, af 5,500 kronor.

Fångvårdsstyrelsen.

Med hänsyn till det jämförelsevis stora ansvar, som sålunda i
Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 1 Afd.

- [2.] fråga om fångvården uppbures af styrelsens arkitekt, samt till den af styrelsen genom erfarenhet pröfvade betydelsen af att för befattningen hafva en i sitt fack fullt bildad och förfaren person, som därjämte genom sin kompetens kunde i sina mångahanda förhandlingar å olika orter i frågor, som på honom ankomme eller åt honom i följd af hans ställning uppdroges, göra sitt ord med auktoritet gällande, vidhåller styrelsen, med åberopande jämväl af hvad styrelsen förut i saken anfört, sitt förslag om arfvodets bestämmande till 5,500 kronor.

*Departements-
chefen.*

Om det nu utgående arfvodets otillräcklighet har jag redan uttalat min mening. Med hvilket belopp det bör höjas, kan väl vara tvifvelaktigt. Jag anser mig dock icke hafva tillräckliga skäl att föreslå större ökning än kommittéförslaget upptager och hemställer därför om godkännande af kommitténs beräkning i denna del.

Af det belopp 2,000 kronor, som kommittén i sin beräkning upptagit till arfvode åt det hos styrelsen anställda skrifbiträdet äfvensom godtgörelse till vikarie för henne vid semester och, inom vissa gränser, vid sjukdomsfall, kan naturligtvis största delen uteslutas, sedan ett fast skrifbiträde uppförts å staten såsom ordinarie befattningshafvande. Endast för vikariatersättningar bör kvarstå ett belopp, som torde kunna beräknas till 300 kronor. Då det ofta lär möta svårighet att skaffa vikarie, som endast mot uppbärande af tjänstgöringspenningarna uppehåller befattningen, lär det vara nödvändigt att medgifva styrelsen rätt att, där det erfordras, af ifrågavarande anslag till vikarien utbetala hvad därutöver skäligen begäres. Enahanda svårighet torde göra sig gällande beträffande vikarie för vaktmästare vid sjukdomsfall. För de utgifter, som af sådan anledning lära få bestridas från vikariatanslaget, har jag ansett mig böra beräkna ett belopp af 400 kronor. I det hela skulle emellertid af nu berörda skäl och då jag i öfrigt icke har något att erinra mot kommitténs beräkningar (s. 67—77), anslaget kunna ned sättas med 1,300 kronor eller till 19,000 kronor.

För ett af kommittén icke beaktadt ändamål önskar styrelsen höjning af anslaget. Styrelsen erinrar, att för arbetsintendenten måste i hans mångahanda beröring med olika personer såväl i hufvudstaden som under hans resor i orterna föranledas en mängd utgifter, såsom för skjuts och spårvagnsfärder, drickspenningar, inhämtande af kännedom om arbetsmetoder för de mångfaldiga tillverkningarna m. m., hvarå räkning icke kunde af honom afgifvas. För att icke intendenten härför skulle nödgas tillsätta af sin af kommittén i knappaste lag tillmätta aflöning, hemställer styrelsen, att i anslaget må åt honom för dylika utgifter beräknas ett belopp af 300 kronor årligen.

[2.]
*Fångvårds-
styrelsen.*

Detta styrelsens förslag anser jag mig ej böra biträda. För de utgifter af ifrågavarande slag, som äro af beskaffenhet att böra ersättas af statsmedel, torde arbetsintendenten erhålla godtgörelse genom den resekostnadsersättning, hvartill han vid tjänsteresor är berättigad.

*Departements-
chefen.*

Såsom af det anförda framgår, har jag endast i några mindre väsentliga punkter funnit skäl att afvika från kommittébetänkandet; det förslag till stat för fångvårdsstyrelsen, jag anhåller att få framlägga, är så lydande:

[2.]

	K r o n o r				
	Lön eller motsva- rande.	Tjänst- görings- pennin- gar eller motsva- rande.	Orts- tillägg.	Summa.	
Generaldirektören och chefen	7,000	3,000	1,000	11,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	} Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	
1 arbetsintendent, arfvode	5,000	2,000	—	7,000	
1 andra gradens tjänste- man (sekreterare)	3,600	1,800	400	5,800	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 andra gradens tjänste- man (sekreterare)	3,600	1,800	400	5,800	
1 andra gradens tjänste- man (kamrerare)	3,600	1,800	400	5,800	
1 första gradens tjänste- man (registrator, tillika aktuarie)	2,200	1,500	300	4,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor, efter 10 år med ytterligare 500 kronor och efter 15 år med än ytterligare 500 kronor.
3 första gradens tjänste- män (kassör, tillika bok- hållare, samt revisorer)	6,600	4,500	900	12,000	
1 skrifbiträde	700	350	150	1,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 150 kronor och efter 10 år med ytterligare 150 kronor.
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	} Efter 5 år kan lönen höjas med 150 kronor och efter 10 år med ytterligare 150 kronor.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	
Till arfvoden och flit- penningar åt extra bi- träden, vikariatersätt- ningar m. m.	—	—	—	19,000	
Summa	—	—	—	91,700	

Anm. Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.

Jämföres denna stat med den för år 1910 fastställda, visar sig en ökning i slutsumman af 28,700 kronor. Till detta belopp uppgår dock icke i verkligheten den ökade kostnad, löneregleringen skulle medföra, ty *dels* böra naturligtvis de extra lönetillägg, som för närvarande utgå till personal inom fängvårdsstyrelsen och som för år 1909 beräknats till ett belopp af 4,540 kronor, med regleringens genomförande bortfalla och *dels* kommer det belopp af 13,800 kronor, som, på sätt förut nämnts, från förslagsanslaget till fångars vård och underhåll utgått till arbetsbyråns personal, att icke vidare belasta detta anslag. Därest sistnämnda två summor, tillhopa 18,340 kronor, drages från skillnaden mellan den nuvarande och den nya statens slutsummor, erhålles ett belopp af 10,360 kronor, hvartill den verkliga ökningen i utgifter uppgår.

Härvid har emellertid hänsyn icke tagits till ålderstilläggen, hvilka för tjänstinnehafvare såväl inom fängvårdsstyrelsen som vid fängvårdsstaten utgå från ett särskildt förslagsanslag.

I enlighet med hvad jag beträffande aflöningsvillkoren anført skulle för åtnjutande af de i staten upptagna aflöningsförmåner fastställas följande villkor och bestämmelser:

att innehafvare af ordinarie befattning i fängvårdsstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller dess särskilda afdelningar eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas;

att med ordinarie befattning i fängvårdsstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i fängvårdsstyrelsen ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registreradt, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, såframt ej, hvad angår generaldirektören eller byråchef, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, fängvårdsstyrelsen på därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande

[2.] uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där fångvårdsstyrelsen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för tid, han eljest varit befriad från tjänstgöring, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg eller i det fall, där aflöningen utgöres af arfvode, den del däraf, som icke anses såsom tjänstgöringspenningar, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget eller af arfvodet, som erfordras för befattningens uppehållande eller eljest pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till tjänstinnehafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänstinnehafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke af fångvårdsstyrelsen pröfvas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej fångvårdsstyrelsen finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall eller när det erfordras till följd af tjänsteresor eller för beredande af semester, tjänsteman af lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i fångvårdsstyrelsen, densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att emellertid, därest byråchef till följd af tjänsteresa eller för handläggning af särskilda ärenden är under allenast några få, högst fyra dagar, hindrad att sköta sin befattning, tjänsteman af lägre grad skall vara pliktig att utan särskild ersättning sköta de till byråchefsbefattningen hörande löpande göromål;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehavande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillrädas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare därvid tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller på grund af förordnande i följd af frågan om reglering af löneförhållandena med mera vid fängvårdsstyrelsen;

att skrifbiträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt hos fängvårdsstyrelsen och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, generaldirektören, byråcheferna, arbetsintendenten och tjänstemännen af andra lönegraden en hvar under en och en half månad samt tjänstemännen af första lönegraden och skrifbiträdet en hvar under en månad;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid af året, som af generaldirektören bestämmes, begagna sig af semester;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägg eller, där aflöningen utgöres af arfvode, den del däraf, som icke anses såsom tjänstgöringspenningar, utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att afgå från tjänsten äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens

[2.] ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt; samt

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed.

Jag hemställer, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå Riksdagen att

dels godkänna ifrågavarande förslag till aflöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas från och med år 1911, äfvensom de af mig angifna villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i samma stat upptagna aflöningsförmåner,

dels förklara,

ej mindre att en hvar, som med eller efter ingången af år 1911 tillträder befattning i fångvårdsstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ofvänderda villkor och bestämmelser,

än äfven att de förutvarande innehafvare af befattningar i fångvårdsstyrelsen, hvilka icke före den 1 november 1910 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem dittills tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat föranledes af bestämmelserna i gällande lag angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem,

dels och höja det i riksstaten uppförda anslaget till fångvårdsstyrelsen från 63,000 kronor med 28,700 kronor eller sålunda till 91,700 kronor.

Fångvårdsstaten.

(Bestämda anslaget till fångars vård och underhåll.)

[3.] Jag anhåller nu att få öfvergå till frågan om reglering af löneförhållanden m. m. vid fångvårdsstaten.

Såsom jag redan nämnt, har löne regleringskommittén den 23 mars 1909 afgifvit underdånigt betänkande rörande fångvårdsstyrelsen och

fångvårdsstaten och hafva underdåniga utlåtanden öfver detta betänkande afgifvits dels den 10 september 1909 af fångvårdsstyrelsen och dels af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, enhvar såvidt angår fängelserna inom dess län.

[3.]

Fångvårdsstyrelsen har infordrat och med sitt utlåtande öfverlämnat yttranden från direktörerna vid de centrala fångvårdsanstalterna, af hvilka yttranden några åtföljas af uttalanden från tjänstemän vid anstalterna.

Vid utlåtandena från vissa länsstyrelser voro fogade yttranden af befattningshafvande vid fängelserna och andra vederbörande.

Hvad länsstyrelsernas utlåtanden med tillhörande yttranden innehöllo beträffande vissa frågor föranledde, att från fångvårdsstyrelsen infordrades ytterligare utlåtanden, hvilka afgåfvos den 19 november 1909 och den 3 januari 1910.

I detta sammanhang har jag jämväl att anmäla:

1:o) en af löneregleringskommittén den 22 juni 1909 till mig aflåten framställning, att till kommitténs förslag till aflöningsvillkor vid fångvårdsstaten måtte göras ett tillägg i anledning af hvad kommittén i motsvarande hänseende föreslagit i sitt efter betänkandet rörande fångvårdsstaten afgifna betänkande angående statens uppfostringsanstalt å Bona;

2:o) en af fångvårdsstyrelsen den 21 september 1909 gjord, af kommitténs betänkande angående fångvårdsstaten föranledd underdånig framställning rörande personliga aflöningsstillägg för vissa fångvårdsbetjante och deras pensionsrätt;

3:o) en från pastorn vid centralfängelset å Långholmen C. A. R. Carlman med flere innehafvare af prästerliga befattningar vid fångvården den 12 november 1909 inkommen underdånig skrift med erinringar i anledning af fångvårdsstyrelsens förstnämnda utlåtande; samt

4:o) en af predikanten vid tvångsarbetsanstalten och kronohäktet i Landskrona C. O. P. Hesselgren den 10 november 1909 i anslutning till nyssberörda skrift gjord underdånig framställning.

Fångvårdsanstalter.

Statens fångvårdsanstalter utgöras för närvarande af:

4 centrala straffanstalter, nämligen centralfängelserna för män å Långholmen i Stockholm, i Malmö, å Härlanda vid Göteborg och i Härnösand,

4 centrala tvångsarbetsanstalter: för män å Svartsjö och i Karlskrona, för kvinnor i Norrköping och i Landskrona,

[3.]

22 länscellfängelser, i residensstäderna i de särskilda länen utom Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län, där centralfängelserna å Härlanda och i Härnösand jämväl användas som länsfängelser, samt

19 kronohäkten: å Långholmen, å Svartsjö (vid tvångsarbetsanstalten), i Norrtälje, Eskilstuna, Norrköping, Västervik, Karlshamn, Ängelholm, Ystad, Landskrona (vid tvångsarbetsanstalten), Varberg, Uddevalla, Svanesund, Hudiksvall, Sundsvall, Skellefteå, Lycksele, Haparanda och Pajala.

De centrala straffanstalterna äro afsedda för både enrums- och gemensamhetsfångar — de nyligen uppförda fängelserna å Härlanda och i Härnösand dock i vida öfvervägande grad cellfängelser. Tvångsarbetsanstalterna äro uteslutande gemensamhetsfängelser, länsfängelserna och kronohäktena däremot uteslutande cellfängelser.

Angående de särskilda anstalternas storlek må hänvisas till tabellen å sid. 85—86 och 182—183 i kommittébetänkandet.

Till innevarande år har i Göteborg funnits ett centralfängelse för kvinnliga gemensamhetsfångar, för hvilkas mottagande en tillbyggnad skall, enligt beslut vid 1909 års riksdag, uppföras vid länsfängelset i Växjö. Detta fängelse kommer härigenom att öfvergå till centralfängelsernas klass, inom hvilken sålunda straffanstalterna af Härlandafängelsets typ komma att ökas med en. Och ännu ett sådant fängelse är planerat, i det att, likaledes enligt senaste riksdags beslut, i Malmö skall uppföras ett nytt fängelse, afsedt att, sedan nuvarande centralfängelset och länsfängelset därstädes nedlagts, blifva ett kombineradt centralfängelse och länsfängelse för Malmöhus län.

*Fångvårds-
styrelsens
utlåtande 27/9
1907.*

Nämnda förändringar med afseende å fångvårdsanstalterna i Göteborg, Härnösand, Växjö och Malmö utgöra led i en påbörjad omorganisation af rikets fängelseväsen. Plan för en sådan ombildning framlades af fångvårdsstyrelsen i det underdåniga utlåtande, som styrelsen den 27 september 1907 afgaf i anledning af en utaf svenska fångvårdssällskapet hos Kungl. Maj:t gjord framställning om förbättring af fångvårdstjänstemännens aflöningsförhållanden med mera. Såsom skäl för uppgörande af en dylik plan anförde styrelsen, att det för Riksdagen stode såsom ett önskemål att i samband med begärda löneregleringar få inom vederbörande administrationer genomförda de ändringar, som äfven i fråga om deras organisation kunde påfordras af tidsförhållandena. Fångvårdsstyrelsens förslag gick ut därpå, att i ett mindre antal större, centralt belägna fängelser, hvilka lämpade sig för arbetsdrift i större skala och där äfven nödiga krafter och anordningar för fångarnas vård och fostran

[3.]

i öfrigt kunde koncentreras, skulle samlas de fångar, hvilka ådömts frihetsstraff på längre tid, hvaremot i de öfriga fängelserna skulle hysas endast rannsakningsfångar och de, som underginge förvandlingsstraff eller eljest frihetsstraff af så kort varaktighet, att någon verklig fångvård i fråga om dem icke kunde åstadkommas. Den förra afdelningen skulle bestå af *dels* centralfängelset och kronohäktet å Långholmen, sammanslagna till *en* anstalt, *dels* de nuvarande *centralfängelserna* å Härlanda och i Härnösand samt ytterligare tre fängelser af samma art, förlagda till Växjö, Malmö och Örebro och likasom de två förstnämnda jämväl tjänande som länsfängelser, där rannsaknings- och korttidsfångar från de egna länen skulle förvaras, *dels* de 9 största nuvarande länsfängelserna, hvilka under benämningen *strafffängelser* skulle disponeras på samma sätt som fängelserna af Härlandatypen men utan inhysande af straffångar i gemensamhet, *dels* ock ytterligare de 4 i storlek närmast komma länsfängelserna, använda såsom *reservstrafffängelser* att mottaga, utom det egna länets rannsaknings- och korttidsfångar, jämväl andra fångar vid tillfällig starkare tillströmning till de öfriga strafffängelserna. Till den andra af ofvannämnda afdelningar skulle hänföras, under namn af *kronohäkten*, de 6 nuvarande länsfängelser, hvilka icke skulle tillhöra första afdelningen, samt de 19 nuvarande kronohäktena, af hvilka de å Långholmen, å Svartsjö och i Landskrona skulle sammanslås med de centrala anstalterna å samma platser. Tvångsarbetsanstalterna skulle bibehållas vid den organisation, de nu äga. På sålunda angifvet sätt blefve rikets fångvårdsanstalter samlade i bestämda grupper, hvar med sitt särskilda syfte, och därmed också fångarna efter praktiska grunder fördelade å fängelserna.

Närmare redogörelse för den af fångvårdsstyrelsen utarbetade planen återfinnes i löneregleringskommitténs betänkande å sid. 161—166.

I nära anslutning till denna plan har kommittén uppgjort sitt förslag angående de fångvårdsanstalter, som för framtiden skulle finnas.

Kommittén.

Kommittén uttalar sig till en början i den principiella frågan, huru — med frånseende af den historiska utvecklingen och de nutida fångvårdsförhållanden, som framgått därur — fängelseväsendet helst borde vara organiseradt för att med minsta kostnad bäst fylla fångvårdens kraf. För vinnande af detta syfte torde — yttrar kommittén — hvarken för små eller för stora anstalter lämpa sig.

Imrymde fängelserna alltför ringa antal fångar, ställde sig förvaltningen oproportionerligt dyr, utan att dock anordningarna kunde göras så mångsidiga som vid större inrättningar. Gjordes åter anstal-

[3.] terna alltför stora, blefve det väl möjligt att där träffa de bästa anordningar i öfrigt, men torde det icke kunna förebyggas, att de enskilda fångarna blefve blotta nummer och att den ingående individuella ledning, som vore fångvårdens bästa medel att inverka till de straffades upprättelse, måste väsentligen åsidosättas. Huru många tjänstemän än anställdes, underlättades icko därigenom för föreståndaren och hans närmaste hjälpare att träda i direkt beröring med fångarna och om dem förvärfva personlig kännedom, hvarförutan ett godt resultat ej torde stå att vinna. Medelstora fängelser vore fördenskuil att föredraga. Det högsta antal fångar, som en fängelseledning kunde hålla under något så när individuell behandling, torde ligga mellan 200 och 300. Tillräckligt många fängelser för sådant fångantal vore tvifvelsutan lämpligast, jämväl för tillgodoseende däraf att fångvården blefve i ekonomiskt hänseende anordnad på önskvärdt sätt. Härvid måste likväl en erinran göras. För fångarnas samlande vid ett mindre antal fängelser måste långväga transporter förekomma. Sådana kunde utan olägenhet äga rum i fråga om fångar, som skulle någon längre tid orubbadt förblifva i det utsedda fängelset. Men fångar, som stode under rannsaking och kunde påkallas till förnyade förhör, torde icke lämpligen böra förvaras alltför långt från rannsakingssorten. Likaledes borde om möjligt undvikas, att fångar, som hade att undergå allenast någon kort tids frihetsstraff, några dagars förvandlingsstraff för böter o. d., behöfde för ändamålet sändas till aflägsna fängelser. Jämte förenämnda hufvudfängelser kräfdes alltså mindre häkten för rannsakingss- och bötesfångar m. fl. på orter, som icke stode i nära förbindelse med ett hufvudfängelse.

Tillsåge man, i hvilken mån dessa principiella synpunkter blifvit följda vid anordnandet af vårt fängelseväsen, visade det sig, att i afseende å fångantalet allenast några få af nu befintliga anstalter kunde helt inordnas under den typ, kommittén ansåge lämpligast för hufvudfängelserna.¹⁾

Hvad angår de nuvarande centralfängelserna och tvångsarbetsanstalterna ifrågasätter emellertid kommittén icke några förändringar för åstadkommande af flera anstalter af den utaf kommittén för hufvudfängelser förordade typen. En tillökning af centralfängelset i Härnösand

¹⁾ Enligt de af kommittén meddelade uppgifter lämnar centralfängelset å Härlanda och kronohäktet å Långholmen hvaradera plats för omkring 200 fångar, medan däremot å ena sidan centralfängelserna å Långholmen och i Malmö rymma hvaradera 400 å 500 fångar och å andra sidan centralfängelset i Härnösand kan upptaga endast omkring 150 fångar och öfriga straffanstalter högst omkring 100. Af tvångsarbetsanstalterna rymma de å Svartsjö och i Karlskrona hvaradera omkring 300, den i Norrköping omkring 150 och den i Landskrona omkring 100 fångar.

och tvångsarbetsanstalten i Norrköping kunde — yttrar kommittén — ur ekonomisk synpunkt anses fördelaktig, men torde i fråga om fängelset i Härnösand knappast kunna äga rum på grund af de lokala förhållandena och vore måhända icke tillräddig i fråga om anstalten i Norrköping, där de mest svårskötta lösdrifverskorna förvarades. En förändring af lagen angående lösdrifvares behandling kunde för öfrigt medföra, att sistnämnda anstalt i allt fall visade sig tillräcklig för samtliga kvinnor, som hade att undergå tvångsarbete. För sådan händelse syntes den mindre, för samma slags kvinnor afsedda tvångsarbetsanstalten i Landskrona kunna nedläggas utan tillökning af anstalten i Norrköping, hvilket af ekonomiska skäl måste vara ett önskemål.

Kommittén ifrågasätter ej heller andra ändringar beträffande *centralfängelserna* och *tvångsarbetsanstalterna* än dem, som ingå i fångvårdsstyrelsens plan eller (frånsedt vissa, å samma orter som centralanstalter förekommande kronohäktens införlifvande med centralanstalterna) att dels, efter uppförande af den beslutade tillbyggnaden vid länsfängelset i Växjö, detta, med utrymme för omkring 125 fångar, upptages bland centralfängelserna, dels dessa fängelsers klass ökas jämväl med det beslutade nya fängelset i Malmö, afsedt för omkring 200 fångar, dels ock ännu ett länsfängelse, förslagsvis det i Örebro, utbytes mot ett centralfängelse af Härlandatypen.

Hvad angår *länsfängelserna* och *kronohäktena* anför kommittén, att de visserligen vore mindre än hvad den rätta afvägningen mellan förvaltningskostnaderna och fångvårdsändamålet förutsatte. Men då för deras förändrande, i erforderlig mängd, till hufvudfängelser med större cellantal skulle krävas sådana tillbyggnader eller nybyggnader, som icke i allmänhet kunde ifrågasättas, måste de nuvarande anstalterna i befintligt skick, så långt behovet kräfde, därtill användas och förvaltningspersonalen, om än med väl höga kostnader i förhållande till fångpersonalen, anpassas efter ändamålet. Af det anförda följde emellertid, att, i den mån cellfängelserna icke behöfdes såsom hufvudfängelser, de borde, om så erfordrades, tagas i användning endast för rannsaknings- och bötesfångar samt till en eller annan månads frihetsstraff dömda personer, men eljest nedläggas. Kommittén anslöte sig sålunda till fångvårdsstyrelsens förslag att upptaga de större cellfängelser, hvilka icke skulle ingå i centralfängelsernas grupp, såsom straffängelser och vissa något mindre cellfängelser såsom reservstraffängelser, med uppgift för alla dessa fängelser att, jämte det de tjänade som rannsaknings- och bötesfängelser för sina orter, mottaga straffarbets- och fängelsefångar äfven från andra delar af landet och sålunda vara, de förra i

[3.] regel och de senare i mån af behof, en art mindre centralfängelser. Beträffande återstående cellfängelser, i den mån de behöfde bibehållas, har kommittén biträdt fångvårdsstyrelsens förslag, att de skulle användas såsom kronohäkten för rannsaknings- och korttidsfångar. Kommittén anmärker emellertid, att samtliga de blifvande kronohäkten icke torde kunna omedelbart befrias från inrymmandet af straffarbets- och fängelsefångar, dömda på något längre tid. Fullständigt torde sådant kunna ske först, om och när de två af fångvårdsstyrelsen föreslagna centralfängelserna i Växjö och i Örebro eller annorstädes kommit till stånd. Dessförinnan torde dock åtskilliga häkten successivt kunna omgestaltas, så långt straffängelsernas utrymme medgåfve.

Med iakttagande, att enligt kommitténs förslag kronohäkten skulle sammanslås med centralanstalter ej blott, såsom fångvårdsstyrelsen ifrågasatt, å Långholmen, å Svartsjö och i Landskrona utan äfven i Norrköping samt att kommittén jämväl föreslagit indragning af kronohäktet i Eskilstuna — till hvilka mera speciella frågor jag anhåller att senare få återkomma —, skulle enligt kommitténs förslag fångvårdsanstalterna blifva följande:

6 centralfängelser: å Långholmen, å Härlanda samt i Härnösand, Växjö, Malmö och (förslagsvis) Örebro,

4 tvångsarbetsanstalter: å Svartsjö samt i Karlskrona, Norrköping och Landskrona,

13 straffängelser: i Stockholm, Linköping, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Kristianstad, Vänersborg, Mariestad och Gäfle samt, med användning såsom reservstraffängelser, i Uppsala, Karlstad, Västerås och Falun samt

20 kronohäkten (utom dem å Långholmen, å Svartsjö, i Landskrona och i Norrköping), nämligen i Norrtälje, Nyköping, Västervik, Visby, Karlshamn, Ängelholm, Ystad, Halmstad, Varberg, Uddevalla, Svanesund, Hudiksvall, Sundsvall, Östersund, Umeå, Skellefteå, Lycksele, Luleå, Haparanda och Pajala. 5 af dessa häkten — i Karlshamn, Ängelholm, Svanesund, Skellefteå och Lycksele — skulle dock enligt kommitténs mening möjligen efter hand kunna nedläggas.

*Fångvårds-
styrelsens
utlåtande 10/3
1909.*

Vid löneregleringskommitténs betänkande i de delar, för hvilka jag nu redogjort, har fångvårdsstyrelsen i sitt öfver betänkandet afgifna utlåtande förklarat sig icke hafva något att erinra.

*Läns-
styrelserna.*

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes utlåtanden och därvid fogade yttranden innehålla icke några anmärkningar mot grunderna för

den föreslagna organisationen; endast i vissa specialfrågor, hvilka jag sedermera torde få upptaga till behandling, hafva från några håll gjorts erinringar.

För egen del anser jag mig kunna instämma i de af fångvårdsstyrelsen i 1907 års utlåtande och sedermera af kommittén gjorda uttalanden såväl om principerna för fängelseväsendets ordnande som om möjligheten af dessa principers tillämpning under nuvarande förhållanden. Reformarbetet har enligt statsmakternas beslut redan begynt med uppförandet af de efter ny plan inrättade fängelserna å Härlanda och i Härnösand, och de fattade besluten om tillbyggnad vid Växjöfängelset och ett nytt fängelse i Malmö innebära ett fortgående å den inslagna vägen. Då det torde vara allmänt erkänt, att de hittills vidtagna förändringarna visat sig ändamålsenliga, synas alla skäl tala för att i den omfattning, som förhållandena medgifva, fullfölja ombildningen. Mot den plan, som i detta afseende nu föreligger, finner jag i hufvudsak icke något att erinra; utan att ådraga statsverket oskäligen kostnader lär man svårligen för närvarande kunna ifrågasätta ytterligare åtgärder för de antagna principernas genomförande.

Departements-
chefen.

Det under andra hufvudtiteln uppförda *bestämda* anslaget till fångars vård och underhåll disponeras helt och hållet för aflöningar till befattningshafvande vid fångvårdsanstalterna. Men icke hela personalen aflönas från detta anslag, utan äfven det för nämnda ändamål anvisade *förslags*-anslaget användes till någon del för fångvårdspersonalens aflönande. Sålunda äro de (frånsedt kronohäktet å Svartsjö) 4 minsta kronohäkterna — i Ängelholm, Svanesund, Skellefteå och Lycksele — uppförda å förslagsanslaget. Då dessa häktens framtida behöflighet kunde ifrågasättas, har kommittén bibehållit dem å den s. k. *förslagsstaten*.

Kommittén.

Öfriga fångvårdsanstalter skulle naturligtvis uppföras å *ordinarie stat* — med aflöningarna från bestämda anslaget —, i den mån icke förändringar i afseende å desamma blifvit ifrågasatta och de i följd häraf ansetts böra stå å *öfvergångsstat*. Å sådan stat har kommittén uppfört nuvarande centralfängelset och länsfängelset i Malmö, hvilka kunna nedläggas, sedan det nya Malmöfängelset blifvit färdigt, samt det till indragning föreslagna kronohäktet i Eskilstuna. I fråga däremot om kronohäktet i Norrköping, hvilket kommittén tänkt sig samman-

- [3.] slaget med tvångsarbetsanstalten i samma stad, har kommittén icke uttryckligen hänfört detsamma till de anstalter, som skulle stå å öfvergångsstat, men aflöningen till häktets nuvarande direktör har uppförts å sådan stat. Beträffande länsfängelserna i Växjö och Örebro har kommittén ansett sig böra bibehålla dem å ordinarie stat efter deras nuvarande storlek bland straffängelserna, enär förändringen af den förra anstalten till centralfängelset icke sammanhängde med indragning af annan i kommitténs förslag ingående anstalt och omändringen af fängelset i Örebro vore mera oviss.

Medel till aflöning åt de å öfvergångsstat uppförda befattningshafvande skulle anvisas från förslagsanslaget.

*Departements-
chefen.*

Hvad kommittén föreslagit i fråga om de särskilda fångvårdsanstalternas upptagande å olika stater finner jag lämpligt.

Härmed vill jag dock icke hafva uttalat mig om de ifrågasatta sammanslagningarna eller indragningarna af vissa fängelser. Till dessa och andra hittills förbigångna frågor rörande särskilda fångvårdsanstalter anhåller jag att nu få öfvergå.

Sammanslagning af kronohäkte med central fångvårdsanstalt

1) å Svartsjö och i Landskrona.

Att kronohäkten å dessa orter skulle uppgå i respektive tvångsarbetsanstalter, har icke föranlett någon erinran från de hörda myndigheternas sida. En sådan anordning torde ej heller innebära någon egentlig ändring i hvad redan faktiskt består.

2) å Långholmen.

De två fångvårdsanstalterna å Långholmen förestås hvar af sin direktör, men direktören vid centralfängelset utöfvar tillsyningsmansbefattningen vid kronohäktet och anstalterna hafva gemensam ekonomi och redovisning.

*Fångvårds-
styrelsen.*

Med hänsyn härtill var, såsom jag redan nämnt, fångvårdsstyrelsen i sitt utlåtande den 27 september 1907 af den åsikt, att kronohäktet borde för framtiden helt och hållet införlifvas med centralfängelset. En sådan åtgärd skulle medföra, att, med indragning af den särskilda

direktörsbefattningen vid häktet, i stället borde, för den närmaste uppsikten i detta, anställas under centralfängelsedirektören en mot den s. k. bevakningsbefälhafvaren vid centralfängelset svarande tjänsteman. I häktet skulle fortfarande förvaras jämväl korttidsfångar från Stockholm.

[3.]

Af skäl, som fängvårdsstyrelsen sålunda anført, och då erfarenheten torde ådagalagt svårigheten att låta kronohäktet å Långholmen skötas af en i vissa afseenden själfständig direktör, som dock i viktiga delar måste vara underordnad direktören vid centralfängelset därstädes, har kommittén funnit sig böra förorda styrelsens förslag om sammanslagning af dessa bägge fängelser till ett under enhetlig förvaltning. Visserligen blefve fångantalet därigenom större, än kommittén i regel ansåge lämpligt för en och samma anstalt. Men då genom anställande af särskildt för kronohäktesafdelningen afsedd tjänstepersonal olägenheten i viss mån afhjälptes och densamma onekligen uppvägs af de i andra afseenden inträdande fördelarna, torde ifrågavarande af kommittén uttalade princip icke böra lägga hinder i vägen för förändringen. Genom densamma skulle ju ock det nuvarande kronohäktet bringas i samma ställning som kronohäkterna å andra orter, där större fängvårdsanstalter vore belägna.

Kommittén.

Då centralfängelset och kronohäktet å Långholmen redan nu stå till hvarandra i sådant förhållande, att de i flera viktiga hänseenden äro att betrakta som *en* anstalt, finner jag icke någon betänklighet vid att, för vinnande af de utaf kommittén afsedda fördelarna, jämväl den yttre åtskillnaden mellan anstalterna såsom ledda af särskilda föreståndare upphäves.

Departements-
chefen.

3) i Norrköping.

Kronohäktet i Norrköping är beläget intill rådhusomten därstädes. I följd af grundläggningsarbeten, som för någon tid sedan företogos å nämnda tomt, ledo häktesbyggnaderna sådan skada, att de måste utrymmas och raseras. Sedan dess hafva ortens rannsakningsfångar förvarats i den vid tvångsarbetsanstalten befintliga, för extrajudiciella bestraffningar afsedda cellafdelning, under det att öfriga fångar flyttats till länsfängelset i Linköping och andra straffinrättningar.

Kommittén anser, att, efter den nu vunna erfarenheten om möjligheten af sådana anordningar, det icke torde kunna ifrågasättas, att

Kommittén.

- [3]. uppförande af nytt häkte borde ske under andra förhållanden, än att förvaltningen däraf kunde omhänderhafvas af tvångsarbetsanstaltens tjänstemän. Af sådan anledning föreslår kommittén häktets sammanstående med tvångsarbetsanstalten.

*Fångvårds-
styrelsen.*

Fångvårdsstyrelsen anför beträffande kronohäktet i Norrköping: Frågan om detta, i följd af skador vid nybyggnad för rådhus å angränsande tomt raserade häkte hade ännu ej fortskridit till lösning. Styrelsen, som hölle före, att staden genom att underlåta nödiga försiktighetsmått vid grundschaktningen för rådhuset varit vållande till olyckan, hade mot staden framställt ersättningsanspråk, ehuru, i afvaktan på tillmötesgående, ännu icke i rättegångsväg. Den tomt, som disponerats för häktet, vore af staden för sådant ändamål upplåten. För utnyttjande af fångvårdens rätt till densamma skulle det alltså kunna komma i fråga att uppföra ett nytt häkte å samma plats, helst den, ehuru i skadadt skick, ännu kvarstående ekonomibyggnaden till det förra häktet torde kunna istandsättas. Nämnda plats vore emellertid så aflägsen från tvångsarbetsanstalten, att, om häktet där återuppfördes, den af kommittén föreslagna sammanslutningen af häktet med tvångsarbetsanstalten knappast kunde blifva verklighet i annan mån än att häktet ställdes under ledning och tillsyn af anstaltens direktör. Tills vidare och så länge häktets nuvarande direktör med sin af kommittén å öfvergångsstat uppförda nuvarande aflöning där kvarstode, torde emellertid häktet vara att hänföra till sådana fängelser, som enligt kommitténs förslag borde anses stå å öfvergångsstat.

*K. B. i
Östergötlands
län.*

Länsstyrelsen i Östergötlands län har förklarat sig biträda kommitténs förslag om sammanförande under gemensam ledning af ifrågasvarande båda fängelser.

*Departements-
chefen.*

Att träffa slutligt afgörande angående kronohäktet i Norrköping torde icke låta sig göra, innan mellanhafvandet mellan fångvården och staden i anledning af skadan å häktesbyggnaderna blifvit uppgjort. Vid sådant förhållande och då det emellertid lär vara sannolikt, att frågan ordnas på ett sätt, som möjliggör den af kommittén förordade sammanslagningen, torde det vara lämpligt att å öfvergångsstat upptaga direktören vid häktet och därmed i själfva verket äfven häktet, där icke någon annan särskildt för tjänstgöring vid häktet afsedd tjänsteman skulle vara anställd.

Länsfängelsers ombildande till kronohäkten.

De länsfängelser, som skulle nedflyttas i kronohäktenas klass, äro fängelserna i Nyköping, Visby, Halmstad, Östersund, Umeå och Luleå. Beträffande fängelserna i Nyköping samt i de norrländska städerna hafva härvid gjorts erinringar.

1. Fängelset i Nyköping.

Direktören vid Nyköpingsfängelset anser detta fängelse redan hafva eller i allt fall med fördel kunna utvidgas till den storlek, som straff-fängelserna af den lägre klassen i allmänhet äga. *Direktören vid fängelset.*

Då emellertid nämnda länsfängelse i sitt nuvarande skick är jämförligt med öfriga anstalter, som kommittén upptagit såsom kronohäkten, och behof af fängelsets utvidgande icke påvisats, läser ändring af kommitté-förslaget i fråga om detta fängelse ej böra vidtagas. Beträffande den omfattning, hvari cellutrymmet i fängelset under de senare åren tagits i anspråk, får jag hänvisa till en af fångvårdsstyrelsen verkställd utredning, för hvilken skall redogöras vid behandling af frågan om indragning af kronohäktet i Eskilstuna. *Departements-
chefen.*

2. Fängelserna i Östersund, Umeå och Luleå.

Sedan dessa tre fängelser ombildats till kronohäkten, skulle i Norrland finnas endast två anstalter, afsedda för mottagande af fångar, som dömts till längre tids frihetsstraff, nämligen centralfängelset i Härnösand och straffängelset i Gäfle (tillhörande den öfre gruppen).

Detta förhållande har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län funnit beaktansvärdt. I anslutning till ett af direktören vid länsfängelset i Östersund afgifvet yttrande har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande satt i fråga, huruvida för Norrland kunde med den nya fängelseorganisationen blifva tillräckligt med nämnda centralfängelse och straffängelse, åtminstone såvida planen om kronohäktenas användande hufvudsakligen för bötes- och rannsakningsfångar skulle kunna genomföras. Behovvet af fångplatser torde knappast kunna antagas blifva förminskadt för öfre Norrland, utan väl snarare tvärtom. En förändring *K. B. i
Jämtlands län.*